

Vuosikertomus
2020

Kuntarahoitus

Sisältö

3	Toimitusjohtajan katsaus	27	Verojalanjälki
5	Kuntarahoitus lyhyesti	28	Vastuullisuus
6	Vuosi 2020 lukuina	29	Vastuullisuus Kuntarahoituksessa
7	Päätapahtumat 2020	33	Vastuulliset tuotteet ja palvelut
9	Strategia	38	Kestävän kehityksen edelläkävijyys
12	Liiketoiminta	46	Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
13	Rahoitus ja muut palvelut	49	Vastuullinen hallintotapa
17	Varainhankinta	51	Yhteiskuntavastuun scorecard
20	Likviditeetinhallinta	52	Vastuullisuusraportoinnin periaatteet
22	Organisaatio	53	Tilinpäätös 11.–31.12.2020
22	Henkilöstö		
23	Hallinto		
24	Hallitus		
26	Johtoryhmä		

Poikkeusvuosi toi Kuntarahoituksen merkityksen näkyville

Koronapandemia koetteli taloutta vuonna 2020, mutta pahimmat kriisiskenaariot eivät toteutuneet. Poikkeusvuosi heijastui rahoituksen kysyntään, joka nousi merkittävästi viime vuodesta. Kysynnän kasvu toi painetta varainhankintaan, mutta onnistuimme vaikeassa markkinatilanteessa erinomaisesti.

Vuoden 2020 alun talouskeskustelua hallitsivat Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota sekä sen vaikutukset maiden välisiin suhteisiin ja koko maailman taloustasapainoon. Nämä aiheet jäivät kuitenkin taka-alalle helmikuussa, kun tieto vauhdilla leviävästä uudesta koronaviruksesta saavutti maailman. Pandemian ensimmäinen aalto yllätti markkinat, mutta keskuspankkien ja valtioiden nopeat elvytystoimet tasapainottivat tilanteen.

Suomessa talouskriisien vaikutukset ovat yleensä iskeneet ensimmäiseksi vienniteollisuuteen ja investointeihin ja laajentuneet niistä edelleen palveluyhteiskuntaan. Koronaviruksen kohdalla kehitys kulki käänteisessä järjestyksessä, minkä vuoksi vaikeudet ovat kuntatasolla kasaantuneet etenkin isoille kaupungeille ja Pohjois-Suomen turismista eläville paikkakunnille. Kokonaisuudessaan Suomi on onnistunut koronan torjunnassa hyvin, ja taloudellinen aktiviteetti ja sitä kautta verokertymät ovat pysyneet paremmalla tasolla kuin alun perin pelättiin.

Toimitusjohtajan katsaus

Asiakkaidemme rahoitustarve kasvoi vuonna 2020 merkittävästi. Koronan aiheuttama epävarmuus sai rahoituksen kysynnässä aikaan poikkeuksellisen piikin maalís–toukokuussa, kun pandemian oletettiin äkillisesti kasvattavan kuntien kuluja ja pienentävän niiden tuloja. Myönsimme rahoitusta uusiin kohteisiin vuonna 2020 yhteensä 4 699 miljoonaa euroa, mikä on 52 % enemmän kuin vuonna 2019. Pandemian vaikutukset asuntotuotantoon jäivät vähäisiksi, ja yleishyödyllisen asuntotuotannon rahoituksen kysyntä säilyi ennallaan.

Sijoittajien kiinnostus vastuullisiin ja vakaisiin sijoituskohteisiin kasvaa edelleen

Tilanne kansainvälisillä pääomamarkkinoilla muuttui pandemian aiheuttaman epävarmuuden myötä nopeasti keväällä 2020. Osakekurssien syöksy ja korkotasojen nopea nousu saivat sijoittajat varuilleen, ja varainhankinta kansainvälisillä markkinoilla vaikeutui. Kuntarahoituksen maine vastuullisena ja luotettavana toimijana sekä pitkäjänteinen yhteistyömme sijoittajien kanssa takasivat oman varainhankintamme jatkumisen keskeytyksettömänä.

Kansainvälisten sijoittajien kiinnostus vastuullisia ja turvallisia sijoituskohteita kohtaan on kasvanut viime vuosina. Vuonna 2016 lanseerasimme vihreän rahoituksen, ja vuonna 2020 täydensimme vastuullisten rahoitustuotteidemme valikoimaa yhteiskunnallisella rahoituksella. Yhteiskunnallinen rahoitus on

suunnattu erityisen vaikuttaville ja laaja-alaista yhteiskunnallista hyötyä tuottaville hankkeille.

Vastuullisuuden kehittäminen on pitkäjänteistä työtä. Lokaussa Kuntarahoitus liittyi YK:n Global Compact -verkkoon. Jäsenyys osoittaa, että olemme sitoutuneita yritys- ja yhteiskuntavastuun jatkuvaan kehittämiseen ja haluamme vahvistaa näihin liittyvää osaamistamme edelleen.

Kohti entistäkin sujuvampaa palvelua

Vuonna 2020 Kuntarahoitus jatkoi uudistumistaan organisaation ja toimintatapojen kehittämisellä. Osana tätä työtä Kuntarahoituksessa käytiin syksyllä yhteistoimintaneuvottelut, joiden tuloksena yhtiön toimintamalli ja organisaatio uudistuivat 1.1.2021 lähtien. Uudistuksen tavoitteena on joustava toimintamalli, joka varmistaa Kuntarahoitus-konsernin asiakaslähtöisen toiminnan ja kyvyn mukautua toimintaympäristön muutoksiin.

Digitaalisten palveluiden kehittäminen jatkui vuonna 2020 suunnitellusti, ja koronapandemian myötä kasvaneet tarpeet jopa vauhdittivat hankkeiden läpivientiä. Kuntarahoituslaisten siirtyminen etätöihin vain muutamassa päivässä onnistui ongelmitta, eikä siitä koitunut asiakkaillemme häiriöitä. Olemme poikkeusvuoden aikana

onnistuneet uudistumaan ja löytäneet uusia tapoja kohdata asiakkaitamme. Hyviä esimerkkejä tästä ovat muun muassa sähköisen asioinnin laajentuminen, suositut digitaalisten palveluiden verkkokoulutukset sekä eri sidosryhmille suunnatut pääekonomistin taloudelliset katsaukset. Jatkamme toimintamme ja digitaalisten palveluidemme kehittämistä vahvasti myös vuonna 2021. Kaiken työmme tavoitteena on tehokkaampi ja entistäkin laadukkaampi palvelu asiakkaillemme.

Vuosi 2020 merkitsi Kuntarahoitukselle paluuta perustetävämme pariin. Onnistuimme vastaamaan asiakkaidemme voimakkaasti kasvaneisiin rahoitustarpeisiin haastavassa markkinatilanteessa. Suurin kiitos tästä kuuluu henkilökunnallemme, joka on osoittanut uskomatonta kykyä joustaa ja omaksua uutta. Haluan kiittää myös asiakkaitamme, jotka ovat avoimesti lähteneet mukaan kokeilemaan uutta ja mahdollistaneet näin läheisen yhteistyömme jatkumisen myös tänä poikkeuksellisena vuonna.

Esa Kallio

Toimitusjohtaja
Kuntarahoitus Oyj

Kuntarahoitus lyhyesti

Kuntarahoitus on sitoutunut tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta vastuullisesti asiakkaidensa kanssa. Sen asiakkaita ovat kunnat jakuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet.

Kuntarahoituksen tärkein tehtävä on taata asiakkaidensa rahoituksen saanti markkinatilanteesta riippumatta. Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluita ja on asiakassegmenteissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja. Yhtiön asiantuntijat auttavat asiakkaita tekemään talouden, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestäviä investointipäätöksiä.

Kuntarahoituksen työn vaikutukset näkyvät kuntalaisten jokapäiväisessä elämässä. Rahoitetut hankkeet ovat esimerkiksi kouluja, sairaaloita, kirjastoja, teitä, siltoja, viemäriverkostoja sekä vuokra- ja erityisryhmien asuntoja.

Rahoituksen asiakkaidensa tarpeisiin Kuntarahoitus hakee kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, joilla se tunnetaan luotettavana ja nopeasti reagoivana yhteistyökumppanina. Varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus, jonka jäseniä ovat kaikki Manner-Suomen kunnat.

Kuntarahoituksen omistavat kunnat, Keva ja Suomen valtio. Kuntarahoituksen tavoitteena ei ole voiton maksimointi, vaan olla tehokkaasti ja kannattavasti toimiva paras rahoituksen ja julkisen talouden asiantuntija, joka tarjoaa asiakkailleen sopivimmat ratkaisut.

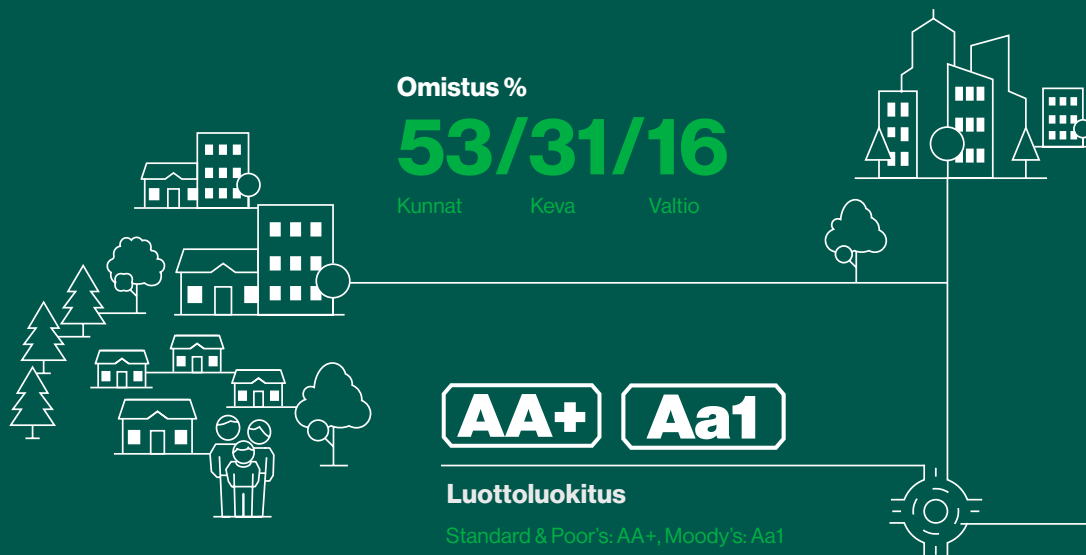
Yhtiössä kehitetään jatkuvasti uusia palveluita asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Kuntarahoitus auttaa asiakkaitaan kokonaisvaltaisesti kaikissa rahoituksen ja talouden kokonaiskuvan hallintaan liittyvissä kysymyksissä aina investoinnin suunnittelusta ja vaihtoehtojen kartoittamisesta rahoituksen elinkaaren loppuun asti. Kuntarahoituksessa työskentelee noin 165 rahoituksen ja talouden asiantuntijaa. Yhtiön tavoitteena on olla kiinnostava, arvojohdettu ja muutoskykyinen työyhteisö.

Emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj:n lisäksi Kuntarahoitus-konserniin kuuluu kuntasektorin taloudelliseen neuvonantoon erikoistunut Rahoituksen neuvonantopalvelut Inspira Oy.

Vuosi 2020 lukuina

Kuntarahoitus Oyj • vuosikertomus 2020

Pitkäaikainen asiakasrahoitus, miljardia €

28,0

Uusi pitkäaikainen varainhankinta, miljardia €

11,0

Yhteiskunnallisen rahoituksen määrä, miljardia €

0,6

Vihreän rahoituksen määrä, miljardia €

1,8

Rahoituksen paras asiantuntija (asteikolla 1-7)

Asiakaskysely: Miten arvioisit Kuntarahoitusta seuraavan väittämän osalta?

6,1

Avainluvut (konserni)	2020	2019	Muutos %
Korkokate (milj. euroa)	254	240	6 %
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)	197	186	6 %
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)	28 022	24 798	13 %
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	38 139	33 929	12 %
Taseen loppusumma (milj. euroa)	44 042	38 934	13 %
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 624	1 510	8 %
CET1-vakavaraisuus, %	104,3 %	107,9 %	-3 %
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,9 %	4,0 %	-3 %

Vuoden 2020 päätapahtumat

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen myös Kuntarahoituksessa. Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia kasvatti äkillisesti rahoituksen kysyntää ja tiedontarvetta kunnissa. Kuntarahoituksen varainhankinta toimi erinomaisesti, ja onnistuimme täyttämään perustehtävämme poikkeusoloista huolimatta.

Vastasimme kasvaneeseen tiedontarpeeseen uusilla verkkokoulutuksilla ja talouden ajankohtaiskatsauksilla, jotka keräsivät linjoille suuren joukon kiinnostuneita kuukaudesta toiseen. Jatkoimme työtämme asiakkaidemme talouden kumppanina tarjoamalla uusia talousennustamisen työkaluja ja palveluita.

Teimme myös uusia harppauksia vastuullisuudessa: laajensimme vastuullisten tuotteidemme valikoimaa, päivitimme vastuullisuusstrategiamme mittareita ja liityimme YK:n Global Compact -verkoston jäseneksi.

Uusi luotonanto, miljardia €

4,8

Taseen loppusumma 31.12.2020,
miljardia €

44,0

Uusi nostettu varainhankinta
2020, miljardia €

11,0

Panostukset yhtiön toiminnan
kehittämiseen, miljoonaa €

9

Päätapahtumat 2020

01

24.1. Toimme verkkosivuillemme vertailulaskurin, joka on kehitetty asiakkaiden investointien suunnittelu- vaiheen apuvälineeksi. Sen avulla voi selvittää nopeasti hankkeen eri toteutus- ja rahoitusvaihtoehtoja.

25.3. Suomi siirtyi poikkeus- oloihin koronakriisin vuoksi. Järjestimme sidosryhmillemme ensimmäisen koronakriisin talousvaikutuksia käsittelevän verkkotapahtuman.

04

22.4. Palkitsimme oululaisen Momo's Bubbles -yrityksen #Huomisentekijät-palkinnolamme Nuori Yrittäjyys ry:n vuosittaisessa Uskalla Yrittää -kilpailussa. Yhteistyö Nuori Yrittäjyys ry:n kanssa on osa yhteiskuntavastuutamme.

10

13.10. Laskimme liikkeeseen historiamme viidennen vihreän joukkovelkakirjalainan, jolla rahoitetaan muun muassa julkisen liikenteen hankkeita sekä vähähillisiä rakennuksia, kuten päiväkotia, asuinrakennuksia ja vedenpuhdistamoita.

12

14.12. Asetimme kestävän rahoituksen kasvulle ja vastuulliselle hallintotavalle uudet tavoitteet vuoteen 2024 sekä päivitimme vastuullisuusstrategiamme mittareita.

03

16.4. Laskimme liikkeeseen ensimmäisen etäyhteyksin toteutetun (1 mrd €) viitelainamme koronakriisin haastavissa poikkeusolosuhteissa. Liikkeeseenlasku oli jättimessä, ja se ylimerkittiin yli kolminkertaisesti.

07

7.7. Avasimme verkkosivuillemme [ratkaisupankin](#), joka kokoaa yhteen kiinnostavia hankkeita ympäri Suomea sekä avaa parhaita käytäntöjä investointien suunnitteluun ja päätöksentekoon.

09

17.9. Laskimme liikkeeseen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan Pohjoismaiden ensimmäisenä julkisyhteisötaustaisena liikkeeseenlaskijana. Sijoittajakysyntä oli vahvaa: 500 miljoonan euron 15-vuotinen laina ylimerkittiin lähes nelinkertaisesti.

02

13.2. Toimme markkinoille yhteiskunnallisen rahoituksen tuotteen ensimmäisenä julkisen sektorin luottolaitoksena Pohjoismaissa.

26.10. Liityimme YK:n Global Compact -verkoston jäseneksi. Jäsenyritykset sitoutuvat noudattamaan työoloihin, ihmisoikeuksiin, ympäristöön ja lahjonnan ehkäisyyn liittyviä velvoitteita.

18.12. Brittiläinen CMD Portal palkitsi meidät parhaana liikkeeseenlaskijana japanilaisilla Uridashi-markkinoilla. Lisäksi Kuntarahoitus palkittiin parhaana strukturoitujen joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijana.

18.12. Vastasimme Euroopan komission konsultaatioon EU:n vihreiden joukkovelkakirjalainojen standardista sekä EU-taksonomiasta. Pidämme uudistuksia tervetulleina.

04

Strategia

Vuonna 2020 Kuntarahoitus jatkoi uudistumistaan. Maailmaa ravistuttanut koronaviruspandemia teki yhtiön perustehtävän näkyväksi, ja poikkeusoloihin siirtyminen avasi uusia käytäntöjä asiakkaiden kohtaamiseen. Vastuullisten tuotteiden valikoima laajeni uudella tuotteella.

Kuntarahoitus on Suomen ainoa luottolaitos, joka on keskittynyt rahoittamaan vain kuntasektoria ja valtion tukemaa yleishyödyllistä asuntotuotantoa. Yhtiön strategian ytimessä on perustehtävämme edullisen rahoituksen saatavuuden varmistamisesta asiakkaillemme kaikissa olosuhteissa.

Vuonna 2020 Kuntarahoitus jatkoi uudistumistaan, ja päivitimme myös strategi-
aamme vastaamaan entistäkin paremmin tehtäväämme asiakkaidemme rahoituksen turvaajana. Strategian päivitys ei muuttanut olennaisesti sen keskeistä sisältöä.

Koronakriisi toi näkyville Kuntarahoituksen perustehtävän

Olemme sitoutuneet tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta vastuullisesti asiakkaidemme kanssa. Visiomme on olla asiakkaidemme tärkein rahoituskumppani. Pyrimme tavoitteisiimme ja toteutamme perustehtäväämme arvojemme mukaisesti: asiakaskeskeisesti, vastuullisesti ja avoimesti.

Koko vuoden maailmaa ravistellut koronaviruspandemia toi Kuntarahoituksen perustehtävän aiempaa näkyvämmäksi. Keskityimme vuonna 2020 strategiaamme mukaisesti erityisesti perustehtävämme mukaiseen toiminnan tehostamiseen ja siten huolehtimaan koronatilanteen muuttamassa markkinatilanteessa asiakkaidemme rahoituksen turvaamisesta. Nopea reagointi ja vahva liiketoimintamallimme takasivat pääsyn pääomamarkkinoille, ja pystyimme varmistamaan asiakkaillemme edullisen rahoituksen saatavuuden haastavissa olosuhteissa. Otimme myös jo alustavasti huomioon julkisen kehitysluottolaitoksen asemaan liittyvän kesäkuussa vuonna 2021 voimaan tulevan uuden sääntelyn pääomasuunnittelusamme ja riskikalkemissamme.

Päivitetty strategia tähtää entistäkin parempaan asiakaskokemukseen

Muuttuva toimintaympäristömme asettaa uusia vaatimuksia liiketoiminnalle. Vuonna 2020 Kuntarahoitus jatkoi uudistumistaan, ja keskityimme rakentamaan edellytyksiä tulevaisuuden menestykselle. Käynnistimme organisaatiouudistuksen, jonka tavoitteena on sujuvoittaa asiakasprosesseja ja parantaa niiden laatua entisestään sekä tehostaa koko yhtiön toimintaa. Osana uudistustyötä päivitimme toimintamalliamme ja organisaatiotamme tukemaan paremmin ydintoimintojamme. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2021.

Päivitetyn strategiaamme keskiössä ovat asiakkaat, joiden rahoituksen saatavuuden varmistamme kaikissa olosuhteissa. Ensisijainen tavoitteemme ei ole voiton maksimoiminen vaan asiakashyöty. Tähtäämme toiminnassamme tuottamaan parasta mahdollista asiakashyötyä tarjoamalla kilpailukykyistä rahoitusta ja entistäkin sujuvampaa palvelua.

Vuonna 2020 kehitimme toimintaamme asiakkaidemme tarpeista lähtien: tarjosimme uusia palveluita ja digitaalisia työkaluja talouden tasapainottamiseen sekä laajensimme vastuullisen rahoituksen tuotevalikoimaamme. Jatkoimme myös digitaalisten palveluidemme kehittämistä. Tuimme asiakkaidemme rahoitussuunnittelua avaamalla Kuntarahoituksen

verkkosivuille asiakkaidemme kanssa yhdessä kehitetyn rahoitusvaihtoehtojen vertailulaskurin ja ratkaisupankin. Tehostimme myös asiakasviestintäämme rakentamalla uusia ajasta ja paikasta riippumattomia tapoja jakaa tietoa ja asiantuntemusta: järjestimme asiakkaillemme suosittuja verkkokoulutuksia ja ajankohtaisiin talousaiheisiin pureutuvia webinaareja.

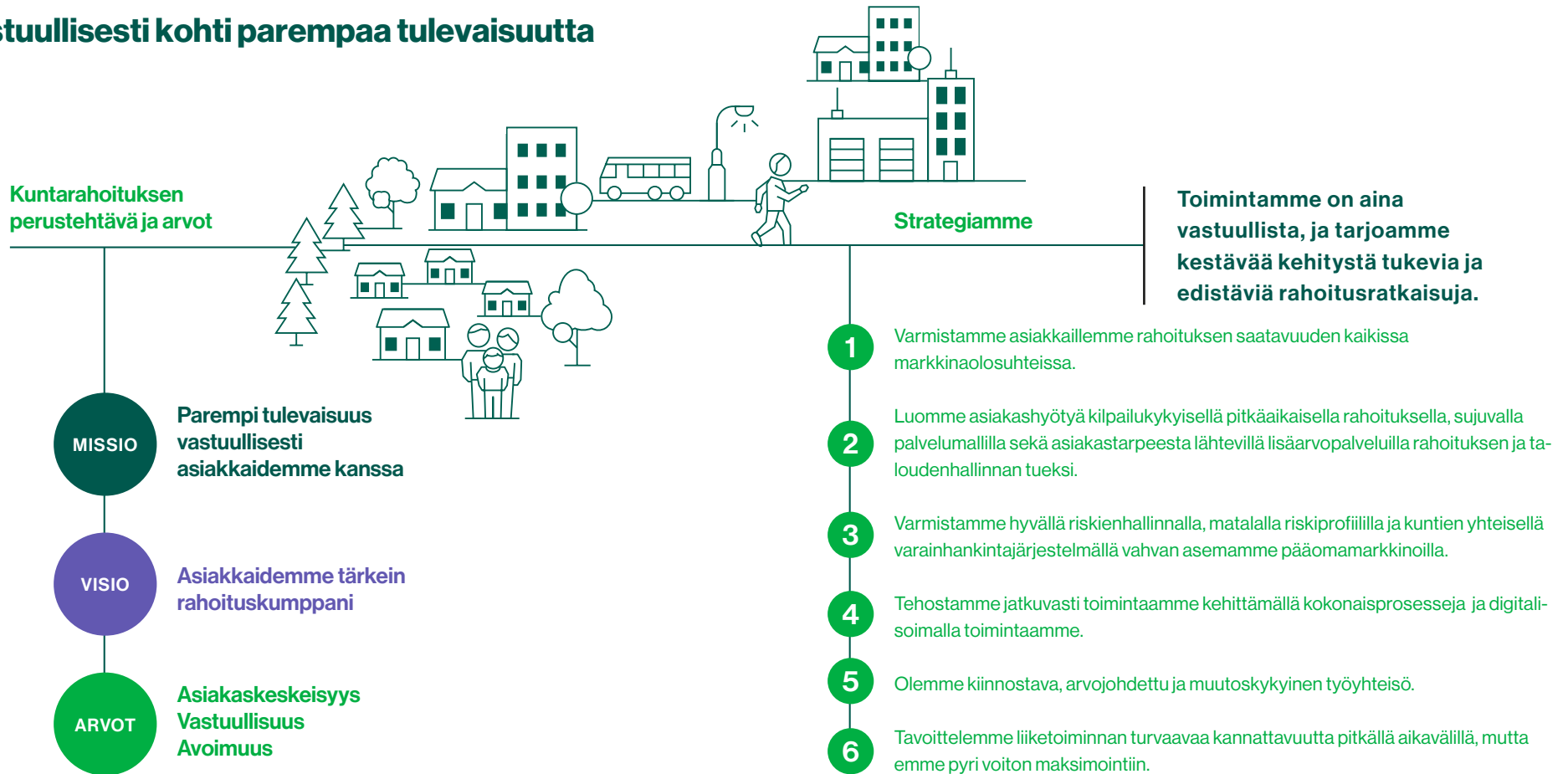
Laajensimme vastuullisten tuotteidemme valikoimaa

Vastuullisuus on kaiken toimintamme kivijalka ja merkittävä erottuvuustekijä verrattuna muihin markkinoilla toimiviin rahoituslaitoksiin. Osana vastuullista toimintaa tarjoamme keskeistä kehitystä tukevia ja edistäviä rahoitusratkaisuja sekä autamme asiakkaitamme löytämään sopivimmat ratkaisut.

Vuonna 2020 toimimme markkinoille yhteiskunnallisen rahoituksen ensimmäisenä julkisen sektorin luottolaitoksena Pohjoismaissa. Yhteiskunnallinen rahoitus on tarkoitettu erityisen laaja-alaisen ja yhteiskunnallista hyötyä tuottavien investointien suunnitteluun ja toteutukseen.

Vastuullisen tuotevalikoiman kehittämisen lisäksi jatkoimme yhteistyötä kumppaniemme kanssa erilaisissa yhteiskunnallisissa hankkeissa, joista voi lukea lisää tämän raportin vastuullisuusosiossa.

Vastuullisesti kohti parempaa tulevaisuutta

Liiketoiminta

Kuntarahoitus

Kuntarahoitus vahvisti asemaansa rahoituksen tarjoajana

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoitus on asiakassegmenteissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja.

Kuntarahoitukselta nostetun uuden pitkäaikaisen rahoituksen määrä vuonna 2020 oli 5,2 miljardia euroa, mistä 4,8 miljardia euroa oli lainoja ja 0,4 miljardia euroa leasingrahoitusta. Pitkäaikaisen rahoituksen määrä oli vuoden lopussa 28,0 miljardia euroa, josta lainakanta oli 26,9 miljardia euroa ja leasingkanta 1,1 miljardia euroa. Vuoden aikana nostettujen lainojen määrä kasvoi 50,1 % edellisvuodesta sekä nostetun leasingrahoituksen määrä 26,2 %. Lyhytaikaisen rahoituksen kuntatodistusmarkkinassa Kuntarahoituksen merkitys kasvoi erittäin suureksi, ja ajoittain Kuntarahoitus vastasi käytännössä kaikesta kuntatodistusrahoituksesta. Talouden ja rahoituksen neuvonantopalveluita tarjoavan Inspiran liikevaihto oli vuonna 2020 2,8 miljoonaa euroa.

Odotamme rahoituksen ja palveluidemme kysynnän jatkavan kasvuaan myös vuonna 2021.

Palvelu sujui poikkeusoloista huolimatta

Koronaviruksen aiheuttama kriisi lisäsi kuntien rahoitustarpeita merkittävästi vuonna 2020. Poikkeuksellinen markkinatilanne korosti Kuntarahoituksen yhteiskunnallista merkitystä. Onnistuimme vastaamaan kasvaneeseen kysyntään, ja myöntämämme rahoituksen määrä kasvoi 52 % verrattuna vuoteen 2019.

Suomeen julistettiin maaliskuussa poikkeustila koronaviruksen nopean leviämisen vuoksi. Tehostimme asiakasviestintäämme merkittävästi kevään aikana ja päivitimme toimintatapamme nopeasti vastaamaan muuttunutta arkea. Kuntarahoituksen perinteisesti korkea asiakastyytyväisyys kasvoi vuonna 2020 entisestään, mikä osaltaan osoittaa, että onnistuimme palvelemaan asiakkaitamme erinomaisesti nopeasti muuttuneissa olosuhteissa.

Pandemian vaikutukset asuntomarkkinoihin jäivät odotettua vähäisemmiksi. Rakennusurakat jatkuivat pääosin keskeytyksettä ja vuokra-asuntojen kysyntä pysyi ennallaan. Elvytyspolitiikka toi jopa nostetta erityisesti tuettuun asuntotuotantoon.

Vahva asemamme tuetun asuntotuotannon rahoittajana vahvistui kuluneen vuoden aikana entisestään. Kuntasektorilla pandemia kasvatti rahoituksen kysyntää etenkin kriisin alkuvaiheessa, sillä kustannusten oletettiin kasvavan merkittävästi. Valtion koronatuot ovat korvanneet koronan kustannuksia kunnille, mutta samanaikaisesti rahoituksen kysyntä on kasvanut kuntien vähentyneiden tulojen vuoksi.

Laajensimme digitaalisia palveluitamme vuonna 2020 uusilla sovelluksilla. Kuntarahoituksen verkkosivuille tuotiin ratkaisupankki ja vertailulaskuri. Ratkaisupankki kokoo yhteen joukon hankkeita ympäri Suomea sekä avaa parhaita käytäntöjä uusien investointien suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vertailulaskuri on kehitetty erityisesti investointien suunnitteluvaiheen apuvälineeksi. Sen avulla voi kartoittaa helposti hankkeen eri toteutus- ja rahoitusvaihtoehtoja. Pilotoimme kassaennustesovellusta yhdessä asiakkaidemme kanssa. Se on tarkoitus avata laajemmin asiakkaidemme käyttöön keväällä 2021.

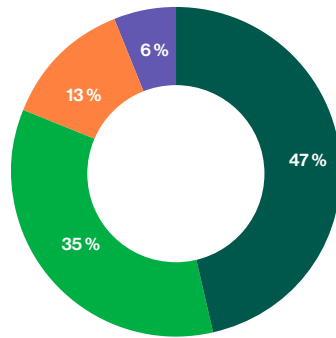
Uusi yhteiskunnallinen rahoitus vauhdittaa vaikutuksiltaan laajoja investointeja

Keväällä 2020 Kuntarahoitus lanseerasi uuden yhteiskunnallisen rahoituksen tuotteen. Vuoden 2020 lopussa yhteiskunnallisen rahoituksen portfolioomme kuului yhteensä 27 hanketta. Yhteiskunnallisen rahoituksen määrä oli vuoden 2020 lopussa 589 miljoonaa euroa.

Vastuullisen rahoituksen tuotteemme on suunniteltu edistämään Suomen hallituksen kestäväan kehitykseen pohjautuvan hallitusohjelman tavoitteita. Näihin kuuluvat muun muassa tavoite hiilineutraaliuden saavuttamisesta vuoteen 2035 mennessä sekä tavoite oikeudenmukaisesta, yhdenvertaisesta ja mukaan ottavasta Suomesta.

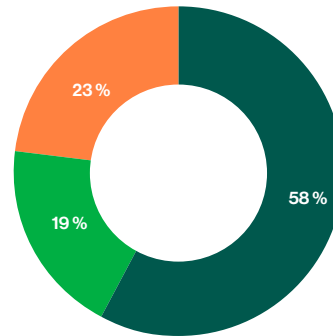
Ympäristöinvestointeihin tarkoitetun vihreän rahoituksen kysyntä kasvoi vuodesta 2019. Vihreän rahoituksen määrä oli vuoden 2020 lopussa 1,8 miljardia euroa (1,3 miljardia euroa). Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen marginaalialennuksella kannustamme asiakkaitamme kestävää kehitystä tukeviin ratkaisuihin. Päätökset sekä yhteiskunnallisen ja vihreän rahoituksen myöntämisestä tekevät riippumattomista asiantuntijoista koostuvat arviointiryhmät.

Lainakanta asiakkaittain %

- Asuntoyhteisöt
- Kunnat
- Kuntien yhtiöt
- Kuntayhtymät

Lainakannan korkosidonnaisuus %

- Euribor
- Pitkä viitekorko
- Kiinteä

Lainakannan kehitys 2016–2020, miljardia €

Sairaala Nova on suunniteltu potilaan tarpeet edellä

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin uusi Sairaala Nova tulee korvaamaan vuodesta 1954 rakennetun keskussairaalan useat eri rakennukset. Uudessa sairaalassa lähes kaikki toiminnot muuttavat saman katon alle. Samalla sairaalan toimintaprosessit uudistuvat täysin. Myös laitteet ja potilastietojärjestelmä uusitaan. Henkilökunta on osallistunut laajasti uudistuksen suunnitteluun.

Tilojen ja toiminnan suunnittelun keskiössä on ollut potilas, ja sairaalasta on tehty toimiva, terveellinen, turvallinen ja viihtyisä. Henkilökunnan lisäksi kokemus-asiiantuntijat, asiakasraadit ja potilasjärjestöt ovat päässeet esimerkiksi testamaan uusista tiloista tehtyjä tilamallinnuksia.

Sairaala Nova on Keski-Suomen historian suurin julkinen investointi. Hankkeen rakentamisen kotimaisuusaste merkittävä, ja se on tuonut alueen muille yrityksille liiketoimintaa. Sairaalarakennus ja -laitteet rahoitetaan osittain Kuntarahoituksen yhteiskunnallisella rahoituksella. Sairaala otettiin käyttöön vuoden 2021 alussa.

Varainhankinta onnistui vaikeissa olosuhteissa

Hyvä maine ja onnistunut varainhankinnan strategia varmistivat Kuntarahoituksen toimintakyvyn ja rahoituksen saatavuuden myös kriisivuonna. Haastava ajanjakso lisäsi asiakkaiden rahoitustarpeita ja kiritti varainhankinnan määrän ennätysellisen korkeaksi.

Kuntarahoitus hankkii kaikki luotonantoon tarvittavat varat kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta vakioituina liikkeenlaskuina velkakirjaohjelmien alla. Varainhankintamme strategiana on varainhankinnan lähteiden hajautus, jolla pyrimme varmistamaan rahoituksen saatavuuden markkinaolosuhteista riippumatta. Hajautamme aktiivisesti varainhankintaamme valuutoittain ja maturiteeteittain sekä maantieteellisesti että eri sijoittajaryhmittäin.

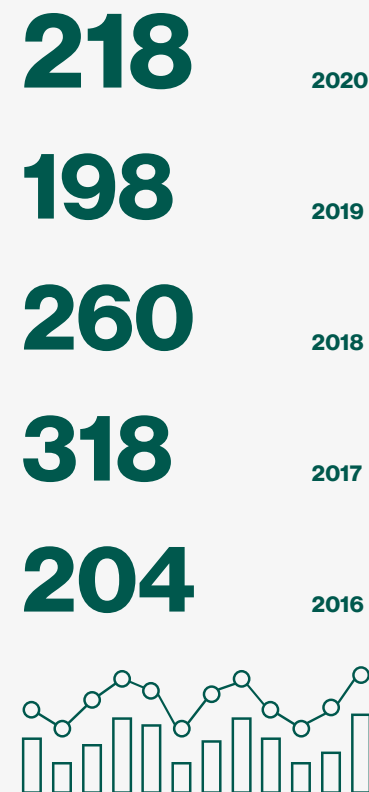
Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia horjutti pääomamarkkinoita vuonna 2020. Helmi–maaliskuussa pandemian tiedostettiin tuovan reaalityaloudelle ongelmia. Osakemarkkinat lähtivät syöksyyn, ja puhuttiin jopa uudesta finanssikriisistä. Keskuspankit saivat palautettua markkinoiden luottamuksen lisäämällä likviditeettiä arvopaperiostojen ja rahoitusoperaatioiden kautta.

Toimiva strategia turvasi rahoituksen saatavuuden

Varainhankinnan strategiamme osoittautui vuoden aikana toimivaksi ja kestäväksi. Hyvä maine ja tunnettuus varmistivat pääsymme markkinoille myös kevään epävarmimpina ajankohtina, jolloin rahoituksen saaminen oli monille toimijoille vaikeaa tai jopa mahdotonta. Poikkeustilanteesta huolimatta pystyimme katsauskauden aikana jatkamaan varainhankintaamme normaalisti ja onnistuimme turvaamaan rahoituksen saatavuuden – näin varmistettiin asiakkaidemme rahoituksen jatkuvuus läpi vuoden.

Teimme pitkäaikaista varainhankintaa vuoden 2020 aikana 11,0 miljardia euroa (7,4 miljardia euroa). Lyhytaikaisten Kuntarahoituksen velkasitoumuksien (ECP) määrä oli vuoden lopussa 3,9 miljardia euroa (2,7 miljardia euroa). Koko varainhankintamme määrä oli vuoden 2020 lopussa 38,1 miljardia euroa (33,9 miljardia euroa). Tästä euromääräistä oli 50 % (34 %) ja valuuttamääräistä 50 % (66 %). Kaikkiaan vuoden aikana laskimme liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 11 eri valuutassa (11).

Varainhankintajärjestelyiden määrä 2016–2020 (kpl)

Suomen ensimmäisen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlasku oli jättimenestys

Kasvaneen rahoituskysynnän vuoksi kasvatimme vuoden 2020 varainhankintaohjelmamme kokoa alkuvuoden aikana. Varainhankintamme painopiste oli julkisissa järjestelyissä, joiden sijoittajakysyntä oli erittäin vahvaa. Vuonna 2020 laskimme liikkeeseen viisi viitelainaa: neljä euromääräistä ja yhden dollarimääräisen. Valuutoittain tarkasteltuna teimme eniten varainhankintaa euroissa. Vastaavasti dollarimääräisessä varainhankinnassa aktiivisuutemme väheni arvioidusta.

Vuosi 2020 alkoi viisivuotisen euromääräisen viitelainan liikkeeseenlaskulla tammikuussa. Huhtikuussa koronakriisin keskellä laskimme liikkeeseen euromääräisen yhden miljardin viisivuotisen viitelainan. Järjestelyyn kohdistui haastavasta markkinatilanteesta huolimatta erittäin laajaa sijoittajakiinnostusta, ja laina ylimerkittiin yli kolminkertaisesti. Yhdysvaltojen dollarimääräisen yhden miljardin viitelainan laskimme liikkeeseen kesäkuussa, ja myös sen sijoittajakysyntä oli vahvaa.

Syyskuussa laskimme liikkelle yhtiömme ensimmäisen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan. Tämä 500 miljoonan euron yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina oli lajissaan

Suomen ensimmäinen ja myös ensimmäinen pohjoismaisen SSA-liikkeeseenlaskijan (Sovereigns, Supranationals, Agencies) yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina. Vahvasta sijoittajakysynnästä kertoo, että 15-vuotinen laina ylimerkittiin lähes viisinkertaisesti.

Syyskuussa osallistuimme myös 1,25 miljardilla eurolla Euroopan keskuspankin kohdennettuun pidempiaikaiseen rahoitusoperaatioon (*TLTRO III*), millä mahdollistettiin osaltaan asiakkaidemme rahoitus kilpailukykyisin ehdoin.

Lokakuussa laskimme liikkeeseen 500 miljoonan euron kymmenvuotisen vihreän joukkovelkakirjalainan. Lainan ylimerkittiin nopeasti lähes seitsenkertaisesti. Vahva sijoittajakysyntä nosti transaktion merkintäkirjan ennätyselliseen 3,4 miljardiin euroon.

Liikkeeseen laskettujen viitelainojen erinomainen menestys epävarmana aikana on osoitus turvallisten sijoituskohteiden kysynnän kasvusta sekä Kuntarahoituksen hyvästä maineesta kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kuntarahoituksen maine ja asiakastytyväisyys nousivat sijoittajien keskuudessa

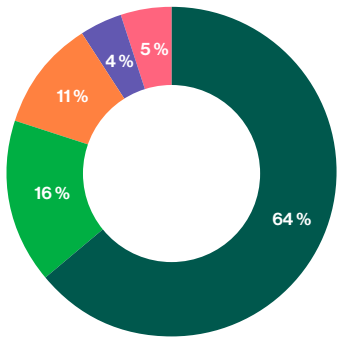
Seuraamme aktiivisesti saamiamme arvioita pääomamarkkinoilla suhteessa vertailuryhmiin vuosittaisella kyselyllä. Vuonna 2020 tulokset paranivat merkittävästi. Korkean asiakastytyväisyytemme taustalla ovat läpinäkyvä toiminta, aktiivinen viestintä ja vastuullisuutta painottava varainhankintastrategiamme. Tulokset osoittavat, että olemme onnistuneet vakiinnuttamaan vahvan maineen luotettavana ja vastuullisena toimijana.

Vahva brändimme ja pitkäjänteinen työmme sijoittajien kanssa toivat vuoden aikana tunnustusta. Joulukuussa brittiläinen CMD Portal palkitsi Kuntarahoituksen parhaana liikkeeseenlaskijana japanilaisilla Uridashi-markkinoilla. Vuonna 2020 laskimme liikkeeseen joukkovelkakirjoja Uridashi-markkinalla yhteensä 1,2 miljardilla eurolla. Tämä vastaa noin 11,1 % kaikesta vuoden 2020 aikana tehdystä varainhankinnastamme. Lisäksi meidät palkittiin parhaana strukturoitujen joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijana.

Liiketoiminta/Varainhankinta

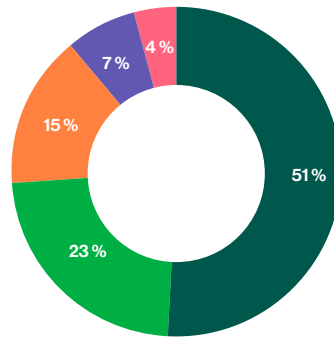
Kuntarahoitus Oyj • vuosikertomus 2020

**Nostettu varainhankinta
2020 valuutoittain %**

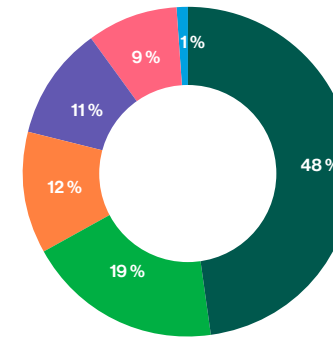
- Euro (EUR)
- Yhdysvaltain dollari (USD)
- Japanin jeni (JPY)
- Norjan kruunu (NOK)
- Muut valuutat

**Nostettu varainhankinta
2020 alueittain %**

- Eurooppa
- Pohjoismaat
- Aasian ja Tyynenmeren alue
- Afrikka ja Lähi-itä
- Pohjois- ja Etelä-Amerikka

**Nostettu varainhankinta
2020 sijoittajatyypeittäin %**

- Keskuspankit ja muut instituutiot
- Pankit
- Varainhoitajat
- Vähittäissijoittajat
- Vakuutus- ja eläkeyhtiöt
- Yritykset

Likviditeetti turvattiin markkinatilanteesta huolimatta

Erityisesti vuoden ensimmäinen puolisko oli haasteellinen koronapandemian aiheuttamien voimakkaiden markkinaliikkeiden sekä ajoittain heikentyneen markkinalikviditeetin vuoksi. Markkinakriisi heijastui likviditeetin hallintaan lähinnä liikkeeseenlaskijoiden luottoriskipreemioiden muutosten seurauksena, mikä näkyi tilapäisesti likviditeettisijoitusten markkina-arvon heikentymisenä. Koko vuoden osalta markkina-arvot kuitenkin paranivat.

Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten luotto- ja markkinariskejä sekä tuotto-odotusta hajautetaan omaisuusluokittain ja maakohtaisesti. Vuosi 2020 oli likviditeettisijoitustemme kannalta haastava. Sijoitustemme keskimaturiteetti pysyi lähes ennallaan, ja herkkyyttä muutoksille luottoriskipreemioissa pidettiin matalana. Vähensimme sijoitustemme osuutta rahoituslaitoksiin ja lisäsimme osuutta julkisessa omistuksessa oleviin luottolaitoksiin ja kehityspankkeihin. Vähensimme pitkien likviditeettisijoitustemme osuutta kokonaislikviditeetistä heikentyneen tuotto-odotusten vuoksi ja lisäsimme keskuspankkitalletusten osuutta.

Vuoden 2020 lopussa yhtiömme kokonaislikviditeetti oli yhteensä 10,0 miljardia euroa (9,9 miljardia euroa). Arvopaperisijoitustemme kokonaismäärä vuoden 2020 lopussa oli 4,5 miljardia euroa (4,9 miljardia euroa) ja niiden keskimääräinen luottoluokitus AA+ (AA+). Arvopaperisalkkumme keskimääräinen maturiteetti oli vuoden lopussa 2,8 vuotta (2,3).

Likviditeettisijoitustemme korkoriski on suojattu koronavaihtosopimuksilla, joten korkojen muutokset eivät suoraan vaikuta likviditeettisijoitustemme arvomuutoksiin.

Treasury-osastomme varmistaa kokonaislikviditeettimme optimaalisen käytön. Lyhyen ajan likviditeettivaateena vähimmäismäärän tulee täyttää lakisääteinen 100 % maksuvalmiusvaatimus (LCR) jokaiselta päivältä. Pitkän aikavälin vaateena kokonaislikviditeetin määrän on riitettävä keskeytyksettömään liiketoiminnan jatkamiseen vähintään 12 kuukauden ajan (*Survival Horizon*) yhtiömme riskinottohalukkuuden viitekehysten mukaisesti.

Vuoden lopussa LCR-lukumme oli 264,4 % (430,2 %), ja kokonaislikviditeettimme olisi riittänyt kattamaan keskeytyksettömän liiketoiminnan jatkamisen 12,3 kuukaudeksi (13,6). Varauksemme myös pysyvän varainhankinnan vaatimukseen (*Net Stable Funding Ratio, NSFR*), joka tulee voimaan kesäkuussa 2021. Kuntarahoituksen NSFR oli vuoden 2020 lopussa 116,4 % (116,3 %) nykytulkintojen mukaan laskettuna. Pysyvän varainhankinnan vähimmäistaso on 100 %.

Vastuullista sijoittamista

Teemme kaikki likviditeettisijoituksemme niin, että ne näytävät eettiset vaatimuksemme. Noudatamme likviditeettisijoituksissamme Kuntarahoituksen hallituksen hyväksymää vastuullisuuspolitiikkaa, jonka mukaisesti valittavien sijoituskohteiden keskimääräisen ESG-arvon on ylitettävä markkinoiden viitearvo. Lisäksi tietty osuus tulee sijoittaa erityisen vastuullisiin sijoituskohteisiin.

Lisätietoa sijoitusten vastuullisuudesta on luettavissa tämän vuosikertomuksen vastuullisuusosiossa sivulla 43.

Organisaatio

Kuntarahoitus

Organisaatiouudistus tähtää parempaan asiakas- ja henkilöstökokemukseen

Vuonna 2020 Kuntarahoituksessa suunniteltiin toimintamalliuudistusta, jonka valmisteluun osallistui merkittävä osa konsernin henkilökunnasta. Uudistuksen tavoitteena on entisestään parantaa konsernin asiakas- ja henkilöstökokemusta sekä sujuvoittaa toimintaa.

Uusi, vuoden 2021 alusta voimaan astunut organisaatio pohjautuu aiempaa vahvemmin yhtiön toiminnan ydinprosesseihin eli asiakkaiden rahoittamisen ratkaisuihin ja pääomamarkkinaprosesseihin. Myös kehittämistoiminta tuotiin osaksi liiketoimintaa.

Vuoden lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 165. Toimintamallin ja organisaation kehittämisen yhteydessä kävimme koko konsernin henkilöstöä koskeneet yhteistoimintaneuvottelut. Uudelleenorganisointi johti kymmenen tehtävän päättymiseen. Osalle näissä tehtävissä toimineista henkilöistä pystyimme tarjoamaan uusia tehtäviä, minkä seurauksena kahdeksan henkilön työsuhde konsernissa päättyi.

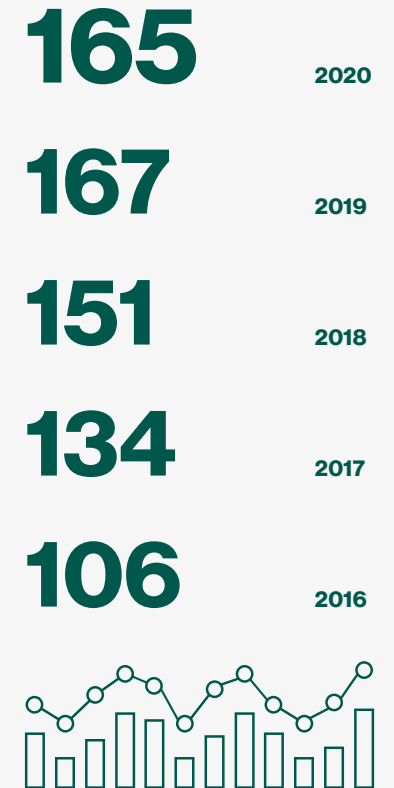
Strategisena tavoitteenamme on luoda asiakashyötyä kilpailukyisellä pitkäaikaisella rahoituksella, sujuvalla palvelumallilla ja asiakastarpeesta lähtevillä lisäarvopalveluilla rahoituksen ja taloudenhallinnan tueksi. Kehitämme henkilöstömme osaamista kohti tätä tavoitetta panostamalla koulutukseen

ja tarjoamalla kehittymismahdollisuuksia. Tuemme työhyvinvointia ja työssä jaksamista monilla työkykyä edistäväillä ja työn kuormittavuutta ennaltaehkäisevillä toimilla.

Vuonna 2020 konsernin henkilöstön perehdytyksessä ja toimintaan liittyvien muutosten koulutuksessa vakiinnutimme käyttöön edellisvuonna avatun sähköisen oppimisympäristön. Interaktiivisen oppimisympäristön avulla varmistamme jatkuvan rahoitusalan sääntelyn ja vastuullisten toimintatapojen tuntemuksen kaikissa työrooleissa.

Lisätietoa henkilöstöstä sekä työhyvinvoinnin kehittämisestä on tämän raportin vastuullisuusosiossa sivulla 46.

Henkilöstön määrä 2015–2020

Hallintoa ohjaavat sääntely ja sidosryhmien odotukset

Kehitämme hallintoa ja toimintatapojamme jatkuvasti vastaamaan omistajiemme ja asiakkaidemme, sijoittajien ja henkilöstömme odotuksia sekä kehittyvän sääntelyn vaatimuksia.

Toimintaamme säätelevät EU-tason asetukset sekä kotimaiset luottolaitostoimintaa koskevat lait ja asetukset. Lainsäädännön lisäksi toimintaamme ohjaavat EU-viranomaisten ja Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet. Listattujen joukko-velkakirjalainojen liikkeeseenlaskijana noudatamme soveltuvien osin pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Kuntarahoitus toimii Euroopan keskuspankin EKP:n suoran valvonnan alaisena. Pankkivalvonnan vaatimukset hyvässä hallintotavassa ovat tiukkoja, ja niiden täyttäminen antaa erinomaisen perustan toimintatapojemme eettisyydelle ja säännösten noudattamiselle.

Strategiamme ja sisäiset politiikkamme ohjaavat vastuullista hallintokulttuuria. Kuntarahoituksella on hallituksen hyväksymä strategia, jonka mukaisesti yhtiön liiketoimintaa, riskienhallintaa ja hallintoa toteutetaan. Strategian lisäksi hallitus on vahvistanut yhtiölle hallintoa ja riskienhallintaa koskevia sisäisiä politiikkoja, jotka toimivat yhtiön riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan keskeisinä periaatteina. Näiden lisäksi yhtiöllä on kattavasti muuta operatiivista ohjeistusta hallinnon ja riskienhallinnan järjestämisen tueksi.

Vastuullisuus ohjaa kuntarahoituslaisten työtä. Yhtiön hallituksen hyväksymä vastuullisuuspolitiikka yhdessä Corporate Governance Policyn kanssa määrittelee vastuullisen toiminnan periaatteet, auttaa tunnistamaan eturistiriitatilanteet ja asettaa toimintatavat niiden hallitsemiseen.

Kuntarahoituksen riskienhallinnan linjauksista vastaa yhtiön hallitus. Riskienhallinnan viitekehyksen kokonaisuuteen kuuluvat muun muassa markkinariskipolitiikka, luottoriskipolitiikka, likviditeetin hallinnan ja varainhankinnan riskipolitiikka, operatiivisten riskien politiikka sekä riskinottohalukkuuden viitekehys. Eri riskeille on asetettu tiukat limiitit ja raja-arvot, joiden puitteissa yhtiö haluaa toimia. Kaikkiin riskinottohalukkuuden raja-arvojen ylittäviin tapahtumiin puututaan välittömästi.

Verkkosivuillamme on whistleblowing-kanava, jonka kautta epäilyt väärinkäytöksistä voi raportoida, tarvittaessa nimettömänä.

Hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet vuosittain, ja jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous valitsi omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti kahdeksan jäsentä hallitukseen kaudelle 2020–2021 (varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen).

Helena Waldén, s. 1953, puheenjohtaja hallituksen jäsen vuodesta 2016
Koulutus: diplomi-insinööri
Päätoimi: hallitusammattilainen
Keskeiset muut luottamustoimet: –
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus suuren pankkikonsernin (OP Pohjola) eri tehtävistä (1976–2008, josta 14 vuotta johtokunta- ja johtoryhmä-tehtävissä) sekä hallitustyöskentelystä useissa yhtiöissä (esim. Fingrid Oyj, Oy Alko Ab, Apetit Oyj) ennen Kuntarahoitusta.

Tuula Saxholm, s. 1961, varapuheenjohtaja hallituksen jäsen vuodesta 2013
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki
Keskeiset muut luottamustoimet: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, hallituksen jäsen; Helsingin kaupungin asunnot Oy, hallituksen jäsen; Helsingin Leijona Oy, hallituksen jäsen; Helsingin Satama Oy, hallituksen jäsen; Taloushallinto-palvelu-liikelaitoksen johtokunnan puheenjohtaja; Pääkaupunkiseudun junakalusto Oy, hallituksen puheenjohtaja
Riippumattomuus: ei-riippumaton yhtiöstä eikä merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan ja asiakkaan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus suuren kaupungin hallinnosta eri tehtävissä (Helsingin kaupunki 1991–) ja tämän osana huomattava määrä hallituskokemusta erilaisissa julkisen sektorin omistamisessa yhtiöissä.

Maaria Eriksson, s. 1967 hallituksen jäsen vuodesta 2019
Koulutus: kauppatieteiden maisteri, CEFA
Päätoimi: sijoitusjohtajan varahenkilö, johtaja, ulkoistetut korkosijoitukset, Keva
Keskeiset muut luottamustoimet: Oulun yliopiston sijoitusvaliokunnan jäsen; Kannelmäen yhteiskoulu, johtokunnan puheenjohtaja
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä, ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus pääomamarkkinatehtävistä Kevassa, Suomen suurimmassa työeläkevakuutusyhtiössä (vuodesta 1998) ja tätä ennen pankkisektorilla salkunhoitajana ja ekonomistina (Merita 1996–1998) ja Suomen Pankissa ekonomistina (1994–1996).

Markku Koponen, s. 1957
hallituksen jäsen vuodesta 2018
Koulutus: oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, EMBA
Päätoimi: hallitusammattilainen
Keskeiset muut luottamustoimet:
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen työkokemus yhdessä Suomen suurimmista finanssiryhmistä, erityisesti viestintä, lakiasiat ja pankkisääntely (OP-Ryhmä 1985–2017), joista yli 20 vuotta johtokunta- ja hallitustehtävissä.

Kari Laukkanen, s. 1964
hallituksen jäsen vuodesta 2018
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: hallitusammattilainen ja rahoitusalan konsultti (Lauvest Oy)
Keskeiset muut luottamustoimet: Emittor Oy, hallituksen puheenjohtaja
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kansainvälisen pankkitoiminnan kokemus globaalin pankkikonsernin eri tehtävissä (Citigroup 1990–2016, josta viimeiset 13 vuotta Suomen toimintojen maajohtaja).

Vivi Marttila, s. 1966
hallituksessa vuodesta 2016
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: kunnanjohtaja, Simon kunta
Keskeiset muut luottamustoimet: LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö, hallituksen jäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus tilintarkastuksesta julkisella sektorilla ja listayhtiöissä (1990–2001 ja 2011–2015) sekä kaupungin talousjohtajan tehtävistä (2001–2011).

Denis Strandell, s. 1958
hallituksessa vuodesta 2020
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: kaupunginjohtaja, Hangon kaupunki
Keskeiset muut luottamustoimet: C-Fiber Hanko Oy, hallituksen jäsen; Novago Yrityskehitys Oy, hallituksen varajäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus pääomamarkkinatehtävistä ja sijoituspalvelujen tarjoamisesta pankki- ja sijoituspalvelukonserneissa Suomessa ja Pohjoismaissa (1986–2011, Protos, Aktia, Unibank, Danske Bank, FIM). Pitkä kokemus (2000 lähtien) suomalaisesta kuntasektorin hallinnosta Kirkkonummen kaupunginvaltuustossa ja hallituksessa ennen Hangon kaupunginjohtajan tehtävää (2015 lähtien).

Kimmo Viertola, s. 1961
hallituksessa vuodesta 2020
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: osastopäällikkö, valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto
Keskeiset muut luottamustoimet: Solidium Oy, hallituksen jäsen; Fortum Oyj, nimitystoimikunnan puheenjohtaja; Neste Oyj, nimitystoimikunnan puheenjohtaja
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä, ei riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä johtamis- ja finanssikokemus Suomen Teollisuussijoitus Oy:stä eri tehtävistä (1998–2017), pankkikokemusta Skopbankista (1993–1994) sekä FennoScandia Bankista Lontoosta (1989–1992) sekä hallitustyöskentelystä useissa yhtiöissä.

Johtoryhmä

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa niin, että hallituksen tekemät päätökset toteutuvat ja että yhtiön toiminta on linjassa hallituksen asettaman strategian sekä riskienhallintaa koskevien periaatteiden ja limiittien kanssa. Toimitusjohtaja huolehtii, johtoryhmän tukemana, yhtiön päivittäisen liiketoiminnan toimivuuden valvonnasta, organisaatorakenteen toimivuuden ylläpitämisestä ja raportoinnista hallitukselle.

Esa Kallio, s. 1963
toimitusjohtaja
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2005
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Mari Tyster, s. 1975
johtaja, lakiasiat ja yhtiöhallinto,
toimitusjohtajan sijainen
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2009
Koulutus: oikeustieteen kandidaatti

Aku Dunderfelt, s. 1975
johtaja, rahoitus
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2019
Koulutus: BBA

Toni Heikkilä, s. 1965
johtaja, riskienhallinta
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 1997
Koulutus: kauppatieteiden lisensiaatti,
M.Sc. (Finance)

Rainer Holm, s. 1973
johtaja, Business Information Solutions
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2016
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Joakim Holmström, s. 1977
johtaja, pääomamarkkinat
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2008
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Harri Luhtala, s. 1965
johtaja, talous
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2019
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Verojalanjälki

Kuntarahoituksen strategia ja toimintaperiaatteet verotuksessa

Kuntarahoituksen veroasioiden hoitaminen ja johtaminen on organisoitu osaksi konsernin taloushallintoa. Tärkeimmät veroasioihin ja -riskeihin liittyvät havainnot ja toimenpiteet raportoidaan Kuntarahoituksen hallitukselle.

Kuntarahoitus-konserni noudattaa verolainsäädäntöä verojen ja maksujen maksamisessa, tilittämisesä ja ilmoittamisessa. Kuntarahoituksen verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja huomioida verotus liiketoimintaratkaisuihin liittyvässä suunnittelussa ja päätöksenteossa yhtenä vaikuttavana tekijänä. Verosuunnittelussa pyritään hallitsemaan verotukseen liittyviä epävarmuustekijöitä ja välttämään tulkintariskejä, minkä vuoksi Kuntarahoitus hakee tarvittaessa veroviranomaisilta ennakkoratkaisuja.

Maksetut ja tilitettyt verot sekä veronluonteiset maksut

Vaikka Kuntarahoitus hankkii rahoitustaan kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, se harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa. Siten Kuntarahoitus maksaa tuloveronsa kokonaisuudessaan Suomeen. Kuntarahoitus ei saa ulkomailta tuloja, joista maksettaisiin ulkomailla olennaisia lähdeveroja. Kuntarahoituksella ei ole sijoituksia tai toimintaa OECD:n määrittelemissä veroparatiisivaltioissa.

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli vuoden 2020 lopussa 165 henkilöä, joista emoyhtiössä 154 henkilöä. Konsernin liikevaihto oli 532 miljoonaa euroa ja tulos ennen veroja 194 miljoonaa euroa. Kuntarahoitus on luottolaitos, minkä vuoksi se on voinut tehdä kirjanpidossaan ja verotuksessaan elinkeinoverolain mukaisen luottotappiovarauksen. Tehtyyn luottotappiovaraukseen liittyy laskennallinen verovelka.

Kuntarahoituksen toiminta on pääosin arvonlisäverotonta. Kuntarahoitus ei voi vähentää arvonlisäverottomaan toimintaansa liittyvien ostojen arvonlisäveroa, ja tämä arvonlisävero jää Kuntarahoituksen lopulliseksi kustannukseksi. Kuntarahoituksella on myös arvonlisäverollista leasingtoimintaa, jonka osalta Kuntarahoitus tilittää arvonlisäveroa ja vähentää ostoihin sisältyvän arvonlisäveron. Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran liiketoiminta on arvonlisäverollista. Inspira vähentää ostojensa arvonlisäverot ja tilittää myynnistään arvonlisäveron. Maksetun ja tilitetyn arvonlisäveron määrät vaihtelevat liiketoiminnan volyyymien mukaan, eikä arvonlisäveroja ole huomioitu maksetuissa ja tilitettyissä veroissa.

MAKSETUT VEROT JA VERONLUONTEISET MUUT MAKSUT (1 000 €)

	2020	2019
Tulovero	5 604	2 060
Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	2 707	2 772
Vakausero EU:n kriisierityksistä	5 163	4 328
Yhteensä	13 473	9 160

TILITETYT VEROT JA VERONLUONTEISET MUUT MAKSUT (1 000 €)

	2020	2019
Ennakkopidätys	4 727	4 721
Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut	1 326	1 206
Yhteensä	6 053	5 927

A photograph of a water treatment plant with several concrete basins filled with water. In the background, there are trees and a fence.

**Vastuullisuus
Kuntarahoituksessa
2020**

Kuntarahoitus

Vastuullisuus on Kuntarahoituksen liiketoiminnan ytimessä

Tarjoamallamme rahoituksella mahdollistetaan suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan jatkuvuus ja kehittyminen aina yhdenvertaisista asumisen ratkaisuista ilmastonmuutoksen hillintään ja julkiseen infrastruktuuriin. Toimintamme vaikuttaa lähes jokaisen suomalaisen elämään, ja se velvoittaa huomioimaan vastuullisuuden kaikessa toiminnassamme.

Olemme sitoutuneet tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta vastuullisesti asiakkaidemme kanssa. Tehävämme on varmistaa asiakkaidemme toimintakyky turvaamalla edullisen rahoituksen saatavuus kaikissa markkinatilanteissa.

Olemme sitoutuneet asiakaskeskeiseen toimintamalliin: tavoittelemme liiketoimintamme turvaavaa jatkuvuutta pitkällä aikavälillä. Emme pyri kasvattamaan asiakkaidemme rahoitustarpeita oman liiketoimintamme voiton maksimoimiseksi. Sen sijaan haluamme saada yhteiskunnassa aikaan pitkäaikaisia positiivisia vaikutuksia etsimällä aktiivisesti asiakkaidemme kanssa juuri heidän tilanteeseensa parhaiten sopivia rahoitusratkaisuja ja investointitapoja.

Näin luomme arvoa

Kuntarahoitus luo toiminnallaan arvoa asiakkailleen, henkilöstölleen ja koko yhteiskunnalle. Arvonluontimallimme kuvaa mitä resurssija käytämme tehtävämme toteuttamiseksi, arvonluontia tukevat valintamme ja vahvuutemme sekä toimintamme vaikutukset.

Resurssit

- Osaava ja motivoitunut henkilökunta
- Vahva taloudellinen asema
- Sitoutuneet asiakkaat ja osakkaat
- Laaja globaali sijoittajakunta
- Yhteinen varainhankintajärjestelmä
- Vahva luottoluokitus
- Kumppanuudet

Kuntarahoitus

- Vastuullisuus
- Avoimuus
- Asiakaskeskeisyys
- Tehokkuus
- Riskienhallinta
- Erikoistuminen omaan asiakassegmenttiin
- Panostukset henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja hyvinvointiin
- Tavoittelemme liiketoiminnan turvaavaa kannattavuutta pitkällä aikavälillä, mutta emme pyri voiton maksimointiin

Vaikutukset

- Tyytyväiset asiakkaat
- Varmistamme asiakkaillemme rahoituksen saatavuuden sekä luomme asiakashyötyä kilpailukykyisellä pitkäaikaisella rahoituksella
- Vakavaraisuus
- Hyvinvoinnin kasvu yhteiskunnassa
- Tasapuoliset mahdollisuudet hyvään elämään
- Kuntien investointien kestävyysvarmistaminen
- Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö

Vastuullisuusstrategia

Vastuullisuus on olennainen osa strategiaamme. Vastuullisuusstrategiamme perustuu olennaisuusanalyysiin, jossa määritellään neljä vastuullisuuden pääteemaa ja niihin liittyvät tavoitteet. Pääteemojen olennaisuus sidosryhmien näkökulmasta on validoitu asiakkaiden, sijoittajien ja yhteiskunnallisten vaikuttajien kanssa tehdyissä kyselyissä ja haastatteluissa.

Vuonna 2020 asetimme vuoteen 2024 kestäväen rahoituksen osuuden kehittämiseksi ja vastuulliselle hallintatavalle uudet, aiempaa kunnianhimoisemmat tavoitteet sekä päivitimme vastuullisuusstrategiamme mittareita selkeämmiksi.

Vastuullisuusstrategiamme ja siihen pohjautuva vastuullisuuspolitiikkamme on hyväksytty yhtiön hallituksessa. Raportoimme pääteemoihin liittyvät mittarit sidosryhmille vuosittain.

Vastuullisuuden pääteemat:

1. Vastuulliset tuotteet ja palvelut
2. Kestävän kehityksen edelläkävijyys
3. Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
4. Vastuullinen hallintotapa

Vastuullisuuden pääteemat ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

1. Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Tavoite 2024:
Asiakastyytyväisyys erittäin hyvällä tasolla

2. Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

Tavoite 2024:
Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta

3. Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

Tavoite 2024:
Henkilöstötyytyväisyys hyvällä tasolla

4. Vastuullinen hallintotapa

Tavoite 2024:
Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan yhdenmukaisella menetelmällä

Pääteemat linkittyvät kestävän kehityksen tavoitteisiin

Tarkastelemme vastuullisuuden painopistealueitamme ja tavoitteitamme YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (*Sustainable Development Goals, SDG:t*) viitekehityksessä. Pyrimme edistämään toiminnallamme mahdollisimman monen YK:n kestävän kehityksen tavoitteen toteutumista.

Jokaiselle neljästä vastuullisuuden pääteemastamme on määritelty keskeisimmät YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joihin voimme oleellisesti vaikuttaa. Olemme määritelleet jokaiselle pääteemalle yhden pitkän aikavälin tavoitteen.

1. Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Kuntarahoituksen tuotteet ja palvelut tuottavat pitkäaikaisia ja positiivisia vaikutuksia suomalaisen yhteiskuntaan ja tukevat julkisen talouden kestävyyttä.

Rahoittamamme kohteet näkyvät lähes jokaisen suomalaisen arjessa ja linkittyvät kestäväen julkisen talouden ylläpitämiseen. Rahoituksemme avulla tehtävät investoinnit tähtäävät suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen pitkällä aikavälillä. Pyrimme ymmärtämään ja hallitsemaan oman toimintamme ja tarjoamiemme tuotteiden ja palveluiden yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia, jotta voimme edistää suomalaisen yhteiskunnan pitkän aikavälin tavoitteita.

Laina- ja leasingrahoituksemme sekä muut palvelumme vastaavat asiakkaidemme olemassa oleviin ja esiin nouseviin rahoituksen ja taloudenhallinnan tarpeisiin. Vastuullisuus edellyttää, että asiakkaillemme tarjotut rahoitusvaihtoehdot ovat kestäviä kunkin asiakkaan kokonaistilanteen, talouden kantokyvyn ja suunniteltujen investointien kannattavuuden näkökulmista pitkällä aikavälillä.

PÄÄTEEMA JA TAVOITTEET

Pitkän aikavälin hyvinvoinnin rahoittaminen ja Kuntarahoituksen rooli yhteiskunnassa

Tavoite: Kuntarahoituksen positiivisten yhteiskunnallisten vaikutusten lisääminen

Asiantuntijuuden lisääminen

Tavoite: Asiakastarpeeseen vastaavien uusien tuotteiden ja palveluiden lanseeraus ja asiakkaiden tasapainoisen talouden turvaaminen

Vastuullinen liiketoiminta

Tavoite: Rahoituksen saatavuuden varmistaminen

MITTARIT

- Luotonannon vastuullisuus
- Sosiaalisen asuntotuotannon rahoitus
- Asuntorahoituksen jakauma
- Erityisryhmien asuntorahoituksen jakauma

- Koulutukset ja seminaarit
- Yhteistyö ja kumppanuudet oppilaitosten kanssa
- Kuntarahoituksen digitaalisten palveluiden käyttäjämäärä

- Varainhankinta sijoittajatyypeittäin
- Varainhankinnan pankkitutkimus

Taloudellinen vastuu

Vastuulliseen rahoittamiseen kuuluu asiakkaiden investointien kannattavuuden arviointi sekä kokonaisvaltainen näkemys asiakkaan tilanteesta. Myös jatkuvasti kehittyvä pankkisääntely edellyttää rahoittajalta entistä parempaa käsitystä asiakkaiden tilanteesta ja rahoituskohteisiin liittyvistä riskeistä.

Arvioimme asiakkaan tilannetta asiakastietolähteiden ja analytiikan avulla, mutta lopullisen arvioinnin teemme yhdessä asiakkaan kanssa. Rahoitukseen ja talouden näkymiin liittyvät keskustelut ja kartoitukset antavat molemmille osapuolille arvokasta näkemystä.

Keskeinen keino lisätä asiakkaan tarpeisiin soveltuvaa asiantuntijuutta on vahvistaa entisestään rahoituksen ja talouden kokonaishallinnan osaamista. Tarjoamme asiakkaillemme kattavan valikoiman digitaalisia palveluita talouden ja rahoituksen hallintaan. Niihin kuuluu monipuolisia mallinnus-, raportointi- ja ennustetoimintoja, jotka helpottavat kuntatalouden tasapainottamista ja antavat kokonaisvaltaista ja analyttistä kuvaa asiakkaidemme taloudellisesta tilanteesta ja tulevaisuudesta.

Asiantuntijuuden lisääminen

Tavoitteemme on olla asiakkaidemme tärkein rahoituskumppani. Kehitämme asiantuntijuuttamme sekä omassa organisaatiossamme että ympäröivässä yhteiskunnassa erilaisten kumppanuuksien kautta.

Asiakkaat ovat tärkeimpiä kumppaneitamme. Tavoitteemme on, että asiakastytyväisyytemme on erittäin hyvällä tasolla. Vuonna 2020 asiakastytyväisyytemme jatkoivat kasvuaan, ja ylsimme tavoitteeseemme. Vuoden 2021 alusta voimaan astuneen uuden organisaatiomme tavoitteena on kehittää toimintaamme ja parantaa entisestään asiakaskokemustamme.

Jaana Kuuva
taloussuunnittelupäällikkö

Case Talouden mallinnus – Kuopio

Kuopio työstää skenaarioita talousennustesovelluksen avulla

Kuopio painii muillekin kaupungeille tuttujen haasteiden parissa. Talous on rakenteellisesti alijäämäinen ja menot kasvavat verotuloja vauhdikkaammin. Aktiivisesti investoiva kaupunki haki kevään 2020 aikana näkymää ja ratkaisuja talouden tasapainottamiseen skenaariotyöskentelyssä Kuntarahoituksen asiantuntijoiden kanssa.

Virtuaalisessa Talous tulevaisuudessa -työpajassa eri palvelualueiden, kuten sosiaali- ja terveystalouden, tilapalveluiden sekä oppimisen ja kulttuurin taloushallinnon edustajat työstivät yhdessä talouden skenaarioita. Kuntarahoituksen talousennustesovellukseen päivitettiin yhdessä 2019 tilikauden toteutuneita lukuja ja osin jo koronan vaikutusarvioita.

Talousennustesovelluksessa voi ennustaa kunnan taloutta ja luoda skenaarioita tulevista tapahtumista. Sovelluksessa hyödynnetään yleisistä lähteistä saatavia taloustietoja, joihin pohjautuen asiakkaat voivat rakentaa omia skenaarioitaan esimerkiksi investointien ja eri rahoitusvaihtoehtojen vaikutuksesta kunnan talouteen pitkällä aikavälillä.

Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Tavoitteenamme on omalla toiminnallamme edistää julkisen talouden rahoitusosaamista sekä kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon investointeihin liittyvien erityiskysymysten osaamista. Teemme tiivistä yhteistyötä muun muassa ministeriöiden, valtion virastojen, kunta-alan ja muiden verkostojen, ympäristötoimijoiden sekä yleishyödyllisten järjestöjen kanssa. Yhteistyö on merkittävä tapa kasvattaa omaa ymmärrystämme, mutta myös tarjota näkemystämme ja ratkaisuja niihin haasteisiin, joita asiakkaamme ja suomalainen yhteiskunta laajemminkin kohtaavat.

Järjestämme vuosittain asiakkaille ja muille sidosryhmille taloutteen, rahoitukseen ja vastuullisten investointien suunnitteluun liittyviä koulutuksia ja tapahtumia. Vuonna 2020 koronakriisi siirsi koulutukset ja muut tilaisuudet verkkoon, ja niihin osallistui tuhansia eri sidosryhmien edustajia.

Yhteistyö ja kumppanuudet oppilaitosten kanssa

Teemme yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa lisätäksemme julkiseen talouteen, rahoitukseen sekä yhteiskunnallisiin ja hyvinvointikysymyksiin liittyvää osaamista Suomessa.

Kuntarahoitus on yksi Aalto-yliopiston kaupunkitaloustieteen professuurin lahjoittajista. Olemme lisäksi tehneet lähivuosina yhteistyötä erilaisissa opiskelijahankkeissa Hankenin, Helsingin yliopiston, Tampereen yliopiston ja Aalto-yliopiston kanssa.

Nuorten taloudellisen osaamisen tukeminen on tärkeä osa yhteiskuntavastuutamme. Kuntarahoitus tukee siksi Talous ja Nuoret TATin Yrityskylä-toimintaa ja on Nuori Yrittäjyys ry:n kumppani.

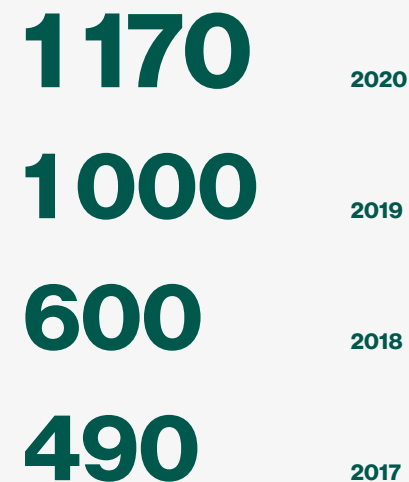
Varainhankinnan vastuullisuus

Myönnämme rahoitusta vain suomalaisille asiakkaille, mutta varainhankintamme on globaalia. Vastuullisuus tarkoittaa myös sitä, että meidän on pystyttävä varmistamaan asiakkaillemme rahoituksen saatavuus erilaisissa markkinaolosuhteissa. Varmistamme rahoituksen saatavuutta hajauttamalla varainhankintamme tehokkaasti eri markkinoille, valuuttoihin, maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmille ja ylläpitämällä likviditeettipuskuria, joka mahdollistaa liiketoimintamme jatkamisen myös markkinahäiriöiden aikana.

Varainhankinnassamme ja likviditeetin hallinnassamme teemme yhteistyötä vain etukäteen hyväksytyjen vastapuolten kanssa. Vastapuolten on täytettävä pankkisääntelyn lisäksi omat eettiset vaatimuksemme. Varainhankinnan järjestelyissä emme hyväksy esimerkiksi välittömästi fossiilisten polttoaineiden tuotantoon, sotatarviketeollisuuteen tai tupakkateollisuuteen liittyviä kohde-etuksia.

Vuonna 2020 kartoitimme varainhankintamme onnistumista eri osa-alueilla. Kyselyyn vastasi 23 pankkiverkostomme yhteishenkilöä. Tutkimuksessa sijoituimme parhaaksi pohjoismaiseksi kuntarahoittajaksi kokonaispistemäärällä 4,54 (0–5). Tutkimuksen kysymykset ja verokkiryhmä olivat samat kuin vuoden 2019 kyselyssä. Varainhankintaamme liittyvät luvut ovat luettavissa vuosikertomuksen sivuilla 17–19.

Kuntarahoituksen digitaalisten palveluiden henkilökäyttäjien lukumäärä

Kuntarahoituksen digitaaliset palvelut helpottavat kuntatalouden tasapainottamista ja antavat kokonaisvaltaista ja analyttistä kuvaa asiakkaiden taloudellisesta tilanteesta nyt ja tulevaisuudessa.

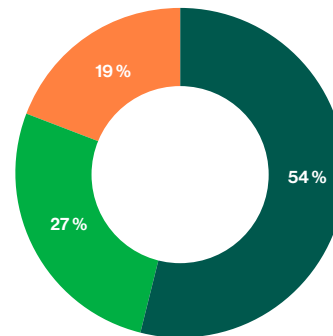
Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Lähes puolet lainakannastamme muodostuu yleishyödyllisen asuntotuotannon rahoituksesta, joka koostuu kohtuuhintaisesta vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannosta sekä erityisryhmien asunnoista. Valtion tukeman kohtuuhintaisen vuokra- ja asumisoikeusasumisen asukasvalinnoissa käytetään perusteina hakijan asunnontarvetta, tuloja ja varallisuutta.

Rahoittamamme vuokra- ja asumisoikeusasunnot on suunnattu erityisesti akuutisti asuntoa tarvitseville hakijoille, joille ei ole kertynyt merkittävää varallisuutta ja joiden tulotaso on alhainen. Kohtuuhintaisen vuokra- ja asumisoikeusasumisen lisäksi rahoitamme erityisryhmille suunnattua asuntotuotantoa. Rahoituksen avulla mahdollistetaan asumista opiskelijoille, nuorille, vammaisille, vanhuksille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille.

Vuonna 2020 rahoitimme uusia korkotukilainalla tuettuja asuinrakennuksia noin 827 miljoonalla eurolla. Lisäksi rahoitimme erityisryhmille suunnattua uusien kohteiden rakentamista noin 195 miljoonalla eurolla, millä mahdollistetaan koti sadoille uusille erityisryhmien edustajille.

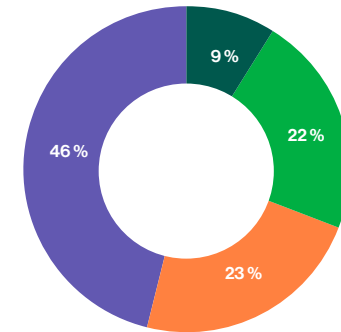
Asuntorahoituksen jakauma 2020

- Vuokra-asunnot
- Asumisoikeus-asunnot
- Erityisryhmät

Sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksen jakauma, vuonna 2020 myönnetyt. Uudet rakennukset.

Erityisryhmien asuntorahoituksen jakauma 2020

- Nuoret
- Opiskelijat
- Vammaiset
- Vanhukset

Erityisryhmien asuntorahoituksen jakauma, vuonna 2020 myönnetyt. Uudet rakennukset.

Urhea-kampus tuo harjoittelun ja asumisen yhteen

Helsingin Vallilassa sijaitseva Mäkelänrinteen lukio on perinteisesti toiminut opinahjona Suomen nuorille urheilijalupauksille. Vuoden 2021 alkusyksystä lähtien koulun opiskelijat voivat asua koulun yhteydessä Helsingin ensimmäisissä urheilijoille suunnitelluissa asunnoissa. Kohteen rakennuttaa Helsingin opiskelija-asuntosäätiö Hoas. Laajennusosaan valmistuu samalla myös uusi urheiluhalli.

Taloon rakentuu 88 opiskelija-asuntoa, joissa on tilaa 176 opiskelijalle. Asunnoista vain 40 prosenttia on yksiöitä, loput ovat kimppekämppejä. Yhteisöllisyyttä lisäävät myös normaalia runsaammat yhteistilat, joiden sijoittelu on suunniteltu sujuvoittamaan opiskelijoiden arkea.

Urheilutilojen, koulun ja asuinrakennuksen lisäksi alueelle tulee muitakin urheilevan nuoren arjessa tärkeitä palveluita. Koko hankkeen lähtökohtana on ollut halu tukea nuoria urheilijoita ja siivittää heitä yhä parempaan menestykseen. Urhea-kampus koostuu Urhea-urheiluhallista, Hoasin kerrostalosta sekä Mäkelänrinteen lukiosta ja sen uudesta laajennusosasta. Kuntarahoitus on yksi kampuksen opiskelija-asuntojen rahoittajista.

2. Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

Kuntarahoitus edistää omalla työllään suomalaisen yhteiskunnan investointeja ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja inhimillisesti kestävään kehitykseen. Yhtiön tavoitteena on erityisesti vihreän siirtymän nopeuttaminen.

Tarjoamme strategiamme mukaisesti asiakkaillemme kestävää kehitystä tukevia ja edistäviä rahoitusratkaisuja. Rahoituksellamme toteutetaan muun muassa kouluja, päiväkoteja, erityisryhmien asuntoja, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, kulttuuri- ja liikuntatiloja, sairaaloita ja terveyskeskuksia sekä ympäristöinvestointeja. Tällaiset investoinnit ovat keskeisessä roolissa YK:n kestävään kehityksen tavoitteiden toteutumisessa.

Tavoitteenamme on, että vuoteen 2024 mennessä vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus on 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksestamme.

PÄÄTEEMA JA TAVOITTEET

Vihreä rahoitus ja yhteiskunnallinen rahoitus

Tavoite: Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta

Vihreät ja yhteiskunnalliset joukkovelkakirjalainat ja vastuullinen sijoittaminen (SRI)

Tavoite: Vastuullisten sijoittajien ja sijoitusten (SRI) määrän kasvattaminen

Kuntarahoituksen oman toiminnan ympäristövaikutukset

Tavoite: Oman toiminnan ympäristövaikutusten jatkuva pienentäminen

MITTARIT

- Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen määrä ja hankkeiden jakauma
- Vihreiden ja yhteiskunnallisten hankkeiden lukumäärä
- Vastuullisen rahoituksen osuus pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta
- Vihreän rahoituksen hankkeiden hiilidioksidipäästöjen vähennys
- Vihreän rahoituksen hankkeiden energiasäästö

- Vihreä joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen
- Yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen
- Vihreiden ja yhteiskunnallisten joukkovelkakirjalainojen kokonaissumma ja jakauma
- Vastuullisten (SRI) sijoitusten kokonaissumma
- Sijoitussalkun ESG-luku verrattuna benchmark-indeksiin

Raportoimme vuosittain WWF:n Green Officelle toimintamme ympäristövaikutuksista, kuten energian- ja paperinkulutuksemme sekä toiminnastamme syntyvän jätteen määrän. Koulutamme henkilökuntaamme jatkuvasti ympäristöasioihin liittyvistä teemoista.

Kestävän kehityksen edelläkävijyyys

Vihreä rahoitus

Kuntasektori ja asuntorakentaminen ovat Suomen ilmastotavoitteiden kannalta keskeisessä roolissa. Vihreän rahoituksen avulla edistämme aktiivisesti ilmastomuutosta hillitsevien ja muutenkin ympäristön kannalta kestävien investointien yleistymistä. Vihreän rahoituksemme edullisempi hinnoittelu tukee asiakkaidemme ilmastostrategioiden toteutumista ja kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Kuntarahoitus toi vihreän rahoituksen Suomessa markkinoille vuonna 2016. Vuoden 2020 lopussa vihreiden hankkeiden lukumäärä oli 147, ja sitova vihreä rahoitus yhteensä oli 2,2 miljardia euroa, josta rahoituksen määrä oli 1,8 miljardia euroa.

Rahoitettavat hankkeet voivat kuulua mihin tahansa vihreän rahoituksen viitekehiksemme osa-alueista, joita ovat uusiutuva energia, kestävä joukkoliikenne, kestävä rakentaminen, vesi- ja jätevesihuolto, energiatehokkuus, jätehuolto sekä ympäristöhoito. Hankkeet hyväksyy ympäristöasiiantuntijoista koostuva riippumaton arviointiryhmä. Vihreät hankkeet saavat marginaalialennusta, jonka suuruus riippuu hankkeen ilmastovaikutusten laajuudesta.

Raportoimme vihreän rahoituksen vaikutuksista vuosittain julkaistavassa vastuullisen rahoituksen vaikutusraportissa, jonka vihreän rahoituksen osion laskennasta vastaa riippumaton asiantuntijataho. Olemme mukana myös pohjoismaisessa yhteistyössä, jossa on laadittu suositukset vihreän rahoituksen vaikutusraportoinnille. Suosituksia on päivitetty ja tiukennettu markkinan kehityksessä, samoin hankkeiden hyväksymiskriteereitä.

Seuraamme tiiviisti Euroopan unionin kestävä kasvun rahoituksen toimintasuunnitelman etenemistä, erityisesti EU:n vihreiden joukkovelkakirjalainojen standardia (EU Green Bond Standard) ja EU-taksonomiaa eli kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmää (EU Taxonomy). Vastasimme Euroopan komission konsultaatioon EU:n vihreiden joukkovelkakirjalainojen standardista lokakuussa 2020 sekä konsultaatioon EU-taksonomiasta joulukuussa 2020. Pidämme molempia uudistuksia tervetulleina, sillä ympäristön kannalta kestävä toiminnan määritelmää on tarve harmonisoida, ja investointeja tulisi lisätä ympäristön kannalta kestävään toimintaan. Analysoimme paraikaa EU:n vihreiden joukkovelkakirjalainojen standardin ja EU-taksonomian vaikutuksia vihreän rahoituksen ohjelmaamme.

Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta

8,6%

Vihreän rahoituksen määrä

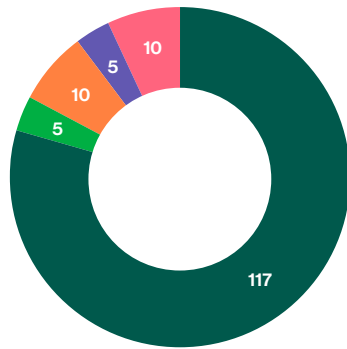

1,8
miljardia euroa

Kestävän kehityksen edelläkävijyyys

Kuntarahoitus Oyj • vuosikertomus 2020

Vihreiden hankkeiden määrä kategorioittain

- Kestävä rakentaminen
- Kestävä joukkoliikenne
- Vesi- ja jätevesihuolto
- Uusiutuva energia
- Energiatehokkuus

Vihreän rahoituksen hankkeiden vuosittaiset vältetyt/vähennetyt hiilidioksidipäästöt

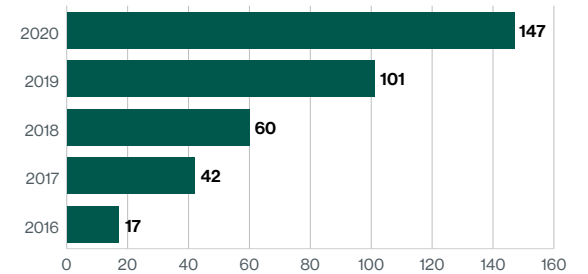
50 260

Vihreän rahoituksen hankkeiden vuosittainen energiansäästö (vältetty/vähennetty)

23 558

Vihreän rahoituksen hankkeiden määrän kehitys

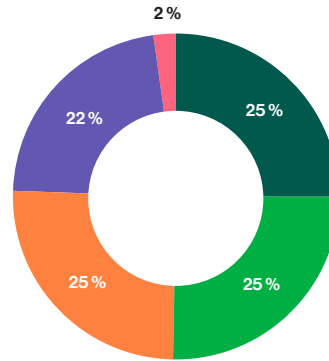
Kestävän kehityksen edelläkävijyys

Vihreät joukkovelkakirjalainat

Vihreään rahoitukseemme hyväksytyt hankkeet rahoitetaan kokonaan vihreillä eli ympäristöinvestointien rahoitukseen kohdennetuilla joukkovelkakirjalainoilla.

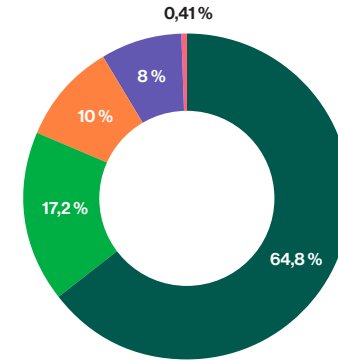
Kuntarahoituksen ja koko Suomen ensimmäinen vihreä joukkovelkakirjalaina laskettiin liikkeeseen vuonna 2016. Vihreiden joukkovelkakirjalainojen kokonaismäärä vuoden 2020 lopussa oli 1,98 miljardia euroa. Vihreät joukkovelkakirjalainamme on listattu Nasdaq Helsingin vastuullisten joukkovelkakirjalainojen markkinasegmentissä.

Vihreiden joukkovelkakirjalainojen kokonaissumma ja jakauma

- EUR 500m 2030
- EUR 500m 2029
- EUR 500m 2027
- USD 500m 2021
- AUD 50m 2027

Vihreiden joukkovelkakirjalainojen sijoittajien maantieteellinen jakauma

- Eurooppa
- Pohjoismaat
- Amerikka
- Aasia ja Tyynenmeren alue
- Afrikka ja Lähi-Itä

Vieraat valuutat euroissa

Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

Yhteiskunnallinen rahoitus

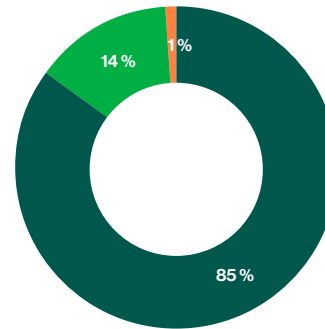
Myönnämme yhteiskunnallista rahoitusta hankkeille, jotka tuottavat laaja-alaista yhteiskunnallista hyötyä ja huomioivat monipuolisesti investointien vaikutukset kohderyhmiinsä. Rahoitettavilla hankkeilla on positiivisia vaikutuksia käyttäjiinsä ja yhteisöihinsä: ne edistävät yhdenvertaisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin, turvallisuuden tai alueen elinvoiman toteutumista.

Toimme yhteiskunnallisen rahoituksen Suomessa markkinoille vuonna 2020. Vuoden 2020 lopussa yhteiskunnallisten hankkeiden lukumäärä oli 27 ja sitova rahoitus yhteensä oli 768 miljoonaa euroa. Yhteiskunnallisen rahoituksen määrä oli 589 miljoonaa euroa.

Rahoitettavat hankkeet kuuluvat johonkin yhteiskunnallisen rahoituksen viitekehiksemme kategorioista, joita ovat asuminen, hyvinvointi ja koulutus. Hankkeet hyväksyy yhteiskunnallisista asiantuntijoista koostuva arviointiryhmä, jossa on kaksi Kuntarahoituksen ulkopuolista asiantuntijaa ja yksi yhtiömme oma asiantuntijajäsen. Hyväksytyille hankkeille myönnämme marginaalialennuksen.

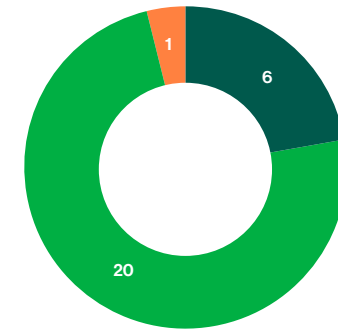
Raportoimme yhteiskunnallisen rahoituksen vaikutuksista vuosittain julkaistavassa Vastuullisen rahoituksen vaikutusraportissa.

Yhteiskunnallisen rahoituksen hankkeiden jakauma kategorioittain

- Hyvinvointi
- Asuminen
- Koulutus

Yhteiskunnallisen rahoituksen hankkeiden lukumäärä

- Hyvinvointi
- Asuminen
- Koulutus

Yhteiskunnalliset joukkovelkakirjalainat

Yhteiskunnalliseen rahoitukseemme hyväksytyt hankkeet rahoitetaan kokonaan yhteiskunnallisesti vaikuttavien investointien rahoitukseen kohdennetuilla joukkovelkakirjalainoilla.

Laskimme liikkeeseen koko Pohjoismaisen julkisen sektorin ensimmäisen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan syyskuussa 2020. Lainan suuruus oli 500 miljoonaa euroa ja laina-aika 15 vuotta. Sijoittajakysyntä oli erittäin vahvaa, ja laina ylimerkittiin lähes nelinkertaisesti. Vastuullisten sijoittajien osuus oli merkittävä. Teimme liikkeeseenlaskuun 100 miljoonan euron lisäyksen marraskuussa 2020.

Yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalainamme on listattu Nasdaq Helsingin vastuullisten joukkovelkakirjalainojen markkinasegmentissä.

Vastuullinen sijoittaminen

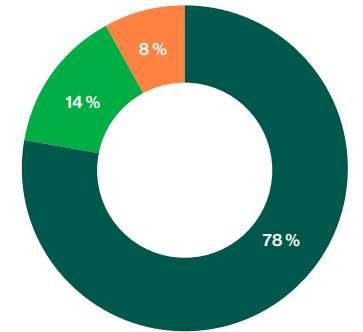
Vastuullinen sijoittaminen on sijoitustoimintamme lähtökoh- ta. Teemme sijoituksia ainoastaan liikkeeseenlaskijoihin, jotka toimivat OECD-maissa – näin turvaamme sijoitus- temme taloudellista vakautta ja tuemme kestäväää kehitys- tä. Lisäksi sijoitusprosessissa huomioimme ympäristöön,

yhteiskunnallisiin vaikutuksiin ja hyvään hallintoon liittyviä ESG-tekijöitä. Vertaamme kaikkien sijoitustemme ESG-lukua benchmark-indeksiin likviditeettisijoituksiamme vastaavalla omaisuusluokkajakaumalla.

Liikkeeseenlaskijoiden ESG-analyysin tekee ulkoinen toimija. Vuoden 2020 lopussa likviditeettisijoitustemme ESG-arvo oli 55,7, mikä ylittää vertailuindeksin 53,3.

Likviditeetin hallinnassamme keskitymme vastuulliseen sijoit- tamiseen, ja sijoitustemme määrä on kytkeyty liikkeeseen laskemiemme vihreiden ja yhteiskunnallisten joukkovelka- kirjalainojen kokonaismäärään. Voimme tehdä vastuullisia sijoituksia vihreisiin ja yhteiskunnallisiin joukkovelkalinai- hin tai muihin kohteisiin, jotka täyttävät kriteerimme vastuul- lisille sijoituksille. Lisäksi arvioimme joukkovelkakirjalainoilla rahoitettavat kohteet määrittelevää liikkeeseenlaskijoiden viitekehystä sekä luotettavalta kolmannelta osapuolelta saatua arviota viitekehuksesta. Vastuullisen sijoittami- sen salkkumme kokonaismäärä oli vuoden 2020 lopussa 355 miljoonaa euroa.

Yhteiskunnallisten joukkovelkakirjalainojen sijoittajien maantieteellinen jakauma

- Eurooppa
- Pohjoismaat
- Aasia ja Tyynenmeren alue

Yhteiskunnallisen rahoituksen määrä

0,6
miljardia euroa

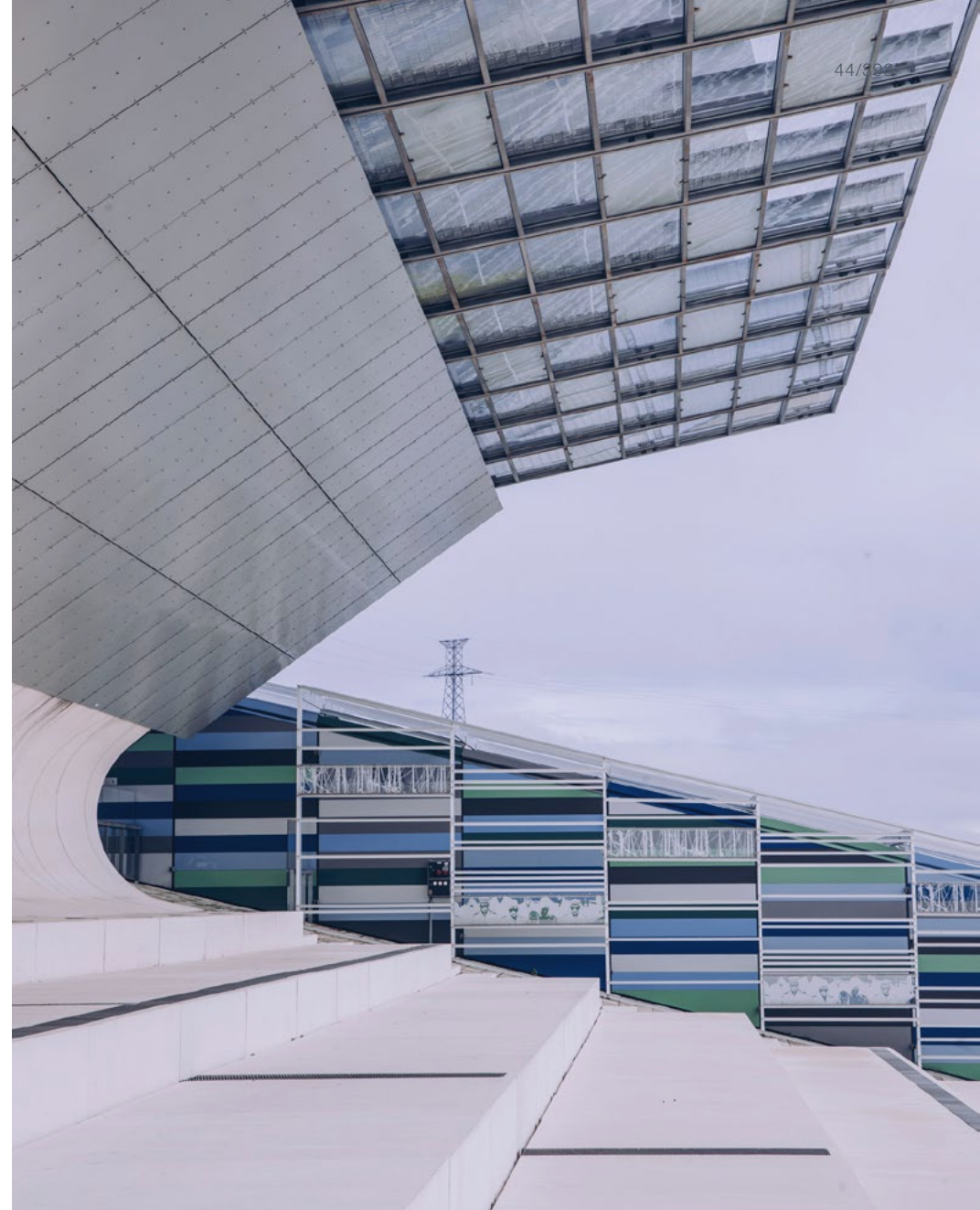
Kuntarahoituksen oman toiminnan ympäristövaikutukset

Huomioimme ympäristövastuun omassa toiminnassamme sitoutumalla jatkuvasti vähentämään toimintamme kielteisiä ympäristövaikutuksia. Suurin osa positiivisista ympäristövaikutuksistamme syntyy kuitenkin liiketoiminnassamme välillisesti asiakkaidemme toiminnan kautta.

Kuntarahoitus-konsernilla on WWF:n auditoima Green Office -sertifikaatti. Green Office -työpaikoilta edellytetään ympäristöasioiden huomioimista laajalaisesti toimitiloissa, päätöksenteossa ja toiminnassa. Green Office -työpaikat sitoutuvat jatkuvasti parantamaan toimintansa ympäristövastuullisuutta.

Raportoimme vuosittain toimintamme ympäristövaikutuksista. Vuonna 2020 kehittämisen painopisteenämme oli matkustamisen vähentäminen muun muassa etäneuvotteluita lisäämällä ja verkossa järjestettäviä tapahtumia kehittämällä. Koronakriisin vaikutuksesta tavoitteet toteutuivat suunniteltua paremmin.

Kompensoimme vuosittain henkilökuntamme matkustamisesta aiheutuvat lentopäästöt sekä järjestämiemme isojen asiakastilaisuuksien hiilidioksidipäästöt.

Momo's Bubbles sai #Huomisentekijät-palkinnon

Nuori Yrittäjyys ry:n vuosittaisessa Uskalla yrittää -kilpailussa palkittiin opiskelijoiden yrityksiä eri kouluasteilta huhtikuussa 2020. Pääyhteistyökumppanina toimiva Kuntarahoitus palkitsi parhaan perusasteen yrityksen omalla #Huomisentekijät-palkinnolla. Voittajaksi valittiin Momo's Bubbles -tiimi Oulun kansainvälisestä koulusta.

Tuomaristo piti taiwanilaista kuplateetä valmistavan Momo's Bubblesin liikeideaa ajankohtaisena, brändiä persoonallisena sekä tiimin asennetta yritystoimintaan oikeanlaisena. Kuntarahoituksen #Huomisentekijät-palkinnon voittava tiimi sai palkinnokseen Jennysvoices-tubekanaavalla tutun Jenny Pitkäsen sparraus-session. Pitkänen on itse NY-toiminnan alumni.

Nuorten osaamisen tukeminen ja syrjäytymisen estäminen ovat tärkeä osa Kuntarahoituksen yhteiskuntavastuuta. Kuntarahoitus on Nuori Yrittäjyys ry:n pääyhteistyökumppani. Lisäksi yhtiö tukee Talous ja Nuoret TATin Yrityskylä-toimintaa.

Kuvassa: John Joseph, Raha Torabihaghighi, Lucrezia Adora Ng ja Raya Amokachi

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

Kuntarahoitus luo henkisesti ja fyysisesti turvallisen työympäristön, jossa panostetaan henkilöstön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja tasapuolisten mahdollisuuksien tarjoamiseen.

Henkilöstömme osaaminen ja työtyytyväisyys ovat menestyksemme edellytyksiä. Työtehtävämme ovat monipuolisia ja vaativat vastuun ottamista ja jatkuvaa kehittymistä. Tämän takia tarjoamme paljon mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja tuemme työssä jaksamista ja työn ja vapaa-ajan tasapainoa.

Henkilöstökokemuksen kehittäminen on oleellinen tavoite yhtiölle, jotta osaava henkilöstö kokee työskentelyn mielekkääksi. Tavoitteemme on, että henkilöstötyytyväisyytemme on hyvällä tasolla. Mittaamme henkilöstömme tyytyväisyyttä riippumattoman tutkimusyhtiön toteuttaman anonyymin tutkimuksen avulla. Laadimme vuosittain suunnitelman henkilöstökokemuksen kehittämiseksi havaitsemiemme kehittämisalueiden pohjalta.

PÄÄTEEMA JA TAVOITTEET

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

Tavoite: Monimuotoisuuden ja tasavertaisuuden lisääminen

Työntekijöiden hyvinvointi

Tavoite: Työhyvinvoinnin ja työviihtyvyyden edistäminen

MITTARIT

- Työntekijöiden sukupuolijakauma
- Esihenkilöiden sukupuolijakauma
- Johtoryhmän sukupuolijakauma
- Hallituksen sukupuolijakauma
- Työntekijöiden ikäjakauma

- TyEL-maksuluokka
- Työntekijöiden koulutuspäivät
- Palkkaerot sukupuolten välillä (%)
- Työntekijöiden vaihtuvuus

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

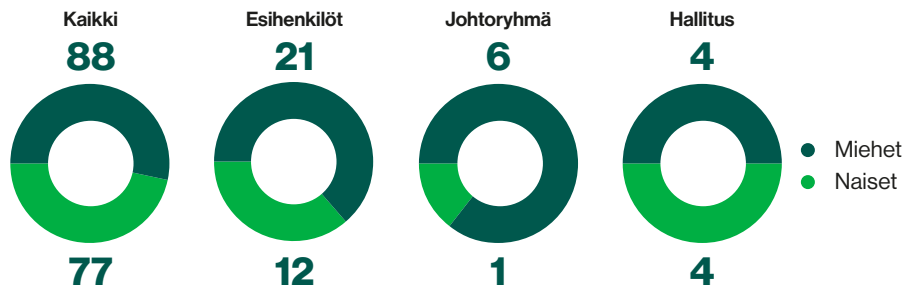
Monimuotoisuus ja tasapuoliset mahdollisuudet

Monimuotoisuus ja työntekijöiden tasapuolisten mahdollisuuksien edistäminen ovat tärkeä osa henkilöstökulttuuriamme. Monimuotoisuudella viitataan yksilöllisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, joihin kuuluvat esimerkiksi työkokemus ja osaaminen, sukupuoli, kansallinen alkuperä ja muut vastaavat ominaisuudet. Haluamme houkutella, kehittää ja pitää yhtiössämme monimuotoista työvoimaa ja varmistaa osallistavan työympäristön, jossa yksilöllisiä eroja arvostetaan vahvuuksina.

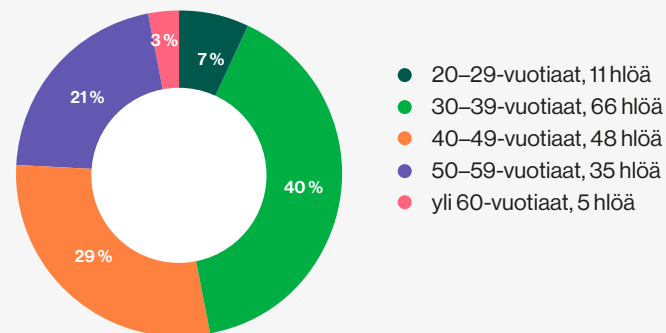
Vuonna 2020 työntekijöidemme sukupuoli- ja ikäjakauma oli varsin tasainen. Esihenkilöissä ja johtoryhmän jäsenissä enemmistö oli miehiä, kun taas hallituksessa naisia ja miehiä oli yhtä paljon.

Kuntarahoitus Oyj • vuosikertomus 2020

Työntekijöiden sukupuolijakauma

Työntekijöiden ikäjakauma, %

Palkkaero sukupuolten välillä vastaavissa tehtävissä

1,5%

Naisten palkat korkeammat kuin miesten.

TyEL-maksuluokka

1

TyEL-maksuluokka kertoo siitä, kuinka paljon yrityksessä on ollut maksuluokkaan vaikuttavia työkyvyttömyyseläkkeitä. Mitä alaisempi luokka, sitä vähemmän työkyvyttömyyseläkkeitä. Inspira ei kokonsa vuoksi ole maksuluokkien piirissä, vaan maksaa keskimääräisen TyEL-kulun.

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

Työntekijöiden hyvinvointi

Panostamme työhyvinvoinnin tukemiseen monin tavoin. Tavoitteenamme on tukea henkilöstömme hyvinvointia ja ennaltaehkäistä työssäjaksamisen ongelmia.

Tarjoamme henkilökunnallemme laajoja terveydenhuollon palveluita, hyvät kouluttamismahdollisuudet, työmatkaedun, virike-etuja vapaa-ajan viettoon sekä järjestämme yhteistä vapaa-ajan toimintaa.

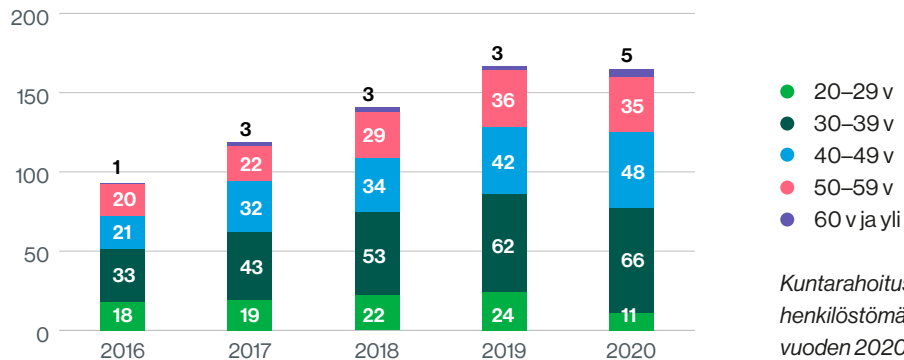
Kuntarahoituksen henkilömäärä on kasvanut nopeasti 2010-luvulla. Lähtövaihtuvuus on pysynyt maltillisena.

Koulutuspäivät
per työntekijä

2,5

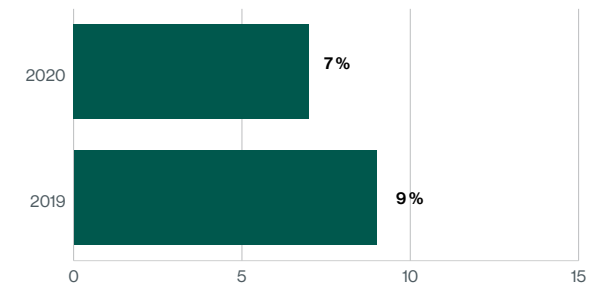

Työntekijöiden ikäjakauma ja henkilöstömäärän kehitys

Kuntarahoitus-konsernin henkilöstömäärä oli 165 vuoden 2020 lopussa.

Työntekijöiden vaihtuvuus

Vakituudessa työsuhteessa olevien työntekijöiden lähtövaihtuvuus, % suhteessa edelliseen vuoteen.

Vastuullinen hallintotapa

Kuntarahoitus edistää päätöksenteossaan ja rakenteissaan vastuullisuutta yli lakisääteisten minimivaatimusten.

Sitoutuminen vastuulliseen hallintotapaan korostuu keskeisissä arvoissamme, strategiassamme ja toiminnassamme. Toimintaamme ohjaa yhtiömme hallituksen hyväksymä vastuullisuuspolitiikka, joka on saatavilla verkkosivuillamme. Vastuulliseen hallintotapaan kuuluu myös käsitys asiakasrahoitukseemme sisältyvistä ympäristöön, yhteiskunnallisiin vaikutuksiin ja hallintotapaan liittyvistä ESG-riskeistä sekä erilaisten suositusten ja ohjeiden soveltaminen ilman lakisääteistä pakkoa.

Vastuulliseen hallintotapaamme kuuluu myös henkilöstöpolitiikka. Työsuhteen ehdoissa noudatamme Suomen lakia ja rahoitusalan työehtosopimusta (TES). Keskeisimmät työsuhdetta koskevat Suomen lait ovat työturvallisuuslaki, työehtosopimuslaki, työaikalaki, vuosilomalaki, tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki, yhteistoimintalaki, työterveyshuoltolaki, tapaturmavakuutuslaki, laki yksityisyyden suojasta työelämässä, työeläkelaki sekä laki nuorista työntekijöistä.

PÄÄTEEMA JA TAVOITTEET

Liiketoimintaperiaatteet ja vastuullisuuspolitiikka

Tavoite: Vastuullisten toimintatapojen kehittäminen ja henkilöstön sitoutuminen vastuullisuuspolitiikkaan

MITTARIT

- Vastuullisuuspolitiikka
- Henkilökunnan koulutus
- Sääntelyrikkomukset
- Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa

Vastuullinen hallintotapa

Vastuullisuuspolitiikka

Toimintaamme ohjaa vastuullisuuspolitiikka. Sen avulla pyrimme varmistamaan vastuullisuuden toteutumisen kaikessa toiminnassamme ja vähentämään Kuntarahoitukseen, työntekijöihimme ja maineeseemme kohdistuvia riskejä, joilla voi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia toimintaamme ja kannattavuuteemme. Vastuullisuuspolitiikkamme sisältää yleisiä työskentelyyn liittyviä linjauksia, ja se kattaa myös korruptiovastaisuuden ja tietoturvan, jotka ovat erityisesti huomioitavia riskialueita.

Jokainen uusi työntekijä osallistuu työsuhteensa alkuvaiheessa perehdytykseen, joka kattaa yhtiön koko toiminnan. Vastuullisuuspolitiikkamme on osa tätä perehdytystä, ja siitä on läpäistävä verkkopohjainen testi. Koko henkilöstömme on lisäksi suoritettava vuosittain vastuullisuusaiheisiin liittyvä verkkokoulutus. Vuonna 2020 verkkokoulutuksen oli suorittanut 92 % henkilökunnastamme.

Kuntarahoituksen verkkosivuilla on whistleblowing-kanava, jonka kautta epäilyt väärinkäytöksistä voi raportoida, tarvittaessa nimettömänä.

Ei sääntelyrikkomuksia

Historiamme aikana ei ole ilmennyt olennaisia sääntelyrikkomuksia, joista olisi seurannut viranomaissanktioita.

Compliance-toimintamme valvoo toimintamme sääntelymukaisuutta valvontasuunnitelman mukaisesti sekä neuvoo ja tukee eri toimintoja sääntelyn noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Olenainen sääntelyn vastainen toiminta raportoidaan kuukausittain osana yhtiön koko riskiasemaa koskevaa raportointia toimivalle johdolle ja hallitukselle. Raportointikäytäntö on osa riskinottohalukkuutemme viitekehitystä.

Sitoumukset ja jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa

Osallistumme keskusteluun ilmastotavoitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden täyttämiseksi eri instituutioiden kanssa ja luomme kumppanuuksia näiden globaalien kysymysten ratkaisemiseksi. Vuonna 2020 liityimme YK:n Global Compact -sitoumukseen.

Sitoumus 2050:

Kuntarahoitus edistää vihreällä ja yhteiskunnallisella rahoituksella hiilineutraalin yhteiskunnan syntymistä sekä ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestävien investointien yleistymistä koko Suomessa. Kuntarahoitus ohjaa asiakkaitaan kestäviin valintoihin ja vauhdittaa vastuullisia investointeja tiedon jakamisen, hinnoittelun, vaikutusarvioinnin ja näkyvyyden tarjoamisen avulla.

Toimintaympäristön tunteminen, markkinaosaaminen sekä ymmärrys asiakkaidemme ja sidosryhmiemme odotusten ja sääntelyn kehittymisestä ovat keskeisiä osaamisiamme. Jäsenyytemme järjestöissä liittyvät ennen kaikkea osaamisen ja tiedonvaihdon kehittämiseen ja varmistamiseen.

Jäsenyydet järjestöissä, verkostoissa ja edunvalvontaorganisaatioissa:

- **Climate Bonds Initiative**
- **European Association of Public Banks**
- **FIBS Pro – kestävä liiketoiminnan yritysverkosto**
- **Finsif – Suomen vastuullisen sijoittamisen foorumi**
- **Hinku-verkosto ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöille**
- **International Swaps and Derivatives Association ISDA**
- **International Capital Market Association ICMA**
- **Nordic Capital Markets Forum**
- **REETTA – kuntien talous- ja ilmastojohtamisen hanke**
- **Ilmava – ilmastojohtamisen valmennus kunnille**

Sitoumukset

- **YK:n Global Compact -aloite**
- **Suomen valtioneuvoston kanslian Sitoumus 2050**

PÄÄTEEMA	TAVOITTEET	SUORIUTUMINEN JA MUUTOSSUUNTA
Vastuulliset tuotteet ja palvelut	<p>TAVOITE 2024: Asiakastytyväisyys erittäin hyvällä tasolla</p> <ul style="list-style-type: none"> Asiakastarpeeseen vastaavien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen Asiakkaiden tasapainoisen talouden edistäminen Rahoituksen saatavuuden turvaaminen Ilmatoriskien huomioiminen ja tunnistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> TAVOITE 2024: Asiakastytyväisyys erittäin hyvällä tasolla Koulutukset ja seminaarit (mukaan lukien Talous nyt -webinaarit, suhdanne- ja markkinakatsaukset ja digitaalisten palvelujen koulutukset) Yhteistyö ja kumppanuudet oppilaitosten kanssa Kuntarahoituksen digitaalisten palveluiden käyttäjämäärä Pankkimielikuvat Varainhankinnan maantieteellinen jakauma Asuntorahoituksen jakauma Erityisryhmien asuntorahoituksen jakauma
Kestävän kehityksen edelläkävijyyt	<p>TAVOITE 2024: Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuntarahoituksen vaikutuksen kasvattaminen kestävien investointien avulla Vastuullisen rahoituksen osuuden kasvattaminen vuosittaisesta uudesta luotonannosta Vastuullisten sijoitusten (SRI) määrän kasvattaminen Oman toiminnan negatiivisten ympäristövaikutusten jatkuva pienentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> TAVOITE 2024: Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen määrä ja hankkeiden jakauma kategoriittain Vihreiden ja yhteiskunnallisten hankkeiden lukumäärä Vihreän rahoituksen hankkeiden hiilidioksidipäästöjen vähennys Vihreän rahoituksen hankkeiden energiasäästö Vihreä joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen (K/E) Yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen (K/E) Vastuullisten SRI-sijoitusten kokonaissumma Sijoitussalkun ESG-luku verrattuna benchmark-indeksiin
Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen	<p>TAVOITE 2024: Henkilöstötytyväisyys hyvällä tasolla</p> <ul style="list-style-type: none"> Monimuotoisuuden ja tasavertaisuuden lisääminen Työhyvinvoinnin ja työviihtyvyyden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> TAVOITE 2024: Henkilöstötytyväisyys hyvällä tasolla (kyselyä ei toteutettu vuonna 2020) Työntekijöiden sukupuolijakauma Esihenkilöiden sukupuolijakauma Hallituksen sukupuolijakauma Johtoryhmän sukupuolijakauma Työntekijöiden ikäjakauma TyEL-maksuluokka Koulutuspäivät / työntekijä Palkkaerot sukupuolten välillä Työntekijöiden vaihtuvuus
Vastuullinen hallintotapa	<p>TAVOITE 2024: Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan yhdenmukaisella menetelmällä</p> <ul style="list-style-type: none"> Vastuullisten toimintatapojen kehittäminen ja henkilöstön sitoutuminen vastuullisuuspolitiikkaan 	<ul style="list-style-type: none"> TAVOITE 2024: Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan yhdenmukaisella menetelmällä Henkilökunnan vastuullisuuskoulutuksen suoritusprosentti 100 % Sääntelyrikkomukset Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa Kansainväliset ja kotimaiset sitoumukset

Vastuullisuusraportoinnin periaatteet

Raportoinnin viitekehys

Vastuullisuusraportoinnin viitekehysemme on luotu yhteistyössä konsultointiyritys Deloitteen kanssa. Vuonna 2016 voimaan tullut EU-direktiivi ei-taloudellisen tiedon raportointivaatimuksista koskee yrityksiä, jotka ovat yleisen edun kannalta suuri yhteisö ja työntekijämäärä tilikauden aikana on keskimäärin yli 500 henkilöä. Koska työntekijämäärämme ei ylitä 500:n rajaa, emme ole kirjanpitolain mukaan velvollinen raportoimaan ei-taloudellisista tiedoista. Toimintamme yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi raportoimme kuitenkin toimintamme vastuullisuudesta vuosittain, vaikka laki ei sitä suoraan velvoita. Noudatamme GRI-standardia raportointisamme soveltuvin osin.

Raportin laajuus ja keskeiset käsiteltävät asiat

Raporttimme laajuudessa olemme kiinnittäneet erityistä huomiota Kuntarahoituksen pitkän aikavälin vaikutuksiin yhteiskunnassa, koska vastuullisuutemme korostuu epäsuorasti myöntämämme rahoituksen kautta. Lisäksi olemme kiinnittäneet huomiota oman toimintamme ja rahoituksemme ympäristövaikutuksiin, koska olemme sitoutuneet edistämään asiakkaidemme ja oman toimintamme pitkän aikavälin tavoitteita ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Raportoinnin mittarit perustuvat yhtiömme hallituksen hyväksymiin vastuullisuuden pääteemoihin. Pidätämme oikeuden lisätä, poistaa tai muuttaa jo olemassa olevia mittareita ja tavoitteita. Muutosten on kuitenkin oltava linjassa vastuullisuusstrategiasammme määriteltyjen pääteemojen kanssa.

Vuonna 2020 teimme muutoksia raportoimiimme mittareihin niiden olennaisuuden näkökulmasta. Lisäsimme uusia mittareita, jotka liittyvät muun muassa asiakastyytyvyyteen, digitaalisten palveluiden käyttäjäkokemukseen, varainhankinnan pankkimielikuvaan, johtoryhmän sukupuolijakaumaan, henkilökunnan koulutukseen ja sukupuolten välisiin palkkaeroihin.

Samanaikaisesti vuoden 2020 raportissa luovuiimme mittareista, joiden emme katsoneet olennaisesti kuvaavan yhtiömme vastuullisuutta. Poistetut mittarit käsittelivät varainhankinnan jakaamaa sijoittajatyypin mukaan, sairauspoissaolojen määrää ja kehityskeskusteluprosenttia. Lisäksi poistimme Kuntarahoituksen energian- ja paperinkulutusta koskevat mittarit, koska ne ovat kehittyneet positiivisesti ja niiden vaikutavuus on pieni. Samoin poistimme mittarin vihreän rahoituksen

synnyttämistä pilottiratkaisuista, koska emme ole löytäneet kvantitatiivista mittaria niiden raportoimiseen. Siirsimme normaalisti vuoden viimeisellä neljänneksellä toteutettamamme henkilöstötutkimuksen keväälle 2021, jotta sen avulla saisimme tietoa organisaatiouudistuksen tavoitteidemme toteutumisesta. Tämän vuoksi osaa henkilöstöä koskevista mittareista ei ole saatavilla vuoden 2020 osalta.

Tietojen hankinta

Raportoinnissa käyttämämme tiedot ja luvut ovat peräisin sisäisistä järjestelmistämme, asiakaskokemuskyselystämme, ulkoiselta ESG-analysejä tuottavalta taholta, WWF:n ilmastolaskurista, konsultointiyritys Deloitteen toteuttamista laskelmista sekä valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton julkisista tietokannoista. Tiedot eivät ole ulkopuolisen toimijan varmentamia.

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2020

Tämä on vapaaehtoisesti julkaistu pdf-raportti,
joten se ei täytä Arvopaperimarkkinalain 7:5§:n
mukaista julkistamisvelvollisuutta.

Kuntarahoitus

Yhteenveto Kuntarahoitus- konsernin vuodesta 2020

- Vuotta 2020 leimasi koronapandemia. Pandemia kiihdytti merkittävästi Kuntarahoituskonsernin asiakasrahoituksen, erityisesti kuntasektorin rahoituksen kasvua. Muilta osin pandemian vaikutukset konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan olivat vähäiset.
- Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia oli 197 miljoonaa euroa (186 miljoonaa euroa) ja se kasvoi tilikauden aikana 6,2 % (-2,1 %). Konsernin korkokate oli 254 miljoonaa euroa (240 miljoonaa euroa). Kasvua oli 5,8 % (1,7 %). Tilikauden kulut olivat 58 miljoonaa euroa (60 miljoonaa euroa), eli 3,0 % (+22,8 %) vertailukautta pienemmät.
- Liikevoitto oli 194 miljoonaa euroa (131 miljoonaa euroa). Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset olivat tilikaudella -3 miljoonaa euroa (-54 miljoonaa euroa).
- Konsernin CET1-vakavaraisuus oli edelleen erittäin vahva ollen 104,3 % (83,1 %). Tier 1- ja kokonaisvakavaraisuus olivat vuoden 2020 lopussa 132,7% (107,9 %).

- Vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli joulukuun lopussa 3,9 % (4,0 %). Kesäkuussa 2021 voimaan tulevan CRR II -sääntelyn mukaisesti laskettu vähimmäisomavaraisuusaste oli vuoden lopussa 13,4 % sisältäen julkisen kehitysluottolaitoksen asemaan liittyvät vähennykset, joiden mukaisesti konsernin asiakasrahoitus ei enää rasita vähimmäisomavaraisuusastetta.
- Pitkäaikainen asiakasrahoitus oli joulukuun lopussa 28 022 miljoonaa euroa (24 798 miljoonaa euroa) ja se kasvoi 13,0 % (8,0%). Pitkäaikainen asiakasrahoitus sisältää pitkäaikaisen laina- ja leasingrahoituksen. Uusi luotonanto oli tammi–joulukuussa 4 764 miljoonaa euroa (3 175 miljoonaa euroa). Lyhytaikainen asiakasrahoitus kasvoi 1 310 miljoonaan euroon (804 miljoonaa euroa) eli 62,9 % (10,9 %) edellisvuoteen verrattuna. Kasvua kiihdytti koronapandemian aiheuttama konsernin asiakkaiden luottokysynnän kasvu sekä muiden luottolaitosten rahoituksen tarjonnan pienentyminen.
- Pitkäaikaisessa asiakasrahoituksessa ympäristöinvestointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta oli 1 786 miljoonaa euroa (1 263 miljoonaa euroa) ja yhteiskunnallista rahoitusta 589 miljoonaa euroa (- miljoonaa euroa) vuoden lopussa.
- Pitkäaikainen uusi varainhankinta oli vuoden aikana 10 966 miljoonaa euroa (7 385 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä oli joulukuun lopussa 38 139 miljoonaa euroa (33 929 miljoonaa euroa).
- Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt hyvänä. Kokonaislikviditeetti oli joulukuun lopussa 10 089 miljoonaa euroa (9 882 miljoonaa euroa). Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio*) oli vuoden lopussa 264,4 % (430,2 %).
- Kuntarahoituksen hallitus ehdottaa, että se voi yhtiökokouksen valtuuttamana päättää maksaa osinkoa enintään 0,52 euroa osakkeelta, yhteensä enintään 20 313 174,96 euroa. Valtuutus on voimassa Kuntarahoituksen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka. EKP:n suosituksen mukaisesti hallitus aikoo pidättäytyä päättämästä osingonmaksusta tämän valtuutuksen perusteella 30. syyskuuta 2021 saakka.
- Näkymät vuodelle 2021: Kuntarahoitus arvioi konsernin liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan saman tasoinen kuin vuonna 2020. IFRS 9 -tilinpäätösstandardin arvostussäännökset voivat aiheuttaa merkittäviä realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, joista osa lisää myös kokonaisliikevoiton volatiliteettia ja vaikeuttaa siten liikevoiton ennustettavuutta lyhyellä aikavälillä. Näkymistä on kerrottu tarkemmin luvussa *Näkymät vuodelle 2021*.

Tuloksen ja tilikauden muutosta kuvaavien lukujen vertailulukuna on käytetty vuoden 2019 vastaavan jakson lukua. Taseen ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2019 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Konsernin avainluvut

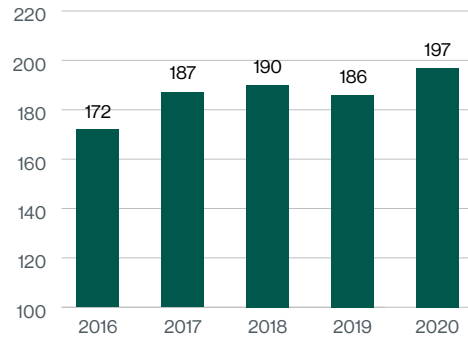
	31.12.2020	31.12.2019
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	197	186
Liikevoitto (milj. euroa)*	194	131
Korkokate (milj. euroa)*	254	240
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	4 764	3 175
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)*	28 022	24 798
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	10 966	7 385
Taseen loppusumma (milj. euroa)	44 042	38 934
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 277	1 162
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 624	1 510
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 624	1 510
CET1-vakavaraisuus, %	104,3	83,1
Tier 1 -vakavaraisuus, %	132,7	107,9
Kokonaisvakavaraisuus, %	132,7	107,9
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,9	4,0
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	9,4	6,8
Kulu-tuotto-suhde*	0,2	0,3
Henkilöstö	165	167

*Vaihtoehtoinen tunnusluku. Tarkemmat tiedot vaihtoehtoisista tunnusluvuista löytyvät sivuilta 87–92.

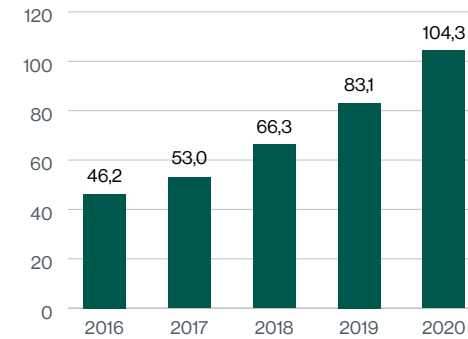

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 87–94. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

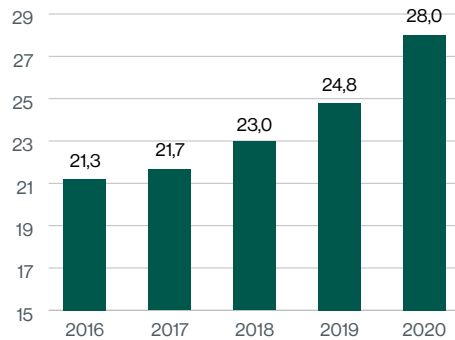
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, milj. euroa*

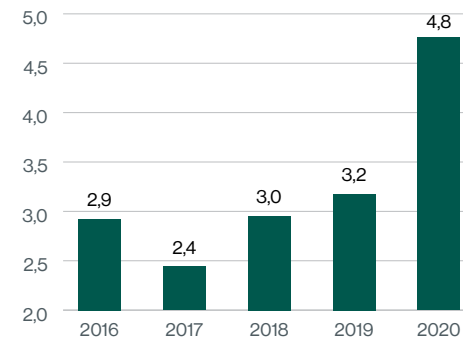
CET1-vakavaraisuus, %

Pitkäaikainen asiakasrahoitus, mrd. euroa*

Uusi luotonanto, mrd. euroa*

*Vaihtoehtoinen tunnusluku. Tarkemmat tiedot vaihtoehtoisista tunnusluvuista löytyvät sivuilta 87–92.

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 87–94. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

Hallituksen toimintakertomus

1.1.–31.12.2020

59 Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2020

87 Liite 1. Tunnusluvut

95 Liite 2. Konsernin vakavaraisuusasema

103 Liite 3. Emoyhtiön vakavaraisuusasema

Toimintaympäristö vuonna 2020

Maailmantalouden suhdanne oli vuoden 2020 alkaessa jo selvästi heikentynyt Yhdysvaltain ja Kiinan välisen kauppasodan seurauksena. Koronapandemian puhkeaminen vuoden ensimmäisellä neljänneksellä johti kuitenkin talouden nopeaan pudotukseen, kun epidemian hillitsemiseksi jouduttiin useissa maissa rajoittamaan liikkumista ja fyysisiä kontakteja. Koronakriisi iski ennen kaikkea kotitalouksien kulutusmahdollisuuksiin. Palvelusektori kärsi eniten, mutta alkuvaiheessa myös teollisuuden arvoketjuissa oli merkittäviä häiriöitä. Työttömyys nousi jyrkästi, erityisesti Yhdysvalloissa.

Markkinat reagoivat pandemian puhkeamiseen aluksi hyvin voimakkaasti. Maailman osakemarkkinat laskivat muutamassa viikossa yli 30 prosenttia, yrityslainojen riskilisät levenivät ja velkaisimpien valtioiden lainakorot nousivat. Myös pankkien välisillä rahamarkkinoilla virisi epäluottamusta, mikä näkyi maalisi-huhtikuussa euriborkorkojen selvänä nousuna.

Keskuspankit ja valtiot käynnistivät nopeasti mittavat elvytystoimet, minkä ansiosta reaalityalouden synkin vaihe ohitettiin verrattain nopeasti. Aktiviteetin taso oli globaalisti alimmillaan huhti-toukokuussa. Kesäkauden aikana talouden toipuminen oli odotuksia rivakampaa. Myös työllisyys palautui ennakoitua vahvemmin.

Myös markkinaolosuhteet rauhoittuivat sängen nopeasti. Osakemarkkinat alkoivat toipua ja riskilisät supistuivat jo maaliskuun lopulla. Myös pahiten pandemian ensimmäisestä aallosta kärsineiden Etelä-Euroopan maiden lainakorot kääntyivät loppukeväästä laskevalle trendille. Euriborkorot palautuivat kesän aikana hiljalleen EKP:n talletuskoron tuntumaan, loppuvuonna jopa sen alapuolelle. Euro vahvistui.

Koronapandemian toinen aalto käänsi loppuvuonna talouden uudelleen laskuun, mutta kevään kaltaista jyrkkää pudotusta ei enää koettu. Tartuntojen torjuntatoimista huolimatta talouden perusfunktiota kyettiin ylläpitämään selvästi paremmin kuin keväällä. Maailmantalouden arvioitiin supistuneen vuonna 2020 noin 4,5 prosenttia, euroalueen yli 7 prosenttia ja Suomen noin 3,5 prosenttia.

Suomen pandemiatilanne säilyi useimpia muita maita rauhallisempana, minkä vuoksi kokonaistuotanto supistui kevään koronakriisissä aiempia arvioita vähemmän ja elpyi kesäkuukausina odotuksia vahvemmin. Suomen bruttokansantuote supistui kansainvälisesti vertaillen hyvin maltillisesti.

Koronapandemia aiheutti kunnille merkittäviä tulomenetyksiä kuntaverojen ja maksutuottojen vähenemisen kautta. Valtion koronatuot huomioiden kuntatalouden kannalta vuosi 2020 oli kuitenkin edellisvuotta parempi.

Koronapandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konserniin

Koronapandemian puhkeaminen ja siihen liittyvä talouden epävarmuuden kasvu on kasvattanut Kuntarahoitus-konsernin liiketoiminnan volyymeja merkittävästi, mutta on vaikuttanut konsernin taloudelliseen tilanteeseen melko rajoitetusti.

Yleisten pandemiarajoitusten myötä konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti. Koronapandemia lisäsi rahoituksen kysyntää etenkin kriisin alkuvaiheessa, koska sen oletettiin kasvattavan kuntien kustannuksia. Valtio on suurelta osin korvannut koronapandemian kustannuksia kunnille, mutta vähentyneiden tulojen vuoksi rahoituksen kysyntä on kasvanut. Samanaikaisesti muut luottolaitokset vetäytyivät pandemian vuoksi osittain kunta-asiakkaiden rahoitusmarkkinoilta ja keskittyivät palvelemaan muita asiakasryhmiään.

Nämä tekijät lisäsivät selvästi konsernin palvelujen kysyntää. Konsernin pystyi täyttämään hyvin asiakkaidensa rahoitustarpeet, koska sen varainhankinta jatkui menestyksekkäänä myös poikkeusolosuhteissa ja likviditeetti on säilynyt hyvällä tasolla.

Kuntarahoitus on kansallisesti merkittävä luottolaitos, ja sen häiriötön toiminta on keskeistä suomalaiselle yhteiskunnalle. Konsernin henkilökunnan terveyttä ja turvallisuutta sekä toiminnan jatkuvuutta on varmistettu sillä, että henkilökunta on työskennellyt poikkeusolosuhteissa pääasiallisesti etänä. Tällä on varmistettu osaltaan Kuntarahoituksen tuottamien yhteiskunnan kannalta keskeisten palvelujen ja liiketoimintaprosessien jatkuvuus kriisin aikana.

Helpottaakseen asiakkaiden asiointia koronarajoitusten aikana konserni on kehittänyt digitaalisia palveluitaan. Kuntarahoitus-konserni on tehostanut digitaalisiin palveluihin liittyvää etätukea ja järjestänyt suosittuja verkkokoulutuksia, joissa asiakkaita perehdytetään digitaalisten palveluiden tehokkaaseen käyttöön. Konserni on lisäksi järjestänyt asiakkaille ja muille sidosryhmille lukuisia webinaareja talouden näkymiin ja kuntatalousvaikutuksiin liittyvistä teemoista.

Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailta taloudenhoito on vaikeutunut koronakriisin vuoksi. Kuntarahoitus on tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia on vaikuttanut väliaikaisesti luotonhoitokykyyn. Asiakkaiden tarve

lyhennysvapaisiin on kuitenkin ollut maltillinen. Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena ja odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä on edelleen vähäinen. Konsernin asiakassaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa O-riskiluokkaan, koska ne ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyvä turvaava kunnan takaus tai kiinteistövuokutta täydentävä valtion täytetäkaus. Johdon arvion mukaan kaikki asiakassaavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Lisätietoa myönnettyistä lyhennysvapaista ja odotettavissa olevista luottotappioista on kerrottu konsernitilinpäätöksen liitteessä 27.

Koronapandemian vuoksi valvontaviranomaiset ovat myöntäneet valvottavilleen helpotuksia, joiden tavoitteena on varmistaa pankkisektorin kyky luotottaa asiakkaita poikkeuksellisissa olosuhteissa. Vallinneesta tilanteesta riippumatta konsernin vakavaraisuuden tunnusluvut ovat vahvoja, ja viranomaisten myöntämällä helpotuksilla on ollut vain vähäinen vaikutus vakavaraisuus- ja vähimmäisomavaraisuusaste -lukuihin. Sovelletuista helpotuksista ja niiden vaikutuksesta kerrotaan luvuissa *Konsernin omat varat ja vakavaraisuus* sekä *Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit*.

Konsernin tulosta koskevat tiedot

KONSERNIN TULOS Miljoonaa euroa	1-12/2020	1-12/2019	Muutos, %
Korkokate	254	240	5,8
Muut tuotot	2	6	-57,0
Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	257	246	4,3
Palkkiokulut	-5	-4	19,6
Henkilöstökulut	-18	-18	0,8
Muihin hallintokuluihin luettavat erät	-15	-15	4,0
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-6	-6	-6,3
Liiketoiminnan muut kulut	-15	-18	-17,1
Kulut yhteensä	-58	-60	-3,0
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	-1	0	<-100,0
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	197	186	6,2
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	-3	-54	-94,3
Liikevoitto	194	131	47,9
Tilikauden tulos	155	105	48,0

Yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta johtuen pyöristyksestä. Yli 100 % muutokset esitetään taulukossa merkinnällä >100 % tai <-100 %.

Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

Konsernin perusliiketoiminta jatkui vahvana vuoden 2020 aikana. Kuntarahoitus-konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi 6,2 % (-2,1 %) edellisvuodesta ja oli 197 miljoonaa euroa (186 miljoonaa euroa). Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoivat 257 miljoonaan euroon (246 miljoonaa euroa) eli edellisvuoteen verrattuna kasvua oli 4,3 % (3,3 %). Kulut pienenivät 58 miljoonaan euroon (60 miljoonaa euroa) ja laskua oli 3,0 % (+22,8 %). Vuoden 2020 aikana koronapandemia hidasti kulujen kasvua, mutta samalla se kiihdytti liiketoiminnan kasvua, millä oli positiivinen vaikutus korkokatteeseen. Kokonaisuudessaan koronapandemialla ei ollut merkittäviä negatiivisia vaikutuksia perusliiketoiminnan tulokseen ja kannattavuuteen.

Korkokate oli 254 miljoonaa euroa (240 miljoonaa euroa) ja se parani edellisvuodesta 5,8 % (1,7 %). Korkokatteen kasvu johtuu asiakasrahoituksen kasvusta, onnistuneesta varainhankinnasta sekä suotuisasta korkoympäristöstä. Konsernin korkokatteessa ei ole huomioitu tulosvaikutteisesti AT1-pääomallain 16 miljoonan euron korkokuluja, sillä konsernissa pääomallaina käsitellään oman pääoman ehtoisena instrumenttina. Pääomallain korkokulut käsitellään osingonjaon tavoin voittovarojen vähennyksenä omassa pääomassa vuosittain koronmaksun toteutuessa.

Muut tuotot pienentyivät edellisestä vuodesta 2 miljoonaan euroon (6 miljoonaa euroa). Muut tuotot sisältävät palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan realisoituneet nettotuotot, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot. Muihin tuottoihin sisältyy myös tytäryhtiö Inspiran liikevaihto.

Palkkiokulut olivat 5 miljoonaa euroa (4 miljoonaa euroa) ja ne koostuvat pääasiassa maksetuista takauspalkkioista, säilytyspalkkioista sekä varainhankintaohjelmien ylläpitokuluista.

Hallintokulut olivat 33 miljoonaa euroa (32 miljoonaa euroa) ja ne kasvoivat 2,3 % (18,5 %). Tästä henkilöstökuluja oli 18 miljoonaa euroa (18 miljoonaa euroa) ja muita hallintokuluja 15 miljoonaa euroa (15 miljoonaa euroa).

Henkilöstökulut olivat 0,8 % suuremmat kuin edellisvuonna. Henkilöstökulujen kehitykseen on vaikuttanut konsernin henkilömäärän kasvun hidastuminen, kehityshankkeisiin liittyen aktivointikäytäntöjen tarkentaminen sekä koronapandemiasta johtunut yleinen, kaikkia yrityksiä koskenut väliaikainen eläkekulujen lasku. Henkilöstökuluihin sisältyy 0,6 miljoonan euron uudelleenjärjestelyvaraus, joka liittyy konsernin toimintojen uudelleenorganisointiin ja uudelleenorganisoinnin vuoksi tilikauden 2020 aikana läpikäytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin. Keskimääräinen henkilöstömäärä oli konsernissa tilikaudella 167 henkilöä, kun edellisvuonna se oli 162 henkilöä.

Muihin hallintokuluihin luettavat erät kasvoivat maltillisesti, 4,0 %, tilikauden aikana. Koronapandemia on pienentänyt eräitä toiminnan juoksevia kuluja, kuten matkustuskuluja. Toisaalta konserni panostaa merkittävästi tietojärjestelmien kehittämiseen, kuten tällä hetkellä käynnissä olevaan lainojen elinkaarijärjestelmän kehityshankkeeseen. Vuoden 2019 aikana Kuntarahoitus-konserni solmi ulkoistamis-sopimukset liittyen tietojärjestelmien loppukäyttäjä- ja infrapalveluihin sekä liiketoimintajärjestelmien operointiin parantaakseen toimintavarmuutta sekä palveluiden ajallista saatavuutta. Ulkoistamishankkeen käytännön toteutusta on edistetty tilikauden aikana ja osa tehtävistä on siirretty tuotantoon. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2021 aikana.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 6 miljoonaa euroa (6 miljoonaa euroa). Konserni on viime vuosina panostanut merkittävästi tietojärjestelmien ja toiminnan kehittämiseen, mikä on kasvattanut viime vuosien aikana poistopohjaa ja vuosipoistojen määrää.

Liiketoiminnan muut kulut laskivat 15 miljoonaan euroon (18 miljoonaa euroa) ja laskua oli 17,1 % (+14,7 %). Viranomaismaksut olivat 7 miljoonaa euroa (7 miljoonaa euroa) ja ne kasvoivat 13,6 % (-4,7 %) edellisvuoteen nähden. Viranomaismaksujen kasvu johtui pääosin luottolaitosten kriisinhallintajärjestelmän vakaumaksun kasvusta. Muut kuin viranomaiskulut olivat 7 miljoonaa euroa (11 miljoonaa euroa) ja ne laskivat 35,1 % (+23,7 %) vertailukauteen nähden. Laskuun vaikutti eniten tilikauden aikana pienentyneet ulkopuolisten palveluiden ostot verrattuna edellisvuoteen.

IFRS 9 -standardin mukaisesti laskettujen odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä kasvoi tilikauden aikana ja tulokseen kirjattu määrä oli 0,9 miljoonaa euroa (0,0 miljoonaa euroa). Kuntarahoitus-konserni on päivittänyt odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettäviä tulevaisuuteen suuntautuvia skenaarioita koronapandemian vaikutuksen huomioimiseksi. Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi heikolle skenaariolle on annettu aikaisempaa suurempi

painoarvo. Käytetyt skenaariot ja niiden painotukset on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 27. Lisäksi Kuntarahoitus-konserni on vuoden 2020 toisen vuosipuoliskon aikana tarkentanut odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Mallinnusmenetelmän muutos kosketti lainan elinajan laiminlyöntitodennäköisyyden mallinnustapaa ja näin ollen vaikutus kohdistui koko lainan elinkaaren aikaiseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään kasvattaen varausta noin 0,5 miljoonalla eurolla.

Lisäksi konserni on kirjannut harkintaan perustuvan 0,34 miljoonan euron lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Vuoden 2020 voidaan todeta olleen taloudellisesti poikkeuksellisen heikko tietyille asiakassegmenteille, kuten esimerkiksi taidealalle ja urheiluhallien toiminnalle. Heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastu Kuntarahoitus-konsernin käyttämissä sisäisissä riskiluokituksissa, jotka on tehty pääsääntöisesti vuoden 2019 tilinpäätöstietojen pohjalta. Koska tiettyjen asiakassegmenttien luottoriskin arvioidaan tämän jälkeen lisääntyneen, konsernin johto päätti kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on kuitenkin edelleen pysynyt alhaisena, koska koronapandemiolla ei ole ollut vaikutusta konsernin saamiin takauksiin. Johdon arvion mukaan kaikki asiakassaavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin, eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny,

koska saamiset ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liitty turvaava kunnan takaus tai kiinteistövakuutta täydentävä valtion täytetäkaus. Konsernin yli 30-vuotisen historian aikana se ei ole kirjannut lopullisia luottotappioita asiakasrahoituksestaan.

Konsernilla on 31.12.2020 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamisia julkisyhteisöiltä yhteensä 24 miljoonaa euroa (2 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu yksittäisistä asiakkaista. Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+. Saamisten ja sitoumusten luottoriskeistä on esitetty lisätietoa konsernitilinpäätöksen liitteessä 27.

Konsernin kokonaistulos ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset

Konsernin liikevoitto oli 194 miljoonaa euroa (131 miljoonaa euroa). Tilikauden aikana realisoitumattomat käyvän arvon muutokset heikensivät Kuntarahoituksen liikevoittoa 3 miljoonaa, kun vuotta aiemmin ne heikensivät tulosta 54 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 suojauslaskennan nettotulos oli 4 miljoonaa euroa (-19 miljoonaa euroa) ja realisoitumattomat arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot olivat -7 miljoonaa euroa (-35 miljoonaa euroa).

Konsernin efektiivinen veroaste oli tilikaudella 20,0 % (20,0 %). Vuoden 2020 konsernituloslaskelmassa verot olivat 39 miljoonaa euroa (26 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden tulos verojen jälkeen oli 155 miljoonaa euroa (105 miljoonaa euroa). Konsernin oman pääoman tuotto-%

(ROE) oli koko tilikaudelta 9,4 % (6,8 %). Ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia ROE oli 9,6 % (9,6 %).

Konsernin muihin laajan tuloksen eriin kirjattiin realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia -32 miljoonaa euroa (28 miljoonaa euroa). Tilikauden aikana merkittävin muihin laajan tuloksen eriin vaikuttanut erä oli nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen laskennallisen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos -17 miljoonaa euroa (10 miljoonaa euroa). Suojauskustannuksen arvonmuutos (*Cost-of-Hedging*) oli -16 miljoonaa euroa (17 miljoonaa euroa).

Kokonaisuudessaan realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat tilikaudella konsernin omaan pääomaan verovaikutukset huomioon ottaen -28 miljoonaa euroa (-21 miljoonaa euroa). Vakavaraisuuslaskennan mukaiseen ydinpääomaan (*CET1*) realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat verovaikutukset huomioon ottaen -15 miljoonaa euroa (-28 miljoonaa euroa). Tilikauden lopussa realisoitumattomien käyvän arvon muutosten kumulatiivinen vaikutus vakavaraisuuslaskennan mukaisiin omiin varoihin oli 12 miljoonaa euroa (27 miljoonaa euroa).

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset heijastavat raportointiajankohdan markkinaolosuhteiden sen hetkisiä vaikutuksia rahoitusinstrumenttien arvostustasoihin. Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset voivat vaihdella merkittävästi raportointikausittain aiheuttaen volatiteettia tulokseen, omaan pääomaan sekä omiin

varoihin. Yksittäiseen sopimukseen liittyvien arvostusten aiheuttama vaikutus poistuu viimeistään sopimusten erääntyessä.

Riskienhallintaperiaatteidensa mukaisesti Kuntarahoitus-konserni suojaa taloudellisessa mielessä korko-, valuuttakurssi- ja muut markkina- ja hintariskit johdannaisilla. Sopimusten mukaiset kassavirrat on suojattu, mutta johtuen yleisesti käytössä olevista arvostusmenetelmistä, käyvän arvon muutokset eroavat rahoitusinstrumentin ja sitä suojaavan johdannaisen välillä. Korkokäyrien muodon ja luottoriskillisien muutokset eri valuutoissa vaikuttavat arvostuksiin, minkä seurauksena suojattujen varojen ja velkojen sekä suojaavien instrumenttien käyvät arvot käyttäytyvät eri tavoin. Arvostuserot eivät käytännössä realisoitu kassaperusteisesti, koska konserni pitää rahoitusinstrumentit sekä niihin liittyvät suojaavat johdannaisinstrumentit lähes aina eräpäivään asti. Myöskään luottoriskillisien muutosten aiheuttamien arvonmuutosten ei odoteta käytännössä realisoituvan luottotappioina, koska konsernin likvideettireservi on sijoitettu alhaisen luottoriskin instrumentteihin. Tilikauden realisoitumattomiin käyvän arvon muutoksiin ovat vaikuttaneet etenkin konsernin keskeisillä varainhankintamarkkinoilla tapahtuneet korko-odotusten sekä luottoriskillisien muutokset.

Emoyhtiön tulos

Kuntarahoituksen korkokate oli vuoden 2020 lopussa 238 miljoonaa euroa (224 miljoonaa euroa) ja liikevoitto oli 178 miljoonaa euroa (115 miljoonaa euroa). Tulos tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen oli 22 miljoonaa euroa (8 miljoonaa euroa). Vakavaraisuuslaskennassa ensisijaiseen lisäpääomaan kuuluvan AT1-pääomallainan korkokulut 16,2 miljoonaa euroa vuodelle 2020 on vähennetty emoyhtiön korkokatteessa täysimääräisesti (16,2 miljoonaa euroa). Emoyhtiössä AT1-pääomallaina on kirjattu tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*.

Tytäryhtiö Inspira

Kuntarahoituksen tytäryhtiön, Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n, liikevaihto vuodelta 2020 oli 2,8 miljoonaa euroa (3,5 miljoonaa euroa) ja liikevoitto oli 0,1 miljoonaa euroa (0,2 miljoonaa euroa).

Konsernin tasetta koskevat tiedot

KONSERNIN TASE Miljoonaa euroa	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Käteiset varat	5 566	4 909	13,4
Saamiset luottolaitoksilta	1 842	818	>100,0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	28 022	24 798	13,0
Saamistodistukset	5 763	5 716	0,8
Johdannaissopimukset	2 358	2 245	5,0
Muut varoihin sisältyvät erät	491	446	10,0
Varat yhteensä	44 042	38 934	13,1
Velat luottolaitoksille	2 001	1 178	69,9
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 884	3 862	0,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	32 912	29 984	9,8
Johdannaissopimukset	2 861	1 762	62,3
Muut velkoihin sisältyvät erät	679	554	22,7
Oma pääoma	1 705	1 594	6,9
Velat ja oma pääoma yhteensä	44 042	38 934	13,1

Yli 100 % muutokset esitetään taulukossa merkinnällä >100 % tai <-100 %.

Konsernin tase kasvoi 13,1% (9,1%) ollen vuoden 2020 lopussa 44 042 miljoonaa euroa (38 934 miljoonaa euroa). Kasvu taseen varoissa johtui pääosin asiakasrahoituksen merkittävästä kasvusta, annetuista johdannaiskäteisvakuuksista sekä likviditeetin määrän kasvusta. Velkaerissä taseen kasvu näkyy yleiseen liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa sekä johdannaisten arvostuksissa.

Oma pääoma oli tilikauden lopussa 1 705 miljoonaa euroa (1 594 miljoonaa euroa) sisältäen AT1-pääomallainan 347 miljoonaa euroa (347 miljoonaa euroa). Omaa pääomaa kasvatti tilikauden tulos. Lisäksi konsernin omasta pääomasta on vähennetty AT1-pääomainstrumentin korkoja 12,6 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa euroa) verovaikutus huomioiden sekä tilikaudelta 2019 maksetut osingot 6,3 miljoonaa euroa (6,3 miljoonaa euroa) Kuntarahoituksen osakkeenomistajille.

Emoyhtiön tase oli tilikauden lopussa 44 042 miljoonaa euroa (38 933 miljoonaa euroa).

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

Kuntarahoitus on Suomen ainoa kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoitukseen erikoistunut luottoyhteisö ja selvästi oman asiakaskuntansa suurin rahoittaja.

Kuntarahoitus-konsernin asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoituksen myöntämät luotot ovat kaikki suomalaisella julkisyhteisöriskillä ja vakavaraisuuslaskennassa riskipainolla 0 %. Konserni tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluja ja kokonaisvaltaista tukea investointien suunnitteluun ja talouden hallintaan.

Kuntarahoituksen asiakkaiden rahoituksen kysyntä kasvoi vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna, ja uusi luotonanto tammi-joulukuussa oli edellisvuotta suurempi, 4 764 miljoonaa euroa (3 175 miljoonaa euroa).

Uuden luotonannon määrän kasvu on pääosin aiheutunut koronapandemian aiheuttamasta kunta-alan asiakkaiden rahoituskysynnän kasvusta sekä siitä, että muut luottolaitokset keskittyivät koronapandemiassa muiden asiakasryhmien rahoittamiseen.

Konsernin pitkäaikaisen asiakasrahoituksen määrä oli vuoden 2020 lopussa 28 022 miljoonaa euroa (24 798 miljoonaa euroa) ja se kasvoi 13,0 % (8,0 %). Luku sisältää pitkäaikaisen laina- ja leasingrahoituksen. Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia oli vuoden lopussa 27 511 miljoonaa euroa (24 458 miljoonaa euroa). Kasvua edellisvuoteen nähden oli 12,5 % (7,4 %).

Pitkäaikaisessa asiakasrahoituksessa ympäristöinvestointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta on 1 786 miljoonaa euroa (1 263 miljoonaa euroa). Hankkeet hyväksyy konsernin ulkopuolisista riippumattomista asiantuntijoista koostuva arviointiryhmä. Konserni jatko

vuonna 2020 panostuksia vastuulliseen rahoitukseen ja myönsi ensimmäiset yhteiskunnallisen rahoituksen lainat vuoden 2020 aikana. Yhteiskunnallinen rahoitus on tarkoitettu erityisen merkityksellisten yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviin yleishyödyllisen asuntotuotannon kohteisiin sekä hyvinvointi- ja koulutusinvestointeihin. Vuoden lopussa yhteiskunnallisen rahoituksen määrä oli 589 miljoonaa euroa (- miljoonaa euroa).

Kuntarahoitus-konserni tarjoaa asiakkailleen monipuolisia digitaalisia palveluita rahoituksen hallintaan, analysointiin ja raportointiin. Vuonna 2020 koronapandemia lisäsi konsernin asiakkaiden tarvetta digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen etätyöolosuhteissa sekä kriisin erilaisten talousvaikutusten mallintamiseen. Koronapandemian aiheuttama siirtymä digitaalisiin tapaamisiin on jopa tehostanut asiakkaille annettua tukea palvelujen käytössä. Asiakkaille järjestetyt, talouden näkymiin ja digitaalisten palvelujen käyttöön keskittyneet verkkotapahtumat ja koulutukset ovat olleet erittäin suosittuja.

Varainhankinta ja likviditeetin hallinta

Kuntarahoitus-konsernin varainhankinnan strategiana on varainhankinnan lähteiden hajautus, jolla konserni pyrkii varmistamaan rahoituksen saatavuuden markkinaolosuhteista riippumatta. Varainhankintaa hajautetaan eri valuuttoihin, eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin. Aktiivinen ja pitkäjänteinen sijoittajayhteistyö on lisännyt Kuntarahoituksen tunnettuutta eri markkinoilla. Vuonna 2020, kun koronapandemia aiheutti kansainvälisillä pääomamarkkinoilla merkittäviä markkinahäiriöitä, Kuntarahoituksen hyvä maine sijoittajien keskuudessa sekä suomalaisen kuntasektorin turvallisuus sijoituskohteena varmisti Kuntarahoitukselle pääsyn markkinoille myös kevään epävarmimpina ajankohtina, jolloin rahoituksen saaminen oli monille muille toimijoille vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Poikkeustilanteesta huolimatta Kuntarahoitus-konserni pystyikin tilikauden aikana jatkaamaan varainhankintaansa lähes normaalisti ja varmistamaan asiakkaitensa rahoituksen jatkuvuuden. Lisääntyneen rahoituskysynnän vuoksi vuoden 2020 varainhankintaohjelman kokoa kasvatettiin tilikauden aikana useamman kerran.

Varainhankinnan painopiste oli julkisissa järjestelyissä, joiden sijoittajakysyntä oli erittäin vahvaa. Vuoden 2020 aikana liikkeeseen laskettiin 1,5 miljardin ja 1 miljardin euromääräiset viitelainat sekä 1 miljardin Yhdysvaltain dollarimääräinen viitelaina, minkä lisäksi Kuntarahoitus laski syyskuussa liikkeeseen historiansa ensimmäisen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan eli social bondin. 500 miljoonan euron yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina oli lajissaan Suomen ensimmäinen, ja myös ensimmäinen pohjoismaisen SSA-liikkeeseenlaskijan (*Sovereign, Supranational, Agency*) eli julkisyhteisöllisen liikkeeseenlaskijan yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina. Lokakuussa laskettiin lisäksi liikkeeseen 500 miljoonan

euron vihreä joukkovelkakirjalaina. Kuntarahoitus osallistui myös 1 250 miljoonalla eurolla Euroopan keskuspankin kohdennettuun pidempiaikaiseen rahoitusoperaatioiden kolmannen sarjaan (*TLTRO III*) syyskuussa, millä mahdollistettiin osaltaan asiakkaiden rahoitus kilpailukykyisin ehdoin.

Kaikki Kuntarahoitus-konsernin varainhankinta tehdään kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta. Vuonna 2020 pitkäaikainen uusi varainhankinta oli 10 966 miljoonaa euroa (7 385 miljoonaa euroa), ja pitkäaikaisia varainhankintajärjestelyjä tehtiin yhteensä 218 kappaletta (198). Kaiken kaikkiaan vuoden aikana laskettiin liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 11 eri valuutassa (11).

Varainhankinnan kokonaismäärä oli vuoden 2020 lopussa 38 139 miljoonaa euroa (33 929 miljoonaa euroa), josta lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (*ECP*) oli 3 896 miljoonaa euroa (2 728 miljoonaa euroa). Koko varainhankinnan määrästä euromääräistä oli 50 % (34 %) ja valuuttamääräistä 50 % (66 %).

Valtaosa varainhankinnasta tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina velkaohjelmien alla. Kuntarahoituksella on käytössään seuraavat velkaohjelmat:

Medium Term Note (MTN) -ohjelma	40 000 milj. euroa
Euro Commercial Paper (ECP) -ohjelma	10 000 milj. euroa
AUD-velkaohjelma (Kangaroo)	2 000 milj. AUD

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus. Kuntien takauskeskus on lailla perustettu julkisoikeudellinen laitos, jossa jäsenenä ovat kaikki manner-Suomen kunnat. Jäsenkunnat vastaavat takauskeskuksen sitoumuksista asukaslukujensa mukaisessa suhteessa. Kuntien takauskeskus on antanut takauksen velkaohjelmille sekä ohjelmien ulkopuolisille varainhankintajärjestelyille, minkä perusteella Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset lasketaan luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa ja vakuutusyhtiöiden solvenssilaskennassa nollariskiluokkaan sekä likviditeettilaskennassa tason 1 likvideihin varoihin EU-alueella.

Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt hyvänä. Kuntarahoituksen sijoitustoiminta on ensisijaisesti etukäteisvarainhankinnalla hankittujen varojen hallinnoimista. Varat sijoitetaan likvideihin, hyvän luottoluokituksen omaaviin rahoitusinstrumentteihin, joilla turvataan liiketoiminnan jatkuminen kaikissa markkinatilanteissa.

Konsernin likviditeettipolitiikan mukaisesti likviditeetin määrän tulisi riittää keskeytymättömän liiketoiminnan jatkumiseen (uusi nettomääräinen asiakasrahoitus mukaan lukien) vähintään seuraavan kahdenoista kuukauden ajan.

Vuoden 2020 lopussa kokonaislikviditeetti oli 10 089 miljoonaa euroa (9 882 miljoonaa euroa). Arvopaperisijoitusten kokonaismäärä oli 4 453 miljoonaa euroa (4 922 miljoonaa euroa) ja niiden keskimääräinen luottoluokitus AA+ (AA+). Arvopaperisalkun keskimääräinen maturiteetti oli vuoden lopussa 2,8 vuotta (2,3 vuotta). Tämän lisäksi muita sijoituksia oli 5 636 miljoonaa euroa (4 960 miljoonaa euroa), josta talletuksia keskuspankkiin 5 601 miljoonaa euroa (4 936 miljoonaa euroa) ja rahamarkkinatalletuksia luottolaitoksiin 35 miljoonaa euroa (24 miljoonaa euroa).

Konserni seuraa sijoitustensa vastuullisuutta ympäristö- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia ja hyvää hallintoa kuvaavan ESG-arvon avulla. Kuntarahoitus-konsernin likviditeettisijoitusten ESG-arvo on parantunut vuoden aikana 53,0:sta 55,7:ään asteikolla 1–100. Markkinoiden vertailuindeksi on 53,3 (50,6).

Kaikkien sijoitusten ESG-arvon kautta seuraamisen lisäksi Kuntarahoitus-konsernilla on suoria vastuullisia sijoituksia. Suorien vastuullisten sijoitusten määrä likviditeettiportfolioissa oli vuodenvaihteessa 355 miljoonaa euroa (150 miljoonaa euroa), mikä oli 8,0 % (3,0 %) kaikista arvopaperisijoituksista. Vastuullisten sijoitusten osuus on konsernilla korkeampi kuin markkinaindeksistä laskettu viitearvo 2,1 % (1,9 %). Vastuullisten sijoitusten määrä suhteessa Kuntarahoitus-konsernin omaan vihreään varainhankintaan oli 13,8 % (10 %).

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

LUOKITUSLAITOS

Pitkäaikainen varainhankinta

Näkymät

Lyhytaikainen varainhankinta

Moody's Investors Service

Aa1

Vakaat

P-1

Standard & Poor's

AA+

Vakaat

A-1+

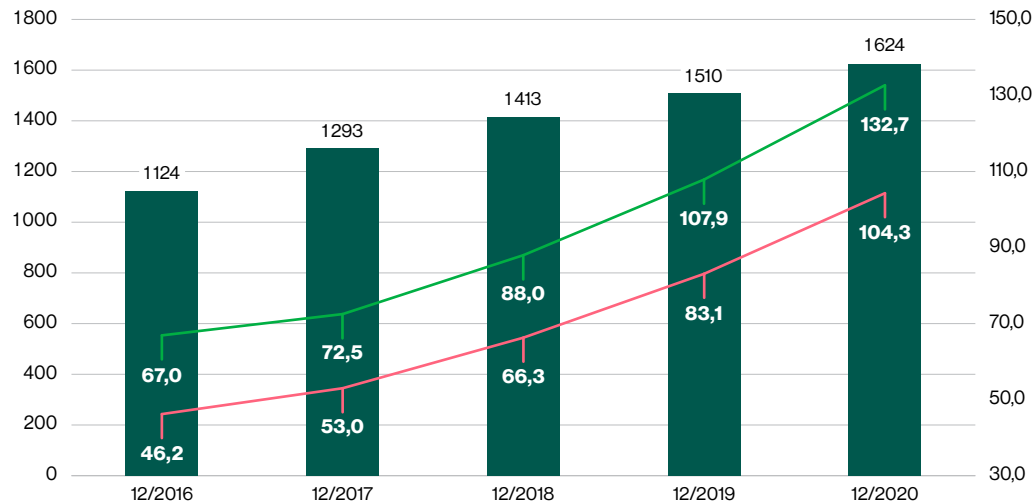
Kuntarahoituksen luottoluokitukset vastaavat Suomen valtion luottoluokituksia.

Kuntarahoituksen luottoluokitukset eivät ole muuttuneet tilikauden aikana.

Myös Kuntarahoituksen varainhankinnan takaavalla Kuntien takauskeskuksella on vastaavat luottoluokitukset.

Vakavaraisuus

Konsernin omat varat ja vakavaraisuus

- Omat varat (miljoonaa euroa)
- CET1-vakavaraisuus, %
- Kokonaisvakavaraisuus, %

Konsernin omat varat ja vakavaraisuus

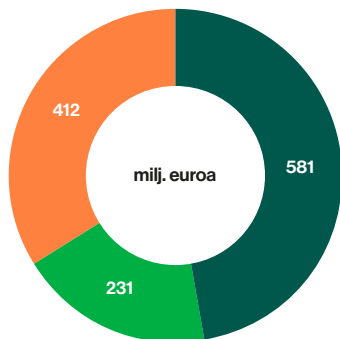
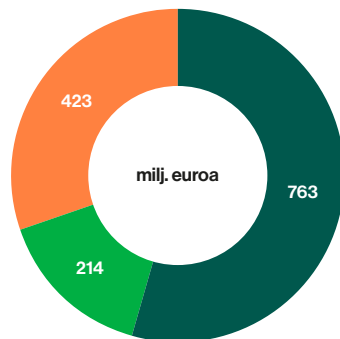
Kuntarahoitus-konsernin kokonaisvakavaraisuus oli vuoden 2020 lopussa 132,7 % (107,9 %) ja CET1-vakavaraisuus 104,3 % (83,1 %). CET1-vakavaraisuussuhde nousi vuoden 2019 lopusta 21,3 prosenttiyksikköä johtuen pääosin riskipainotettujen saamisten pienentymisestä sekä alemmasta operatiivisen riskin pääomavaateesta. Konsernin vakavaraisuus on pysynyt vahvana ja se ylittää lakisääteisen ja viranomaisten asettamat vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset moninkertaisesti. Kuntarahoitus-konsernin omat varat ylittävät 1 487 miljoonaa euroa (1 332 miljoonaa euroa) laissa määritellyn omien varojen vähimmäismäärän huomioiden voimassa olevat pääomapuskurit.

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	1 328 150	1 218 199
Vähennykset ydinpääomasta	-51 338	-55 747
Ydinpääoma (CET1)	1 276 812	1 162 452
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	347 454	347 454
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 624 265	1 509 906
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 624 265	1 509 906

Kuntarahoitus-konsernin ydinpääoma (*CET1*) oli vuoden 2020 lopussa 1 277 miljoonaa euroa (1 162 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma oli 1 624 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa). Toissijaista omaa pääomaa ei ollut ja omat varat olivat yhteensä 1 624 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa).

Ydinpääomaan sisältyy tilikauden voitto, sillä tilikauden tulos on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella.

Konserni on soveltanut joulukuun 2020 lopussa Euroopan Komission delegoidun asetuksen (2020/866) perusteella helpotusta liittyen varovaista arvostamista koskevaan arvonoiikaisuun (*AVA*). Delegoitu asetus muutti markkinahintojen epävarmuuteen, positioiden sulkemis-kustannuksiin ja malliriskeihin liittyvien arvonoiikaisujen laskennassa sovellettavaa aggregointitekijää. Sovellettava aggregointitekijä muuttui väliaikaisesti 66 prosenttiin vuoden 2020 loppuun asti, minkä jälkeen se palasi, aiemmalle tasolle, 50 prosenttiin. Muutoksen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin omiin varoihin oli joulukuun 2020 lopussa 8 miljoonaa euroa.

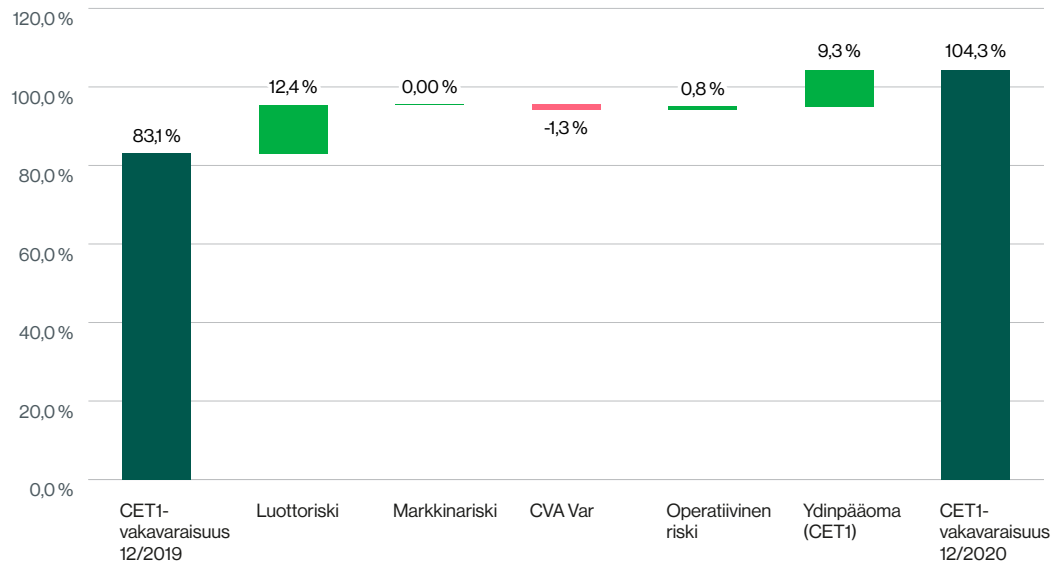
**Kokonaisriskin määrä 12/2020
yhteensä 1 224 milj. euroa****Kokonaisriskin määrä 12/2019
yhteensä 1 400 miljoonaa euroa**

- Luotto- ja vastapuoliriski
- Vastuun arvonokaisuriski
- Operatiivinen riski

Markkinariskin pääomavaadetta ei ollut vuoden 2020 ja 2019 lopussa.

Konsernin riskipainotetut saamiset laskivat 12,6 % vuoden 2019 lopusta ollen 1 224 miljoonaa euroa joulukuun 2020 lopussa (1 400 miljoonaa euroa). Luotto- ja vastapuoliriskin kokonaisriski pieneni vuoden 2019 lopun 763 miljoonasta eurosta 581 miljoonaan euroon tilikauden lopussa. Tähän vaikutti erityisesti likviditeettisijoitusten riskipainojen pieneneminen. Markkinariskille ei ollut pääomavaadetta vuoden 2020 lopussa eikä vertailuvuonna, sillä valuuttaposition oli alle 2 % omista varoista, joten markkinariskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklan 351 mukaisesti. Vastuun arvonokaisuriski nousi 231 miljoonaan euroon (214 miljoonaa euroa). Operatiivisen riskin vasta-arvo laski 2,6 % 412 miljoonaan euroon johtuen tuottoindikaattorin pienenemisestä (423 miljoonaa euroa). Euroopan pankkiviranomainen (EBA) julkaisi marraskuun 2020 lopussa ns. Single Rulebook QA-prosessissa kannanoton (2018_3969) liittyen operatiivisen riskin tuottoindikaattorin laskentaan. Sääntelyssä ei ole aiemmin yksiselitteisesti otettu kantaa siihen, mistä havainnoista vuoden lopun tuottoindikaattori lasketaan. Suosituksen mukaan vuoden lopussa käytetään kolmen viimeisimmän vuoden lopun havaintoa mukaan lukien raportointiajankohta. Kuntarahoitus-konserni on käyttänyt aiemmin koko vuoden samaa tuottoindikaattoria operatiivisen riskin vakavaraisuuslaskennassa. Konserni huomioi EBAn suosituksen joulukuun 2020 lopusta lukien vakavaraisuuslaskennassaan. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernin vakavaraisuuslaskuihin.

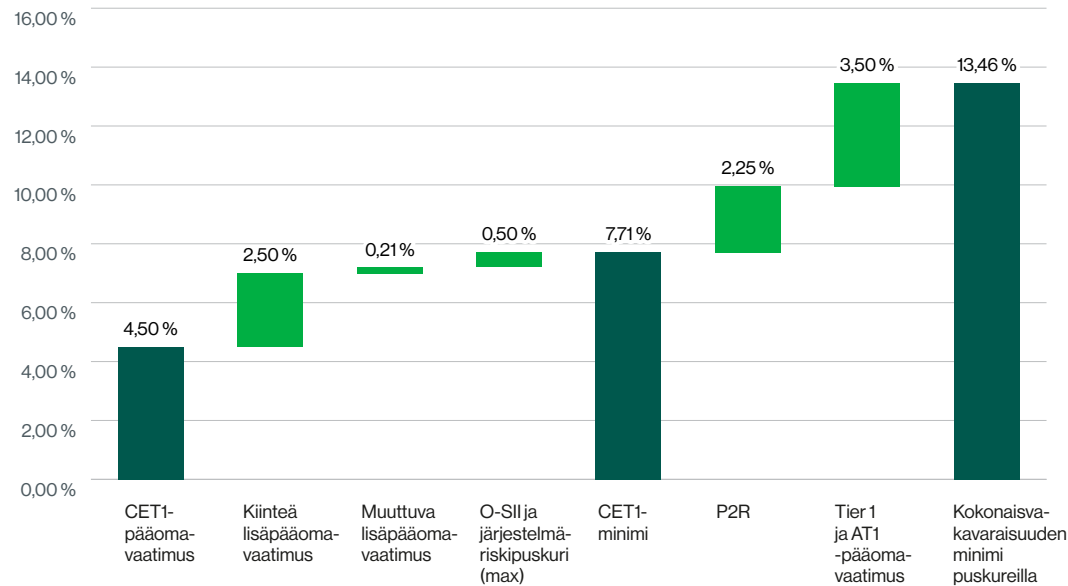
Muutokset konsernin CET1-vakavaraisuudessa

Vakavaraisuuden tarkemmat tunnusluvut sekä Kuntarahoitus-konsernin että emoyhtiön osalta on kuvattu osana tämän toimintakertomuksen liitteitä. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu konsernin tilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*. Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen riskienhallintaa ja vakavaraisuutta koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

Vähimmäispääomavaatimus vakavaraisuudelle on 8 % ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 %. Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus on 2,5 % sekä muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,5 %. Finanssivalvonnan asettama järjestelmäriskipuskuriin perustuva lisäpääomavaatimus Kuntarahoitus-konsernille on ollut 1,5 % heinäkuusta 2019 lähtien, ja se tarkistetaan vuosittain. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa. Huhtikuussa 2020 Finanssivalvonta päivitti kaikkia Suomen suurimpia luottolaitoksia koskevia pääomavaatimuksia. Näiden päivitysten tavoitteena oli yleisesti lieventää koronapandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimarkkinoiden vakauteen sekä luottolaitosten kykyyn rahoittaa taloutta. Finanssivalvonta poisti Kuntarahoitus-konsernia koskevan järjestelmäriskipuskuriin perustuvan lisäpääomavaatimuksen, 1,5 %. Muutos astui välittömästi voimaan ja se alensi konsernin

Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

pääomavaatimusta 1,0 prosenttiyksikköä. Lisäksi Finanssivalvonta tekee päätöksen muuttuvasta lisäpääomavaatimuksesta neljännesvuosittain ja päätti olla asettamatta joulukuussa 2020 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta.

Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,21% (0,72%), ja näin ollen CET1-vakavaraisuuden alaraja on 7,71% (9,22%) ja kokonaisvakavaraisuuden alaraja 11,21% (12,72%).

Edellä olevien lisäksi Euroopan keskuspankki (EKP) on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (SREP) Kuntarahoitus-konsernille 2,25% lisäpääomavaatimuksen (P2R). EKP ei antanut vuonna 2020 vallitsevasta koronapandemiatilanteesta johtuen vuosittaista SREP-päätöstä, vaan sen sijaan antoi Kuntarahoitus-konsernille operatiivisen kirjeen (*operational letter*), jossa vahvistettiin edellisvuonna SREP-päätöksellä asetetun lisäpääomavaatimuksen (P2R) voimassaolon jatkuminen entisellä tasollaan 2,25%:ssa. Kun huomioidaan lisäpääomavaatimus, SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (TSCR) kuvaava suhde oli vuoden 2020 lopussa 10,25% (10,25%). Kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,46% (14,97%) sisältäen P2R:n sekä muut lisäpääomavaatimukset.

Kuntarahoitus-konserni täyttää nämä vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset moninkertaisesti. Konsernin CET1-vakavaraisuus oli joulukuun lopussa 104,3% (83,1%) ja kokonaisvakavaraisuus oli 132,7% (107,9%).

Vähimmäisomavaraisuusaste ja maksuvalmiusvaatimus

Konsernin vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli vuoden lopussa 3,9 % (4,0 %) laskettuna tällä hetkellä sovellettavia laskentaperiaatteita (*CRR*) noudattaen. Vähimmäisomavaraisuusasteen lievään heikkenemiseen vaikutti luottokannan voimakas kasvu tilikauden aikana. Vähimmäistaso vähimmäisomavaraisuusasteelle on 3 %, ja vaade astuu voimaan kesäkuussa 2021. Vähimmäisomavaraisuusasteeseen liittyvän sääntelyn muutoksista tehdään selkoa luvussa *Muutokset vähimmäisomavaraisuusastetta ja pääomia koskevassa sääntelyssä*.

Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*) oli joulukuun lopussa 264,4 % (430,2 %). Maksuvalmiusvaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Kuntarahoitus-konserni varautuu myös pysyvän varainhankinnan vaatimukseen (*Net Stable Funding Ratio, NSFR*), joka tulee voimaan kesäkuussa 2021. Konsernin NSFR oli joulukuun 2020 lopussa 116,4 % (116,3 %) nykytulkintojen mukaan laskettuna. Pysyvän varainhankinnan vaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Muutokset vähimmäisomavaraisuusastetta ja pääomia koskevassa sääntelyssä

Uudet pankkien vakavaraisuusääntelyä koskevat muutokset (*CRR II ja CRD V*) tulevat pääosin sovellettavaksi kesäkuussa 2021. Kuntarahoitus täyttää CRR II -asetuksen mukaisen julkisen kehitysluottolaitoksen (*public development credit institution*) määritelmän ja voi vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuistaan kunnilta ja valtiolta olevat luottosaatavansa. Tämä parantaa merkittävästi Kuntarahoitus-konsernin vähimmäisomavaraisuusastetta.

Konsernin vähimmäisomavaraisuusaste oli vuoden 2020 lopussa edellä mainitun vähennyksen jälkeen noin 13,9 %, kun se ilman vähennystä oli 3,9 %. Tämän hetkisen arvion mukaan johdannaisten vastuuarvon laskennan muutokset vaikuttavat myös CRR II -sääntelyn mukaisesti laskettuun vähimmäisomavaraisuusasteeseen. Tällä arvioidaan olevan noin 0,5 %-yksikön laskeva vaikutus, jolloin huomioiden molemmat muutokset, vähimmäisomavaraisuusaste on 13,4 %. Asetuksen mukainen vähimmäistaso vähimmäisomavaraisuusasteelle on 3 %. Koska vähimmäisomavaraisuusaste on ollut Kuntarahoitus-konsernin sääntelyn mukaisista pääomavaateista tiukin, tällä kesällä 2021 voimaan tulevalla muutoksella saattaa olla pidemmällä aikavälillä vaikutuksia konsernin taloudellisiin tavoitteisiin ja pääomanhallintaan.

Uusi vakavaraisuusääntely alentaa hieman Kuntarahoitus-konsernin CET1-vakavaraisuussuhdetta. Merkittävin vaikutus on nk. vastapuoliriskin pääomavaateen nousulla, joka alentaa konsernin CET1-vakavaraisuutta arviolta 3,4 %-yksikköä. Muiden muutosten yhteisvaikutuksen arvioidaan olevan selvästi pienempi. Muutosten jälkeenkin Kuntarahoitus-konsernin CET1-vakavaraisuus on erittäin korkea, 100,9 % vähimmäisvaatimuksen ollessa 9,96 % sisältäen P2R:n ja muut lisäpääomavaatimukset.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Kuntarahoituksen kriisinratkaisuviranomainen on EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (*Single Resolution Board, SRB*). Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on asettamassa Kuntarahoitukselle sitovaa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää koskevaa vaatimusta (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL*). Kuntarahoitus odottaa päätöksen tulevan alkuvuoden 2021 aikana ja vaatimus astunee voimaan vuoden 2022 alusta. Kuntarahoituksen omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen yhteismäärän arvioidaan ylittävän selvästi Kuntarahoitukselle asetettavan vähimmäisvaatimuksen.

Riskienhallinta

Kuntarahoituksen liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan konsernin riskiaseman säilyminen emoyhtiön hallituksen vahvistamisissa puitteissa. Konserni soveltaa riskienhallinnassaan konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että Kuntarahoituksen hyvää luottoluokitusta ei vaaranneta.

Kuntarahoitus-konsernin toiminnan merkittävät riskit ovat luotto- ja vastapuoliriski, markkinariski ja likviditeettiriski. Kaikkiin liiketoimintoihin liittyy olennaisesti myös strategiset riskit, operatiiviset riskit mukaan lukien compliance-riski sekä yritysvastuuriskit.

Konsernin riskit on kuvattu tarkemmin osana konsernitilinpäätöstä liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*. Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen riskienhallintaa ja vakavaraisuutta koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Konsernin riskiasema

Koronapandemia voi vaikuttaa Kuntarahoitus-konsernin vastapuoliriskeihin ja likviditeettisalkun luottoriskeihin, maksuvalmiuden ylläpitämiseen, luotonantoon ja liiketoimintaprosesseihin liittyviin riskeihin. Toistaiseksi pandemialla ei kuitenkaan ole ollut merkittävää negatiivista vaikutusta näihin.

Konsernin riskinottohalukkuudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2020 aikana, ja konserni on pysynyt vuoden aikana hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa. Koronapandemiasta huolimatta Kuntarahoitus-konsernin toiminnan riskiasema on tilikaudella säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttivat tulosvolatiliteettia. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatilitteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Kuntarahoitus altistuu luottoriskille osana konsernin liiketoimintaa. Asiakaskunnan luonteen vuoksi luottoriskit ovat vähäisiä, mutta niiden poistaminen kokonaan toiminnasta on mahdotonta. Kuntarahoituksen luottoriskit syntyvät lähes yksinomaan asiakasrahoituksesta sekä likviditeetti- ja johdannaissalkun saamisista. Kuntarahoitus tarjoaa asiakkaidensa korkoriskipositioiden suojaamiseen myös johdannaissopimuksia, jotka katetaan vastakkaisilla sopimuksilla markkinoilta. Konserni käyttää johdannaisia vain markkinariskeiltä suojautumiseen. Kuntarahoituksen luottoriskiasema on säilynyt vuoden aikana vakaana ja riskitasoltaan alhaisena.

Huomioiden luottoriskin vähentämistekniikat (kiinteistövaakuudet ja saadut takaukset) ja CRR:n artiklan 400 mukaiset vapautukset liittyen suurten asiakasriskien laskentaan Kuntarahoitus-konsernilla ei ole asiakasriskiä asiakkaidensa rahoituksessa, eikä näin ollen yhdenkään asiakkaan asiakasriski ylitä 10 % omista varoista. Vuoden aikana odotettavissa olevien luottotappioiden määrä on kasvanut hieman ja tilikauden tulokseen kirjattujen odotettavissa

olevien luottotappioiden määrä oli 0,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla konserni tarkensi odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Tämä kasvatti odotettavissa olevien luottotappioiden varasta 0,5 miljoonaa euroa. Lisäksi Kuntarahoitus-konserni on kirjannut harkinnanvaraisen lisävarauksen kattamaan koronapandemiasta johtuvaa asiakkaiden luottoriskin heikentymistä, joka ei vielä heijastu niihin konsernin sisäisiin riskiluokkiin, joiden viimeisin vuosipäivitys perustuu asiakkaan tilinpäätöksen 2019 tietoihin.

Myönnettyjen lainanhoitojoustojen määrä vuoden 2020 lopussa oli 88 miljoonaa euroa, mikä on 55 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisvuonna. Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailla taloudenhoito on vaikeutunut koronapandemian vuoksi. Kuntarahoitus on siksi tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia on vaikuttanut väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Tällaisia lyhennysvapaita myönnettiin vuoden aikana 208 miljoonaa euroa, joista osa luokiteltiin lainanhoitojoustoiksi. Järjestämättömiä saamia oli joulukuun lopussa 136 miljoonaa euroa (67 miljoonaa euroa), joille Kuntarahoituksella on kuntien omavelkainen takaus tai kiinteistövuokaus sekä valtion täytetäkaus, eikä siten näihin saataviin odoteta liittyvän riskiä lopullisesta luottotappiosta. Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 % asiakasvastoista (0,3 %).

Koronapandemia ei ole toistaiseksi heikentänyt Kuntarahoitus-konsernin luottoriskiasemaa, ja myös tulevaisuudessa luottoriskiaseman odotetaan pysyvän vakaana konsernin luottoriskistrategian mukaisesti. Koronapandemia voi kuitenkin mahdollisesti pitkittyessään vaikuttaa konsernin vastapuoliriskeihin ja likviditeettisalkun luottoriskeihin, maksuvalmiuden ylläpitämiseen, luotonantoon ja liiketoimintaprosesseihin liittyviin riskeihin. Kuntarahoitus-konserni on tarkoituksellisesti tehnyt muutoksia likviditeettiportfolionsa allokointiin ja pyrkinyt sitä kautta edelleen laskemaan jo ennestään matalia riskitasojaan. Toistaiseksi koronapandemian puhkeaminen ja siihen liittyvä talouden epävarmuuden kasvu on vaikuttanut Kuntarahoitus-konsernin taloudelliseen tilanteeseen ja riskiasemaan melko rajoitetusti. Yleisten pandemiarajoitusten myötä konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti.

Markkinariskit muodostuvat korko-, valuuttakurssi- ja muista markkina- ja hintariskeistä. Konserni hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euriborkorkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä. Korkoriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Tuloriskin laskennassa käytetään kahdeksaa eri skenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon korkoriskin seurannassa. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän yhden prosenttiyksikön nousun. Yhden vuoden tuloriski oli joulukuun lopussa -32 miljoonaa euroa

(-14 miljoonaa euroa). Myös taseen nykyarvon korkoherkkyyden laskennassa käytetään useita eri skenaarioita, joista huomioidaan epäedullisin tulema. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän kahden prosenttiyksikön nousun. Korkoherkkyys oli joulukuun lopussa -345 miljoonaa euroa (-114 miljoonaa euroa).

Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Konsernilla ei käytännössä ole liiketoiminnastaan syntyvää valuuttakurssiriskiä. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti pientä valuuttakurssiriskiä. Tätä valuuttakurssiriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Myös muilta markkina- ja hintariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia solmitaan vain suojaustarkoituksessa, sillä konserni ei harjoita trading-toimintaa. Konserni on myös määrittänyt arvostusriskin olennaiseksi liiketoimintansa riskiksi. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttavat konsernille tulosvolatiliteettia. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Kuntarahoitus-konsernin markkinariski on edelleen säilynyt vakaana. Koronapandemia aiheutti erityisesti keväällä markkinavolatiliiteettia, mikä näkyi lisääntyneenä arvostusvolatiliiteettina Kuntarahoitus-konsernin tuloksessa. Markkinatilanne on sittemmin rauhoittunut eikä volatiliiteetti ole loppuvuonna ollut pandemian johdosta niin merkittävää.

Kuntarahoitus hallitsee jälleenrahoitusriskiä rajoittamalla rahoitusvarojen ja -velkojen välistä keskimaturiteettia. Lisäksi maksuvalmiusriskiä rajoitetaan käytettävissä olevan lyhyt- ja pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyyden limiitillä. Likviditeetin riittävyys -tunnusluku oli vuoden 2020 lopussa 12,3 kuukautta (13,6 kuukautta). Kuntarahoitus-konsernin maksuvalmius on hyvä. Maksuvalmiusvaatimus (*LCR*) oli vuoden lopussa 264,4 % (430,2 %). Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvällä tasolla koko vuoden aikana ja koronapandemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta huolimatta konserni pystyi jatkamaan varainhankintaansa lähes normaalisti. Tammi-joulukuussa 2020 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaista uutta varainhankintaa 10 966 miljoonaa euroa (7 385 miljoonaa euroa).

Operatiivisten riskien arvioidaan olevan maltillisella tasolla. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut olennaisia tappioita vuoden 2020 aikana. Kuntarahoituksen arvion mukaan koronapandemia ei ole merkittävästi nostanut operatiivisia riskejä. Konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti. Esimerkiksi prosesseihin ja tietoturvaan liittyvät kontrollit ovat olleet käytössä ja toimineet myös tänä aikana.

Yritysvastuuriskit voidaan jakaa ilmastoriskeihin, yhteiskunnallisiin riskeihin sekä hallintotapaan liittyviin riskeihin. Kuntarahoitus-konserni seuraa aktiivisesti ilmastoriskejä ja niiden mahdollisia liiketoiminnallisia vaikutuksia. Konsernin tämän hetkisen arvion mukaan ilmastoriskien vaikutus konsernille ei merkittävässä määrin toteudu lyhyellä aikavälillä. Kuntarahoitus-konserni on asiakasrahoitusportfolionsa analysoinnin yhteydessä todennut ilmastoriskin osaksi konsernin riskienhallinnan viitekehystä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kuntarahoitus-konserni tarjoaa rahoitusta rajoitetulle Suomeen sijoittuvalle asiakaskunnalle, mikä suojaa konsernia jonkin verran ilmastonmuutoksen kielteisiltä vaikutuksilta. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ilmastoriskeillä voi kuitenkin olla kielteinen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen ja siten konsernin asiakkaiden kykyyn hoitaa maksuveloitteensa konsernille.

Kuntarahoitus-konsernin näkökulmasta suomalaisen yhteiskuntaan ja konsernin asiakaskuntaan liittyvät yhteiskunnalliset riskit liittyvät lähinnä taloudelliseen asemaan perustuvaan tai vähemmistöjen eriarvoisuuteen, alueelliseen epätasa-arvoon, hyvinvoinnin epätasaiseen jakautumiseen sekä alueellisen elinvoiman vaihteluihin. Kuntarahoitus-konserni seuraa aktiivisesti asiakkaisiinsa liittyviä yhteiskunnallisia riskejä ja niiden mahdollisia liiketoiminnallisia vaikutuksia. Konsernin tämän hetkisen arvion mukaan konsernilla ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia riskejä.

Suomi on suhteellisesti arvioiden hyvin hallinnoitu ja se sijoittuu kolmanneksi 180 maan joukossa vähiten korrupoituneiden maiden listalla. Kuntarahoitus-konsernin näkökulmasta hallintotapariskit liittyvät lähinnä mahdollisiin yksittäisiin väärinkäytöksiin. Näitä pyritään arvioimaan, ennakoidaan ja hallitsemaan hyvän asiakastuntemuksen ja tehokkaan riskienhallinnan avulla. Kuntarahoitus-konserni seuraa aktiivisesti asiakkaisiinsa liittyviä hallintotapariskejä ja niiden mahdollisia liiketoiminnallisia vaikutuksia sekä kehittää jatkuvasti omia hallinnointikäytäntöjä, joista on kerrottu enemmän seuraavassa luvussa *Hallinnointikäytäntö*. Konsernin tämänhetkisen arvion mukaan konsernilla ei ole merkittäviä hallintotapaan liittyviä riskejä.

Hallinnointikäytäntö

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä. Hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

Kuntarahoitus-konserni julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan verkkosivuillaan toimintakertomuksesta erillisen arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästänsä sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoiminnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta sekä tiedot siitä, miten Kuntarahoitus noudattaa pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koodi koskee suomalaisia pörssiyhtiöitä eli niitä yhtiöitä, joiden osakkeet ovat listattuna Helsingin pörssissä. Koska Kuntarahoitus on yksinomaan listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskija, ja sen osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, Kuntarahoituksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa kyseistä koodia suoraan.

Konsernirakenne

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus) sekä Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (Inspira). Kuntarahoitus omistaa Inspiran sataprosenttisesti. Tilikauden aikana konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 25.3.2020. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2019 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa jaetaan 0,16 euroa osakkeelta (0,16 euroa osakkeelta), yhteensä 6 250 207,68 euroa (6 250 207,68 euroa), ja että muut voitonjakokelpoiset varat, 129 117 955,25 euroa (127 617 814,70 euroa), jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous nimitti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenet toimikaudelle 2020–2021 (vuoden 2020 varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti). Yhtiökokous vahvisti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkioiden määrät.

Kokouksessa valittiin lisäksi Kuntarahoituksen tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tiia Kataja. Hän toimi myös edellisellä tilikaudella päävastuullisena tilintarkastajana.

Hallitus

Omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen 25.3.2020 järjestetylle yhtiökokoukselle yhtiön hallitukseen valittavista henkilöistä toimikaudelle, joka alkoi vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt: Maaria Eriksson, Markku Koponen, Kari Laukkanen, Vivi Marttila, Tuula Saxholm, Denis Strandell, Kimmo Viertola ja Helena Walldén.

Kuntarahoituksen hallitus valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Helena Walldénin ja varapuheenjohtajaksi Tuula Saxholmin, jotka toimivat näissä tehtävissä myös edellisellä toimikaudella.

Luottolaitoksia koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja toimintaansa tehostaakseen hallitus on perustanut avustaviksi ja valmisteleviksi toimielimiksi tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnan. Tarkastusvaliokuntaan hallitus valitsi Markku Koposen puheenjohtajaksi sekä Kari Laukkasen ja Vivi Marttilan jäseniksi. Riskivaliokuntaan hallitus valitsi Kari Laukkasen puheenjohtajaksi sekä Maaria Erikssonin ja Denis Strandellin jäseniksi. Palkitsemisvaliokuntaan hallitus valitsi Helena Walldénin puheenjohtajaksi sekä Markku Koposen, Tuula Saxholmin ja Kimmo Viertolan jäseniksi.

Vuoden 2019 varsinaisesta yhtiökokouksesta vuoden 2020 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet: Helena Walldén (puheenjohtaja), Tuula Saxholm (varapuheenjohtaja), Maaria Eriksson, Minna Helppi, Markku Koponen, Jari Koskinen, Kari Laukkanen ja Vivi Marttila. Rajia-Leena Hankonen erosi Kuntarahoituksen hallituksesta ja sen valiokuntien jäsenyydestä 21.2.2020.

Yhtiön hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin vuodelta 2020 annettavassa selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä yhtiön verkkosivuilla.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli joulukuun 2020 lopussa 165 henkilöä (167), joista emoyhtiössä 154 henkilöä (156). Henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat koko konsernissa 14,9 miljoonaa euroa (14,5 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio ja toimitusjohtajan sijaisena johtaja Mari Tyster. Lisäksi Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat johtajat Aku Dunderfelt, Toni Heikkilä, Rainer Holm, Joakim Holmström sekä Harri Luhtala.

Marraskuussa 2020 Kuntarahoitus päätti uudistaa organisaatiotaan ja toimintamalliaan tavoitteenaan parantaa asiakaskokemusta sekä sujuvoittaa toimintaansa ja parantaa tuotteidensa ja palveluidensa laatua. Uusi organisaatio pohjautuu aiempaa vahvemmin Kuntarahoituksen toiminnan ydinprosesseihin eli asiakkaiden rahoituksen ratkaisuihin sekä pääomamarkkinaprosesseihin. Organisaatiomuutos tuli voimaan 1.1.2021. Toimintamallin ja organisaation kehittämisen yhteydessä käytiin koko konsernin henkilöstöä koskeneet yhteistoimintaneuvottelut. Uudelleenorganisointi johti 10 tehtävän päättymiseen. Osalle näissä tehtävissä toimineista henkilöistä pystyttiin tarjoamaan uusia tehtäviä, minkä seurauksena 8 henkilön työsuhde konsernissa päättyi.

Kehittämisen kokonaisuuden hallinnan tueksi on perustettu uusi Kehitys- ja HR-palvelut -toiminto. Uuden toiminnon johtajaksi on nimitetty konsernin nykyinen HR-johtaja Minna Mäkeläinen, joka toimii 1.1.2021 alkaen myös johtoryhmän jäsenenä edellä mainittujen henkilöiden lisäksi.

Tammikuussa 2021 Kuntarahoituksen johdossa tapahtui muutoksia Teknologiapalveluiden johtajan Rainer Holmin siirtyessä pois Kuntarahoituksen palveluksesta 30.4.2021

mennessä. Rainer Holmin tilalle Teknologiapalveluiden johtajan tehtävään on nimitetty Juha Volotinen, joka aloittaa tehtävässä 1.4.2021. Juha Volotinen toimii tehtävässä myös Kuntarahoituksen johtoryhmän jäsenenä.

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoitus-konsernin johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan. Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa emoyhtiön hallitus, ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkoista ja palkitsemisesta on konsernin liitteessä *45 Palkat ja palkitseminen* sekä tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä julkaistavassa palkka- ja palkkioselvityksessä vuodelta 2020, joka on saatavilla yhtiön verkkosivuilla.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää.

Osakepääoma ja omistajat

Tilikauden 2020 lopussa Kuntarahoituksen maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 044,20 euroa ja osakkeiden lukumäärä on 39 063 798. Yhtiössä on käytössä kaksi osakesarjaa (A- ja B-osakesarjat), joilla on yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet. Jokainen osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen.

Vuoden 2020 päättyessä Kuntarahoituksella oli 277 osakkeenomistajaa (277).

10 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2020

	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,7 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,0 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,4 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	4,0 %
5. VAV Asunnot Oy*	963 048	2,5 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,4 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,3 %
8. Turun kaupunki	763 829	2,0 %
9. Kuopion kaupunki	592 028	1,5 %
10. Lahden kaupunki	537 926	1,4 %

* VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin täysin omistama yhtiö.

Taulukossa esitetyt osakemäärät eivät sisällä näiden osakkeenomistajien konserniyhtiöiden mahdollisesti omistamia osakkeita.

Kuntarahoituksen tiedon mukaan suurimpien osakkeenomistajien omistuksissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden aikana.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Kuntarahoituksen hallituksen tiedossa ei ole sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat olennaisesti konsernin taloudelliseen asemaan tilikauden päättymisen jälkeiseltä ajalta.

Näkymät vuodelle 2021

Koronapandemia vaikuttaa vielä alkuvuonna negatiivisesti talouteen, kun herkästi tarttuvat uudet virusmuunnokset edellyttävät rajoitustoimien ylläpitämistä. Riskiryhmien ja terveydenhoitoalan henkilöstön rokottaminen vahvistaa vähitellen talousluottamusta. Varsin yleinen arvio on, että länsimaissa rajoitustoimien poistamiseksi tarvittava rokote kattavuus saavutetaan viimeistään ensi syksyyn mennessä. Rokotteiden saatavuuteen ja rokottamistahtiin liittyy kuitenkin epävarmuutta.

Vuoden 2021 jälkipuoliskolla euroalueen, ja myös Suomen, talouskasvu voi väliaikaisesti olla varsin ripeää, kun kotitalouksien patoutunut kulutuskysyntä alkaa purkautua. Koronapandemia on kuitenkin heikentänyt tuotantorakennetta, mikä hidastaa yritystalouden toipumista. Valtioiden tukitoimilla on torjuttu konkurssiaaltoa ja massatyöttömyyttä, mutta samalla talouden normaali uusiutumisprosessi on keskeytynyt. Kestää aikansa, ennen kuin yritysten investointikyky palautuu.

Jos kysyntätekijät elpyvät selvästi tarjontaa nopeammin, globaalissa taloudessa saatetaan pitkästä aikaa nähdä inflaatiopaineita. Tämä voi vaikeuttaa elvytyspolitiikan oikeasuhtaista viritystä ja aiheuttaa epävarmuutta myös markkinoilla. Pitkät korot ja laajemminkin omaisuusarvojen hinnoittelu ovat herkkiä inflaatio-odotusten muutoksille.

Kokonaisuutena vuoden 2021 talousnäkymissä on paljon toiveikkautta. Joe Bidenin valinnan Yhdysvaltain presidentiksi odotetaan tuovan vakautta kansainväliseen politiikkaan. Kauppapolitiikan jännitteidenkin ennakoidaan lientyvän, vaikka Britannian ja EU:n välisiin suhteisiin jää saavutetun sopimuksen jälkeenkin yhä paljon avoimia kysymyksiä. Euroalueen talouden odotetaan kasvavan vuonna 2021 noin 4 prosenttia. Suomen bruttokansantuote kasvaa euroalueen keskiarvoa hitaammin, koska myös talouden taantuma on ollut miedompi.

Valtion koronatuot toivat kuntatalouteen vuonna 2020 väliaikaisen helpotuksen. Yleiskatteinen koronatuiki kunnille vähenee vuonna 2021 ja huomio kääntyy vähitellen takaisin kuntatalouden rakenteellisiin epätasapainoihin.

Suomessa pitkään jatkunut sote-uudistuksen valmistelu eteni joulukuussa 2020, kun maan hallitus toi eduskunnan käsittelyyn uuden ehdotuksen uudistuksen toteutuksesta. Valmistelu jatkuu eduskunnan valiokunnissa vuonna 2021, ja uudistuksen kokonaisvaltaisten vaikutusten arvioiminen on edelleen haastavaa. Sillä ei kuitenkaan odoteta olevan tämän hetken arvion mukaan olennaista vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin toiminnan volyymeihin vuonna 2021.

Uudet pankkien vakavaraisuusääntelyä koskevat muutokset (CRR II ja CRD V) tulevat pääosin sovellettavaksi kesäkuussa 2021. Kuntarahoitus täyttää CRR II -asetuksen mukaisen

julkisen kehitysluottolaitoksen (*public development credit institution*) määritelmän ja voi vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuistaan kunnilta ja valtiolta olevat luottosaatavansa. Tämä parantaa merkittävästi Kuntarahoitus-konsernin vähimmäisomavaraisuusastetta.

Konsernin vahvan jo vuonna 2020 toteutuneen ja vuodelle 2021 ennakoitun kasvun, vakaan varainhankinnan sekä konsernin tuloksenmuodostukselle suotuisan korkoympäristön arvioidaan tukevan korkokatteen myönteistä kehitystä vuonna 2021. Kulojen arvioidaan kasvavan vuoden 2020 poikkeuksellisen matalasta tasosta, mutta selvästi hitaammin kuin ennen koronapandemiaa. Kuluja lisäävät panostukset tietojärjestelmiin sekä toimintavarmuuden parantamiseen.

Edellä kuvatut seikat huomioon ottaen ja olettaen, että markkinakorkojen ja luottoriskipreemioiden kehitys ei poikkea merkittävästi odotetusta, Kuntarahoitus arvioi konsernin liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan saman tasoinen kuin vuonna 2020. IFRS 9 -tilinpäätösstandardin arvostussäännökset voivat aiheuttaa merkittäviä realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, joista osa lisää myös kokonaisliikevoiton volatiiliteettia ja vaikeuttaa siten liikevoiton ennustettavuutta lyhyellä aikavälillä.

Tässä esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön ja toiminnan kehityksestä.

Hallituksen esitys tilikauden 2020 voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Kuntarahoitus Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 151 454 113,07 euroa, josta tilikauden voitto on 22 336 157,82 euroa.

Koronapandemian vuoksi Euroopan keskuspankki (EKP) antoi 15. joulukuuta 2020 suosituksen valvomilleen pankeille noudattaa syyskuun 2021 loppuun asti äärimmäistä varovaisuutta päättäessään osingonjaosta.

Vaikka Kuntarahoituksen taloudellinen asema on vahva ja vakaa, ja vaikka koronapandemian negatiiviset vaikutukset konsernin tulokseen ja vakavaraisuuteen ovat olleet vähäiset, Kuntarahoituksen hallitus on päättänyt noudattaa edellä mainittua EKP:n suositusta. Hallitus ehdottaa tämän vuoksi varsinaiselle yhtiökokoukselle seuraavaa valtuutusta:

Yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään osingosta ja sen maksuajankohdasta, yhdessä tai useammassa erässä, ja huomioiden voimassa olevat viranomaissuositukset. Hallitus ehdottaa, että se voi yhtiökokouksen valtuuttamana päättää maksaa osinkoa enintään 0,52 euroa osakkeelta, yhteensä enintään 20 313 174,96 euroa. Valtuutus on voimassa Kuntarahoituksen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkamiseen saakka.

EKP:n tällä hetkellä voimassa olevan suosituksen mukaisesti hallitus aikoo pidättäytyä päättämästä osingonmaksusta tämän valtuutuksen perusteella 30. syyskuuta 2021 saakka.

Kuntarahoitus julkistaa hallituksen mahdollisesti tekemät osingonmaksuun liittyvät päätökset erikseen ja vahvistaa samalla osingon täsmäytys- ja maksupäivät. Mahdollinen osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka ovat täsmäytyspäivänä merkittynä yhtiön ylläpitämään osakasluetteloon.

Kuntarahoitus ylittää merkittävästi kaikki yhtiölle asetetut vakavaraisuusvaatimukset. Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen arvion mukaan vaaranna pääomavaateiden täyttämistä tai yhtiön maksuvalmiutta.

Konsernin kehitys

	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Liikevaihto (milj. euroa)	532	718	714	204	184
Korkokate (milj. euroa)*	254	240	236	229	206
%-osuus liikevaihdosta	47,7	33,5	33,1	112,0	112,2
Liikevoitto (milj. euroa)*	194	131	190	198	174
%-osuus liikevaihdosta	36,5	18,3	26,6	97,2	94,8
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset (milj. euroa)*	-3	-54	0	11	3
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	197	186	190	187	172
Kulu-tuotto-suhde*	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia*	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	9,4	6,8	10,8	12,6	12,5
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %*	9,6	9,6	10,7	11,9	12,3
Koko pääoman tuotto (ROA), %*	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia %*	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)*	28 022	24 798	22 968	21 651	21 196
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	4 764	3 175	2 953	2 439	2 924
Varainhankinnan kokonaismäärä (milj. euroa)*	38 139	33 929	30 856	30 153	28 662
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	10 966	7 385	7 436	9 510	6 733
Oma pääoma (milj. euroa)	1 705	1 594	1 486	1 339	1 184
Taseen loppusumma (milj. euroa)	44 042	38 934	35 677	34 738	34 052
Kokonaisliikviditeetti (milj. euroa)*	10 089	9 882	8 722	9 325	7 505
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	264,4	430,2	176,7	173,0	149,1
Omavaraisuusaste, %*	3,9	4,1	4,2	3,9	3,5
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 277	1 162	1 065	946	777
Ensisijainen pääoma (Tier 1) (milj. euroa)	1 624	1 510	1 413	1 293	1 124
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 624	1 510	1 413	1 293	1 124
CET1-vakavaraisuus, %	104,3	83,1	66,3	53,0	46,2
Tier 1 -vakavaraisuus, %	132,7	107,9	88,0	72,5	66,9
Kokonaisvakavaraisuus, %	132,7	107,9	88,0	72,5	66,9
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,9	4,0	4,1	3,8	3,5
Henkilöstö	165	167	151	134	106

Vuoden 2018 alusta voimaan tulleen IFRS 9 -standardin myötä käypään arvoon tulosvaikuttavasti arvostettavien johdannaisten määrä on kasvanut ja ne käsitellään bruttomääräisesti korkotuottojen ja -kulujen jaottelussa. Tämä on kasvattanut liikevaihto-tunnuslukua korkotuottojen kasvaessa vuosina 2018, 2019 ja 2020. Yhtiö on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollisuutta olla oikeisematta aiempia kausia.

*Vaihtoehtoinen tunnusluku. Tarkemmat tiedot vaihtoehtoisista tunnusluvuista löytyvät sivuilta 87–92.

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivuilla 87–94. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

Liite 1. Tunnusluvut

Kuntarahoitus-konserni määrittelee vaihtoehtoiset tunnusluvut (*Alternative Performance Measures, APM*) tunnusluvuiksi, joita ei ole määritetty IFRS-standardeissa tai vakavaraisuussäännöksissä (*CRD/CRR*). Vaihtoehtoiset tunnusluvut parantavat vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten ja eri raportointikausien välillä ja tarjoavat arvokasta tietoa taloudellisten raporttien lukijoille. Vaihtoehtoiset tunnusluvut tarjoavat johdonmukaisen perustan tilikausien tulosten vertaamiseen ja konsernin suorituskyvyn arviointiin. Ne ovat myös tärkeä osa konsernin johdon asettamien operatiivisten tavoitteiden asettamista ja seuranta.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut esitetään konsernin taloudellisessa raportoinnissa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (*European Securities and Markets Authority, ESMA*) vaihtoehtoisista tunnusluvuista antamien ohjeiden mukaisesti.

Kuntarahoitus-konserni ei ole koronapandemian vaikutusten takia tehnyt muutoksia olemassa oleviin vaihtoehtoisiin tunnuslukuihin tai ottanut käyttöön uusia vaihtoehtoisia tunnuslukuja.

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU**LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS**

1.1.–31.12.2020

1.1.–31.12.2019

Korkokate	Korkotuotot rahoitusvaroista ja korkokulut rahoitusveloista kirjataan korkokatteeseen. Konsernin liiketoiminnan tuotoista suurin osa muodostuu korkokatteesta.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Korkokulut ja vastaavat kulut	533 -279	767 -526
		Korkokate	254	240
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä aikaisempaa enemmän konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mikä lisää konsernin tulosvolatiliteettia merkittävästi. Eri raportointikausien ja yritysten liiketoiminnan tuloksellisuuden vertailtavuuden parantamiseksi on usein tarpeen raportoida konsernin tulosta ja siihen liittyviä tunnuslukuja ilman realisoitumattomia käypien arvojen muutoksia.	Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, realisoitumattomat käyvän arvon muutokset Suojauslaskennan nettotulos	-7 4	-35 -19
		Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	-3	-54
Liikevoitto	Liikevoitto kuvaa konsernin liiketoiminnan tulosta ennen veroja.	Liikevoitto	194	131
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan ansaintakykyä.	Liikevoitto -Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	194 -3	131 -54
		Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	197	186
Tuotot	Tuotot kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jakajana käytettyä (palkkiokuluilla oikaistua) erää, joka kuvaa konsernin kaikkia tuottoja ml. korkokate.	Korkokate Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotulos Liiketoiminnan muut tuotot	254 3 -8 0 4 0	240 3 -33 0 -19 0
		Tuotot	253	192

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

 Tuotot ilman
realisoitumattomia
käyvän arvon
muutoksia

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU

Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvastaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan tuottoja, joista merkittävin on korkokate.

LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

 Tuotot
-Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset

Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

1.1.–31.12.2020 1.1.–31.12.2019

Muut tuotot

Muut tuotot pitävät sisällään kaikki konsernin muutot tuotot, pl. korkokate ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset.

 Palkkiotuotot
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, realisoituneet
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
Liiketoiminnan muut tuotot

Muut tuotot

Kulut

Kulut kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jaettavana (pl. palkkiokulut) käytettyä erää, joka kuvaa konsernin kaikkia liiketoiminnan kuluja.

 Palkkiokulut
Hallintokulut
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Liiketoiminnan muut kulut

Kulut

Kulu-tuottosuhte

Kulu-tuottosuhte on rahoitustoimialalla vakiintunut tunnusluku kulujen ja tuottojen välisen suhteen arvioimiseksi. Suhdeluku antaa sijoittajille vertailukelpoisen kuvan konsernin toiminnan kustannustehokkuudesta.

 Kulut (pl. palkkiokulut)
÷ Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)

Kulu-tuottosuhte

 Kulu-tuottosuhte ilman
realisoitumattomia
käyvän arvon
muutoksia

Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia antaa kulu-tuottosuhdetta tarkemman kuvan konsernin operatiivisesta tehokkuudesta, koska se ei huomioi realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta kulu-tuottosuhteeseen. Tunnusluvun käyttö on yleistynyt taloudellisessa raportoinnissa IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä, koska tuottojen voltiliteetti on kasvanut johtuen rahoitusinstrumenttien realisoitumattomista tulosvaikutteisesti kirjattavista käyvän arvon muutoksista. Tunnusluku parantaa vertailukelpoisuutta eri raportointikausien ja yritysten välillä.

 Kulut (pl. palkkiokulut)
÷ (Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)
- Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset)

Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

253 192

-3 -54

257 246

3 3

-1 2

0 0

0 0

2 6

5 4

33 32

6 6

15 18

58 60

53 56

248 187

0,2 0,3

53 56

248 187

-3 -54

0,2 0,2

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**
Miljoonaa euroa

Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU

Tunnusluku kuvaa kauden realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta konsernin laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen.

LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, tulosvaikutteiset
Tulosvaikutteisesti kirjatut verot realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos verojen jälkeen
Suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) muutos verojen jälkeen
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista verojen jälkeen

1.1.–31.12.2020 **1.1.–31.12.2019**

			-3	-54
			1	11
			-13	8
			-12	14
			0	0
		Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen	-28	-21
Uusi luotonanto	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteittori (<i>KPI</i>). Tunnusluku sisältää uuden nostetun antolainauksen ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Uusi luotonanto	4 764	3 175
Pitkäaikainen uusi varainhankinta	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan aktiivisuuden kuvaamiseen käytetty suoritusasteittori (<i>KPI</i>). Tunnusluku sisältää yli vuoden mittaisen tilikauden aikana tehdyn uuden varainhankinnan ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Pitkäaikainen uusi varainhankinta	10 966	7 385

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU
LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS
31.12.2020
31.12.2019

Oman pääoman tuotto (ROE), %	ROE mittaa konsernin pääoman käytön tehokkuutta. Tunnuslukua käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	194 -39 1 650	131 -26 1 540
Oman pääoman tuotto (ROE), %			9,4 %	6,8 %
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Konsernin käyttämä strateginen mittari. Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten poislukeminen parantaa ROE:n vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	197 -39 1 650	186 -37 1 540
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %			9,6 %	9,6 %
Koko pääoman tuotto (ROA), %	ROA mittaa konsernin investointien tehokkuutta. Sitä käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	194 -39 41 488	131 -26 37 305
Koko pääoman tuotto (ROA), %			0,4 %	0,3 %
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten poislukeminen parantaa ROA:n vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	197 -39 41 488	186 -37 37 305
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %			0,4 %	0,4 %
Omavaraisuusaste, %	Omavaraisuusaste on vakavaraisuussuhdetta kuvaava tunnusluku, joka mittaa oman pääoman rahoittamaa varojen määrää. Sitä käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten välistä vertailtavuutta.	(Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus ÷ Taseen loppusumma) x100	1 705 44 042	1 594 38 934
Omavaraisuusaste, %			3,9 %	4,1 %
Lainakanta	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	28 022 1 091	24 798 828
Lainakanta			26 931	23 970

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**
Miljoonaa euroa

	MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	31.12.2020	31.12.2019
Pitkäaikainen asiakasrahoitus	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusastomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä Pitkäaikainen asiakasrahoitus	28 022 28 022	24 798 24 798
Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusastomittari (KPI), jossa realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on haluttu eliminoida, jotta varsinaiset asiakasrahoituksessa tapahtuneet muutokset käyvät ilmi tunnusluvusta.	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	28 022 -511 27 511	24 798 -340 24 458
Lyhytaikainen asiakasrahoitus	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusastomittari (KPI).	Saamistodistukset, kuntatodistukset ja kuntayritystodistukset Lyhytaikainen asiakasrahoitus	1310 1310	804 804
Varainhankinnan kokonaismäärä	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusastomittari (KPI).	Velat luottolaitoksille Velat yleisölle ja julkisyhteisöille Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat Yhteensä - Saadut lisävakuudet (CSA-vakuudet) Varainhankinnan kokonaismäärä	2 001 3 884 32 912 38 797 -658 38 139	1 178 3 862 29 984 35 024 -1 095 33 929
Kokonaislikviditeetti	Johdon raportoinnissa konsernin maksuvalmiuden kuvaamiseen käytetty suoritusastomittari (KPI).	Saamistodistukset -Lyhytaikainen asiakasrahoitus Osakkeet ja osuudet Arvopaperisijoitukset yhteensä Käteiset varat Muut talletukset Muut sijoitukset yhteensä Kokonaislikviditeetti	5 763 -1 310 0 4 453 5 566 70 5 636 10 089	5 716 -804 10 4 922 4 909 51 4 960 9 882

MUUT TUNNUSLUVUT	MÄÄRITELMÄ	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	11.-31.12.2020	11.-31.12.2019
Miljoonaa euroa				
Liikevaihto	Määritely IAS 1-standardissa. Liikevaihtoa ei esitetä konsernin tuloslaskelmassa omana eränään, minkä vuoksi konserni esittää laskentakaavan ja täsmäytyksen tunnuslukutaulukossa.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotulos Liiketoiminnan muut tuotot	533 3 -8 0 4 0	767 3 -33 0 -19 0
		Liikevaihto	532	718
			31.12.2020	31.12.2019
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	Määritely vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Likvidit varat ÷ (Likviditeetin ulosvirtaukset – likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa)) x100	9 229 3 490	8 291 1 928
		Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	264,4 %	430,2 %
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	Ennen uuden vakavaraisuusasetuksen (CRR II) voimaantuloa NSFR perustuu EU 1024/2013 artiklan 4 mukaiseen tiedonantoon ja laskenta on Basel III NSFR -ohjeistuksen mukainen.	(Pysyvän varainhankinnan erät (ASF) ÷ Pysyvää varainhankintaa edellyttävät erät (RSF)) x100	30 883 26 539	26 179 22 518
		Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	116,4 %	116,3 %
CET1-vakavaraisuus, %	Määritely vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ydinpääoma (CET1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 277 1 224	1 162 1 400
		CET1-vakavaraisuus, %	104,3 %	83,1 %

			31.12.2020	31.12.2019
Tier 1 -vakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 624 1 224	1 510 1 400
		Tier 1 -vakavaraisuus, %	132,7 %	107,9 %
Kokonais- vakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Omat varat yhteensä ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 624 1 224	1 510 1 400
		Kokonaisvakavaraisuus, %	132,7 %	107,9 %
Vähimmäis- omavaraisuusaste, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Vastuiden kokonaismäärä) x100	1 624 42 100	1 510 37 982
		Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,9 %	4,0 %
CET1-vakavaraisuus (CRR II alustava), %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa CRR II, joka tulee voimaan 6/2021.	(Ydinpääoma (CET1) ÷ Riskipainotetut saamiset (CRR II alustava)) x100	1 277 1 265	
		CET1-vakavaraisuus (CRR II alustava), %	100,9 %	
Vähimmäisoma- varaisuusaste (CRR II alustava), %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa CRR II, joka tulee voimaan 6/2021.	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Vastuiden kokonaismäärä (CRR II alustava)) x100	1 624 12 122	
		Vähimmäisomavaraisuusaste (CRR II alustava), %	13,4 %	

Liite 2. Konsernin vakavaraisuusasema

Taulukko 1. Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET JA PÄÄOMAPUSKURIT, % 31.12.2020	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,21%	0,50 %	0,00 %	3,21%	7,71%
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,21%	0,50 %	0,00 %	3,21%	9,21%
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,21%	0,50 %	0,00 %	3,21%	11,21%

VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET JA PÄÄOMAPUSKURIT (1 000 €) 31.12.2020	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	55 065	30 592	2 630	6 118	0	39 340	94 405
Ensisijainen pääoma (T1)	73 420	30 592	2 630	6 118	0	39 340	112 760
Omat varat yhteensä	97 893	30 592	2 630	6 118	0	39 340	137 234

**VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET
JA PÄÄOMAPUSKURIT, %
31.12.2019**

	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,72 %	0,50 %	1,50 %	4,72 %	9,22 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,72 %	0,50 %	1,50 %	4,72 %	10,72 %
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,72 %	0,50 %	1,50 %	4,72 %	12,72 %

**VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET
JA PÄÄOMAPUSKURIT (1 000 €)
31.12.2019**

	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	62 980	34 989	10 082	6 998	20 993	66 064	129 044
Ensisijainen pääoma (T1)	83 973	34 989	10 082	6 998	20 993	66 064	150 037
Omat varat yhteensä	111 964	34 989	10 082	6 998	20 993	66 064	178 028

- ¹⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:3 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Voimassa 1.1.2015 alkaen.
- ²⁾ Laki luottolaitostoiminnasta luku (610/2014) 10:4-6 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonnan johtokunta päätti 18.12.2020 (13.12.2019) olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta Suomeen kohdistuville luottovastuulle. Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus Kuntarahoitus-konsernille on 0,21% (0,72 %). Useat maat ovat alentaneet muuttuvaa lisäpääomavaadettaan koronapandemian vaikutusten vuoksi.
- ³⁾ Muut rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus: Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:8 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Lisäpääomavaatimus (O-SII) Kuntarahoitus-konsernille on 0,5 % (0,5 %). Finanssivalvonnan päätös 29.6.2018, voimassa 1.1.2019 alkaen.

- ⁴⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:6a § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonta teki 6.4.2020 päätöksen rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (*järjestelmäriskipuskuri*) poistamisesta suomalaisilta luottolaitoksilta. Päätöksen tavoitteena on lieventää koronaviruspandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimarkkinoiden vakauteen sekä edistää luottolaitosten kykyä rahoittaa taloutta. Päätös tuli voimaan välittömästi. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII-lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa.

Euroopan keskuspankki (EKP) ei tänä vuonna vallitsevasta pandemiatilanteesta johtuen anna vuosittaista SREP-päätöstä (*Supervisory review and evaluation process*). Päätöksen sijaan EKP on antanut Kuntarahoitukselle operatiivisen kirjeen (*Operational Letter*), jossa vahvistetaan edellisvuonna SREP-päätöksellä asetetun lisäpääomavaatimuksen (P2R) voimassaolon jatkuminen entisellä tasollaan 2,25 %:ssa. P2R-lisäpääomavaatimuksen huomioiva minimitaso CET1-vakavaraisuudelle oli 9,96 % (11,47 %) ja kokonaisvakavaraisuudelle 13,46 % (14,97 %).

Taulukko 2. Omat varat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Osakepääoma	42 583	42 583
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	1 258 224	1 121 774
Käyvän arvon rahasto	16 471	28 882
Muut rahastot	277	277
Ennakoitu voitonjako	-20 313	-6 250
Oman pääoman ehtoisen AT1-pääomalainan kertynyt korko laskennallisella verolla vähennettynä	-9 459	-9 433
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	1 328 150	1 218 199
Aineettomat hyödykkeet	-17 346	-14 704
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-33 992	-41 043
Ydinpääoma (CET1)	1 276 812	1 162 452
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 454	347 454
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 624 265	1 509 906
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 624 265	1 509 906

Taulukko 3. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2020	31.12.2019
CET1-vakavaraisuus, %	104,34	83,06
Tier 1 -vakavaraisuus, %	132,74	107,88
Kokonaisvakavaraisuus, %	132,74	107,88

Ydinpääomaan on sisällytetty tilikauden voitto, joka on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen tilikauden voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (*DVA*) sekä varovaista arvostamista koskevista vaatimuksista aiheutuvista arvonokaisuista (*PVA*). Lisäksi ydinpääomasta on vähennetty suunniteltu voitonjako.

Oman luottoriskin muutosta ei ole sisällytetty omiin varoihin (CRR art. 33).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liikkeen laskettu nimellisarvoltaan 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina, josta omiin varoihin voidaan rinnastaa 347,5 miljoonaa euroa. Tarkempi kuvaus pääomalainasta on emoyhtiön liitteessä *34 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla* sekä tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä julkaistavassa Pilari III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Taulukko 4. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on konsernin valuuttapositio hyvin pieni.

31.12.2020 valuuttanettopositio oli 2,1 miljoonaa euroa, joka on alle 2 % omista varoista. Näin ollen valuuttakurssiriskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) artiklan 351 mukaisesti. Myös vertailukaudella valuuttapositio on ollut alle 2 % omista varoista.

Vastuun arvonokaisuriskin laskennassa ei ole huomioitu Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin johdannaistapaoliin.

Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää. Aiempiin vuosiin verrattuna tuottoindikaattorin laskentaa on muutettu EBA:n suosituksen (Q&A 2018_3969) mukaiseksi siten, että kolmen viimeisimmän vuoden keskiarvossa on huomioitu myös raportointiajankohta. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernin vakavaraisuuslukuuihin.

(1000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	46 448	580 596	61 038	762 976
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	0	-	0
Saamiset aluehallinnoilta ja paikallisviranomaisilta	458	5 721	289	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	718	8 975	-	0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	0	323	4 043
Saamiset laitoksilta	30 970	387 121	37 847	473 090
Katetut joukkolainat	12 243	153 037	20 676	258 456
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	84	1 049
Muut erät	2 059	25 742	1 818	22 724
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	18 470	230 876	17 085	213 561
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	32 976	412 196	33 841	423 016
Yhteensä	97 893	1 223 668	111 964	1 399 553

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 3 275 tuhatta euroa (2 896 tuhatta euroa).

Taulukko 5. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin**31.12.2020****(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Vastuiden keskimääräinen arvo kaudella	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 873 259	-	-	5 873 259	4 907 696	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	13 893 677	753 517	397 641	15 044 834	14 778 461	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	495 823	-	-	495 823	432 695	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	185 612	-	-	185 612	208 265	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	158 697	-	-	158 697	146 967	0
Saamiset laitoksilta	1 970 555	-	559 905	2 530 460	2 384 224	387 121
Saamiset yrityksiltä	6 360 654	1 594 447	-	7 955 101	7 975 930	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	9 275 460	4 809	-	9 280 269	8 943 126	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	136 700	1 201	-	137 901	76 111	0
Katetut joukkolainat	1 530 373	-	-	1 530 373	1 956 922	153 037
Arvopaperistetut erät	-	-	-	-	-	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	-	-	-	-
Muut erät	33 791	-	-	33 791	27 576	25 742
Yhteensä	39 914 602	2 353 973	957 545	43 226 121	41 837 973	580 596

31.12.2019
(1 000 €)

VASTUURYHMÄ

	Tase-erät	Taseen ulkoiset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Vastuiden keskimääräinen arvo kaudella	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 170 467	-	-	5 170 467	4 794 138	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	11 316 007	724 183	290 560	12 330 750	12 420 665	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	342 131	-	-	342 131	283 806	0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	182 632	-	-	182 632	196 299	4 043
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	111 246	-	-	111 246	93 708	0
Saamiset laitoksilta	1 907 819	-	506 879	2 414 698	2 574 145	473 090
Saamiset yrityksiltä	6 031 136	1 629 526	-	7 660 662	7 146 923	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	8 515 464	7 609	-	8 523 074	8 683 596	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	61 757	-	-	61 757	39 091	0
Katetut joukkolainat	2 137 947	-	-	2 137 947	2 005 152	258 456
Arvopaperistetut erät	-	-	-	-	574	-
Sijoitusrahastosijoitukset	9 769	-	-	9 769	9 806	1 049
Muut erät	31 920	-	-	31 920	27 942	22 724
Yhteensä	35 818 296	2 361 319	797 439	38 977 054	38 275 845	762 976

Taulukko 6. Vähimmäisomavaraisuusaste**VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE, KONSERNI**

	31.12.2020	31.12.2019
Ensisijainen pääoma (T1)	1 624 265	1 509 906
Vastuut yhteensä	42 102 840	37 982 245
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,86	3,98

**VASTUUT, KONSERNI
(1 000 €)**

	31.12.2020	31.12.2019
Taseessa olevat vastuut (ilman johdannaisia ja aineettomia hyödykkeitä)	41 533 974	36 504 446
Johdannaisvastuut	-512 445	355 758
Taseen ulkopuoliset vastuut	1 081 310	1 122 041
Yhteensä	42 102 840	37 982 245

**TASEESSA OLEVIEN VASTUIDEN JAKO, KONSERNI (ILMAN JOHDANNAISIA JA VÄHENNETTYJÄ VASTUITA)
(1 000 €)**

	31.12.2020 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvot	31.12.2019 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvot
Katetut joukkolainat	1 530 373	2 137 947
Valtiovastuiksi katsotut vastuut	20 533 442	17 083 751
Aluehallinnon, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiovastuiksi	73 627	38 732
Laitokset	1 970 555	1 907 819
Kiinteistövakuudelliset vastuut	9 275 460	8 515 464
Yritykset	6 360 654	6 031 136
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	136 700	61 757
Muut vastuut	51 137	56 393
Yhteensä	39 931 948	35 833 000

Liite 3. Emoyhtiön vakavaraisuusasema

Taulukko 1. Omat varat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Osakepääoma	43 008	43 008
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 743	40 743
Kertyneet voittovarot	1 245 898	1 109 919
Käyvän arvon rahasto	16 471	28 882
Muut rahastot	277	277
Suunniteltu osingonjako	-20 313	-6 250
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	1 326 084	1 216 578
Aineettomat hyödykkeet	-17 358	-14 719
Omiin varoihin sovellettavista suodattamista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-33 992	-41 043
Ydinpääoma (CET1)	1 274 733	1 160 816
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	349 388	348 896
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	349 388	348 896
Ensisijainen pääoma (T1)	1 624 121	1 509 712
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 624 121	1 509 712

Ydinpääomaan on sisällytetty tilikauden voitto, joka on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen tilikauden voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattamista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä varovaista arvostamista koskevista vaatimuksista aiheutuvista arvonoikausista (PVA). Lisäksi ydinpääomasta on vähennetty suunniteltu voitonjako.

Oman luottoriskin muutosta ei ole sisällytetty omiin varoihin (CRR art. 33).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liik-keeseen laskettu nimellisarvoltaan 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina, josta omiin varoihin voidaan rinnastaa 349,4 miljoonaa euroa. Tarkempi kuvaus pääomalainasta on emoyhtiön liitetiedossa *34 Velat, joilla on huonempi etuoikeus kuin muilla veloilla* sekä tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä julkaistavassa Pilar III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Taulukko 2. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2020	31.12.2019
CET1-vakavaraisuus, %	107,14	85,00
Tier 1 -vakavaraisuus, %	136,51	110,54
Kokonaisvakavaraisuus, %	136,51	110,54

Taulukko 3. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska Kuntarahoituksella ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissojimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on yhtiön valuuttapositio hyvin pieni. 31.12.2020

valuuttanettopositio oli 2,1 miljoona euroa, joka oli alle 2 % omista varoista. Näin ollen valuuttakurssiriskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) artiklan 351 mukaisesti. Myös vertailukaudella valuuttapositio on ollut alle 2 % omista varoista.

Vastuun arvonokaisuriskin laskennassa ei ole huomioitu Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin johdannaisvastapuoliin.

Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää. Aiempiin vuosiin verrattuna tuottoindikaattorin laskentaa on muutettu EBA:n suosituksen (Q&A 2018_3969) mukaiseksi siten, että kolmen viimeisimmän vuoden keskiarvossa on huomioitu myös raportointiajankohta. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta yhtiön vakavaraisuuslaskuihin.

(1 000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	46 522	581 522	61 090	763 631
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	0	-	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	458	5 721	289	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	718	8 975	-	0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	0	323	4 043
Saamiset laitoksilta	30 956	386 946	37 833	472 917
Katetut joukkolainat	12 243	153 037	20 676	258 456
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	84	1 049
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	131	1 639	131	1 639
Muut erät	2 016	25 203	1 753	21 912
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	18 470	230 876	17 085	213 561
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	30 190	377 380	31 081	388 508
Yhteensä	95 182	1 189 778	109 256	1 365 700

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 3 275 tuhatta euroa (2 896 tuhatta euroa).

Taulukko 4. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin**31.12.2020****(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 873 259	-	-	5 873 259	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	13 893 677	753 517	397 641	15 047 725	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	495 823	-	-	495 823	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	185 612	-	-	185 612	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	158 697	-	-	158 697	0
Saamiset laitoksilta	1969 682	-	559 905	2 529 586	386 946
Saamiset yrityksiltä	6 360 654	1 594 447	-	7 943 173	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	9 275 460	4 809	-	9 289 297	0
Maksukyvyttömyytilassa olevat	136 700	1 201	-	137 910	0
Katetut joukkolainat	1 530 373	-	-	1 530 373	153 037
Arvopaperistetut erät	-	-	-	-	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	-	-	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	656	-	-	656	1 639
Muut erät	33 252	-	-	33 252	25 203
Yhteensä	39 913 845	2 353 973	957 545	43 225 364	581 522

31.12.2019**(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 170 467	-	-	5 170 467	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	11 316 007	724 183	290 560	12 330 750	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	342 131	-	-	342 131	0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	182 632	-	-	182 632	4 043
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	111 246	-	-	111 246	0
Saamiset laitoksilta	1 906 958	-	506 879	2 413 837	472 917
Saamiset yrityksiltä	6 031 136	1 629 526	-	7 660 662	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	8 515 464	7 609	-	8 523 074	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	61 757	-	-	61 757	0
Katetut joukkolainat	2 137 947	-	-	2 137 947	258 456
Arvopaperistetut erät	-	-	-	-	-
Sijoitusrahastosijoitukset	9 769	-	-	9 769	1 049
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	656	-	-	656	1 639
Muut erät	31 101	-	-	31 101	2 192
Yhteensä	35 817 272	2 361 319	797 439	38 976 029	763 631

A low-angle photograph of a modern building with a red facade and a yellow logo on the roof. The building has several floors with balconies and large windows. The sky is a clear, light blue.

Konsernitilin päätös

Kuntarahoitus

Kuntarahoitus-konsernin tilinpäätös

1.1.–31.12.2020

108 Konsernitilinpäätös (IFRS)

- 110 Tuloslaskelma, konserni
- 112 Tase, konserni
- 114 Laskelma oman pääoman muutoksista, konserni
- 116 Rahavirtalaskelma, konserni
- 117 Konsernia koskevat liitetiedot

279 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

- 280 Tuloslaskelma, emoyhtiö
- 281 Tase, emoyhtiö
- 284 Rahavirtalaskelma, emoyhtiö
- 285 Emoyhtiötä koskevat liitetiedot

391 Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tuloslaskelma

(1000 €)	Liite	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
Korkotuotot ja vastaavat tuotot	(3)	532 935	766 581
Korkokulut ja vastaavat kulut	(3)	-278 814	-526 326
Korkokate		254 121	240 255
Palkkiotuotot	(4)	2 834	3 490
Palkkiokulut	(5)	-5 066	-4 235
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(6, 7)	-7 790	-33 373
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	(8)	-3	114
Suojauslaskennan nettotulos	(9, 26)	4 183	-19 097
Liiketoiminnan muut tuotot	(11)	127	135
Hallintokulut	(12)	-33 004	-32 268
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(30)	-5 794	-6 183
Liiketoiminnan muut kulut	(13)	-14 610	-17 626
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	(14)	-857	28
Liikevoitto		194 141	131 239
Tuloverot	(15)	-38 840	-26 307
Tilikauden tulos		155 301	104 932

Laaja tuloslaskelma

(1000 €)	Liite	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
Tilikauden tulos		155 301	104 932
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	(7)	-16 551	10 325
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	(26)	-15 564	17 299
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	(8)	112	308
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto	(8)	-	-90
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	(27)	-62	-117
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		6 413	-5 545
Muut laajan tuloksen erät yhteensä		-25 652	22 181
Tilikauden laaja tulos		129 649	127 113

Tase

(1000 €)	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Varat			
Käteiset varat	(20)	5 565 801	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	(21)	1 841 853	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(22)	28 022 325	24 798 432
Saamistodistukset	(23)	5 763 214	5 716 318
Osakkeet ja osuudet	(24)	27	9 797
Johdannaispöytäkirjat	(19, 25)	2 358 163	2 244 997
Aineettomat hyödykkeet	(28, 30)	17 346	14 704
Aineelliset hyödykkeet	(29, 30)	10 364	9 041
Muut varat	(31)	259 785	170 359
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(32)	203 547	242 450
Varat yhteensä	(16, 17, 18)	44 042 426	38 933 758

(1000 €)	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Velat luottolaitoksille	(34, 37)	2 001 478	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(35, 37)	3 884 026	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(36, 37)	32 911 906	29 983 585
Johdannaissopimukset	(19, 25)	2 860 570	1 762 010
Varaukset ja muut velat	(38)	247 021	116 374
Siirtovelat ja saadut ennakot	(39)	152 398	180 917
Laskennalliset verovelat	(33)	279 906	256 241
Velat yhteensä	(16, 17, 18)	42 337 306	37 339 436
Oma pääoma			
Osakepääoma	(40)	42 583	42 583
Vararahasto	(40)	277	277
Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	(40)	847	807
Oman luottoriskin rahasto	(40)	-255	12 985
Suojauskustannusrahasto	(40)	15 624	28 075
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	(40)	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	(40)	1 258 224	1 121 774
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma		1 357 666	1 246 868
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	(40)	347 454	347 454
Oma pääoma yhteensä		1 705 120	1 594 321
Velat ja oma pääoma yhteensä		44 042 426	38 933 758

Laskelma oman pääoman muutoksista

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma								Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Suojauskustannusrahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 31.12.2018	42 583	277	726	4 726	14 235	40 366	1 035 692	1 138 605	347 454	1 486 059
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2018 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-6 250
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	104 932	104 932	-	104 932
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	8 260	-	-	-	8 260	-	8 260
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	13 840	-	-	13 840	-	13 840
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	247	-	-	-	-	247	-	247
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto	-	-	-72	-	-	-	-	-72	-	-72
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	-94	-	-	-	-	-94	-	-94
Oma pääoma 31.12.2019	42 583	277	807	12 985	28 075	40 366	1 121 774	1 246 868	347 454	1 594 321

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma								Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma	Vara-rahasto	Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	Oman luotto-riskin rahasto	Suojaus-kustannus-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2019 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-6 250
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	155 301	155 301	-	155 301
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	-13 241	-	-	-	-13 241	-	-13 241
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	-12 451	-	-	-12 451	-	-12 451
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	90	-	-	-	-	90	-	90
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	-50	-	-	-	-	-50	-	-50
Oma pääoma 31.12.2020	42 583	277	847	-255	15 624	40 366	1 258 224	1 357 666	347 454	1 705 120

Rahavirtalaskelma

(1000 €)	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
Liiketoiminnan rahavirta	772 020	1 444 778
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	3 702 396	1 951 565
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1 257 523	-298 985
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-3 074 492	-1 701 327
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-506 296	-79 193
Sijoitusten nettomuutos	462 373	227 376
Vakuustalletusten nettomuutos	-1 287 941	1 048 093
Korkovirta rahoitusvaroista	83 389	103 695
Korkovirta rahoitusveloista	161 397	215 113
Muut tuotot	62 547	57 319
Maksut liiketoiminnan kuluista	-86 847	-70 685
Maksetut verot	-2 028	-8 192
Investointien rahavirta	-8 236	-3 646
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-3 644	-289
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	165	382
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-4 758	-3 739
Rahoituksen rahavirta	-23 753	-23 688
AT1-pääomainstrumentin korot	-15 750	-15 750
Maksetut osingot	-6 250	-6 250
Vuokrasopimuksista johtuva kokonaisrahavirta	-1 753	-1 688
Rahavarojen muutos	740 031	1 417 443
Rahavarat 1.1.	4 990 649	3 573 206
Rahavarat 31.12.	5 730 680	4 990 649

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Käteiset varat ja Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Käteiset varat	5 565 801	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	164 879	81 311
Rahavarat yhteensä	5 730 680	4 990 649

Konsernia koskevat liitetiedot

- Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- Liite 3. Korkotuotot ja -kulut
- Liite 4. Palkkiotuotot
- Liite 5. Palkkiokulut
- Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosaikuteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat
- Liite 8. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
- Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos
- Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus
- Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot
- Liite 12. Hallintokulut
- Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut
- Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot
- Liite 15. Tuloverot

Tasetta koskevat liitetiedot ja muut liitetiedot

- Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat
- Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot
- Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin
- Liite 19. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen
- Liite 20. Rahavarat
- Liite 21. Saamiset luottolaitoksilta
- Liite 22. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- Liite 23. Saamistodistukset
- Liite 24. Osakkeet ja osuudet
- Liite 25. Johdannaissopimukset
- Liite 26. Suojauslaskenta
- Liite 27. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit
- Liite 28. Aineettomat hyödykkeet
- Liite 29. Aineelliset hyödykkeet
- Liite 30. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- Liite 31. Muut varat
- Liite 32. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- Liite 33. Laskennalliset verot
- Liite 34. Velat luottolaitoksille
- Liite 35. Velat yleisölle ja julkisyhteisölle

- Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- Liite 37. Liikkeeseen laskettujen velkojen täsmäytyslaskelma
- Liite 38. Varaukset ja muut velat
- Liite 39. Siirtovelat ja saadut ennakot
- Liite 40. Oma pääoma
- Liite 41. Ehdolliset varat ja velat
- Liite 42. Annetut vakuudet
- Liite 43. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- Liite 44. Lähipiiritapahtumat
- Liite 45. Palkat ja palkitseminen
- Liite 46. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Konsernia koskevat liitetiedot

Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernin perustiedot

Kuntarahoitus-konsernin (Kuntarahoitus-konserni tai konserni) muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus tai yhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (Inspira tai tytäryhtiö). Konsernin emoyhtiö on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Tytäryhtiön kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkkosivuilta www.kuntarahoitus.fi tai konsernin emoyhtiöstä osoitteesta Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki.

Kuntarahoitus Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 15.2.2021 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (*International Financial Reporting Standards, IFRS*) mukaisesti ja sitä laadittaessa

on noudatettu 31.12.2020 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksen (EY) N:o 1606/2002 säädetyt menettelyt mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Vakavaraisuusasetuksen (EU N:o 575/2013) kahdeksannen osan mukaiset vakavaraisuustiedot on julkistettu toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä dokumenttina nimeltään Pilari III -raportti.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja ja suojauskohteita käyvän arvon suojauslaskennassa suojatun riskin osalta.

Konsernin toimintavaluutta on euro ja tilinpäätöksen liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu

summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Laatimisperiaatteiden kohdassa *Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät* esitetään tietoa niistä osa-alueista, joissa johdon harkinta tai epävarmuustekijät saattavat aiheuttaa eniten vaikutuksia esitettäviin lukuihin.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään Kuntarahoitus, joka on emoyhtiö, ja sen määräysvallassa olevan tytäryhtiö Inspiran tilinpäätökset. Kysymys on määräysvallasta, jos konserni olemalla osallisena sijoituskohteessa altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä sijoituskohdetta koskevaa valtaansa. Inspira on konsernin täysin omistama, jolloin määräysvalta perustuu äänivaltaan. Konsernin keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Segmenttiraportointi

Kuntarahoitus-konsernin toimialana on luottolaitostoiminta ja rahoituspalveluiden tarjoaminen. Konsernin toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä, jonka perusteella raportoidaan toimivalle johdolle. IFRS 8 -standardin mukaiset koko konsernitason tiedot on esitetty tuotteita ja palveluita koskevien tietojen osalta liitteessä 3 *Korkotuotot ja -kulut* sekä ja liitteessä 4 *Palkkiotuotot*. Konserni ei ole jakanut tuottoja tai varoja maantieteellisten alueiden perusteella, sillä konsernin rahoitustoiminta rajoittuu Suomeen. Lainakannan kehitystä asiakkaittain ja asiakkaiden maksamien korkojen osuutta konsernin kokonaiskorkotuotoista seurataan säännöllisesti. Merkittävimmät lainakannan volyymit liittyvät väestömäärältään suurimpiin kaupunkeihin sekä vuokra-asuntotuotantoon keskittyviin yleishyödyllisiin yhteisöihin. Yhden yksittäisen asiakaskokonaisuuden osuus ylittää 10 % konsernin kokonaiskorkotuotoista. Konsernin ylin operatiivinen päätöksentekijä on emoyhtiön toimitusjohtaja, joka vastaa resurssien kohdistamisesta ja tuloksen arvioinnista konsernissa.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu konsernin toimintavaiheiksi, euroiksi, käyttäen liiketapahtumien toteutumispäivien kurssia. Tilinpäätöspäivänä valuuttamääräiset monetaariset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän keskikurssia ja aiheutuvat valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Ulkomaan rahan määräisten,

käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset jaotellaan varan jaksotetun hankintamenon muutoksista johtuviin valuuttakurssieroihin ja muihin kirjanpitoarvon muutoksiin. Jaksotetun hankintamenon muutoksiin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti, ja muut kirjanpitoarvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu- ja arvostamisperiaatteet

Rahoitusinstrumenttien luokittelu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä riippuu kyseisten instrumenttien sopimusehdoista ja rahoitusvarojen osalta myös niiden hallintoihin sovellettavasta liiketoimintamallista. Rahoitusinstrumentit arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvara tai -velka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaran tai -velan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Myyntisaamiset arvostetaan niiden alkuperäiseen transaktiohintaan.

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu riippuu liiketoimintamallista, jolla rahoitusvaroja hallinnoidaan sekä rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista. Rahoitusvarat luokitellaan uudelleen vain siinä tapauksessa, että rahoitusvarojen hallinnoinnin liiketoimintamallia muutetaan. Rahoitusvara luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraavasti: jaksotettuun hankintamenuon,

käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvarat, jotka täyttävät edellytykset tulla luokitelluiksi jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, voidaan nimenomaisesti luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi soveltaen käyvän arvon optiota. Luokittelupäätös nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi on peruuttamaton.

Liiketoimintamallin arviointi

Konserni on määritellyt soveltamansa liiketoimintamallin sen mukaan, mikä parhaiten kuvastaa sen rahoitusvarojen hallintotapaa liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi. Liiketoimintamallia ei arvioida instrumenttikohtaisesti vaan ylemmällä tasolla, ja liiketoimintamalli perustuu seuraaviin havaittaviin tekijöihin:

- Kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan konsernin johtoon kuuluville avainhenkilöille.
- Riskit, jotka vaikuttavat liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen, tuloksellisuuteen ja erityisesti tapa, jolla näitä riskejä hallitaan.
- Kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan, esim. perustuuko kompensatio hallinnoitujen varojen käypään arvoon vai kerättyihin sopimukseen perustuviin rahavirtoihin.
- Odotettavissa olevien myyntien toteutumistiheys, arvo ja ajoitus.

Liiketoimintamallin arviointi perustuu kohtuudella odotettavissa oleviin skenaarioihin, eikä huonointa mahdollista (*worst case*) skenaariota tai stressiskenaarioita oteta huomioon. Jos rahavirrat realisoituvat alkuperäisen kirjaamisen jälkeen alkuperäisistä odotuksista poikkeavalla tavalla, konserni ei muuta kyseisessä liiketoimintamallissa jäljellä olevien rahoitusvarojen luokittelua, vaan sisällyttää tällaiset tiedot uusien myönnettyjen tai uusien ostettujen rahoitusvarojen arviointiin jatkossa.

Konserni on tunnistanut kaksi eri liiketoimintamallia rahoitusvarojen hallinnoinnissa: ensimmäinen liiketoimintamalli on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja toinen on liiketoimintamalli, jossa kerätään sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä myydään rahoitusvaroja.

Konsernin antolainauksen liiketoimintamallin tavoite saavutetaan pitämällä hallussa rahoitusvaroja ja keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja. Lisäksi rahoitusvarat, kuten pankkitiliasidot, rahamarkkinatalletukset, vakuustalletussuamiset ja repo-ostosopimukset, ovat osa liiketoimintamallia, jonka tavoite saavutetaan pitämällä rahoitusvaroja sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Likviditeettisijoitukset kuuluvat liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja. Tämän liiketoimintamallin perusteella rahoitusvarat on IFRS 9

-standardin mukaan luokiteltava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi.

SPPI-testi (Solely payment of principal and interest)

Luokitteluprosessin toisessa vaiheessa konserni arvioi rahoitusvarojen sopimusehtoja tunnistaakseen läpäisevätkö ne SPPI-testin. SPPI-testissä arvioidaan rahoitusvaran sopimukseen perustuvia rahavirtaominaisuuksia. Rahavirtojen tulee olla yksinomaan pääoman ja koron maksua läpäistäkseen SPPI-testin.

”Pääomalla” tarkoitetaan tässä testissä rahoitusvarojen käypää arvoa alkuperäisellä kirjaushetkellä, ja se voi muuttua rahoitusvarojen elinkaaren aikana esimerkiksi pääoman takaisinmaksujen tai yli- tai alikurssin jaksottamisen johdosta.

Lainanantojärjestelyssä koron merkittävimmät osatekijät ovat tyypillisesti korvaus rahan aika-arvosta ja luottoriskistä. SPPI-arvioinnissa konserni käyttää harkintaa ja ottaa huomioon merkitykselliset tekijät, kuten missä valuutassa rahoitusvaroihin kuuluva erä on ja mille ajanjaksolle korko on määritetty.

Rahoitusvarat on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mikäli ne sisältävät sopimusehtoja, jotka eivät liity pääasialliseen lainajärjestelyyn ja synnyttävät rahavirtoja, jotka eivät muodostu pelkästään pääoman takaisinmaksusta ja korosta jäljellä olevalle pääomalle. Näiden sopimusehtojen on johdettava suurempaan kuin

vähäiseen (*de minimis*) altistumiseen riskeille tai volatiteetille sopimukseen perustuvissa rahavirroissa, jotta ne johtavat siihen, ettei rahoitusvara läpäise SPPI-testiä. Konsernin rahoitusvaroista mm. osa strukturoiduista lainasopimuksista eivät täytä SPPI-kriteereitä. Nämä rahoitusinstrumentit arvostetaan pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

SPPI-testin vaatimusten seurauksena rahoitusvaroihin sisältyvät kytketyt johdannaiset tulisivat luokitelluksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, eikä IFRS 9 -standardi salli kytketyn johdannaisen erottamista rahoitusvarojen osalta.

Jaksotettu hankintameno

Rahoitusvara luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti:

- Vara kuuluu liiketoimintamalliin, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi; ja
- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Nämä varat arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuun käyttämällä

efektiivisen koron menetelmää. Arvonalentumisen määrittäminen perustuu odotettavissa olevan luottotappion malliin, joka kuvataan luvussa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Jaksotettuun hankintamenuon luokitelluista rahoitusvaroista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot*. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*.

IFRS 9 -standardin edellyttämän liiketoimintamallin arvioinnin perusteella rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon, sisältyy konsernin antolainaportfolio, johon lasketaan lyhyt- ja pitkäaikaiset antolainat sekä rahamarkkinatalletukset, repo-ostosopimukset, pankkitilisaldot ja vakuustalletus- ja saamiset. Kaikkia edellä mainittuja varoja ei voida luokitella jaksotettuun hankintamenuon liiketoimintamallin edellyttämällä tavalla, sillä tietyt antolainasopimukset eivät läpäise SPPI-testiä. Kyseiset strukturoidut antolainasopimukset arvostetaan pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Konserni suojaa pääsääntöisesti kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut antolainat ja näihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kohteena olevat antolainat arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauslaskennan periaatteet kuvataan tämän liitteen kohdassa *Suojauslaskenta*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* on kuvattu, miten suojauslaskenta on konsernissa toteutettu.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat

Vieraan pääoman ehtoinen rahoitusvara luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, jos molemmat seuraavat ehdot täyttyvät, eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti:

- Rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja; ja
- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehtojen mukaisesti tietyinä ajankohtina toteutuvat rahavirrat, ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Myöhemmät muutokset käyväs- sä arvossa kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta ja esitetään *Käyvän arvon rahastossa* oikaistuna laskennallisella verolla. Arvonalentumisen määrittäminen perustuu odotettavissa olevan luottotappion malliin, joka kuvataan luvussa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Valuuttakurs- sivoitot ja -tappiot valuuttamääräisistä saamistodistuksista kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Saamistodistuksista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot*. Odotettavissa olevat luottotappiot

kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*. Myynnin yhteydessä, aiemmin muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattu kumulatiivinen voitto tai tappio luokitellaan uudelleen oman pääoman käyvän arvon rahastosta tulokseen ja esitetään erässä *Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot*.

Oman pääoman ehtoisen sijoituksen, jota ei pidetä myyntitarkoituksessa, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi peruuttamattomasti valita, että myöhemmät käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta. Kun tämä valinta on tehty, laajan tuloksen muissa erissä esitetyt määriä ei siirretä myöhemmin tulokseen. Näille sijoituksille saatavat osingot kirjataan tulokseen, ellei osinko ole selvästi sijoituksen hankintamenuon palautusta. Valinta tehdään sijoituskohtaisen arvioinnin perusteella. Konserni arvostaa kaikki oman pääoman ehtoiset sijoituksensa käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

IFRS 9 -standardin edellyttämän liiketoimintamallin arvioinnin perusteella likvideettisalkussa olevat sijoitukset on luokiteltava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Likvideettisalkku koostuu pääosin kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista saamistodistuksista ja sijoitustodistuksista. Nämä sijoitukset läpäisevät SPPI-testin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Rahoitusvara luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä luokitella jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi. Tämä ryhmä sisältää seuraavat varat:

- johdannaisvarat
- vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, joiden kassavirrat eivät sopimusehtojen perusteella edusta pääoman takaisinmaksuja ja korkoa jäljellä olevalle pääomalle
- oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- rahoitusvarat, jotka on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kirjattu käypään arvoon, ja niihin liittyvät transaktiokustannukset on kirjattu toteutumishetkellä tulosvaikutteisesti. Myöhemmin nämä rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot*.

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi nimenomaisesti määrittää tietyt rahoitusvarat arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käyvän arvon optio). Tämä peruuttamaton määrittäminen tehdään, jos se poistaa tai vähentää merkittävästi arvostukseen tai kirjaamiseen liittyviä epäjohdonmukaisuuksia (toisin sanoen poistaa kirjanpidollista epäsymmetriaa), joita saattaisi muuten aiheutua rahoitusvarojen arvostamisesta eri perusteilla. Rahoitusvarat, jotka konserni on luokitellut nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, sisältää likvideettisalkun saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla.

Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvelka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Tietyt rahoitusvelat, jotka muuten täyttävät vaatimukset jaksotettuun hankintamenuun luokittelemisesta, voidaan luokitella peruuttamattomasti nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti soveltamalla käyvän arvon optiota. Rahoitusvelkoja ei luokitella uudelleen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Jaksotettu hankintamenu

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun, lukuun ottamatta

- johdannaisvelkoja; ja
- velkoja, jotka on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan niihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Tämän jälkeen velat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun efektiivisen koron menetelmällä. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkokulut ja muut vastaavat kulut*.

Rahoitusvelat, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun, sisältävät velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja. Konserni soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa IFRS 9 -standardin mukaan rahoitusvelkoihin, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun ja jotka on suojattu. Suojauslaskennan periaatteet kuvataan tämän liitteen kohdassa *Suojauslaskenta*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* on kuvattu, miten suojauslaskenta on konsernissa toteutettu.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Rahoitusvelka luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä ole luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun. Tämä ryhmä sisältää johdannaispöytäkirjat ja velat, jotka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Myöhemmät käyvän arvon muutokset esitetään tuloslaskelman erässä *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvai-
kutteisesti erään *Korkokulut ja muut vastaavat kulut*.

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi nimenomaisesti luokitella tietyt rahoitusvelat käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Tämä nimenomainen luokittelu tehdään:

- Jos se poistaa tai vähentää merkittävästi kirjanpidollista epäsymmetriaa (*accounting mismatch*); tai
- Jos rahoitusvelkoja hallinnoidaan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan käyvän arvon pohjalta, dokumentoidun riskienhallinta- tai sijoitusstrategian mukaisesti.

Kuntarahoitus-konserni on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. IFRS 9 -siirtymässä konserni luokitteli myös tietyt rahoitusvelat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Siirtymässä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista

käyvän arvon suojauslaskentaa. Riskienhallinnallisesta suojauksesta johtuvan kirjanpidollisen epäsymmetrian poistamiseksi nämä velkainstrumentit on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun seurauksena kaikki rahoitusvelat, jotka sisältävät erotettaviksi vaadittavia kytkettyjä johdannaisia, on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Kytkeyty johdannainen on osa hybridi-instrumenttia, joka sisältää johdannaisiin kuulumattoman pääsopimuksen ja kytketyn johdannaisen, josta johtuen sopimuksen rahavirrat voivat vaihdella samankaltaisella tavalla kuin itsenäisen johdannaisen rahavirrat. Mikäli kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin, on velkainstrumenttiin liittyvä kytketty johdannainen erotettava pääsopimuksesta. Erotettu kytketty johdannainen arvostetaan käypään arvoon ja sen käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos kytketyn johdannaisen arvoa ei pystytä erikseen määrittämään, on koko hybridi-instrumentti luokiteltava nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat velkakirjat voivat sisältää korko- tai erääntymisehtoja, joiden taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen ominaispiirteisiin. Konserni suojaa kaikki strukturoidut korko- ja erääntymisehdot liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa vastakkaisen ehtoisella johdannaisella ja luokittelee ne nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi eikä edellä kuvattuja komponentteja näin ollen eroteta pääsopimuksesta.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen käyvän arvon muutos, lukuun ottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, kirjataan tuloslaskelmaan erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Rahoitusvelkaa suojaavan johdannaisinstrumentin käyvän arvon muutos kirjataan samaan tuloslaskelmaerään. Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, konsernin oman luottoriskin muutosten osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään erikseen muiden laajan tuloksen erässä *Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos*.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta konserni soveltaa IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käyvästi aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi kehityksessä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis spread*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon

tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekohetken ja raportointihetken käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää konsernin oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen kirjaaminen ja taseesta pois kirjaaminen

Rahoitusvarat merkitään taseeseen selvityspäivänä ja rahoitusvelat silloin, kun vastike saadaan. Johdannaiset merkitään taseeseen kaupantekopäivänä.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus varoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun veloitteet on täytetty.

Olennaisesta ehtojen muutoksesta johtuva pois kirjaaminen Konserni kirjaa rahoitusvaran, kuten antolainan, pois taseesta, kun ehdot on neuvoteltu siinä määrin uudelleen, että kyseessä on uusi laina. Uutena taseeseen kirjatut lainat luokitellaan vaiheeseen 1 odotettavissa olevan luottotappion laskemista varten, ellei katsota, että muokattu laina on luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut (*Purchased or Originated Credit Impaired, POCI*). Jos muutos ei johda olennaisesti muuttuneisiin rahavirtoihin, muutos ei aiheuta taseesta pois kirjaamista.

Jos olemassa oleva rahoitusvelka korvataan toisella samalta lainanantajalta huomattavasti erilaisin ehdoin tai nykyisen velan ehtoja muutetaan olennaisesti, tällaista vaihtoa tai muutosta pidetään alkuperäisen velan taseesta pois kirjaamisena ja uuden velan taseeseen kirjaamisena.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

IFRS 9 -standardissa arvonalentumisen vaatimukset perustuvat kolmivaiheiseen lähestymistapaan odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi. Rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi, sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista arvonalentumisen kirjaamista. Myös rahoitusleasingsaamiset ja taseen ulkopuoliset luottolupaukset ovat arvonalentumisen soveltamisen piirissä johtuen niiden luottoriskistä. Lisätietoja rahoitusvarojen luokittelusta on annettu tämän liitteen kappaleessa *Rahoitusinstrumenttien luokittelu- ja arvostamisperiaatteet*.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen lasketaan sen luottotappion perusteella, jonka odotetaan aiheutuvan 12 kuukauden aikana, ellei alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ole tapahtunut merkittävää luottoriskin lisääntymistä, jolloin varaus lasketaan siinä tapauksessa varan koko voimassaoloajan aikana odotettavissa olevan luottotappion perusteella. Sekä voimassaoloajan että seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan yksittäiselle varalle. Ryhmäkohtaista arviointia on käytetty määriteltäessä johdon harkintaan perustuva lisävaraus.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen Odotettavissa olevien luottotappioiden arvonalentumismalliin sisältyvät varat luokitellaan kolmeen vaiheeseen. Vaihe 1 sisältää varat, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi. Vaihe 2 sisältää varat, joiden luottoriski on merkittävästi lisääntynyt, ja vaihe 3 sisältää varat, jotka ovat arvoltaan alentuneita ja siten täyttävät laiminlyönnin määritelmän. Laiminlyönniksi määritellään tilanne, jossa saaminen on eräänäntynyt yli 90 päivää tai konserni arvioi saamisen maksun epätodennäköiseksi esimerkiksi konkurssin tai ongelmallisten uudelleenjärjestelyjen johdosta. Määritelmä on yhtenäinen konsernin vakavaraisuuslaskennan ja riskienhallinnan kanssa sekä kansainvälisten valvojen edellyttämän laiminlyönnin määritelmän kanssa. Vaiheessa 1 varaus vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevaa luottotappiota. Vaiheissa 2 ja 3 varaus vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Konserni laskee odotettavissa olevat luottotappiot kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella määrittääkseen odotettavissa olevat maksuvajeet. Vastuun sopimukseen perustuvien kassavirtojen nykyarvoa verrataan odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon. Jos sopimukseen perustuvien kassavirtojen summa on korkeampi kuin odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat, erotus kirjataan odotettavissa olevana luottotappiona. Odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat diskontataan efektiivisellä korolla. Vakuuksien käypä arvo ja saadut takaukset otetaan huomioon odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen laskennassa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteet on kuvattu alla.

Sen pääelementit ovat seuraavat:

PD *Laiminlyönnin todennäköisyys (Probability of Default)* on arvio siitä todennäköisyydestä, että laiminlyönti tapahtuu tietyllä aikavälillä. Laiminlyönti voi tapahtua vain tietyssä aikana arvioinnin kohteena olevan ajanjakson kuluessa, jos vastuuta ei ole aiemmin kirjattu pois taseesta ja se on vielä olemassa. Vaiheiden välisissä siirtymissä käytettävä PD määritetään asiakastasolla. Vastuun odotettavissa olevan luottotappion laskennassa käytettävässä PD:ssä huomioidaan myös saadut takaukset, niin että odotettavissa olevan luottotappion laskennassa käytetään Suomen valtion PD:tä.

EAD *Vastuun määrä laiminlyöntihetkellä (Exposure at Default)* on arvio vastuun määrästä tulevaisuuden laiminlyöntihetkellä ottaen huomioon odotettavissa olevat vastuun muutokset raportointipäivämäärän jälkeen. Muutoksiin luetaan etukäteen tapahtuvat pääoman lyhennykset ja koron maksu sopimuksen aikataulun mukaisesti tai muutoin sekä odotettavissa olevat nostot sitovista järjestelyistä ja kertynyt korko maksamatta jääneistä maksuista.

LGD *Maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (Loss Given Default)* on arvio tappiosta, joka aiheutuu, kun laiminlyönti tapahtuu tietyssä ajankohtana. Se perustuu sopimukseen perustuvien kassavirtojen ja niiden kassavirtojen, joita lainantantaja odottaa saavansa, väliseen erotukseen huomioiden vakuuden realisoinnista saatavat kassavirrat.

Odotettavissa olevia luottotappioita määrittäessä konserni huomioi kolme skenaariota. Kunkin näistä liittyvät erilaiset laiminlyönnin todennäköisyydet (*PD*), vastuun määrät laiminlyöntihetkellä (*EAD*) ja tappio-osuudet (*LGD*). Tarvittaessa otetaan huomioon useita skenaarioita, ja arviointi sisältää sen, miten laiminlyöntyjä lainoja odotetaan perittävän takaisin sisältäen todennäköisyyden, jolla lainat maksetaan takaisin, sekä vakuuden arvon tai määrän, joka voidaan saada kyseisen varan myynnistä. Maksimijanjakso, jolta luottotappiot määritetään, on rahoitusinstrumentin sopimukseen perustuva elinikä, ellei konsernilla ole lainmukaista oikeutta irtisanoa sitä aikaisemmin.

Arvonalentumistappiot ja niiden palautukset kirjataan ja esitetään erikseen tappioista ja tuotoista, jotka syntyvät lainaehtojen muutoksista. Lainaehtojen muutosten voitot ja tappiot käsitellään oikaisuna rahoitusvaran bruttokirjanpitoarvoon.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteet on tiivistetty alla:

- Vaihe 1: Jos luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, varaus perustuu 12 kuukauden ajalta odotettavissa oleviin tappioihin. Odotettavissa olevat luottotappiot seuraavien 12 kuukauden ajalta lasketaan osuutena koko elinkaaren aikana odotettavissa olevasta luottotappiosta. Tämä osuus sisältää luottotappioita, jotka aiheutuvat rahoitusinstrumentin maksun laiminlyöntitapahtumista, jotka ovat mahdollisia 12 kuukauden kuluessa raportointipäivämäärästä. Konserni laskee 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen olettaman perusteella, että laiminlyönti tapahtuu raportointipäivää seuraavan 12 kuukauden aikana. Odotettavissa olevia 12 kuukauden laiminlyöntitodennäköisyyksiä sovelletaan ennusteeseen vastuun määrästä laiminlyöntihetkellä (*EAD*) ja ne kerrotaan odotettavissa olevalla tappio-osuudella (*LGD*) sekä diskontataan efektiivisellä korolla.
- Vaihe 2: Jos vastuu on osoittanut merkittävää luottoriskin lisääntymistä myöntämisen jälkeen, mutta ei ole luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut, konserni tekee varauksen odotettavissa olevista luottotappioista koko voimassaoloajalta. Laskentatapa vastaa yllä esitettyä useiden skenaarioiden käytön osalta, mutta laiminlyönnin todennäköisyydet (*PD*) ja tappio-osuudet (*LGD*) arvioidaan instrumentin koko voimassaoloajalta. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan efektiivisellä korolla.
- Vaihe 3: Jos tiettyjen lainojen katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita, konserni kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot koko voimassaoloajalta. Näille vastuille korkotuotto lasketaan soveltamalla efektiivistä korkoa jaksotetulle hankintamenolle (vähennettynä arvonalentumiskirjauksella).
- Rahoitusvaroja, joiden katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita jo osto- tai myöntöhetkellä, kutsutaan nimellä *POCI-varat* (*Purchased or Originated Credit Impaired*).
- Luottolupaukset: Arvioidessaan nostamattomien lainasitoumusten odotettavissa olevia luottotappioita konserni arvioi odotetun voimassaoloajan kuluessa todennäköisesti lainasitoumuksesta nostettavaa määrää. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan odotettavissa olevien maksuvajeiden nykyarvon perusteella, jos laina nostetaan, kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan lainan arvioidun odotettavissa olevan efektiivisen koron arvion perusteella.

Jokaisena raportointipäivänä konserni arvioi, ovatko vastuiden luottoriskit lisääntyneet merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Arviointi tehdään sopimuskohtaisesti vertaamalla odotetun voimassaoloajan aikana tapahtuvaa laiminlyöntiriskiä raportointitajankohdan ja alkuperäisen kirjaushetken välillä. Konserni ottaa huomioon järkevän ja perusteltavissa olevan informaation, joka on relevanttia ja saatavilla tähän tarkoitukseen ilman kohtuuttomia kustannuksia tai vaivannäköä. Jos yksi seuraavista tekijöistä osoittaa, että luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, instrumentti siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2:

- Merkittävän luottoriskin lisääntymisen kynnyksarvot, jotka perustuvat sekä prosentuaaliseen että absoluuttiseen muutokseen laiminlyönnin todennäköisyydessä verrattuna alkuperäiseen vaiheeseen (12MPD \leq 1 %: 12MPD kaksinkertaistuu ja kasvaa 0,5 %-yksiköllä / 12MPD $>$ 1 %: 12MPD kaksinkertaistuu tai kasvaa 2,0 %-yksiköllä)
- Kvalitatiiviset lisätekijät, kuten lainanhoitajoustopot ja tarkkailulistalla olevat vastapuolet
- Rahoitusvarat, joiden takaisinmaksu on viivästynyt yli 30 päivää.

Siirrot vaiheen 2 ja vaiheen 3 välillä perustuvat siihen, onko rahoitusvara luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Rahoitusvara on arvoltaan alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä. Vastuu siirtyy odotettavissa olevien luottotappioiden vaiheesta toiselle, kun luoton laatu heikkenee. Jos myöhemmän ajanjakson aikana luoton laatu paranee ja aiemmin varan myöntämisen jälkeen merkittäväksi arvioitu luottoriskin lisääntyminen peruuntuu, koeajan ja tiettyjen kriteerin täyttämisen jälkeen, odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperusta muuttuu tällöin elinkaaren aikana odotettavissa olevista luottotappioista takaisin 12 kuukauden aikana odotettavissa oleviksi luottotappioiksi.

Siirrot vaiheesta 1 vaiheisiin 2 tai 3 sekä vaiheesta 2 vaiheeseen 3 tehdään viipymättä. Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1 sekä vaiheesta 3 vaiheeseen 2 edellyttää, että siirtokriteerit ovat täyttyneet 6 kuukauden ajan ennen siirtoa (*probation period*).

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. Käytettävät skenaariot ovat samoja, joita käytetään konsernin taloudellisessa vuosisuunnittelussa sekä stressitestauksessa. Makroekonomiset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva ja heikko. Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroille ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Niiden ennusteet sisällytetään makrotaloudellisiin skenaarioihin. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroille käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita.

Lainanhoitojoustot ja muutetut lainat

Konserni tekee toisinaan myönnytyksiä tai muutoksia alkuperäisiin lainan tai muun saamisen ehtoihin velallisen taloudellisten vaikeuksien johdosta sen sijaan, että se ottaisi haltuunsa vakuuksia. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojousto-saamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojousto-saamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Konserni katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä konserni olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Kun laina tai muu saaminen on luokiteltu lainanhoitojoustoksi, se säilyy lainanhoitojoustona vähintään 24 kuukauden koeajan ajan. Jotta laina tai muu saaminen voitaisiin luokitella uudelleen ja poistaa lainanhoitojoustojen ryhmästä, asiakkaan tulee täyttää kaikki seuraavat kriteerit:

- Asiakkaan on suoritettava maksuja (*performing*) kaikkien lainojen ja muiden saamisten osalta.
- Kahden vuoden koeaika on umpeutunut, laskien päivämäärästä, josta lähtien lainanhoitojoustetun sopimuksen katsottiin taas suorittavan maksuja.

- Vähintään puolet koeajasta on saatu säännöllisiä maksuja, joiden määrä on enemmän kuin vähäinen osuus pääomasta tai korosta.
- Asiakkaalla ei ole sopimusta, joka olisi viivästynyt enemmän kuin 30 päivää.

Lainanhoitojoustot ja maksuviivästykset raportoidaan säännöllisesti johdolle indikaattorina mahdollisesta asiakkaan maksukyvyttömyydestä.

Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa

Odotettavissa olevat luottotappioiden vähennyserät kirjataan tulokseen ja vastakirjaus tehdään taseeseen seuraavasti:

- Jaksotettuun hankintamenoön luokitellut rahoitusvarat: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat vieraan pääomanehtoiset rahoitusvarat: vähennyserää ei kirjata taseen varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä, koska kyseisten varojen kirjanpitoarvo on varojen käypä arvo. Vähennyserä kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahastoon kirjattu kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.
- Rahoitusleasingsaamiset: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- Sitovat luottolupaukset: kirjataan erään *Varaukset ja muut velat*.

Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Rahoitusvaroista kirjataan osittainen tai täysimääräinen lopullinen luottotappio, kun konserni ei voi kohtuudella odottaa saavansa perityksi rahoitusvaroihin kuuluvaa erää. Tällainen tilanne on kyseessä yleensä silloin, kun konserni katsoo, että lainanottajalla tai takaajalla ei ole varoja tai tulonlähteitä, jotka voisivat synnyttää riittävästi kassavirtoja alaskirjauksen kohteena olevien summien takaisin maksamiseksi. Konsernin luottoriskistä ja luottoriskin hallintaa käsitellään tarkemmin liitteessä 2. Jos lopullisen luottotappion määrä on suurempi kuin kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän määrä, erotusta käsitellään ensin vähennyserän lisäyksenä.

Alaskirjattuihin rahoitusvaroihin voi edelleen kohdistua perintätoimenpiteitä, joita konserni soveltaa eräänäntyneiden saamisten takaisinperintään. Myöhemmät takaisin perityt määrät lopullisista luottotappioista vähentävät kulukirjausta tuloslaskelmassa.

Suojauslaskenta

Konsernin korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Tämän seurauksena ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi, kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin.

Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan euromääräisiin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joissa suojauskohteen korko on johdannaisella muutettu vaihtuvakorkoiseksi. Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoisiin valuuttamääräisiin rahoitusvelkoihin, joissa johdannaisella vaihdetaan suojauskohteen pääoma euromääräiseksi ja sen korkosidonnaisuus vaihtuvakorkoiseksi. Suojauslaskennan piirissä olevat suojaussuhteet on dokumentoitu, ja ne ovat konsernin riskienhallinnan tavoitteiden ja strategian mukaiset. Konserni ei sovelta rahavirran suojauslaskentaa.

Konserni soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista suojauslaskentaa sekä IAS 39 -standardin mukaista portfoliosuojauslaskentaa. IFRS 9 -standardin käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan kiinteäkorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan ja nollakuponkikorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan. Suojauskohtena euromääräisessä varainhankinnassa on korkoriski. IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoiseen sekä nollakuponkikorkoiseen valuuttamääräiseen varainhankintaan. Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa konserni on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen premio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle. Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn

osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta suojauskustannuksena *Suojauskustannusrahastoon*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

Rahoitusvelkojen osalta suojauskohde on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon, pois lukien suojattavan korkoriskin osuutta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Konsernin luottoriski ei sisälly suojaussuhteeseen. Tekohetkellä konserni määrittelee jokaiselle käyvän arvon suojauslaskennassa olevalle rahoitusvelalle sopimuskohtaisesti luottomarginaalin (*credit spread*). Luottomarginaalin määrä vastaa rahoitusvelan arvostamisessa käytettävään diskonttokäyrään lisättävää marginaalia, jota soveltamalla rahoitusvelan käypä arvo suojauslaskennassa vastaa tekohetkellä liikkeeseenlaskuhintaa. Luottomarginaali pysyy suojaussuhteen aikana muuttumattomana ja sen nykyarvon perusteella voidaan laskea rahoitusvelan käypä arvo suojatun riskin osalta. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosaikutteisesti erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojauskohteen ja suojausinstrumentista suojaussuhteeseen määritetyn osuuden välinen tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan. Luottoriskin erottaminen käyvästä arvosta on edellytys sille, että suojauslaskentaa voidaan soveltaa vain korko- ja valuuttariskisiin. Konserni käyttää koronvaihtosopimuksia ja valuutanvaihtosopimuksia suojausinstrumentteina.

IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan lisäksi strukturoituihin antolainoihin, jotka läpäisevät SPPI-testin ja arvostettu näin ollen jaksotettuun hankintamenuon ja jotka on suojattu 1:1 koronvaihtosopimuksilla. Antolainaan sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta.

Sekä varainhankinta että strukturoidut antolainat on suojattu johdannaisilla, joilla on suojauskohdetta vastaavat ehdot. Suojausaste suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä on 1:1. Tämän seurauksena voidaan johdannaisen käyvän arvon muutoksen odottaa kumoavan suojauskohteen suojattavan riskin käyvän arvon muutoksen. Prospektiivinen tehokkuustestaus on toteutettu todentamalla, että keskeiset sopimusehdot (*critical terms*) täsmäävät. Tehottomuutta syntyy suojaussuhteeseen johtuen suojauskohteen ja suojausinstrumentin arvostamisessa käytettävien korkokäyrien erosta. Lisäksi tehottomuutta voisi syntyä mikäli keskeisissä ehdoissa esiintyisi eroja tai johdannaisiin sisältyvä luottoriski kasvaisi. Konsernilla on johdannaisvastapuolten kanssa vakuussopimuksia, joiden avulla hallitaan johdannaisiin liittyvää vastapuoliriskiä. Kaikkien suojaussuhteiden tehokkuus varmennetaan suojaussuhteen alkamishetkellä sekä tämän jälkeen säännöllisesti kvartaaleittain.

IFRS 9 -standardin mukaista suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoisiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin leasingsaamisiin, joiden korkoriskiä suojataan korkojohdannaisilla. Sopimuskoosta johtuen useampi sopimus

voidaan suojata yhdellä korkojohdannaisella, jonka ehdot vastaavat suojattavien sopimusten yhdistelmää. Leasingiin sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta. Leasingiin sovellettavan käyvän arvon suojauslaskennan periaatteet vastaavat pitkälti yllä esitettyä, mutta suojaustavasta johtuen prospektiivinen tehokkuustestaus tehdään herkkyyssanalyyseillä, jossa simuloidaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin käyvän arvon muutosta korkokäyriä muuttamalla.

Rahoitusvarojen osalta konserni soveltaa IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoiseen ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun antolainaukseen. Suojattu riski on korkoriski. Antolainoihin sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta. Nykyisen korkoympäristön negatiivinen viitekorko huomioidaan osana eliminoitavaa marginaalia. Antolainojen suojaus on toteutettu portfoliosuojauksena, jolloin suojauskohde muodostuu useammasta lainasaamisesta. Antolainat ryhmitellään hinnoittelu- tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan suojattavaksi. Portfolioon sisältyviä antolainoja suojaavien koronvaihtosopimusten korot ja maksupäivät määritetään niin, että sopimusten pääoma- ja kassavirrat vastaavat suojattavaan erään kuuluvien lainasaamisten ehtoja. Näin ollen suojausten käyvän arvon oletetaan käyttäytyvän päinvastaisesti suojattaviin lainoihin nähden. Odotusarvoisesti suojien oletetaan olevan tehokkaita koko suojausperiodin ajan aina niiden erääntymiseen saakka. Portfolio koostuu useasta suojauksesta ja antolainasta, joten prospektiivinen tehokkuustestaus tehdään

suojaushetkellä suojauserittäin, mutta myös koko portfolion osalta. Prospektiivinen tehokkuustestaus on toteutettu herkkyyssanalyyseillä sekä tarkastelemalla antolainojen ja suojaavien koronvaihtosopimusten pääomia maturiteettijaksoittain. Retrospektiiviseen tehokkuustestaukseen sovelletaan regressioanalyysiä, joka suoritetaan käyvän arvon muutosten perusteella.

Leasingsopimusten ja antolainauksen osalta suojauskohde on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun lukuun ottamatta korkoriskiä, joka on käyvän arvon suojauslaskennan kohteena. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti erään *Suojauslaskennan nettotulos*.

Suojauslaskennan kohteena olevien varojen ja velkojen kirjanpitoarvot esitetään liitteessä *16 Rahoitusvarat ja -velat*. Suojauslaskentaan kuuluvien johdannaisten käyvät arvot esitetään liitteessä *25 Johdannaissopimukset*. Suojauslaskennassa olevat pääomat, arvostus suojatun riskin osalta sekä suojauslaskennan tulosvaikutus ja vaikutus omaan pääomaan esitetään liitteessä *26 Suojauslaskenta*. Suojauslaskennan tulosvaikutus on eritelty myös liitteessä *9 Suojauslaskennan nettotulos*.

Suojauslaskennan johdannaisten ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan

tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen tehon osuus näkyy myös tässä erässä tuloslaskelmassa. Johdannaissopimuksista saadut ja maksetut korot kirjataan suojattavien velkojen oikaisuksi erässä *Korkokulut ja muut vastaavat kulut* tai suojattavien varojen oikaisuksi erässä *Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot*.

Rahoitusinstrumenttien netottaminen

Rahoitusvarat ja -velat vähennetään toisistaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä silloin, kun kirjattujen määrien vähentämiseen toisistaan on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus ja suoritus aiotaan toteuttaa nettomääräisesti tai omaisuuserä aiotaan realisoida ja velka suorittaa samanaikaisesti. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen esitetään liitteessä 19.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Erään voidaan lukea talletuksia ja sijoituksia, joiden maturiteetti hankinta-ajankohdasta on alle 3 kuukautta.

Käyvän arvon määrytyminen

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan

olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Jos rahoitusinstrumentille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa, konserni käyttää arvostettaville instrumenteille soveltuvia, markkinoilla vakiintuneita arvostusmenetelmiä, joita varten on saatavilla riittävästi tietoa käyvän arvon määrittämiseksi. Valitun arvostusmenetelmän tulee sisältää kaikki tekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon rahoitusinstrumentin hinnoittelussa. Arvostusmenetelmässä käytetään mahdollisimman paljon havainnoitavissa olevia syöttötietoja ja mahdollisimman vähän muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja.

Konsernin käypien arvojen luokittelussa käytetään seuraavaa IFRS 13 -standardin mukaista käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

- Taso 1: Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin konsernilla on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa.

- Taso 2: Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta.
- Taso 3: Arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Mikäli syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai historiallisiin hintoihin perustuva, on se määritelmän mukaisesti ei-havainnoitavissa oleva ja luokiteltava tasolle 3. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostukselle.

Rahoitusinstrumentin alkuperäisen kirjaamisajankohdan käypää arvoa osoittaa yleensä parhaiten transaktiohintaa. Jos käypä arvo alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä eroaa transaktiohinnasta ja käypä arvo ei perustu toimivilla markkinoilla täysin samanlaiselle omaisuuserälle tai velalle noteerattuun hintaan tai se ei perustu arvostusmenetelmään, jonka osalta ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaikutus arvostukseen katsotaan olevan vähäinen, tällöin rahoitusinstrumentti arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon ja oikaistaan alkuperäisen kirjaamisajankohdan käyvän arvon ja transaktiohinnan välisen eron jaksottamiseksi (ensimmäisen päivän voitto tai tappio). Tämä erotus jaksotetaan voitoksi tai tappioksi tasaerinä sopimuksen voimassaoloaikana. Instrumentit, joissa on ennen aikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, jaksotetaan ensimmäiseen call-päivään asti.

Käyvän arvon hierarkiatasot, Kuntarahoitus-konsernin käyttämät arvostusmenetelmät sekä arvostusten viitekehys on kuvattu tarkemmin liitteessä 17.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka antaa määräysvallan tietyn, yksilöidyn omaisuuserän (vuokrauksen kohteen) käyttöön vastiketta vastaan tietyksi ajanjaksoksi.

Vuokrasopimusvelat arvostetaan alun perin lisäluoton korolla diskontattujen tulevien vuokratulujen nykyarvoon. Vuokrasopimusvelka arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan alun perin hankintamenoon eli vuokrasopimusvelan suuruiseksi. Vuokrasopimusvelka esitetään taseen erässä *Varaukset ja muut velat* ja niiden korkokulut tuloslaskelmaerässä *Korkokulut ja vastaavat kulut*. Vuokratuista jaetaan korkokuluksi ja vuokrasopimusvelan pääoman vähennykseksi. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään erässä *Aineelliset hyödykkeet*. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan tasapoistoin joko varan taloudellisena vaikutusajana tai vuokrauden aikana. Poistoaika valitaan näistä lyhyemmän mukaan.

Konsernin vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimittilojen, työsuhteautojen ja varastotilojen ja parkkipaikkojen vuokrasopimuksia. Vuokrasopimusten ehdot neuvotellaan yksitellen ja ne voivat sisältää mahdollisuuden pidentää vuokratuista. Määrittäessään vuokrasopimuksen vuokra-aikaa konserni arvioi vuokrasopimusten sisältämät optionaalisuudet sopimuskohtaisesti. Kun konserni on kohtuullisen varma jatko- ja irtisanomisoptioiden käyttämisestä, otetaan ne huomioon vuokra-ajassa.

Konserni on soveltanut IFRS 16.C10(a) mukaisesti helpotettua käyttöönottomenetelmää, joka sallii yhden diskonttokoron soveltamista kaikkiin vuokrasopimusvelkoihin. Suurin osa konsernin vuokravastuusta liittyy toimistotiloihin, joiden vuokrasopimusten sisäistä korkoa ei voida helposti määrittää. Tästä johtuen diskonttokorkona käytetään lisäluoton korkoa (*IBR*). Diskonttokoron maturiteetti on määritelty toimistotilojen ja pysäköintitilan jäljellä olevan vuokra-ajan perusteella. Kaikille vuokrasopimuksille käytetään samaa diskonttokoron maturiteettia, koska muiden vuokrasopimusten kuin toimittilojen vaikutuksen ei katsota olevan laskennan kannalta olennainen.

Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus-konserni toimii vuokralle antajana, on luokiteltu rahoitusleasingsopimuksiksi. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, jos hyödykkeeseen liittyvät taloudelliset tuotot ja riskit siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen käyttäjälle, eli vuokralle ottajalle. Rahoitusleasingsopimukset esitetään taseessa saamisena, joka vastaa nettosijoitusta vuokrasopimukseen. Sopimuksista saatava vuokra jaetaan saamisen lyhennykseksi ja korkotuotoksi. Korkotuotto jaksotetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa saman suuruisen tuottoprosentin mukaisen tuoton vuokra-ajalta. Rahoitusleasingsaamiset esitetään erässä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Saadut korot esitetään tuloslaskelmassa erässä *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

Konsernin rahoitusleasing on irtaimen käyttöomaisuuden, kuten erilaisten koneiden, lääketieteen laitteiden,

kalusteiden, ajoneuvojen sekä IT- ja toimistolaitteiden pitkäaikaista vuokraamista. Lisäksi konserni tarjoaa kiinteistöleasingiä. Leasingasiakkaat ovat samoja kuin antolainaus toiminnassakin eli kunnat, kaupungit, kuntayhtymät ja kuntien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt. Konserni ei kanna leasing-kohteiden jäännösarvoriskiä.

Aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen vain, jos on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja omaisuuserän hankintameno on luotettavasti määriteltävissä. Alkuperäinen arvostaminen tapahtuu hankintamenoon. Hankintameno käsittää osthinnan sisältäen kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuserän saattamisesta valmiiksi sille aiottuun tarkoitukseen, sisältäen myös sisäiset henkilöstökulut. Hankintamenoon ei lueta hyödykkeen käytöstä ja henkilökunnan koulutuksesta aiheutuneita menoja eikä hallinnon menoja ja muita yhteisiä yleismenoja.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineeton hyödyke kirjataan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin 3–8 vuodessa riippuen hyödykkeen taloudellisesta vaikutusajasta. Poistot aloitetaan, kun hyödyke on valmis käytettäväksi. Aineettomien hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika sekä mahdolliset viitteet arvonalentumisesta arvioidaan jokaisena raportointipäivänä. Keskenäiset aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestaus

suoritetaan useammin, jos arvonalentumisesta on viitteitä. Arvonalentuminen on aineettoman hyödykkeen kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän välinen erotus. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään sille rahavirtaa tuottavalle yksikölle, johon omaisuuserä kuuluu. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pienin yksilöitävässä oleva omaisuuseräryhmä, jonka kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuuseräryhmien kerryttämistä rahavirroista. Koska Kuntarahoituksen liike-toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä eikä liiketoiminta ole jaettavissa pienempiin täysin itsenäisesti rahavirtaa tuottaviin yksikköihin, tarkastellaan arvonalentumista määritettäessä Kuntarahoitusta yhtenä rahavirtaa tuottavana yksikkönä.

SaaS-palvelut

SaaS-palveluiden (*Software as a Service*) kehittämisestä johtuvat menot kirjataan erään *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot*. Ennakkomaksuihin aktivoitava määrä on projekti, joka tehdään ennen kuin SaaS-palvelu on konsernin käytettävissä tarvittavassa laajuudessa. SaaS-palveluissa määräysvalta on toisella osapuolella, eikä niitä näin ollen voida aktivoida aineettomana hyödykkeenä. Ennakkomaksua puretaan sopimuksen ajan kuluessa siitä lähtien kun hyödyke on valmis käytettäväksi. Ennakkomaksuihin kirjataan muun muassa ostetut palvelut ja muut kehittämis-hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset.

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

Toimiston perusparannusmenot	vuokra-ajan kuluessa
Rakennukset	25 vuotta
Koneet ja kalusto	5 vuotta
IT-laitteet	4 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Jokaisena raportointipäivänä aineellisten hyödykkeiden osalta arvioidaan, onko arvonalentumisesta viitteitä. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio.

Varaukset ja ehdolliset velat

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli veloitteen perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikajakohta tai toteutuva määrä on epävarma. Veloitteen pitää perustua

joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Veloitteita voi syntyä esimerkiksi tappiollisista sopimuksista tai sellaisten uudelleenjärjestelyiden seurauksena, joilla on olennainen vaikutus konsernin toiminnan luonteeseen ja painopisteeseen. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun uudelleenjärjestelysuunnitelma on hyväksytty ja toimeenpano aloitettu tai asianosaiselle henkilöstölle on kerrottu järjestelyn ehdoista. Varaukset esitetään liitteessä 38 *Varaukset ja muut velat*.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen veloitte, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva veloitte, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdolliset velat esitetään liitteessä 41 *Ehdolliset varat ja velat*.

Oma pääoma

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, kertyneistä voittovaroista ja oman pääoman rahastoista (vararahasto, käyvän arvon rahasto, oman luottoriskin rahasto, suojauskustannusrahasto ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto). Omaan pääomaan voidaan luokitella konsernin liikkeeseen laskemia muita instrumentteja niiden luonteen perusteella. Eräpäivättömät instrumentit, joiden koronmaksu on yksinomaan liikkeeseenlaskijan päätettävissä, luetaan omaksi pääomaksi konsernitilinpäätöksessä.

Emoyhtiön liikkeeseen laskema 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina on oman pääoman ehtoinen laina ja se sisältyy konsernin omaan pääomaan. AT1-pääomalaina on eräpäivätön ja koronmaksu sekä pääoman lunastaminen ovat Kuntarahoituksen määräysvallassa. AT1-pääomalaina on heikommassa etusija-asemassa kuin muut velkasitoumukset. Sen etusija on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia erinä parempi. Lainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestysvoimaa yhtiökokouksessa. Koronmaksu käsitellään oman pääoman vähennyksenä liikkeeseenlaskijan koronmaksupäätösten mukaisesti. Transaktiokulut on vähennetty pääomasta ja ne esitetään laskennallisella verolla vähennettynä AT1-pääomalainan pääomaa vähentävänä eränä omassa pääomassa. Laskennallinen verosaaminen tuloutuu transaktiokulukäytöksen verovähennysten mukana. Oma pääoma on esitetty liitteessä 40.

Tuottojen ja kulujen kirjaaminen

Korkokate

Korkotuotot rahoitusvaroista ja korkokulut rahoitusveloista kirjataan korkokatteeseen. Efektiiivisen koron laskemisessa otetaan huomioon transaktiomenot, emissioerot sekä saadut ja maksetut palkkiot, joiden katsotaan olevan korvausta konsernin ottamasta rahoitusinstrumenttiin liittyvästä riskistä ja joiden katsotaan kuuluvan kiinteäksi osaksi rahoitusinstrumentin efektiiivistä korkoa. Emissioerot jaksotetaan vaihtuvakorkoisten rahoitusvelkojen osalta liikkeeseenlaskusta seuraavaan koronmaksupäivään ja

kiinteäkorkoisten osalta eräpäivään. Vaihtuvakorkoisten saamistodistusten osalta konserni jaksottaa emissioeron eräpäivään asti. Vallitsevassa markkinatilanteessa rahoitusvaran emissioeron ei katsota johtuvan markkinakorkojen muutoksesta, vaan pääosin luottoriskistä. Sijoituksen arvo ei palaudu nimellisarvoon, kun sen korko tarkistetaan markkinakorkojen mukaiseksi, jolloin jaksottaminen seuraavaan koronmaksupäivään ei ole perusteltua. Konserni arvioi markkinatilanteen muutosten vaikutusta jaksottamisperiaatteeseen ja sen soveltamiseen säännöllisesti.

Varoista syntyvät negatiiviset korkotuotot esitetään korkokuluina ja veloista syntyvät negatiiviset korkokulut korkotuottoina. Korkotuottoihin kirjataan varoja suojaavien, suojauslaskennassa olevien johdannaisten korkotuotot ja -kulut ja korkokuluihin kirjataan velkoja suojaavien, suojauslaskennassa olevien johdannaisten korkotuotot ja -kulut.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti. IFRS 15 -standardin mukaiset palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelun sovitut suoriteveloitteet luovutetaan asiakkaalle. Keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään, johon konsernin odotetaan olevan oikeutettu asiakkaalle luovutettavia palveluja vastaan.

Konsernin palkkiotuotot koostuvat pääosin rahoituksen neuvonantopalveluista saatavista palkkioista sekä sähköisistä palveluista perittävistä palkkioista. Palkkioiden suoriteveloitteet täyttyvät palkkion luonteen mukaisesti joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Neuvonantopalveluihin liittyvät palkkiot peritään asiakkaalta pääosin palvelun suorittamisen jälkeen sopimusehtojen mukaisesti ja sähköisiin palveluihin liittyvät palkkiot laskutetaan kerran vuodessa ja tuloutetaan ajan kulumisen perusteella. Muut palkkiot veloitetään ja tuloutetaan palvelun suorituksen yhteydessä.

Palkkiokulut sisältää maksetut takauspalkkiot- ja säilytyskulut sekä varainhankintaohjelmien päivityskulut ja ne kirjataan suoriteperusteella.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot sisältää käypään arvoon tulosvaikuttavasti arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon muutoksen, suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaisten (johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikuttavasti) käyvän arvon muutoksen sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Valuuttatoiminnan nettotuotot sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien osalta realisoitumattomat ja realisoituneet kurssierot. Myös suojauslaskennan suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssierot esitetään tässä erässä.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Erä sisältää käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen myyntivoitot ja -tappiot.

Suojauslaskennan nettotulos

Suojauslaskennan nettotulos sisältää suojauslaskennassa olevien rahoitusvarojen ja -velkojen sekä niitä suojaavien johdannaissopimusten nettotuloksen käypään arvoon arvostamisesta suojatun riskin osalta. Valuuttamääräisten suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten osalta valuuttakurssiero on esitetty *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoissa*.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot sekä muut tuotot.

Hallintokulut

Hallintokulut sisältävät palkat ja palkkiot, eläkekulut sekä muut henkilösivukulut. Lisäksi hallintokuluina esitetään IT-, markkinointi- ja muut hallintokulut.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Erään kirjataan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot sekä mahdolliset arvonalentumiset. Poistoperiaatteet käsitellään kappaleissa *Aineettomat hyödykkeet* ja *Aineelliset hyödykkeet*.

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muissa kuluissa esitetään konsernin maksamat viranomaismaksut, vuokrat sekä muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut.

Viranomaismaksut sisältävät vakaussmaksut sekä hallinto- ja valvontamaksut Finanssivalvonnalle ja Euroopan keskuspankille. Vakausmaksuilla kartutetaan EU:n kriisinratkaisurahastoa. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää vakausmaksujen suuruudesta. Vakausmaksu määräytyy maksuvelvollisen koon sekä sen liiketoiminnan sisältämien riskien mukaan. Tilikaudelle kohdistettava vakausmaksu kirjataan kokonaan kuluksi tilikauden alussa käyttäen arviota maksun suuruudesta ja sitä oikaistaan sen jälkeen, kun maksu on suoritettu. Vakausmaksun lisäksi konserni maksaa Rahoitusvakausvirastolle hallintomaksua, joka määräytyy samoilla perusteilla kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu. Hallintomaksu kirjataan suoriteperusteella *Liiketoiminnan muihin kuluihin*.

Finanssivalvonnan valvontamaksu perustuu kiinteään perusmaksuun sekä valvottavan taseen loppusummaan. Euroopan keskuspankille maksettava valvontamaksu määräytyy valvottavan merkittävyden ja riskiprofiilin perusteella. Valvontamaksut kirjataan suoriteperusteella *Liiketoiminnan muihin kuluihin*.

Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Erässä esitetään IFRS 9 -standardin mukaiset odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenuun luokitelluista rahoitusvaroista sekä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista sekä lopulliset luottotappiot ja niiden palautukset kaikkien rahoitusvarojen osalta.

Luottotappioiden ja arvonalentumisten periaatteet käsitellään kappaleessa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

Työsuhde-etuudet

Konsernin palkitsemisjärjestelmä on kokonaisuudessaan maksuperusteinen ja sen kuvaus on saatavilla konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi.

Palkat ja palkkiot koostuvat lyhytaikaisten työsuhde-etuuksien lisäksi työsuhteen päättämiseen liittyvistä etuuksista. Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet ovat työsuhde-etuuksia (muuta kuin työsuhteen päättämiseen liittyviä etuuksia), jotka odotetaan maksettavan kokonaisuudessaan kahdentoista kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana työntekijät suorittavat asianomaisen työn. Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet ovat työsuhde-etuuksia, jotka annetaan vastikkeeksi siitä, että työntekijän työsuhde päättyy, kun konserni päättää lopettaa työntekijän työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisaikaa tai työntekijä päättää hyväksyty tarjotut etuudet vastikkeeksi työsuhteen päättämisestä.

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta. Konsernin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia järjestelyitä. Maksupohjaisissa eläkejärjestelyissä konserni maksaa kiinteitä eläkevakuutusmaksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä konsernilla tämän jälkeen ole juridista tai todellista velvollisuutta lisämaksujen suorittamiseen, jos eläkevakuutusyhtiöllä ei ole riittäviä varoja maksaa eläkkeitä kuluvalta tai aiemmilta kausilta. Eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman erään *Tuloverot* kirjataan konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot sekä laskennallisten verojen muutokset IAS 12 -standardin *Tuloverot* mukaisesti. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjatuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan niiden verolakien perusteella, jotka on tilinpäätöspäivään mennessä säädetty tai käytännössä hyväksytty.

Laskennalliset verot voivat muodostua väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä sekä verotuksessa vahvistetuista tappioista. Konsernissa laskennalliset verot muodostuvat emoyhtiössä tehdyn luottotappiovarauksen sekä poistoeron purkamisesta konsernitilinpäätöksessä. Lisäksi laskennallisia veroja

muodostuu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen arvonmuutoksista, oman luottorisikin muutoksista nimenomaisesti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvelkojen osalta sekä suojauskustannusten (*Cost-of-Hedging*) kirjaamisesta muiden laajan tuloksen erien kautta.

AT1-pääomalainan ja siihen liittyvien liikkeeseenlasku- ja korkokulujen käsittelyerosta emon erillistilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen välillä aiheutuu laskennallisia veroja. Laskennalliset verot on esitetty liitteessä 33. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää tiettyjä johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin.

Konsernin tekemät keskeiset oletukset liittyvät tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioita koskeviin merkittävimpiin epävarmuustekijöihin, joihin sisältyy myös koronapandemian mahdollisiin lyhyt- ja pitkäaikaisiin vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät. Nämä liittyvät muun muassa käyvän arvon määrittämiseen sekä rahoitusvarojen odotettavissa oleviin luottotappioihin.

Käyvän arvon määrittämiseen liittyvä johdon harkinta

Jos rahoitusinstrumentille on saatavilla toimivilla markkinoilla noteerattu hinta, on johdon käyttämän harkinnan tarve yleensä vähäinen. Jos rahoitusinstrumentille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa, konserni käyttää käyvän arvon määrittämiseksi arvostusmenetelmiä. Näihin arvostusmenetelmiin liittyy jonkin verran johdon arviointia ja harkintaa, joiden aste riippuu syöttötietojen saatavuudesta ja instrumentin monimutkaisuudesta. Niiden instrumenttien arvostusten osalta, jotka on arvostettu markkinoilla vakiintuneilla arvostusmenetelmillä ja joissa kaikki käytetyt syöttötiedot noteerataan toimivilla markkinoilla, on arvostuksessa tarvittavan arvionvaraisuuden tai harkinnan taso vähäinen. Vaadittu arvionvaraisuuden ja johdon harkinnan aste ovat merkittävämpiä niille instrumenteille, jotka arvostetaan monimutkaisemmilla malleilla ja joissa osa tai kaikki syöttötiedot ovat vähemmän likvidejä tai ei-havainnoitavissa olevia. Johdon harkintaa vaaditaan sopivien syöttötietojen, oletusten, arvostusparametrien ja mallintamistekniikoiden valinnassa ja soveltamisessa, erityisesti silloin, kun syöttötietojen noteeraukset ovat vähäisiä tai on sovellettava ekstrapolointitekniikoita.

Kuntarahoitus-konserni esittää rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkiatasot liitetiedossa. Johdon harkintaa tarvitaan, kun määritellään hierarkiataso, johon tietyt instrumentit tulisi luokitella, erityisesti silloin, kun käypä arvo määräytyy useiden syöttötietojen perusteella, joista osa on havainnoitavissa ja osa ei. Lisäksi

instrumentin luokittelu voi muuttua ajan myötä syöttötietojen likviditeettimuutoksista johtuen. Konserni esittää myös herkkyyksianalyysin tason 3 rahoitusinstrumenttien osalta käyttämällä mahdollisia vaihtoehtoisia oletuksia tason 3 syöttötiedolle. Mahdollisten vaihtoehtoisten oletusten määrittäminen vaatii johdon harkintaa.

Käyvän arvon määrittämiseen liittyvät arvostusmenetelmät ja -kontrollit sekä määrälliset tiedot ja käyvän arvon hierarkiatasot herkkyyksianalyysiin on esitetty liitteessä 17 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*. Muutokset rahoitusinstrumenttien käyvissä arvoissa vaikuttavat tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot ja Suojauslaskennan nettotulos* sekä muissa laajan tuloksen erissä eriin *Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatavista rahoitusvaroista, Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos ja Suojauskustannuksen (Cost-of-Hedging) muutos*.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan liittyvä johdon harkinta

Arvon alentumistappioiden määrittäminen IFRS 9 -standardin mukaan edellyttää kaikissa rahoitusvarojen ryhmissä harkintaa erityisesti liittyen tulevaisuuden kassavirtojen määrään ja ajoitukseen sekä vakuuksien arvoihin, kun arvonalentumistappioita määritetään ja luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan. Näihin arviointeihin vaikuttavat monet tekijät, joiden muutokset voivat johtaa erisuuruisiin varauksiin. Odotettavissa olevat luottotappioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*.

Konsernin odotettavissa olevien luottotappioiden laskelmat ovat monimutkaisten mallien tuotosta. Mallit sisältävät lukuisia oletuksia, jotka koskevat muuttujien valintaa ja niiden keskinäisiä riippuvuuksia. Odotettavissa olevien luottotappioiden mallien elementtejä, joita pidetään harkintaa sisältävinä ja arvioina ovat:

- Konsernin sisäinen luottoluokitusmalli, joka määrittää laiminlyönnin todennäköisyydet yksittäisille luokille.
- Konsernin kriteerit sen arvioimiseksi, onko luottoriskissä tapahtunut merkittävä lisääntyminen sekä kvalitatiivinen arviointi.

- Odotettavissa olevien luottotappioiden mallien kehittäminen mukaan lukien erilaiset kaavat ja muuttujien valinta.
- Makrotaloudellisten skenaarioiden ja taloudellisten muuttujien, kuten työttömyysasteen ja vakuuksien arvon, välisten suhteiden määrittäminen sekä näiden vaikutus laiminlyönnin todennäköisyyksiin (*PD*), laiminlyöntihetken vastuiden määrään (*EAD*) ja tappio-osuuksiin (*LGD*).
- Tulevaisuuteen suuntautuvien makrotaloudellisten skenaarioiden valinta ja niiden painotetut todennäköisyydet odotettavissa olevan luottotappiomallin taloudellisten muuttujien määrittämiseksi.

Konserni tarkastelee mallejaan säännöllisesti toteutuneisiin luottotappioihin verrattuna sekä muokkaa malleja tarvittaessa.

Konserni on kirjannut mallin mukaisen odotettavissa olevien luottotappioiden lisäksi 340 tuhannen euron suuruisen harkinnanvaraisen lisävarauksen (*management overlay*) kattamaan koronapandemiasta johtuvaa asiakkaiden luottoriskin heikentymistä, joka ei vielä heijastu niihin konsernin sisäisiin riskiluokkiin, joiden viimeisin vuosipäivitys perustuu asiakkaan tilinpäätöksen 2019 tietoihin.

Uusien standardien soveltaminen

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laatimisperiaatteita kuin vuonna 2019, lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, joita konserni on soveltanut 1.1.2020 alkaen.

Muutokset IFRS-standardeihin sisältyviin Käsitteellistä viitekehystä koskeviin viittauksiin (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu viitekehys kokoaa viime vuosina käyttöön otetuissa standardeissa IASB:n käyttämän ajattelun. Käsitteellinen viitekehys palvelee pääasiassa IASB:n työkaluna standardien kehittämisessä sekä tukee IFRS Interpretations Committeea standardien tulkinnassa. Viitekehys ei kumoa yksittäisten IFRS-standardien vaatimuksia eikä sillä ole ollut välitöntä vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 3:een Liiketoimintojen yhdistäminen — Liiketoiminnan määritelmä (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu kokonaisuus omaisuuseräryhmä vai liiketoiminta. Muutoksella ei ole ollut välitöntä vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen ja IAS 8:aan Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpöytäarvojen arvioiden muutokset ja virheet — Olennaisen määritelmä (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää ja sisältävät ohjeistusta helpottamaan käsitteen johdonmukaista soveltamista kaikissa IFRS-standardeissa. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutoksella ei ole ollut välitöntä vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 16:een Vuokrasopimukset — Koronapandemiaan liittyvät vuokrahelputukset (sovellettava 1.6.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos sallii vuokralle ottajien jättää kirjaamatta vuokrahelputukset vuokrasopimusten muutoksina, mikäli helputukset ovat koronapandemian suora seuraus ja ne täyttävät tietyt ehdot. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen, sillä konsernilla ei ole ollut koronapandemiasta johtuvia vuokrahelputuksia.

IBOR –uudistuksesta johtuvat standardimuutokset *IBOR-uudistus*

IBOR-uudistuksessa on kyse maailmanlaajuisesta muutoksesta, jonka tavoitteena on IBOR-viitekorkojen (*Interbank Offered Rate*) korvaaminen vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä viitekoroilla (*Risk Free Rate, RFR*). Uudistuksen taustalla on muun muassa IBOR-viitekorkojen paljastuneet manipulointitapaukset. Euroopan unionissa uudistusta

sääntelee vertailuarvoasetus (*EU Benchmark Regulation*). Näkyvimmin IBOR-uudistus vaikuttaa LIBOR-viitekorkoihin (*London Interbank Offered Rate*), jotka ovat paneeli-pohjaisia viitekorkoja viidessä eri valuutassa (USD, GBP, EUR, CHF, JPY) ja joiden noteeraus päättyi 2021 jälkeen, minkä vuoksi kyseisiin viitekorkoihin sidotut rahoitusinstrumentit tulee muuttaa tai korvata vuoden 2021 aikana. Aikataulu erityisesti USD LIBOR-viitekorkon osalta on kuitenkin vielä epävarma ja saattaa siirtyä joidenkin maturiteettien osalta myöhemmäksi. EU:n vertailuarvoasetuksessa viitekorot kuten EONIA, EURIBOR, LIBOR, WIBOR ja STIBOR on luokiteltu kriittisiksi.

Euribor on Kuntarahoitus-konsernin eniten käyttämä IBOR-viitekorko. Euriborkoron laskentaperiaatteet muuttuivat vuoden 2019 aikana. Heinäkuussa 2019 Belgian finanssi- ja markkinaviranomainen (*FSMA*) myönsi Euriboriin liittyvän valtuutuksen EU:n vertailuarvoasetuksen nojalla. Tämä mahdollistaa sen, että markkinaosapuolet voivat jatkaa Euriborin käyttöä sekä nykyisille että uusille sopimuksille. Konsernin tämän hetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Kuntarahoitus-konsernilla on IBOR-ehtoisia rahoitusinstrumentteja, jotka tullaan korvaamaan tai muuttamaan osana IBOR-uudistusta. Muutosten ajoitukseen ja eri siirtymätapoihin liittyy kuitenkin vielä epävarmuutta monilla markkina-alueilla, joissa konserni toimii. Konsernin

arvion mukaan IBOR-uudistus vaikuttaa erityisesti sen varainhankinnan tuotteisiin, johdannaisiin, riskienhallintaan, IT-järjestelmiin, arvostuksiin, vakuuksien hallintaan ja suojauslaskentaan. Toistaiseksi IBOR-uudistuksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin riskienhallinnan periaatteisiin, jotka kuvataan tarkemmin liitteessä 2 *Riski-enthallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

IASB:n antamat helpotukset

IASB (*International Accounting Standards Board*) käsittelee IBOR-uudistusta ja sen vaikutuksia taloudelliseen raportointiin kahdessa vaiheessa. Tavoitteena on helpottaa yhtiöiden siirtymistä IBOR-viitekoroista riskittömiin viitekorkoihin ja väliaikaisesti helpottaa niiden IFRS-standardien vaatimuksia, jotka voisivat muodostua esteeksi IBOR-uudistuksen toteutumiselle. Helpotukset koskevat yksinomaan muutoksia, jotka johtuvat suoraan IBOR-uudistuksesta. Mahdollisiin muihin muutoksiin sovelletaan normaaleja IFRS-standardien vaatimuksia myös IBOR-uudistuksen aikana. Annettavat helpotukset ovat merkityksellisiä Kuntarahoitus-konsernille erityisesti, koska konserni soveltaa suojauslaskentaa IBOR-ehtoja sisältäviin suojaussuhteisiin.

Syyskuussa 2019 IASB julkaisi standardimuutoksen IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin, jonka käytön EU hyväksyi 15.1.2020. Näillä vaiheen 1 standardimuutoksilla helpotetaan suojauslaskennan edellytyksien täyttymistä IBOR-uudistuksesta johtuvan suojauskohteen tai

suojausinstrumentin kassavirtojen ajoitukseen ja määrään liittyvän epävarmuuden aikana, jotta suojauslaskentaa voidaan jatkaa näiden suojaussuhteiden osalta.

Konserni on soveltanut 1.1.2020 alkaen IBOR-uudistukseen liittyviä vaiheen 1 muutoksia IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin. Muutoksia sovelletaan takautuvasti niihin suojaussuhteisiin, jotka olivat voimassa 1.1.2020 tai jotka on tehty sen jälkeen ja joihin IBOR-uudistus suoraan vaikuttaa. Vaiheen 1 muutosten soveltaminen lopetetaan, kun IBOR-uudistuksen aiheuttama epävarmuutta suojauskohteen tai suojausinstrumentin kassavirtojen ajoitukseen ja määrään ei enää ole tai kun suojauslaskenta päätetään.

Elokuussa 2020 IASB julkaisi vaiheen 2 standardimuutoksen IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 -standardeihin, jonka käytön EU hyväksyi 14.1.2021. Vaiheen 2 helpotukset käsittelevät tilanteita, jotka saattavat vaikuttaa taloudelliseen raportointiin, kun nykyinen IBOR-viitekorko korvataan. Vaiheen 2 standardimuutokset mahdollistavat, että suojauslaskentaa ei tarvitse lopettaa pelkästään siksi, että suojauskohtetta, suojausinstrumenttia tai suojattua riskiä muutetaan IBOR-uudistuksen seurauksena. Muutoksista johtuvat mahdolliset arvostusmuutokset kirjataan kuitenkin normaalisti osana suojauslaskennan tehottomuutta. Vaiheen 2 standardimuutokset sisältävät myös helpotuksia rahoitusinstrumentteihin tehtävien muutosten kirjanpitokäsittelyyn. IBOR-uudistuksen edellyttämät ja taloudellisesti vastaavat (*economic*

equivalence) muutokset rahoitusinstrumentteihin otetaan huomioon päivittämällä efektiivistä korkoa siten, että se vastaa muutosta korkokannassa. Vaiheen 2 standardimuutokset ovat voimassa 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutosten aikaisempi soveltaminen on myös sallittua. Kuntarahoitus-konserni soveltaa vaiheen 2 standardimuutoksia 31.12.2020 alkaen. Vaiheen 2 standardimuutosten soveltaminen lopetetaan, kun IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset on toteutettu.

IBOR-uudistus ja suojauslaskenta

Konsernin suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan tarkemmin tämän liitteen kohdassa *Suojauslaskenta*.

Konserni on liikkeeseen laskenut useissa eri ulkomaan valuutoissa olevia kiinteäkorkoisia velkainstrumentteja, joihin konserni soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa käyttämällä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (*cross currency interest rate swaps*) tai kiinteästä vaihtuvakorkoiseen korkojohdannaisen (joissa maksetaan USD LIBOR) ja vaihtuvasta vaihtuvaan valuutanvaihtosopimuksen yhdistelmää (joissa saadaan USD LIBOR) suojausinstrumenttina. Vaiheen 1 standardimuutokset mahdollistavat suojauslaskennan jatkamisen, vaikka suojattu riski, kuten GBP LIBOR, USD LIBOR tai muut IBOR-viitekorkot, ei välttämättä enää ole erikseen tunnistettavissa. Tämä helpotus ei kuitenkaan koske vaatimusta, jonka mukaan korkoriskikomponentin

on edelleen oltava luotettavasti määritettävissä. Jos riskikomponenttia ei enää voida luotettavasti määrittää, suojaussuhde lopetetaan. Vaiheen 2 standardimuutokset taas mahdollistavat olemassa olevien IBOR-ehtoisten suojaussuhteiden suojauslaskennan jatkamisen tilanteessa, jossa IBOR-uudistuksen seurauksena suojaussuhteeseen tehdään sellaisia muutoksia, jotka normaalitilanteessa johtaisivat suojauslaskennan päättämiseen. Tällaisia muutoksia ovat mm. suojatun riskin muuttaminen IBOR-viitekorosta uuteen riskittömään viitekorkoon tai suojausinstrumenttiin tehtävät muutokset, jos suojausinstrumentti on sidottu IBOR-viitekorkoon ja se muutetaan IBOR-uudistuksen johdosta riskittömään viitekorkoon. Konserni ei ole tehnyt yllä kuvattuja vaiheen 2 mukaisia muutoksia suojaussuhteisiinsa vuoden 2020 aikana.

Kuntarahoitus-konserni soveltaa myös IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa euromääräisiin kiinteäkorkoisiin liikkeeseen laskettuihin velkoihin, jotka se suojaa johdannaisilla vaihtuvakorkoiseksi Euriboriksi. Lisäksi konsernilla on euromääräistä kiinteäkorkoista ja pitkiin viitekorkoihin sidottua antolainausta ja leasingrahointusta. Lainoihin ja leasingiin liittyvätkä korkoriskiltä suojautaan Euribor-korkojohdannaisilla. Konserni soveltaa IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoisiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin lainoihin ja IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon

suojauslaskentaa kiinteäkorkoisiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun leasingiin ja strukturoituun antolainaukseen. Koska Euriborin uskotaan jatkavan viitekorkona myös tulevaisuudessa, konserni ei tällä hetkellä odota IBOR-uudistuksesta johtuvia muutoksia näihin suojaussuhteisiin.

IBOR-uudistukseen liittyvästä epävarmuudesta huolimatta prospektiivinen tehokkuustestaus perustuu vaiheen 1 helpotusten mukaisesti sopimuksen mukaisiin ehtoihin, suojattuihin kassavirtoihin tai suojattuihin riskeihin. Suojaussuhteista aiheutuva tehottomuus kirjataan normaaliin tapaan erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* kuvattujen mahdollisten tehottomuuden lähteiden lisäksi IBOR-uudistus saattaa aiheuttaa tehottomuutta, koska suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien siirtyminen IBOR-viitekoroista uusiin riskittömiin viitekorkoihin voi tapahtua eriaikaisesti. Tämä voi johtaa suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien toisistaan poikkeaviin arvostuksiin.

IBOR-uudistuksen johdosta rahoitusinstrumentteihin tehtävät muutokset

Kuntarahoitus-konsernilla on joitakin liikkeeseen laskettuja valuuttamääräisiä vaihtuvakorkoisia velkoja, joissa on poistuva IBOR-viitekorko ja eräpäivä vuoden 2021 jälkeen. Kyseisiin velkoihin ei sovelleta suojauslaskentaa, vaan ne on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon

tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Konserni on aloittanut neuvottelut kyseisten velkojen takaisinostamiseksi tai uudelleenstrukturoimiseksi. Verrattuna konsernin kokonaisvarainhankintaan IBOR-viitekorkoisen varainhankinnan määrä on pieni.

Lisäksi konsernilla on johdannaissopimuksia, joissa on poistuva IBOR-viitekorko ja eräpäivä vuoden 2021 jälkeen. Nämä johdannaissopimukset sisältävät sekä suojauslaskennassa olevia (kuvattu edellä kohdassa *IBOR-uudistus ja suojauslaskenta*) sopimuksia että muutoin suojaavia sopimuksia. IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset voidaan toteuttaa johdannaissopimukseen muun muassa uudelleenstrukturointina, fall back -ehtojen aktivoitumisena tai sopimuksen purkamisen kautta riippuen tavasta, jolla IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset toteutetaan rahoitusinstrumenttiin, jota kyseinen johdannainen suojaa.

Konsernin kahdenväliset johdannaissopimukset tehdään ISDA:n (*International Swaps and Derivatives Association*) johdannaissopimusten alla. ISDA on IBOR-uudistuksen johdosta laatinut uudet parannellut sopimusehdot sellaisten tilanteiden varalle, joissa jonkin viitekoron noteerauksia ei ole enää saatavilla (*fall back -ehdot*). Konserni on sopinut johdannaissopimuksensa kanssa näiden uusien ehtojen sisällyttämisestä sopimukseen. Muutokset sopimuksissa astuvat voimaan tammikuussa 2021.

Kuntarahoitus-konsernin IBOR-viitekorkosidonnaisuudet

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto konsernin niistä IBOR-viitekoron sisältävistä rahoitusinstrumenteista (pl. johdannaissopimukset), jotka erääntyvät vuoden 2021 jälkeen.

31.12.2020 (1 000 €)	Vuoden 2021 jälkeen erääntyvien IBOR-viitekorkoisten rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo 31.12.2020
Rahoitusvarat	
Euribor *	12 497 869
Rahoitusvarat yhteensä	12 497 869
Rahoitusvelat	
Euribor *	-
USD Libor	51 433
JPY Libor	28 176
Rahoitusvelat yhteensä	79 609

* Konsernin tämän hetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto konsernin vuoden 2021 jälkeen erääntyvien IBOR-viitekorkosidonnaisten suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten nimellisarvoista.

31.12.2020 (1 000 €) VAIHTUVAKORKOINEN VIITEKORKO	Vuoden 2021 jälkeen voimassaolevien johdannaissopimusten nimellisarvo
SEK Stibor	99 658
USD Libor	8 556 760
Euribor*	31 825 920
Yhteensä	40 482 338

* Konsernin tämän hetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Jos suojaavan johdannaisen molemmat legit (*receive/pay leg*) ovat vaihtuvakorkoisia, on ne esitetty yllä olevassa taulukossa erikseen soveltuvan viitekoron kohdalla.

IBOR-siirtymäprojekti

Konsernissa on perustettu IBOR-siirtymäprojekti, jonka omistaa Capital Markets -toiminnon johtaja. Projektiin osallistuu henkilöitä mm. riskienhallinnasta, varainhankinnasta, treasuryä, lakiosastolta, taloudesta ja tietohallinnosta. Projektin tavoitteena on varmistaa konsernin sujuva siirtyminen vaihtoehtoisten riskittömien korkojen käyttöön.

Vuoden 2019 aikana konsernissa toteutettiin IBOR-esiselvitys ja valmistauduttiin IBOR-siirtymäprojektiin.

Vuonna 2020 heinäkuussa LCH-keskusvastapuolen (*London Clearing House*) kautta keskitetysti selvitettyjen euro-määräisten korkojohdannaisten diskonttausmenetelmä muuttui EONIA (*Euro Overnight Index Average*) -korosta uuteen €STR (*Euro Short-term Rate*) -korkoon. Vastaava muutos toteutettiin lokakuussa 2020 Yhdysvaltain dollarin määräisille keskitetysti selvitetuille korkojohdannaisille diskonttausmenetelmän muuttamiseksi Fed Funds -korosta uuteen SOFR (*Secured Overnight Financing Rate*) -korkoon. Lisäksi vuoden 2020 viimeisellä vuosineljänneksellä konserni neuvotteli merkittävän osan johdannaiskaupankäyntiin liittyvien lisävakuussopimusten (*Credit Support Annex, CSA*) vakuudelle maksettavan korkoehdon

uusiksi. Sopimuksissa siirryttiin EONIA-korosta €STR-korkoon ja muutettiin kyseisten johdannaissopimusten diskonttausmenetelmää vastaavasti. Osa neuvotteluista siirtyi vuoden 2021 puolelle ja niiden johdannaisten osalta diskonttausmuutos toteutetaan vastaavasti myös vuoden 2021 puolella. Diskonttausmenetelmän muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernituloslaskelmaan, sillä diskonttausmenetelmien aiheuttamat arvostusmuutokset korvattiin lähtökohtaisesti vastaavan suuruisilla käteiskompensaatioilla.

Vuoden 2021 aikana konsernin IBOR-siirtymäprojektissa keskitytään erityisesti poistuvien IBOR-viitekorkosidonnaisten instrumenttien muuttamiseen tai korvaamiseen vaihtoehtoisilla riskittömillä koroilla tai muutoin taloudellisesti vastaavin ehdoin.

Kuntarahoitus-konserni seuraa myös tiiviisti markkinoita ja kehittää valmiuksia uusien vaihtoehtoihin riskittömiin viitekorkoihin perustuvien tuotteiden liikkeeseen laskemiseen. Lisäksi konserni seuraa markkinoille tulevien vaihtoehtoihin riskittömiin viitekorkoihin perustuvien tuotteiden tarjoamia uusia sijoitusmahdollisuuksia.

Konsernin kaikessa vaihtuvakorkoisessa luotonannossa ja leasingrahoituksessa on viitekorkona Euribor. Koska Euribor-viitekoron odotetaan jatkavan, konserni odottaa tällä hetkellä IBOR-uudistuksen vaikuttavan ainoastaan rajoitetusti asiakastoimintoihin. Konserni on sitoutunut asiakkaidensa oikeudenmukaiseen kohteluun ja seuraa tarkkaan markkinoiden kehittymistä. Konserni laatii viestintä- ja koulutussuunnitelman varmistaa, että asiakasvastaavilla on riittävät tiedot ja pätevyys vastata asiakkaiden tarpeisiin asianmukaisesti.

Muilla vuonna 2020 voimaan tulleilla tai muuteilla standardeilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2020 mennessä.

Konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Standardit ja tulkinnat otetaan käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB:n julkistamat säännökset, jotka tulevat voimaan myöhemmin kuin 1.1.2020:

Muutokset IAS 16:een Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet – Property, Plant and Equipment — Proceeds before Intended Use* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutosten mukaan keskeneräisen aineellisen hyödykkeen käytöstä syntyneiden tuotteiden myyntituotot ja niihin liittyvät valmistusmenot tulee kirjata tulostilivai-
kutteisesti. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 37:ään Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat – Tappiolliset sopimukset – Costs of Fulfilling a Contract* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla selvennetään, että kun tappiollista sopimusta koskeva varaus kirjataan väistämättä aiheutuvien menojen perusteella, näihin menoihin sisällytetään välittömien lisämenojen lisäksi myös kohdistettu osuus muista välittömistä menoista. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Johto arvioi, että muilla tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla standardeilla ja tulkintoilla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

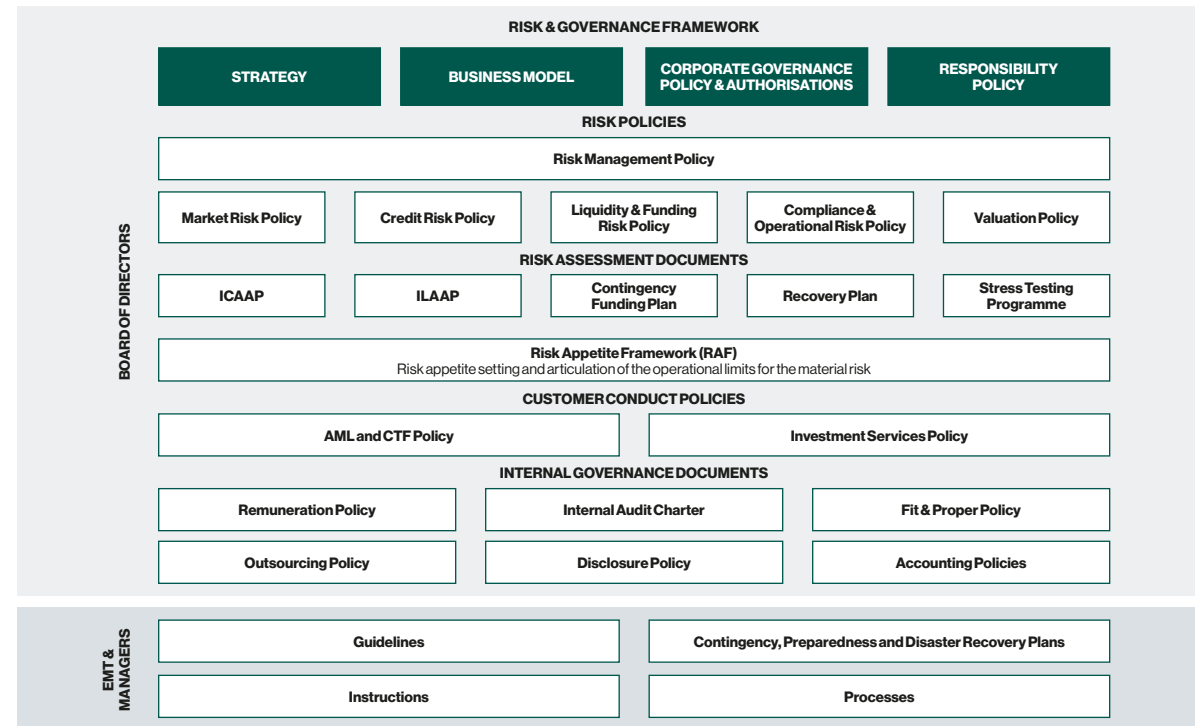
Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Kuntarahoitus-konsernin liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan konsernin riskiaseman säilyminen hallituksen vahvistamissa puitteissa. Konserni soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että emoyhtiön hyvää luottoluokitusta (Aa1/AA+) ei vaaranneta.

Konserni kartoittaa säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja kehittää jatkuvasti menetelmiä riskien tunnistamiseksi, mittaamiseksi ja hallitsemiseksi. Riskejä arvioidaan säännöllisesti toteutettavien riskianalyysojen avulla. Analyysien tavoitteena on tunnistaa toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomia uusia haasteita ja riskejä sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta analyysien tulosten perusteella. Konserni suojautuu ja vähentää tunnistamia riskejä vakuuksilla, takauksilla, johdannaissopimuksilla, vakuutuksilla ja aktiivisella riskien hallinnalla. Konsernilla ei ole arvionsa mukaan vastuita, joihin sisältyy wrong-way-riskiä (vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyydellä on positiivinen korrelaatio yleisten markkinariskitekijöiden kanssa).

Hallitus on vahvistanut konsernille sen hallintoa ja riskienhallintaa koskevan kehikon (*Risk and Governance Framework*) ja sen osana keskeiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokasta toteuttamista koskevat politiikat ja prosessit alla olevan kuvan mukaisesti.

Konsernin riskinottohalukkuuden viitekehys (*Risk Appetite Framework, RAF*) määrittelee tavoite- ja enimmäistasot eri riski-indikaattoreille. Viitekehystä päivitetään säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, ja dokumentin hyväksyy emoyhtiön hallitus. Riskinottohalukkuuden viitekehys auttaa:

1. Tehokkaasti tunnistamaan, mittaamaan ja hallitsemaan strategiasta lähtöisin olevia riskejä sekä muita liiketoimintaan liittyviä sisäisiä ja ulkoisia riskejä,
2. Määrittelemään ja päättämään riskin määrästä, jonka konserni haluaa kantaa toteuttaessaan liiketoimintastrategiaansa, sekä aktiivisesti kommunikoimaan siitä,
3. Edistämään asiantuntevaa keskustelua konsernin riskinottohalukkuudesta ja mahdollistamaan päätösten haastamisen koskien liiketoimintaa ja riskien ottamista.

Viitekehys on linkitetty sekä lyhyen että pitkän aikavälin strategiaan suunnitelmiin, pääomaan ja talouteen liittyviin suunnitelmiin, elvytysuunnitelmaan (*Recovery Plan*) ja palkitsemispolitiikkaan. Viitekehys on linjassa ICAAPin (*Internal Capital Adequacy Assessment Process*) ja ILAAPin (*Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*) kanssa.

Konsernin riskinottohalukkuuden viitekehys on kuvattuna viereisessä kuvassa. Konserni on pysynyt vuoden aikana hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa.

Yhteenveto konsernin riskinottohalukkuuden viitekehyyksen indikaattoreista

Riskipilarit	Riski-indikaattorit	Tavoite
Kannattavuus ja pääomat	Luottoluokitus Vähimmäisomavaraisuusvaatimus (CRR ja CRR II) Korkokatesuhde Kulu-tuotto-suhde CET1-suhdeluvun muutos	Riittävän tulotason, kannattavuuden ja pääomien ylläpitäminen jopa stressitilanteissa.
Jälleensuoritus- ja maksuvalmiusriski	Maksuvalmiusvaatimus NSFR-tunnusluku Rahoitusvaje Jälleensuorituksen liittyvät indikaattorit Selviytymishorisontti	Riittävän maksuvalmiuspuskurin ja kestävä rahoitusaseman ja -profiilin ylläpitäminen jopa stressitilanteissa.
Luottoriskit	Järjestämättömät saamiset Odotettavissa olevat luottotappiot Keskimääräinen sisäinen riskiluokitus (asuntorahoitus) Nimikonsentraatio (asuntorahoitus) Keskimääräinen luottoluokitus (likviditeettiportfolio) Maantieteellinen keskittyneisyys (likviditeettiportfolio)	Kuntarahoituksen liiketoimintamalliin sopivan vakaan luottoriskiprofiilin ylläpitäminen.
Markkinariskit	EVE-riski Tuloriski Basis-riski Valuutariski Hintariski Käyvän arvon volatiteetti Varovainen arvostaminen (<i>prudent valuation</i>)	Kuntarahoituksen liiketoimintamalliin sopivan vakaan markkinariskiprofiilin ylläpitäminen.
Operatiiviset riskit	Maine Henkilöstöhallintoon liittyvät indikaattorit IT- ja liiketoiminnan jatkuvuusriskit Tietoverkkorikollisuus ja tietosuojariskit Sisäiset väärinkäytökset Prosessi- ja menettelytapariskit Säännösten rikkomukset Operatiiviset tappiot	Tehokkaan operatiivisen valvonnan ja sääntöjen noudattamisen ylläpitäminen toimivan ja vastuullisen liiketoiminnan tukemiseksi.

Konsernin riskinottohalukkuudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2020 aikana. Koronapandemiasta huolimatta konsernin riskiasema on tilikaudella säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Konsernin arvion mukaan riskienhallinta on täyttynyt sille asetetut vaatimukset. Konsernin riskienhallintaa ja käytettyjä riskienhallintamenetelmiä ja -prosesseja kehitetään jatkuvasti. Vuoden 2020 aikana on kehitetty erityisesti riskienhallinnan järjestelmäympäristöä. Riskiasemasta raportoidaan säännöllisesti emoyhtiön hallitukselle osana kuukausittaista riskiraportointia. Lisäksi riskienhallintajohtaja esittää vähintään puolivuositain hallituksen riskivaliokunnalle laajemman kokonaiskatsauksen riskiasemasta suhteessa eri riskialueisiin. Koronapandemian aiheuttamassa poikkeuksellisissa olosuhteissa konsernin riskiasemaa on raportoitu yhtiön johdolle ja hallitukselle normaaliolosuhteita tiheämmin.

Koronapandemia voi mahdollisesti pitkittyessään vaikuttaa konsernin vastapuoliriskeihin ja likviditeettisalkun luotto- riskeihin, maksuvalmiuden ylläpitämiseen, luotonantoon ja liiketoimintaprosesseihin liittyviin riskeihin. Kuntarahoitus-konserni on tarkoituksellisesti tehnyt muutoksia likviditeettiportfolionsa allokointiin ja pyrkinyt sitä kautta

edelleen laskemaan jo ennestään matalia riskitasojaan. Toistaiseksi koronapandemian puhkeaminen ja siihen liittyvä talouden epävarmuuden kasvu on vaikuttanut Kuntarahoitus-konsernin taloudelliseen tilanteeseen ja riskiasemaan melko rajoitetusti. Yleisten pandemiarajoitusten myötä konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti.

Useat konsernin pääomamarkkinatapahtumien vastapuolet sijaitsevat Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joka on eroamassa (*Brexit*) Euroopan unionista (*EU*). *Brexitin* jälkeen joidenkin konsernin Yhdistyneissä kuningaskunnassa toimivien vastapuolten kyky tarjota rahoituspalveluja *EU*:ssa sijaitseville vastapuolille on rajoitettu, minkä vuoksi kyseiset vastapuolet ovat päättäneet siirtää toimintansa *EU*:n jäsenvaltioihin. Rahoituksen ja likviditeetin hallinnan jatkuvuuden varmistamiseksi konserni on uudistanut liikesuhteitaan vastaavasti. Nämä uudelleenjärjestelyt ovat vaatineet neuvotteluja ja uusien oikeudellisten asiakirjojen laatimista sekä liiketoiminnan siirtämistä uusille yksiköille. *Brexitin* välittömät vaikutukset konsernille ovat vähäisiä. *Brexitin* kokonaisvaikutuksia pitkällä aikavälillä konsernille ja yleensä finanssimarkkinoihin on kuitenkin edelleen vaikea arvioida.

Lisäksi meneillään on *IBOR*-uudistus, jossa on kyse maailmanlaajuisesta muutoksesta, jonka tavoitteena on *IBOR*-viitekorkojen (*Interbank Offered Rate*) korvaaminen vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä viitekoroilla (*Risk Free Rate, RFR*). Uudistuksen taustalla on muun muassa *IBOR*-viitekorkojen paljastuneet manipulointitapaukset. *EU*:ssa uudistusta sääntelee vertailuarvoasetus (*EU Benchmark Regulation*). Näkyvimmin *IBOR*-uudistus vaikuttaa *LIBOR*-viitekorkoihin (*London Interbank Offered Rate*), jotka ovat paneelipohjaisia viitekorkoja viidessä eri valuutassa (*USD, GBP, EUR, CHF, JPY*) ja joiden noteeraus päättyy 2021 jälkeen, minkä vuoksi kyseisiin viitekorkoihin sidotut rahoitusinstrumentit tulee muuttaa tai korvata vuoden 2021 aikana. Aikataulu erityisesti *USD LIBOR*-viitekoron osalta on kuitenkin vielä epävarma ja saattaa siirtyä joidenkin maturiteettien osalta myöhemmäksi. *EU*:n vertailuarvoasetuksessa viitekorot kuten *EONIA, EURIBOR, LIBOR, WIBOR* ja *STIBOR* on luokiteltu kriittisiksi. Toistaiseksi *IBOR*-uudistuksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin riskienhallinnan periaatteisiin. Konsernin *IBOR*-siirtymäprojektin tilannetta käsitellään laajemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *IBOR-uudistus*.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

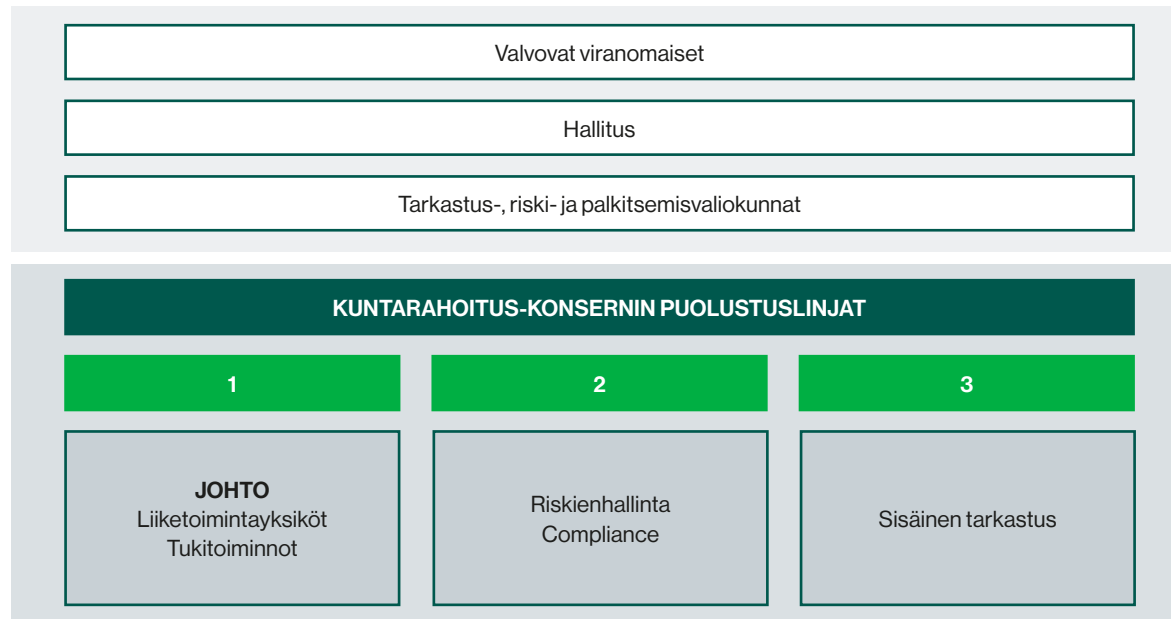
Kuntarahoituksen toimintaan liittyvien riskien hallinta on organisoitu kolmeen puolustuslinjaan. Kuntarahoitus-konsernilla on konsernin koko toiminnan kattava riskienhallintajärjestelmä, joka pitää sisällään eri osastojen ja päätöksentekoelementtien selkeät tehtävät ja vastuut. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että konsernissa toimitaan vahvistettujen politiikkojen ja prosessien mukaisesti.

Tätä tukevat eri prosesseihin liittyvät kontrollit. Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla ja sisäisen valvonnan toimintatavat määritetään huomioiden toiminnan luonne ja laajuus. Ensisijaisesti sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäistä toimintaa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia emoyhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, yhtiöjärjestyksessä ja sekä muussa lainsäädännössä ja viranomaissäänteilyssä määritellyistä tehtävistä. Hallituksen tehtävät ja toimintaperiaatteet Kuntarahoituksessa on vahvistettu osana Corporate Governance -politiikkaa ja sen liitteenä olevassa hallituksen työjärjestyksessä. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla. Hallituksen keskeisiin tehtäviin kuuluu vahvistaa konsernin strategia, vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti, seurata konsernin taloudellista tilannetta ja valvoa, että hallinto ja erityisesti riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty johdon toimesta. Hallitus päättää myös kaikista toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden laajakantoisista asioista.

Lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja järjestääkseen työnsä mahdollisimman tehokkaasti Kuntarahoituksen hallitus on perustanut avukseen tarkastusvaliokunnan, riskivaliokunnan sekä palkitsemisvaliokunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun. Hallitus voi perustaa tarpeen mukaan myös muita valiokuntia.

Tarkastusvaliokunnan tarkoituksena on hallituksen valmistelevana elimenä avustaa hallitusta taloudelliseen raportointiin ja sisäiseen valvontaan liittyvissä tehtävissä. Työnsä puitteissa tarkastusvaliokunta valvoo myös tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Riskivaliokunta avustaa hallitusta luottolaitoksen riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että toimiva johto noudattaa hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskivaliokunnan on arvioitava, vastaavatko laitoksen pääomaa sitovista palveluista perimät hinnat laitoksen liiketoimintamallia ja riskistrategiaa sekä jos näin ei ole, valmisteltava hallituksen hyväksyttäväksi suunnitelma asian korjaamiseksi. Riskivaliokunnan on myös avustettava hallituksen palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa ja arvioitava, kannustavatko palkitsemisjärjestelmät ottamaan huomioon laitoksen riskit, pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset sekä tuottojen jaksotuksen ja tuottojen kertymistodennäköisyyden.

Hallituksen palkitsemisvaliokunta valmistelelee palkitsemisjärjestelmään liittyvien tavoitteiden asettamista, palkitsemisjärjestelmän tavoitteiden saavuttamisen arviointia, palkitsemisjärjestelmän kehittämistä sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajalle raportoivien henkilöiden palkkoja, palkkiota ja etuja koskevat asiat hallituksen päätettäväksi.

Ensimmäisessä puolustuslinjassa johdolla, liiketoimintayksiköillä ja tukitoiminnoilla on omistajuus olennaisista riskityypeistä, ja ne ovat vastuussa riskien tunnistamisesta, arvioinnista sekä hallinnasta. Kuntarahoituksen riskinottohalukkuus, ohjeet, prosessit, kontrollit ja limiitit ohjaavat tätä työtä. Kaikki työntekijät, jotka toimivat ensimmäisessä puolustuslinjassa ovat omien työtehtäviensä osalta vastuussa riskien hallinnasta.

Toinen puolustuslinja käsittää riippumattoman riskienhallinta- ja compliance -toiminnon. Riippumaton riskienhallintatoiminto täydentää liiketoimintayksiköiden työskentelyä itsenäisellä valvonta- ja raportointivastuullaan. Riippumaton riskienhallinta on vastuussa riskeihin liittyvistä ohjeistuksista ja prosesseista, neuvonnasta ja tiedotuksesta, riskistrategian, -limiittien ja riskinottohalukkuuden linjaamisesta osana riskinottohalukkuuden viitekehystä, sekä hallituksen ja johtoryhmän tiedotuksesta Kuntarahoituksen riskiprofiiliin tai -strategiaan mahdollisesti vaikuttavista asioista. Compliance-toiminnon päätehtäviin kuuluvat johdolle tapahtuva raportointi Kuntarahoituksen toimintaan vaikuttavan sääntelyn muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista operatiivisiin toimintoihin. Lisäksi tehtäviin kuuluvat sisäinen tiedotus, koulutus ja ohjeistus sääntelyyn perustuen, sisäisten prosessien tarkistaminen sääntelyä vastaavaksi sekä kommunikointi valvontaviranomaisten kanssa ja tähän liittyvien toimenpiteiden seuranta konsernissa.

Kolmannessa puolustuslinjassa riippumaton sisäinen tarkastus tekee säännöllisesti riskiperusteisia tarkastuksia hallituksen ja tarkastusvaliokunnan hyväksymän vuosisuunnitelman mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on kahden ensimmäisen puolustuslinjan riippumaton tarkastelu ja se hoitaa tehtävänsä täysin muista puolustuslinjoista riippumattomana.

Stressitestit

Kuntarahoitus-konserni tekee jatkuvasti liiketoimintaansa liittyvää stressitestausta emoyhtiön hallituksen hyväksymän stressitestiohjelman (*Stress Testing Programme*) mukaisesti. Vuosittaiset ICAAP- ja ILAAP-prosessit sisältävät vakavaraisuuden ja likviditeetin riittävyden stressitestausta. Liiketoiminnasta riippumaton riskienhallinta on vastuussa stressiskenaarioiden suunnittelemisesta yhteistyössä liiketoimintayksiköiden kanssa. Alkuvuonna 2020 suoritettujen testauksen päätavoitteena oli analysoida Kuntarahoitus-konsernin vakavaraisuuden ja kannattavuuden kehitystä ajanjaksolla 2020–2023. Testauksen kohteina olivat liiketoiminta-, markkina- ja luottoriskit ja näiden arvioidut taloudelliset vaikutukset eri olosuhteissa. Lisäksi likviditeetin riittävyttä testattiin usean eri stressiskenaarion avulla. Stressitestien tulokset osoittivat aiempien vuosien tapaan, että nykyisillä vakavaraisuusvaatimuksilla oman pääoman taso on tarkastellun ajanjakson aikana riittävä myös erittäin epäsuotuisten olosuhteiden vallitessa. Lisäksi omien varojen osuus täytti myös tulevan 3 % vähimmäisomavaraisuusvaatimuksen (*leverage ratio*). Likviditeetin osalta stressitestit osoittivat, että likviditeetin määrä on riittävä myös erittäin epäsuotuisten olosuhteiden vallitessa.

Konserni suoritti lisäksi loppuvuonna 2020 osana elvytys-suunnitelmaansa koronapandemiaskenaarion sisältäneen ns. käänteisen stressitestin (*reverse stress testing*). Tämän stressitestin avulla pyritään löytämään liiketoiminnan

jatkuvuutta uhkaavia äärimmäisen negatiivisia skenaarioita sekä toimenpiteitä, joita käyttämällä konserni pystyy selviytymään tilanteesta ja jatkamaan liiketoimintaansa.

Pääoman hallinta

Kuntarahoitus-konsernin omaa pääomaa koskevat tavoitteet suhteessa konsernin riskinottoon ja toimintaympäristöön määritellään vuosisuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhorisontti ulottuu vähintään kolmeen vuoteen, jotta pystytään ennustamaan liiketoiminnan tuloskehitystä ja omien varojen riittävyttä suhteessa muuttuvasta sääntelystä tuleviin kasvaviin pääomavaateisiin sekä reagoimaan riittävän ajoissa mahdollisiin lisäpääomitarpeisiin. Hallitus hyväksyy vakavaraisuuden hallintasuunnitelman (ICAAP) ja valvoo sitä. Konserni päivittää vakavaraisuuden hallintasuunnitelmansa vähintään kerran vuodessa ja suunnitelman toteutumista seurataan neljännesvuosittain.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on ohjata ja varmistaa, että konsernin vakavaraisuus täyttää asetetut tavoitteet sekä viranomaisvaatimukset, jotta toiminnan jatkuvuus voidaan varmistaa. Vakavaraisuuden hallinta on jatkuvaa ja olennainen osa konsernin strategisen suunnittelun prosessia, joka kattaa strategisten tavoitteiden asettamisen, kehityshankkeiden määrittämisen sekä taloudelliset ennusteet seuraaville vuosille. Tämä tehdään yhteistyössä toimivan johdon ja hallituksen kanssa, ja lopullisen strategian hyväksyy emoyhtiön hallitus. Toimiva johto huolehtii siitä, että konsernin operatiiviset toimenpiteet vastaavat hallituksen vahvistaman strategian mukaisia linjauksia. Toimiva johto

laatii vuosisuunnittelun yhteydessä liiketoimintasuunnitelman tulevalle vuodelle ja liiketoimintaennusteet sitä seuraaville vuosille. Tässä yhteydessä arvioidaan myös konsernin riskiasemaa ja sen vaikutusta taloudelliseen asemaan. Riskien arvioinnissa ja mittaamisessa käytetään apuna säännöllisin väliajoin toteutettavia riskianalysejä sekä erilaisia stressitestiskenaarioita. Näiden pohjalta päivitetään vuosittain vakavaraisuuden hallinnan suunnitelma ja päätetään mahdolliset toimenpiteet omien varojen vahvistamiseksi. Omien varojen riittävyttä seurataan myös kuukausittain liiketoiminnan analysoinnin yhteydessä.

Konserni laskee vakavaraisuuden EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) ja luottolaitosdirektiivin (2013/36/EU) säännöksiin perustuen. Luottoriskin vakavaraisuusvaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade perusmenetelmällä. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on konsernin valuuttapositio hyvin pieni. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainojen määrityksissä käytetään Standard & Poor'sin, Moody's Investor Servicen sekä Fitch Ratingsin antamia luokitustietoja. Edellä mainitut yhtiöt ovat vakavaraisuuslaskennassa Finanssivalvonnan hyväksymiä luottoluokituslaitoksia. Kuntarahoitus käyttää luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin vähentämistekniikoita, kuten antolainatoiminnassa kuntien

antamia takauksia sekä Suomen valtion antamia täytetäkauksia. Johdannaisten osalta käytetään vähentämistekniikkana nettoutussopimuksia, lisävakuussopimuksia (*IS-DA/Credit Support Annex*) sekä Kuntien takauskeskuksen myöntämiä takauksia joidenkin johdannaistavapuoilien vastapuoliriskin vakavaraisuusvaateen pienentämiseksi.

Kuntarahoitus-konserni julkistaa tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen vakavaraisuutta ja riskienhallintaa koskevan Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että Kuntarahoitus-konserni valitsisi väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että konserni ei pystyisi sopeuttamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin.

Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyyseihin asiakkaiden tarpeista, ennusteisiin markkinoiden kehityksestä sekä kilpailutilanteen ja toimintaympäristön muutosten analysointiin. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain osana strategiaprosessia sekä johtoryhmän toteuttaman vuosittaisen arvioinnin yhteydessä. Nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2024, ja sen päivitystarvetta arvioidaan vuosittain.

Koronapandemia ei ole konsernin johdon arvion mukaan vaikuttanut merkittävästi konsernin strategiaan riskeihin.

Jälleenrahoitus- ja maksuvalmiusriski

Jälleenrahoitusriskillä tarkoitetaan lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyvää riskiä. Kuntarahoitus-konserni hallitsee jälleenrahoitusriskiä rajoittamalla rahoitusvarojen ja -velkojen välistä keskimaturiteettia. Rahoitusvaje lasketaan varojen (asiakasrahoitus ja likviditeettiportfolio) ja velkojen (varainhankinta) keskimääräisen maturiteetin erotuksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että konserni ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuvelvoitteistaan, joita rahoitussopimusten toteuttaminen tai muu rahoitus-toiminta aiheuttaa. Konserni hallitsee maksuvalmiusriskiä asettamalla limitit käytettävissä olevan lyhytaikaisen likviditeetin maksuvalmiusvaatimukselle (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*), NSFR-tunnusluvulle (*Net Stable Funding Ratio*) pidemmän aikavälin rakenteellisten likviditeettierojen hallitsemiseksi sekä pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyydelle (*survival horizon*).

Konserni on tunnistanut useita likviditeetin lähteitä riskinottohalukkuuden viitekehysten määritelmän mukaisen konservatiivisen maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskiprofiilin ylläpitämiseksi. Ensisijaiset likviditeetin lähteet ovat lyhytaikainen ja pitkäaikainen varainhankinta, likviditeettiportfolio, repo-markkinat ja käteinen. Keskuspankin likviditeettijärjestely on konsernille toissijainen likviditeetin lähde.

Konserni noudattaa etukäteisvarainhankinnan (*prefunding*) -periaatetta ja hankkii rahoitusta lyhyen ja pitkän aikavälin varainhankinnan muodossa. Tällä varmistetaan riittävän likviditeetin jatkuva saatavuus kaikissa markkinaolosuhteissa. Likviditeettiportfolio vähimmäismäärä määritetään skenaarioanalyysien avulla vastaamaan sisäisiä ja lakisääteisiä likviditeettitarpeita. Likviditeettitarpeen kattamiseksi konserni arvioi ensin rahoituksen saatavuutta pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen varainhankinnan muodossa. Jos rahoitusta ei tällä tavoin olisi saatavissa, konserni voisi hyödyntää likviditeettiportfolioa myymällä omaisuuseriä tai käyttämällä niitä vakuutena repo-markkinoilla. Konsernilla on voimassa olevat sopimukset vastapuolten kanssa kahdenvälisen takaisinostosopimusten (repo-sopimusten) tekemiseksi. Repo-järjestelyjä voidaan käyttää kattamaan lunastuksista johtuvat lyhytaikaiset likviditeettitarpeet ja mahdolliset muut odottamattomat muutokset likviditeettiasemassa.

Keskeinen elementti konsernin jälleenrahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnassa on erittäin likvidin, hyvin tasapainotetun matalariskisen likviditeettiportfolio ylläpitäminen, niin että likvidit varat voidaan joko myydä tai käyttää vakuutena repo-markkinoilla odottamattomassa ja äkillisessä likviditeettitarpeessa. Likviditeettiportfolio koostuu pääasiassa etukäteisvarainhankinnasta (*prefunding*), jota ei vielä ole käytetty asiakasrahoitukseen. Likviditeettiportfolio pidetään tasolla, jolla sekä likviditeetin vähimmäisriittävyydelle (*LCR*) että pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyydelle (*survival horizon*) on riittävä puskuri normaalin liiketoiminnan jatkamiseksi yllättävässä likviditeettitarpeessa. Konsernin maksuvalmiuden hallitsemiseen käytettävät likvidit varat (*High Quality Liquid Assets, HQLA*) on esitetty alla olevassa taulukossa:

**LIKVIDIT VARAT, HQLA
(1 000 €)**

	31.12.2020	%-osuus	31.12.2019	%-osuus
Taso 1	8 560 796	85 %	7 748 230	79 %
Taso 2a	896 100	9 %	762 354	8 %
Taso N	580 086	6 %	1 341 015	14 %
Yhteensä	10 036 984	100 %	9 851 601	100 %

Likviditeettiportfolio jaetaan likviditeetin laadun mukaisiin tasoihin, niin että tasoja 1 ja 2a pidetään korkealaatuisina likvideinä varoina. Likviditeettitason N varat ovat likvidejä normaalissa markkinatilanteessa (muut likvidit varat).

Jos ensisijaiset rahoituksen lähteet eivät joko ole riittäviä, saatavissa ajoissa tai kustannukset niiden käytöstä nousisivat liian korkeiksi, konserni voi käyttää toissijaisena likviditeetin lähteenä keskuspankin likviditeettijärjestelyä. Konsernin kuntasektorille myöntämät antolainat hyväksytään vakuudeksi keskuspankissa. Konserni on pantannut osan lainasalkusta varmistaakseen tarvittaessa tämän likviditeettilähteen saatavuuden milloin tahansa (Liite 42 *Annetut vakuudet*). Lisäksi konserni pystyy kasvattamaan likviditeettijärjestelyä lisäämällä lainoja vakuuspooliin. Likviditeettijärjestely testataan säännöllisesti, jotta voidaan varmistua siitä, että likviditeetti on tarvittaessa käytettävissä päivän sisäisesti.

Likviditeettiaseman stressitestaaminen on keskeinen väline konsernin likviditeetin riittävyyden arvioimisessa. Stressitestit tehdään pääasiassa kuukausittain. Stressitestausten tavoitteena on selvittää, onko konsernilla riittävä likviditeetti liiketoiminnan jatkamiseen sekä perus- että stressiskenaariotilanteissa.

Liiketoiminnan vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä laaditaan myös likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma (*Liquidity and Funding Plan*). Suunnitelman hyväksyy emoyhtiön hallitus ja se katselmoidaan neljännesvuosittain riskivaliokunnan toimesta, joka raportoi havaintonsa hallitukselle. Likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma on osa konsernin ILAAPia ja se sisältää varainhankinnan ja likviditeetin suunnittelun ja ennustamisen. Likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma on yhdenmukainen ICAAPin perusskenaarion kanssa. Suunnitelman tavoitteena on pitää konsernin maksuvalmiuden ja varainhankinnan taso hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa. Siinä otetaan huomioon myös taloudelliset näkökulmat konsernin riittävän pitkän aikavälin kannattavuuden varmistamiseksi.

Vuosittain toteutettavan ILAAPin puitteissa konserni arvioi maksuvalmiuden riittävyyttä ennustetun likviditeettitarpeen kattamiseksi sekä perus- että stressiskenaarioiden osalta. ILAAP on olennainen osa konsernin riskienhallinnan viitekehystä, joka sisältää muut strategiset prosessit, kuten riskinottohalukkuuden viitekehysten, ICAAPin, elvytysuunnitelman sekä palkitsemispolitiikan. Riskinottohalukkuuden viitekehys formalisoi näiden prosessien välisen vuorovaikutuksen. Stressitestejä tarvitaan konsernin maksuvalmiuden arvioimiseen kattavalla ja tulevaisuuteen suuntautuvalla tavalla. ILAAP koostuu perusskenaariosta, joka on linjassa ICAAPin perusskenaarion kanssa. Ainoa poikkeus näiden välillä on oletettu rajoitettu pääsy jälleenrahoitusmarkkinoille.

Konserni pyrkii ylläpitämään vahvaa luottoluokitustaan kaikissa markkinaolosuhteissa voidakseen toteuttaa varainhankintasuunnitelmaansa tehokkaasti ja kustannus- tehokkaasti. Tämän tukemiseksi konsernilla on käytössä standardisoituja viitelainojen liikkeeseenlaskuohjelmia, jotka tarjoavat konsernille joustavuutta ja helpottavat toimeenpanoa. Lisäksi konserni käyttää kahdenvälisiä laina-asiakirjoja joidenkin varainhankinnan vastapuolten kanssa. Kuntarahoituksen kaikella varainhankinnalla on Kuntien takauskeskuksen (KTK) takaus.

Varainhankinnan keskittymäriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että konserni on liian riippuvainen tietystä tuotteesta, markkinasta, maantieteellisestä alueesta, sijoittajalta tai maturiteetista saadusta varainhankinnasta. Riskin pienentämiseksi konserni varmistaa varainhankinnan hajauttamisen eri tuotteille, markkinoille, maturiteeteille ja sijoittajatyypeille, eikä painota liikaa mitään yksittäistä rahoituslähdettä. Hajautuksen mahdollistamiseksi konserni pyrkii ylläpitämään hyviä suhteita sijoittajiin ja järjestäjäpankkeihin sekä etsimään aktiivisesti uusia potentiaalisia sijoittajia ja markkinoita. Konsernin varainhankinnan hajauttaminen suunnitellaan yksityiskohtaisesti osana vuosittaista likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelmaa.

Alla olevissa taulukoissa esitetään konsernin rahoitusvelkojen maturiteettijakauma.

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTIJAKAUMA

31.12.2020
(1 000 €)

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 737	759	29 601	38 614	37 488	765 199
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	137 168	388 332	979 706	1 427 094	1 505 614	4 437 915
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 673 256	4 505 609	13 857 502	3 185 728	3 754 717	33 976 813
Varaukset ja muut velat	237 212	-	-	-	-	237 212
Yhteensä	9 706 373	4 894 700	14 866 809	4 651 436	5 297 819	39 417 138

31.12.2019
(1 000 €)

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 096 374	841	7 049	30 054	67 817	1 202 135
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	56 844	151 225	1 159 614	1 510 590	1 610 580	4 488 853
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 837 785	4 188 237	14 343 596	4 143 021	1 891 846	31 404 486
Varaukset ja muut velat	103 627	-	-	-	-	103 627
Yhteensä	8 094 630	4 340 303	15 510 259	5 683 666	3 570 243	37 199 101

Rahoitusvelkojen tasearvot ja tulevat korkokassavirrat on muunnettu euroiksi tilinpäätöskurssiin. Velat, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Erä *Velat luottolaitoksille* sisältää CSA-vakuustalletuksia 658 120 tuhatta euroa (1 095 340 tuhatta euroa), jotka on esitetty maturiteetti luokassa 0–3 kuukautta, vaikka niiden tosiasiallinen ulosvirtauspäivä ei ole tiedossa ja riippuu johdannaisten markkina-arvojen kehityksestä. Osa seuraavan 12 kuukauden aikana erääntyväksi esitetystä määrästä on call-ehtoista ja tämän hetkisen call-ennusteen mukaan tästä määrästä ennakoidaan erääntyvän noin 30–50 %. Vuoden 2020 aikana erääntyi tällaisia velkoja ennakaisesti 34 % (24 %).

Alla olevissa taulukoissa esitetään konsernin johdannaisten maturiteettijakauma käyvin arvoin.

JOHDANNAISTEN MATURITEETTIJAKAUMA

31.12.2020
(1000 €)

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Johdannaissaamiset	13 995	81 899	454 061	583 520	1 224 688	2 358 163
Johdannaishelvet	-184 922	-124 631	-1 728 905	-185 014	-637 098	-2 860 570
Johdannaissaamisten ja -velkojen korot	133 434	239 860	698 692	268 969	128 374	1 469 329

31.12.2019
(1000 €)

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Johdannaissaamiset	95 560	82 925	623 358	404 855	1 038 300	2 244 997
Johdannaishelvet	-112 249	-224 564	-846 044	-143 177	-435 976	-1 762 010
Johdannaissaamisten ja -velkojen korot	178 431	272 975	800 940	231 360	95 151	1 578 857

Kuntarahoitus suojaa kaiken varainhankinnan euromääräiseksi ja vaihtuvakorkoiseksi. Suojaavien johdannaisten kokonaisvaikutuksen arvioimiseksi johdannaissaamisten ja -velkojen erääntyvät korkokassavirrat on esitetty nettona. Johdannaiset, joissa on ennaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista.

Konserni on esittänyt rahoitusvarojen maturiteettijakauman eräännyttämisen perusteella liitteessä 18.

Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että konserni ei kykenisi realisoimaan tai kattamaan positioitaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

Konserni seuraa markkinoiden ja sijoitustuotteiden likviditeettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja. Lähes kaikki käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Lopuille saamistodistuksista lasketaan markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota. Arvostusmenetelmät ja arvostuksessa käytetyt syöttötiedot on kuvattu tarkemmin liitteessä *17 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*.

Koronapandemia aiheutti keväällä kansainvälisillä pääomamarkkinoilla merkittäviä markkinahäiriöitä. Markkinatilanteen rauhoittumisen kannalta keskuspankkien nopea toiminta ja mittavat elvytyspaketit ovat olleet keskeisessä roolissa. Poikkeustilanteesta huolimatta Kuntarahoitus-konserni pystyi tilikauden aikana jatkamaan varainhankintaansa lähes normaalista ja varmistamaan asiakkaitensa rahoituksen jatkuvuuden. Lisääntyneen rahoituskysynnän vuoksi konsernin vuoden 2020 varainhankintaohjelman kokoa kasvatettiin vuoden aikana. Konsernin varainhankinnan pitkäaikaisena strategiana on ollut hajauttaminen eri valuuttoihin, eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin. Tämä strategia, Kuntarahoituksen maine sijoittajien keskuudessa sekä suomalaisen kuntasektorin turvallisuus sijoituskohteena varmisti Kuntarahoitukselle pääsyn markkinoille erityisesti kevään aikana ajankohtina, jolloin se oli monille muille toimijoille vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sopimusvastapuoli ei suoriudu sitoumuksistaan. Luottoriski on määritelty olennaiseksi riskiksi riskinottohalukkuuden viitekehyksessä huolimatta siitä, että konsernin luottoriskiä vähennetään merkittävästi takauksilla ja/tai vakuuksilla sekä sillä, että Kuntarahoitus rahoittaa ainoastaan julkisyhteisöjä niin, että kaikki myönnetyt luotot luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Asiakasrahoitus on yksi luottoriskien lähde, mutta luottoriskiä voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukko-velkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista. Myös maa- ja selvitysriskit luetaan luottoriskeihin.

Alla olevassa taulukossa esitetään konsernin enimmäisaltistuminen luottoriskille ryhmiteltynä tase-erän mukaan.

ENIMMÄISALTISTUS LUOTTORISKILLE (1000 €)	31.12.2020			31.12.2019		
	Jaksotettu hankintameno ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	,josta odotettavissa olevat luottotappiot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti *	Jaksotettu hankintameno ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	,josta odotettavissa olevat luottotappiot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti *
Käteiset varat	5 565 801	0	-	4 909 338	0	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 841 853	-43	-	818 323	-28	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 977 887	-1 091	44 438	24 747 332	-186	51 100
Saamistodistukset	1 733 355	-42	4 029 859	1 775 862	-104	3 940 456
Johdannaissopimukset	-	-	2 358 163	-	-	2 244 997
Muut varat	244 875	-4	-	160 097	-4	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 353 978	-4	-	2 361 323	-4	-
Yhteensä	39 717 750	-1 184	6 432 459	34 772 275	-327	6 236 553

* Sisältää kaikki rahoitusvarat, jotka on arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti (IFRS 9-luokitukset; luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti).

Kuntien takauskeskuksesta annettu laki (*KTK-laki*) asettaa Kuntarahoituksen toiminnalle rajat, joiden voidaan katsoa toimivan myös merkittävänä luottoriskin hallinnan välineenä. Kuntien takauskeskus (*KTK*) on julkisoikeudellinen laitos, jonka tarkoituksena on KTK-lain mukaan turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä. Tarkoituksen toteuttamiseksi KTK voi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, joka käytetään antolainaukseen kunnille, kuntayhtymille, kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille sekä valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille. Kuntarahoitus voi tarjota rahoitusta, johdannaisia tai muita palveluja vain KTK-lain mukaisille asiakkaille ja kohteisiin. Kuntarahoituksen kaikella varainhankinnalla on KTK-takaus, minkä lisäksi Kuntarahoituksella on KTK:n myöntämiä takauksia joidenkin vastapuolten johdannais-sopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

KTK-lain ohella Kuntarahoituksen asiakkaisiin liittyvien luottoriskien hallinnan peruseriaatteena on, että kaiken asiakkaille myönnettävän rahoituksen ja johdannaissaatavien on Kuntarahoituksen vakavaraisuuslaskennassa saatava niin sanottu nollariskipaino. Tämä kaiken rahoituksen nollariskisyyden vaatimus poikkeaa liiketoimintamallina yleisesti muista luottolaitoksista ja näiden luottoriskipolitiikkaan olennaisesti kuuluvista ja edellytettävistä

vakuushallinnan yksityiskohtaisemmista riskienhallintalinjauksista. Kuntarahoituksen luottoriskipolitiikka ja siihen liittyvät toimintatavat nojautuvat keskeisesti tähän periaatteeseen.

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, tai kiinteistökiinnitys ja valtion täytetäkaus. Takauksen tai takaus- ja vakuusjärjestelyn tulee kattaa myönnettävä rahoitus täysimääräisesti. Takaukset ja saatujen vakuuksien käypä arvo otetaan huomioon myös odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Kuntarahoitus ei kannaa leasingkohteiden jäännösarvoriskiä. Kuntarahoituksella ei ole ollut toimintansa aikana lopullisia luottotappioita asiakkaidensa rahoituksessa mahdollisten kiinteistövakuuksien realisoinnin ja takausten jälkeen.

Kunta-asiakkaat jaetaan kolmeen luokkaan: kunnat, kuntayhtymät ja kuntayhtiöt. Lain mukaan suomalainen kunta ei voi mennä konkurssiin (KonkL 120/2004). Kunnilla on rajoittamaton oikeus nostaa ansiotuloihin perustuvaa kunnallisveroastetta ja tästä syystä, yhdessä kuntien muiden itsemääräämisoikeuksien kanssa, suomalaisella kunnalla on valtioiden mukaisesti nollariskipaino luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa. Suomalaiset kunnat ja kaupungit

voivat myös perustaa kuntayhtymiä tarjotakseen palveluja, jotka heidän on laillisesti tarjottava asukkailleen tai harjoitukseen aluekehitystä. Kunnat ovat yhdessä kuntayhtymien jäseniä ja ovat täysimääräisesti vastuussa niiden rahoituksesta ja muista vastuista. Kaikki kuntayhtiöiden lainat ovat kuntien (tai kuntayhtymien) takaamia. Näin ollen laiminlyönnin riskin kattaa aina viimekädessä kunta, joka ei lain mukaan voi mennä konkurssiin. Kun lainalla on kunnan tai kuntayhtymän 100 % omavelkainen takaus, Kuntarahoitus-konserni voi hakea maksua suoraan takaajalta lainaehtoisten mukaisesti. Takaajalla on takaussitoumuksen perusteella velvollisuus, lainapääoman lisäksi, maksaa korot ja lainan muut liittämissä kustannukset.

Asuntoasiakasryhmä koostuu kahdentyyppisistä asuntoyhtiöistä: kuntien (tai kuntayhtymien) omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt ja muut yleishyödylliseksi nimetyt yhteisöt. Kunnat takaavat kuntien tai kuntayhtymien omistamille asuntoyhtiöille myönnettyt lainat, tai nämä lainat voidaan myös luokitella valtion tuella myönnettyihin asuntolainoihin, jolloin lainoilla on kiinteistövakuus ja Suomen valtion täytetäkaus. Valtion tukemaa asuntotuotantoa ovat valtion viranomaisen nimeämät yhteisöt ja niiden määräysvallassa olevat yhteisöt, jotka harjoittavat asuntojen vuokrausta tai tuotantoa ja ylläpitoa. Asuntoyhtiöt nimeää ympäristöministeriön valvonnassa toimiva valtion virasto Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, ARAn. Asuntoyhtiöiden lainoilla on Suomen valtion täytetäkaus, joka kattaa jäännösriskit, jotka ylittävät kyseisen kiinteistön vakuudesta realisoitavan määrän. Kun lainalla on Suomen

valtion täytetäkaus, vaaditaan vakuutena olevalle kiinteistölle pääsääntöisesti ensisijainen kiinnitys, paitsi jos laina on valtion tukema asuntolaina, joka myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle, jolloin laissa ei vaadita vakuutta. Ensisijaisen vakuuden määrän on oltava vähintään 1,3 kertaa lainan määrä. Täytetäkauksen nojalla Suomen valtio vastaa velasta siltä osin kuin sitä ei kateta asuntolainan vakuuden realisoinnista saatavilla varoilla.

Huolimatta Kuntarahoitus-konsernin nollariskiasiakkaisiin perustuvasta liiketoimintamallista konsernilla on käytössä kaikkiin asiakkaisiin nähden riskiluokitusjärjestelmä, jossa asiakkaalle annetaan riskipisteytys osana luotonmyöntöprosessia. Lisäksi riippumaton riskienhallinta laatii vuosittain asiakasanalyysin kaikista asiakkaista, jossa määritetään asiakkaan kulloinkin riskiluokka. Vuosittainen analyysi ja riskiluokan päivitys tehdään tilinpäätöksen tunnuslukuihin, toimintakertomukseen ja muuhun saatavilla olevaan informaation perustuen. Asiakkaan riskiluokitus vaikuttaa rahoituksenmyöntöä koskeviin lisäanalysoinnin tarpeisiin, rahoituksen myöntämiseen, päätösvaltuuksiin ja mahdollisesti hinnoitteluun. Konsernilla on ollut käytössään asiakaskokonaisuuskohtaiset limiitit vuoden 2020 alusta lähtien. Lisäksi konserni laskee kiinteistövuokudellisten lainojen lainoituksessa rahoituksen suhdetta kohteen vakuusarvoon (*Loan-to-Value, LTV*) ja seuraa säännöllisesti LTV-arvojen kehittymistä.

Alla olevassa taulukossa esitetään konsernin asiakasrahoituksen riskiluokkajakauma (jossa riskiluokka 5 edustaa parasta luottokelpoisuutta) suhteutettuna kokonaispääomaan, joka pitää sisällään antolainauksen, leasingsaamiset, kuntatodistukset ja taseen ulkopuoliset sitovat luottolupaukset.

RISKILUOKKA	31.12.2020	31.12.2019
5	24,7 %	18,6 %
4	28,0 %	35,9 %
3	37,9 %	37,3 %
2	7,7 %	6,2 %
1	1,8 %	2,1 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Luottoriskien hallinta perustuu edellä kuvattujen käytäntöjen lisäksi asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, asiakkaiden tuntemiseen, sopimusvastapuolten huolelliseen valintaan, vastapuolikohtaisiin luottoluokitus- ja määrällimiitteihin, luotettavaan ja ammattitaitoiseen henkilöstöön, päätöksentekovaltuuksiin, kattavaan dokumentointiin sekä jatkuvaan sisäiseen valvontaan ja raportointiin.

Konserni määrittää järjestämättömät saamiset (*Non-Performing Exposures, NPE*) saamisiksi, jotka täyttävät vähintään toisen alla olevista kriteereistä.

- Merkittävät saatavat, jotka ovat viivästyneet yli 90 päivää;
- Konsernin Credit Groupin (asiakasrahoitus) tai ALM Groupin (likviditeettiportfolio) arvion mukaan on todennäköistä, ettei velallinen maksa luottovelvoitettaan kokonaan ilman vakuuksien realisointia, riippumatta siitä, onko viivästyneitä suorituksia tai kuinka monta päivää suoritukset ovat viivästyneet.

Järjestämättömät saamiset käsitellään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa vaiheen 3 vastuina.

Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukykyvystä johtuen. Lainanhoitojoustosaamiset on määritelty tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Lainanhoitojoustot ja muutetut lainat*. Järjestämättömät saamiset sekä lainanhoitojoustosaamiset esitetään liitteessä 27 taulukossa *Ongelmasaamiset*.

Luottoihin ja muihin rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan IFRS 9 -standardin mukaisesti jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi, sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista odotettavissa olevien luottotappioiden mallia arvonalentumisten laskennassa. Myös rahoitusleasing-saamiset ja taseen ulkopuoliset luottolupaukset ovat arvonalentumisen soveltamisen piirissä johtuen niihin sisältyvästä luottoriskistä. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytetyt menetelmät on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Määrälliset tiedot konsernin odotettavissa olevista luottotappioista sekä niiden kehityksestä tilikauden aikana esitetään liitteissä 14 ja 27.

Konsernin odotettavissa olevien luottotappioiden määrä suhteessa konsernin taseeseen, 0,003 % (0,001 %), on erittäin alhainen. Odotettavissa olevat luottotappiot suhteessa laskennan piirissä oleviin vastuisiin ovat 0,003 % (0,001 %). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrään vaikuttaa olennaisesti konsernin konservatiiviset riskienhallinnan periaatteet, erityisesti konsernin saamat takaukset ja vakuudet sekä asiakaskanta ja vastapuolten korkea luottokelpoisuus.

Luottoriskiä Kuntarahoitukselle aiheutuu myös likviditeettiportfolion sijoituksista ja johdannaisinstrumenteista. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta emoyhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokituksen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Sijoitusten luottoluokitus on yksi keskeisimmistä mittareista, joita konserni käyttää likviditeettiportfolion sijoituspäätöksissä. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä).

Alla olevassa taulukossa esitetään likviditeettiportfolion sijoitusten luottoluokitusjakauma.

LUOTTOLUOKITUS	31.12.2020	31.12.2019
AAA	25,4 %	24,4 %
AA+	59,7 %	54,3 %
AA	5,6 %	4,5 %
AA-	6,9 %	12,0 %
A+	1,5 %	2,3 %
A	0,6 %	0,9 %
A-	0,3 %	1,5 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVON JAKAUTUMINEN VASTAPUOLEN LUOTTOLUOKITUKSEN MUKAAN**(1 000 €)**

	31.12.2020	31.12.2019
Suomalaiset kunnat	1 930 687	2 023 949
Keskusvastapuoli	36 721 506	27 171 984
AA	14 520 186	20 107 295
A	12 406 794	13 145 277
BBB	2 045 830	2 320 387
Yhteensä	67 625 003	64 768 893

LISÄVAKUUSSOPIMUSTEN (CSA) PERUSTEELLA ANNETUT JA SAADUT KÄTEISVAKUUDET**(1 000 €)**

	31.12.2020	31.12.2019
Annetut vakuudet	-1 607 100	-686 155
Keskusvastapuolille annetut vakuudet	-243 272	-158 494
Saadut vakuudet	658 120	1 095 340
Keskusvastapuolilta saadut vakuudet	231 180	96 239
Nettovakuus	-961 072	346 930

Konserni rajoittaa johdannaissopimuksista syntyvää luottoriskiä solmimalla lisävakuussopimuksia (*ISDA Credit Support Annex*) johdannaissopimuksensa kanssa. Kuntarahoitus-konsernilla on 40 sellaista johdannaissopimuksia, joiden kanssa sillä on voimassaolevia johdannaissopimuksia. Konsernilla on kaikkien näiden vastapuolten kanssa edellä mainittu lisävakuussopimus.

Johdannaiskaupan vastapuoliin sovelletaan luottokelpoisuuden huomioon ottavia vastapuolirikkorjauksia (*Credit Valuation Adjustment, CVA*) ja konsernin omaa luottoriskikorjausta (*Debt Valuation Adjustment, DVA*). CVA lasketaan johdannaissopimuksikohtaisesti simuloimalla konsernin odotetut positiiviset vastuut koko portfolion juoksuajalle ottaen huomioon vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden, joka arvioidaan menetettävän mahdollisessa tappiotilanteessa. Vastapuolen luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. lisävakuussopimuksien tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion osalta sekä historialliseen luottoluokitusmatriisiin perustuvia odotettavissa olevia maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä. Vastaavasti määritellään DVA perustuen Kuntarahoitus-konsernin odotettuihin negatiivisiin vastuisiin ottaen huomioon Kuntarahoituksen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden.

Konserni käyttää EMIR-asetuksen mukaisesti OTC-johdannaissopimusten selvitykseen keskusvastapuoliselvitystä. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli. Järjestelyn tarkoituksena on vähentää yksittäisiin vastaapuoliin liittyviä riskejä. Konserni käyttää kahta globaalia pankkia keskusvastapuoliselvityksessä määritysosapuolena eli clearing broker -palveluiden tarjoajana. Konsernin keskusvastapuoliselvitetävien johdannaisten vakuuskäsittely perustuu johdannaisten käteisvakuuden päivittäiseen suoritukseen (*Collateralised-to-Market, CTM*).

Konserni voi toiminnassaan altistua myös selvitysriskeille liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen, myönnetyn rahoituksen, likviditeettiportfolion sijoitusten tai johdannaistransaktioiden osalta. Konsernin toiminta on asiakkaiden rahoituksen osalta riippuvaista kotimaisten maksuliikennepankkien toiminnasta ja vastaavasti kaiken pääomamarkkinoilla toimimisen osalta konsernin kansainvälisten maksuliikennepankkien sekä selvitysosapuolien toiminnasta. Selvitystoimintaa koskevien luottoriskien minimoimiseksi transaktiot toteutetaan lähtökohtaisesti ns. toimitus maksua vastaan-periaatteella (*delivery vs. payment*).

Kuntarahoituksen toiminnan luonne huomioiden konsernille muodostuu asiakasrahoituksesta todennettuja ja tiedostettuja riskikeskittyviä esimerkiksi maantieteellisesti (toiminta alueellista), toimialoitain (esimerkiksi kuntakonsernit, asunto- ja asuntoyhteisörahoitus) ja vakuuksittain

(kiinteistövakuudet). Kuntasektori on konsernin suurin asiakasrahoituksen keskittymä. Tämä kuntasektoriin kohdistuva riskikeskittymä on väistämätön ja olennainen osa konsernin liiketoimintamallia. Lisäksi huomattava osa asiakasvastoista liittyy epäsuorasti Suomen valtion riskiin johtuen valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen täytetakauksista. Myös tämä riskikeskittymä liittyy erottamattomasti konsernin liiketoimintamalliin. Kuntarahoitus on perustettu nimenomaisesti kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon rahoittamista varten ja toimintaa rajaa KTK-laki. Tämän vuoksi keskittymäriskiä ei voida merkittävästi muuttaa. Toisaalta konsernin kaikki saatavat asiakkailta ovat vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokassa ja tämän vuoksi keskittymäriski on liiketoimintamalli huomioon ottaen hyväksyttävää ja linjassa konsernin liiketoimintastrategian kanssa. Lisäksi suurten asiakasriskien laskennassa, kaikki konsernin asiakassaamiset ovat riskin vähentämistekniikoiden jälkeen nolla, minkä vuoksi konserni hyväksyy asiakasrahoitukseensa liittyvän keskittymäriskin luontaisena osana liiketoimintamalliaan.

Myös likviditeettiportfolioon sisältyy keskittymäriskiä, koska sijoituksia tehdään kohtuullisen suppeaan valikoimaan huomioiden konsernin sijoituksille asettamat korkeat luottoluokitus- ja likviditeettivaatimukset. Jotta konserni voi hallita keskittymäriskiä mahdollisimman kattavasti, on sijoituksille määritelty maakohtaiset rajat. Viereisessä taulukossa esitetään likviditeettiportfolion sijoitusten jakautuminen maantieteellisesti (sisältäen keskuspankkivastapuolen).

MAA/VASTAPUOLI	31.12.2020	31.12.2019
Keskuspankki	55,5 %	50,2 %
Suomi	8,6 %	9,1 %
Ruotsi	4,5 %	5,4 %
Ranska	4,7 %	5,3 %
Kanada	4,4 %	5,1 %
Norja	4,2 %	4,7 %
Alankomaat	2,5 %	3,9 %
Yli kansalliset	2,8 %	2,6 %
Iso-Britannia	1,6 %	2,5 %
Tanska	2,5 %	2,3 %
Saksa	2,6 %	2,1 %
Australia	1,1 %	2,1 %
Belgia	1,4 %	1,1 %
Uusi-Seelanti	1,1 %	1,1 %
Etelä-Korea	0,9 %	1,0 %
Japani	0,2 %	0,5 %
Luxemburg	0,6 %	0,4 %
Sveitsi	0,5 %	0,3 %
Itävalta	0,3 %	0,3 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Koronapandemia ei ole toistaiseksi heikentänyt Kuntarahoitus-konsernin luottoriskiasemaa ja myös tulevaisuudessa luottoriskiaseman odotetaan pysyvän vakaana konsernin luottoriskistrategian mukaisesti. Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailta taloudenhoito vaikeutui keväällä koronakriisin vuoksi. Kuntarahoitus tarjosi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti luotonhoitokykyyn. Konserni on kirjannut mallin mukaisen odotettavissa olevien luottotappioiden lisäksi 340 tuhannen euron suuruisen harkinnanvaraisen lisävarauksen (*management overlay*) kattamaan koronapandemiasta johtuvaa asiakkaiden luottoriskin heikentymistä, joka ei vielä heijastu niihin konsernin sisäisiin riskiluokkiin, joiden viimeisin vuosipäivitys perustuu asiakkaan tilinpäätöksen 2019 tietoihin. Lisätietoa myönnettyistä lyhennysvapaista ja odotettavissa olevista luottotappioista esitetään liitteessä 27 *Saamisten ja sitoumusten luottoriskit*. Pandemian äkillinen paheneminen voisi vaikuttaa konserniin luottoriskipreemioiden leventymisenä ja likviditeettiportfolion arvostusten kautta. Lisäksi asiakkaiden taloudellisten vaikeuksien lisääntyminen saattaisi kasvattaa konsernin luottoriskiä ja sitä kautta myös odotettavissa olevia luottotappioita.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että konsernille syntyisi tappio, jos markkinahinta tai sen volatilitteetti muuttuvat konsernin kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariskejä ovat korko-, valuutta-, osakekurssi- tai muu hintariski.

Konserni on tunnistanut riskinottohalukkuuden viitekehelyksessä seuraavat olennaiset markkinariskin lähteet: korkoriski (*Interest Rate Risk in the Banking Book, IRRBB*), valuuttariski, hintariski (*spread risk*) ja käyvän arvon arvostusriski.

Konserni suojautuu markkinariskiltä johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä ainoastaan suojaustarkoituksessa. Konserni soveltaa suojauksissaan pääsääntöisesti IFRS 9 ja IAS 39 -standardien mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan soveltamista on käsitelty tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Suojauslaskenta* sekä määrällistä tietoa voimassa olevista suojaussuhteista ja niiden tulosvaikutuksista esitetään liitteissä 26 *Suojauslaskenta* ja 9 *Suojauslaskennan nettotulos*. Konserni hyödyntää myös IFRS 9 -standardin sallimaa käyvän arvon optiota (*Fair value option, FVO*) osassa suojaussuhteitaan välttääkseen suojauksesta aiheutuvaa kirjanpidollista epäsymmetriaa (*accounting mismatch*). Käyvän arvon option käytöstä on kerrottu tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen - Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti*. Määrällistä tietoa käyvän arvon option käytöstä on esitetty liitteessä 7 *Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat* sekä liitteessä 16 *Rahoitusvarat ja -velat*.

Korkoriski

Kuntarahoitus-konserni hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euriborkorkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä.

Konsernin strategia rahoitustaseen korkoriskille (*IRRBB*) on varmistaa riittävä kannattavuus korkotasosta riippumatta. Siten konsernin tavoitteena on vakauttaa konsernin korkokate minimoimalla tuloariski (*Nil risk*) -mittaria. Economic Value of Equity (*EVE*) korkoherkkyyden mittari on konsernin käyttämä toissijainen mittari.

Korkoriskienhallinnan pääperiaatteena on käyttää koronvaihtosopimuksia (*IRS*) kiinteän koron vastuiden suojaamiseksi ja vaihtamiseksi vaihtuvakorkoisiksi. Suojaukset tehdään peilikuvina (*back-to-back*) niin, että suojaava koronvaihtosopimus toistaa kaikki suojattavan velan, varan tai portfolion ehdot, jotta se kumoaa suojauskohteen kiinteästä korosta syntyvän korkoriskin.

Huomioiden kuitenkin konsernin ensisijainen tavoite korkokatteen vakauttamisesta, konserni voi tavoitteen saavuttamiseksi jättää joitakin kiinteän koron vastuita suojaamatta. Tämä strateginen tavoitepositio luodaan vain käyttämällä konsernin rahoitusvaroja, kuten kiinteäkorkoisia ja pitkiin viitekorkoihin sidottuja lainoja sekä likviditeettiportfolion sijoituksia. Konserni ei käytä johdannaisia tavoiteposition luomisessa.

Tuloriski

Tuloriskillä tarkoitetaan koronmuutosten epäedullista vaikutusta korkokatteeseen. Korkoriskin mittaamiseen käytetään useita eri skenaarioita, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa edellisen vuoden kokonaiskorkokatteen määrään. Konserni mittaa tuloriskiä sekä nollakorkolattiaehdon kanssa, että ilman sitä. Alla olevassa laskelmassa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

TULORISKI (1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa korkokatteeseen
31.12.2020	-32 180	13,4 %
31.12.2019	-14 288	6,5 %

Tuloriskin laskennassa käytetyt skenaariot:

1. Rinnakkainen shokki ylös (+100 korkopistettä)
2. Rinnakkainen shokki ylös (+200 korkopistettä)
3. Rinnakkainen shokki alas (-100 korkopistettä)
4. Rinnakkainen shokki alas (-200 korkopistettä)
5. Jyrkkenevän käyrän shokki
(lyhytaikaiset korot alas ja pitkäaikaiset korot ylös)
6. Tasaantuvan käyrän shokki
(lyhytaikaiset korot ylös ja pitkäaikaiset korot alas)
7. Lyhytaikaisten korkojen shokki ylös
8. Lyhytaikaisten korkojen shokki alas.

Economic Value of Equity

Economic Value of Equity kuvaa taseen nykyarvon korkoherkkyyttä. Sitä mitataan laskemalla korkoherkkien kassavirtojen nykyarvon muutosta korkokäyrän erilaisilla muutoksilla. Korkoriskin mittaamiseen käytetään useita eri korkoskenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa konsernin omiin varoihin. Konserni mittaa taseen nykyarvon korkoherkkyyttä sekä nollakorkolattiaehdon kanssa, että ilman sitä. Alla olevassa laskelmassa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

ECONOMIC VALUE OF EQUITY (1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2020	-344 620	21,2 %
31.12.2019	-114 219	7,6 %

Basis-riski

Basis-riski mittaa korkoriskiä, joka johtuu eri korkokäyrien välisen erotuksen (*tenor basis spread*) kaventumisesta tai levenemisestä. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa edellisen vuoden kokonaiskorkokatteeseen määrään. Laskelmissa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

BASIS-RISKI (1000 €)	Vaikutus	Suhteessa korko- katteeseen
31.12.2020	-12 550	5,2 %
31.12.2019	-19 348	8,8 %

Basis-riskin mittaamiseen käytetään kahta eri korkoskenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon:

- Kaventuva basis spread -skenaariossa oletetaan, että basis spread kaventuu nykytasosta nolnaan
- Levenevä basis spread -skenaariossa huomioidaan basis spread muutokset, jotka toteutuivat euro-alueen kriisissä vuonna 2011.

Valuuttariski

Konsernin valuuttariskistrategia on linjassa konsernin konservatiivisen markkinariskien hallinnan kanssa. Konsernilla ei ole merkittäviä avoimia valuuttapositioneja. Konsernin kaikki asiakasrahoitus on euromääräistä. Valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissojaimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena konsernille voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti vähäistä valuuttariskiä. Johdannaismarkkinoiden toimivuutta arvioidaan aina ennen uuden liikkeeselaskun tai likviditeettisijoituksen tekemistä, jotta voidaan varmistua siitä, että valuuttasuojaukset voidaan tehdä konsernin suojausstrategian mukaisesti. Suojauksissa huomioidaan myös mahdolliset call-optiot kokonaisuudessaan.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin.

RAHOITUSVAROJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

31.12.2020

(1 000 €)

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 680 218	161 635	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 146 828	-	27 146 828
Saamistodistukset	5 718 838	44 375	5 763 214
Osakkeet ja osuudet	27	-	27
Muut varat	243 269	-	243 269
Yhteensä	40 354 982	206 010	40 560 992

RAHOITUSVELKOJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

31.12.2020

(1 000 €)

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 001 478	-	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 796 824	87 202	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 027 359	18 884 547	32 911 906
Varaukset ja muut velat	77 723	159 489	237 212
Yhteensä	19 903 384	19 131 238	39 034 622

RAHOITUSVAROJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN**31.12.2019****(1 000 €)**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Käteiset varat	4 909 338	-	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	740 664	77 659	818 323
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	24 152 839	-	24 152 839
Saamistodistukset	5 552 820	163 498	5 716 318
Osakkeet ja osuudet	9 797	-	9 797
Muut varat	158 494	-	158 494
Yhteensä	35 523 952	241 156	35 765 108

RAHOITUSVELKOJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN**31.12.2019****(1 000 €)**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 178 256	-	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 688 168	173 885	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 899 909	22 083 677	29 983 585
Varaukset ja muut velat	27 951	75 676	103 627
Yhteensä	12 794 283	22 333 237	35 127 521

Alla olevissa taulukoissa on esitetty konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen valuuttajakauma tasearvoin ja niihin kohdistuvat suojaukset.

**RAHOITUSVAROJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2020
(1 000 €)**

	USD	NOK	JPY	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	159 986	3	768	361	517	161 635
Saamistodistukset	44 375	-	-	-	-	44 375
Muut varat	-	-	-	-	-	-
Valuuttariski yhteensä	204 361	3	768	361	517	206 010
Suojaavat johdannaiset	-44 375	-	-	-	-	-44 375
Yhteensä	159 986	3	768	361	517	161 635

**RAHOITUSVELKOJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2020
(1 000 €)**

	USD	NOK	JPY	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	-7 432 620	-2 012 624	-1 957 647	-1 264 680	-2 788 493	-15 456 063
Lyhytaikainen varainhankinta	-3 515 686	-	-	-	-	-3 515 686
Varaukset ja muut velat	-159 489	-	-	-	-	-159 489
Valuuttariski yhteensä	-11 107 796	-2 012 624	-1 957 647	-1 264 680	-2 788 493	-19 131 238
Suojaavat johdannaiset	10 948 306	2 012 624	1 957 647	1 264 680	2 788 493	18 971 749
Yhteensä	-159 489	0	0	0	0	-159 489
Nettvaluuttapositio	497	3	768	361	517	2 146

**RAHOITUSVAROJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2019
(1 000 €)**

	USD	JPY	NOK	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	76 712	52	3	364	529	77 659
Saamistodistukset	105 001	-	-	30 282	28 214	163 497
Muut varat	-	-	-	-	-	-
Valuuttariski yhteensä	181 713	52	3	30 646	28 743	241 156
Suojaavat johdannaiset	-105 001	-	-	-30 282	-28 214	-163 497
Yhteensä	76 712	52	3	364	529	77 659

**RAHOITUSVELKOJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2019
(1 000 €)**

	USD	JPY	NOK	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	-10 414 390	-2 989 036	-1 809 795	-1 216 650	-3 300 302	-19 730 173
Lyhytaikainen varainhankinta	-2 468 682	-	-	-	-58 706	-2 527 388
Varaukset ja muut velat	-75 676	-	-	-	-	-75 676
Valuuttariski yhteensä	-12 958 749	-2 989 036	-1 809 795	-1 216 650	-3 359 008	-22 333 238
Suojaavat johdannaiset	12 883 073	2 989 036	1 809 795	1 216 650	3 359 008	22 257 561
Yhteensä	-75 676	-	-	-	-	-75 676

Nettvaluuttapositio	1 035	52	3	364	529	1 983
----------------------------	--------------	-----------	----------	------------	------------	--------------

Valuuttapositio

Valuuttapositio lasketaan eri valuutoissa olevien saamisten ja velkojen erotuksena euromääräisenä.

**VALUUTTAPOSITIO
(1000 €)****Nettopositio**

31.12.2020	2 146
31.12.2019	1 983

Hintariski

Hintariskillä tarkoitetaan mahdollisuutta etukäteisvarainhankintasijoitusten markkina-arvojen muutokselle markkinoiden lisätuottovaateen muuttuessa sijoituskohteen riskin tai markkinoiden riskiherkkyyden muutoksen seurauksena. Likviditeettiportfolion hintariskiä hallinnoidaan konsernin Treasuryn toimesta. Likviditeettiportfolion hallinnoinnin pääperiaatteena on taata likviditeettiportfoliosta riittävä tulojen määrä huomioiden likviditeettitarpeiden (*LCR, NSFR, survival horizon*) asettamat rajat.

HINTARISKI (1 000 €)	Tuottovaateen muutos	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2020	0,18 %-yks	-22 300	1,4 %
31.12.2019	0,22 %-yks	-22 200	1,5 %

Tuottovaateen muutos lasketaan 99 %:n luottamustasolla.

Arvostusriski

Konserni on myös tunnistanut arvostusriskin olennaiseksi liiketoimintansa riskiksi. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttavat konsernille tulosvolatiliteettia. Konsernin omiin varoihin vaikuttaa tuloksen lisäksi myös muiden laajan tuloksen erien (*other comprehensive income, OCI*) kautta kirjattavat arvostukset. Rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista on käsitelty tarkemmin laatuominaisuuksissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusinstrumenttien luokittelu- ja arvostamisperiaatteet*. Käypään arvoon arvostettavien instrumenttien volatiliiteetti johtuu markkinafaktoreiden muutoksista, kuten tenor basis spreadien muutoksista eri korkokäyrien välisten erojen muuttuessa. Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti konserni diskonttaa käypään arvoon arvostettavat ja käyvän arvon suojauslaskennassa olevat rahoitusvelat ja -varat swap-käyrällä sekä niitä suojaavat johdannaiset OIS-käyrällä, mikä aiheuttaa merkittävän osan konsernin arvostusvolatiliteetista. Rahoitusinstrumenttien arvostuksista johtuvat realisoitumattomat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmalla erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja ne on eritelty liitteessä 6. Lisäksi suojauslaskennassa olevien rahoitusinstrumenttien (sekä suojauskohteiden että suojausinstrumenttien) arvostukset kirjataan erään *Suojauslaskennan nettotulos* ja eritellään liitteessä 9. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliiteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Koronapandemia aiheutti erityisesti keväällä markkinavolatiliteettia, mikä näkyi myös lisääntyneenä arvostusvolatiliteettina Kuntarahoitus-konsernin tuloksessa. Markkinatilanne on sittemmin rauhoittunut eikä volatiliiteetti ole loppuvuonna ollut pandemian johdosta niin merkittävää. Myös arvostukset ovat palautuneet lähelle vuoden alun tasoa. Konserni on myös tarkoituksellisesti tehnyt muutoksia likviditeettiportfolionsa allokaatioon ja pyrkinyt sitä kautta edelleen laskemaan jo ennestään matalia riskitasojaan.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski tarkoittaa taloudellista tappion vaaraa tai muuta haitallista seuraamusta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai epäonnistuneista menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin sisältyy myös sisäisen ja ulkoisen sääntelyn noudattamatta jättämisestä aiheutuva riski (ns. compliance-riski), oikeudelliset riskit ja maineriski. Operatiiviset riskit voivat toteutua esim. kustannuksina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä.

Operatiiviset riskit on tunnistettu osana konsernin toimintoja ja prosesseja. Tämä on toteutettu vuosittaisella operatiivisten riskien kartoitusprojektilla, joka tehdään osastojen itsearviointina. Operatiivisten riskien hallinta on toimintojen ja osastojen vastuulla, minkä lisäksi Riskienhallintatoiminto tukee toimintoja ja osastoja tässä työssä ja huolehtii operatiivisten riskien hallinnan koordinoinnista.

Konsernissa on käytössä useita menetelmiä operatiivisten riskien hallitsemiseksi. Konsernissa on voimassa toimintaa ohjaavia emoyhtiön hallituksen vahvistamia politiikkoja ja periaatteita sekä näitä täydentäviä toimivan johdon hyväksymiä sisäisiä ohjeistuksia. Operatiivisia riskejä käsitellään myös hallituksen hyväksymässä riskinottohalukkuuden viitekehyksessä. Keskeiset työtehtävät ja prosessit on kartoitettu ja kuvattu. Sisäiset ohjeet ja prosessit päivitetään säännöllisesti, ja niiden noudattamista valvotaan. Liiketoimintayksiköiden, riskienhallinnan, back-office-toimintojen, dokumentoinnin ja kirjanpidon työtehtävät on eriytetty. Konsernilla on riittävät varamiehitysjärjestelyt keskeisten tehtävien jatkuvuuden turvaamiseksi. Henkilöstön ammatitaidon ylläpitämisestä ja kehittämisestä huolehditaan säännöllisten kehityskeskustelujen ja koulutussuunnitelmien avulla. Konsernilla on toimintaansa liittyvät vakuutukset ja vakuutusturvan taso arvioidaan säännöllisesti. Konsernilla on liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelma, jolla varaudutaan liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että konserni pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa. Vuosittainen operatiivisten riskien kartoitus ja operatiivisten riskitapahtumien vahinkoilmoitusprosessi tukevat konsernin jatkuvuussuunnittelua.

Kuntarahoitus-konsernin Compliance-toiminto seuraa jatkuvasti konsernin toimintaan vaikuttavan lainsäädännön ja viranomaissääntelyn kehitystä ja valvoo, että sääntelyssä tapahtuneet muutokset otetaan asianmukaisesti huomioon toiminnassa. Luottolaitosten toimintaan liittyvä

lainsäädäntö ja viranomaissääntely ovat olleet viime vuodet ja ovat myös tulevaisuudessa suurien muutosten kohteena, mikä asettaa haasteita compliance-toiminnalle. Tähän liittyviä riskejä on pyritty minimoimaan aktiivisella yhteydenpidolla viranomaisiin ja etujärjestöihin sekä sisäisillä compliance-toiminnan järjestelyillä (ml. järjestelmätuki, raportointi, vaikutusarviointi).

Konsernissa on meneillään mittavia tietojärjestelmähankkeita ja liiketoimintaprosesseihin liittyviä hankkeita, joiden avulla pyritään parantamaan laatua ja viranomaisvaatimusten noudattamista sekä tehostamaan toimintaa. Näiden projektien laajuuden vuoksi niihin liittyy operatiivisia riskejä, joita on pyritty minimoimaan kehittämällä projektien hallintaan ja seurantaan liittyviä malleja (ml. säännöllinen raportointi) sekä huolehtimalla riittävästä resursoinnista. Kehitysprojekteihin liittyviä riskejä kartoitetaan ja seurataan säännöllisesti.

Konsernissa on käytössä uusien tuotteiden ja palvelujen hyväksymistä koskeva sisäinen prosessi, jonka tavoitteena on huolehtia, että uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä otetaan huomioon kaikki uuteen tuotteeseen ja palveluun liittyvät olennaiset riskit ja operatiivista toimintaa koskevat vaatimukset. Konsernilla on ulkoistamista koskevia järjestelyjä, joista olennaisimmat koskevat tietohallinnon palveluntuotantoa ja infrastruktuuripalveluita. Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaattisella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa muutetaan toimintatapoja tai toteutetaan muita operatiivista riskiä pienentäviä toimenpiteitä. Vahinkotapahtumista raportoidaan johtoryhmälle ja emoyhtiön hallitukselle. Operatiivisista riskeistä on realisoitunut vain pieniä tappioita vuoden 2020 aikana.

Koronapandemian vaikutukset konsernin jatkuvuuteen ja operatiivisiin riskeihin ovat olleet vuonna 2020 pieniä. Organisaation siirtyminen etätyöskentelyyn ei lisännyt operatiivisia riskejä tai niistä aiheutuvia tappioita olennaisesti. Eri osastojen toiminnot ja prosessit on sopeutettu nopealla aikataululla sopivaksi jatkuvaan etätyöskentelyyn. Lisäksi sisäiseen kommunikaatioon on panostettu informaation jakamisen ja jatkuvuuden parantamiseksi, sekä operatiivisten riskien pienentämiseksi.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 3. Korkotuotot ja -kulut

2020 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Jaksotettu hankintameno			
Käteiset varat	-	-23 479	-23 479
Saamiset luottolaitoksilta	51	-6 035	-5 984
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	193 108	-	193 108
Saamistodistukset	369	-3 247	-2 878
Muut varat	251	-	251
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
Saamistodistukset	-	-1 063	-1 063
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamistodistukset	13 206	-	13 206
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	955	-	955
Saamistodistukset	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	71 077	-95 237	-24 160
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-79 399	-	-79 399
Leasing	5 986	-	5 986
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	6	-	6
Korot varoista yhteensä	205 610	-129 061	76 549
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	193 779	-33 824	

2020 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat			
Jaksotettu hankintameno			
Velat luottolaitoksille	8 089	-	8 089
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-60 239	-60 239
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 971	-255 909	-253 937
Varaukset ja muut velat	-	-2 062	-2 062
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Velat luottolaitoksille	-	-49	-49
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-35 494	-35 494
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-139 066	-139 066
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	317 265	-138 029	179 236
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	481 095	481 095
Korot veloista yhteensä	327 325	-149 753	177 572
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>10 060</i>	<i>-318 210</i>	
Yhteensä	532 935	-278 814	254 121

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa vaiheen 3 rahoitusvaroista kirjattiin tilikaudella korkotuottoa 1 340 tuhatta euroa (373 tuhatta euroa). Nämä korkotuotot näkyvät erissä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* sekä *Leasing*.

Korkokulut varauksista ja muista veloista sisältää 91 tuhatta euroa (109 tuhatta euroa) IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin mukaisesti kirjattuja vuokrasopimusvelkojen korkoja.

Jaksotettuun hankintamenuun luokiteltujen rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuvat keskuspankkitalletuksista ja saamisista luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuvat kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten yli-/alihinnan jaksotuksesta. Korkokulut johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään

arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Jaksotettuun hankintamenuun luokiteltujen rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuvat vakuustalletuksista saaduista koroista sekä TLTRO III -velan koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuvat Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (ECP) saaduista koroista. Korkotuotot johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaisia. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

2019 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Jaksotettu hankintameno			
Käteiset varat	-	-18 992	-18 992
Saamiset luottolaitoksilta	741	-3 657	-2 916
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	191 481	-	191 481
Saamistodistukset	149	-1 172	-1 024
Muut varat	98	-	98
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
Saamistodistukset	0	-1 690	-1 690
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamistodistukset	20 024	-	20 024
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 364	-	1 364
Saamistodistukset	-	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	63 986	-91 324	-27 338
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-78 835	-	-78 835
Leasing	4 969	-	4 969
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	6	-	6
Korot varoista yhteensä	203 981	-116 834	87 147
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>192 468</i>	<i>-25 510</i>	

2019 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat			
Jaksotettu hankintameno			
Velat luottolaitoksille	4 378	-1 569	2 809
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-64 333	-64 333
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 305	-362 051	-358 745
Varaukset ja muut velat	-	-2 199	-2 199
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Velat luottolaitoksille	-	-1 245	-1 245
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-36 018	-36 018
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-103 427	-103 427
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	554 916	-335 447	219 469
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	496 796	496 796
Korot veloista yhteensä	562 600	-409 492	153 107
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>7 683</i>	<i>-430 151</i>	
Yhteensä	766 581	-526 326	240 255

Liite 4. Palkkiotuotot

Alla olevassa taulukossa esitetään palkkiotuotot asiakassopimuksista jaettuna palvelutyypin mukaisiin ryhmiin.

(1000 €)	2020	2019
Rahoituksen neuvonantopalveluista	2 158	2 903
Sähköisistä palveluista	676	579
Muusta toiminnasta	0	8
Yhteensä	2 834	3 490

Asiakassopimuksista saaduista palkkiotuotoista 2 812 tuhatta euroa (3 481 tuhatta euroa) on saatu kunnilta, kuntayhtymiltä tai kuntien omistamilta yhtiöiltä.

Kuntarahoitus-konserni ei esitä tilinpäätöksessään IFRS 8 -standardin mukaisia toimintasegmenttejä, sillä konsernin toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä, jonka perusteella raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle. Segmenttiraportointia on käsitelty laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Segmenttiraportointi*.

Palkkiotuotot neuvonantopalveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu. Palvelu katsotaan suoritetuksi, kun toimeksiantosopimuksen mukaiset tehtävät ovat valmiit. Palkkiotuotot sähköisistä palveluista tuloutetaan ajan kulumisen perusteella. Muut palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu. Asiakassopimuksista saatujen palkkiotuottojen käsittelyä on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Palkkiotuotot ja -kulut*.

Liite 5. Palkkiokulut

(1000 €)	2020	2019
Maksetut toimitusmaksut	669	183
Muut *	4 396	4 052
Yhteensä	5 066	4 235

* Erä sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankintaohjelmien päivityskulut.

Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2020 (1 000 €)	Realisoituneet voitot	Realisoituneet tappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamistodistukset	853	-	16 750	17 603
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-515	-515
Saamistodistukset	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-111	231	119
Rahoitusvelat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Velkasitoumukset	-	-	1 318	1 318
Velat luottolaitoksille	-	-	418	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-25 235	-25 235
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	55 304	55 304
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	3 878	-1 008	-55 499	-52 629
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-	-29	-29
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	4 732	-1 119	-7 257	-3 644
Valuuttatoiminnan nettotuotot	37 031	-34 380	-6 797	-4 146
Yhteensä	41 763	-35 500	-14 053	-7 790

Arvopaperikaupan nettotuotot sisältää käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon muutoksen, suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaissopimusten (johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti) käyvän arvon muutoksen sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Valuuttatoiminnan nettotuotot sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien osalta realisoituneet ja realisoitumattomat kurssierot. Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*) -määritelmä on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Käyvän arvon määrytyminen*. Tilikauden täsmäytyslaskelma esitetään liitteessä 17 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*.

2019 (1 000 €)	Realisoituneet voitot	Realisoituneet tappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamistodistukset	2 468	-	-1 797	672
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-79	-79
Saamistodistukset	-	-1	8	7
Osakkeet ja osuudet	37	-	275	312
Rahoitusvelat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Velkasitoumukset	-	-	-1 941	-1 941
Velat luottolaitoksille	-	-	1 360	1 360
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-78 173	-78 173
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	-545 095	-545 095
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	6	-2 032	590 161	588 135
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	2 511	-2 033	-35 279	-34 801
Valuuttatoiminnan nettotuotot	14 471	-10 827	-2 215	1 428
Yhteensä	16 982	-12 861	-37 494	-33 373

Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)

	Nimellisarvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020	Nimellisarvo 31.12.2019	Tasearvo 31.12.2019
Rahoitusvarat				
Saamistodistukset *	3 912 451	4 029 859	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvarat yhteensä	3 912 451	4 029 859	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	25 000	24 558	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 908 373	1 637 674	1 870 254	1 548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 927 113	10 454 282	11 855 073	11 391 573
Rahoitusvelat yhteensä	12 860 486	12 116 514	13 725 327	12 940 212

* Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen saamistodistusten osalta luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä on 31.12.2020 ja 31.12.2019 tasearvon suuruinen.

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIJEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS (1 000 €)	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547
Rahoitusvarat yhteensä	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547

Rahoitusvarat, jotka konserni on luokitellut nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi, sisältää likviditeettialkujen saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla. Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi tehdään, sillä se vähentää merkittävästi arvostukseen liittyviä epäjohtonmukaisuuksia (kirjanpidollista epäsymmetriaa), joka syntyisi siitä, että johdannaispöytä arvostetaan tulosvaikutteisesti ja saamistodistus IFRS 9 -liiketoimintamallin perusteella käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Konsernilla ei ole luottojohdannaisia, jotka suojaisivat näitä rahoitusvaroja.

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIJEN RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS (1 000 €)	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 2020	Käyvän arvon muutos yhteensä 2020
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	418	-	418	-	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-244 146	-218 911	-25 235	-813	-26 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	385 424	328 802	56 622	-15 739	40 883
Rahoitusvelat yhteensä	141 696	109 891	31 805	-16 551	15 254

**NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)**

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	141 696	31 805
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-167 847	-36 391
Netto käyvän arvon muutos	-26 151	-4 586

Konserni on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksesta syntyy tulosvaikutusta, mutta niiden ollessa suojattu odotettavissa olevat voitot ja tappiot niiden osalta rajoittuvat korkoihin. Yllä oleva taulukko kuvaa rahoitusvelkojen ja niitä suojaavien johdannaisten nettovaikutuksen tulokseen.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan käyvän arvon muutos, lukuunottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan nettotuotot*. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään erikseen muissa laajan tuloksen erissä oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta Kuntarahoitus soveltaa IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi

kehitettyssä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla teko hetken ja raportointi hetken käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluilla rahoitusveloilla ei käydä kauppaa.

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIJEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS (1 000 €)	31.12.2019	1.1.2019	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2019	, josta	
				luottoriskin osuus	markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	53 109	54 906	-1 797	-2 788	991
Rahoitusvarat yhteensä	53 109	54 906	-1 797	-2 788	991

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIJEN RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS (1 000 €)	31.12.2019	1.1.2019	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2019	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 2019	
				Käyvän arvon muutos yhteensä 2019	
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	-	-1 360	1 360	39	1 399
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-218 911	-140 738	-78 173	9 281	-68 891
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	328 802	875 841	-547 039	1 004	-546 035
Rahoitusvelat yhteensä	109 891	733 743	-623 852	10 325	-613 527

NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA (1 000 €)	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2019		Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2019
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		109 891	-623 852
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-131 456	590 431
Netto käyvän arvon muutos		-21 564	-33 421

Liite 8. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

(1000 €)	2020	2019
Myyntivoitot	-	36
Myyntitappiot	-3	-11
Arvostusvoittojen siirroista käyvän arvon rahastosta	-	100
Arvostustappioiden siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-11
Yhteensä	-3	114

Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos

(1000 €)	2020	2019
Suojausinstrumenttien arvostusvoitot	317 380	410 768
Suojausinstrumenttien arvostustappiot	-100 701	-38 098
Suojausinstrumenttien nettotulos	216 679	372 670
Suojauskohteiden arvostusvoitot	135 530	17 021
Suojauskohteiden arvostustappiot	-345 985	-408 787
Suojauskohteiden nettotulos	-210 455	-391 767
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensatiot *	-2 041	-
Suojauslaskennan nettotulos	4 183	-19 097

* Kompensatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *IBOR-uudistus*.

Suojauskohteiden arvostusvoitot ja -tappiot muodostuvat käyvän arvon suojauslaskennan kohteena olevista riskeistä, jotka arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssimuutokset esitetään *Valuuttatoiminnan nettotuotoissa* liitteessä 6. Tarkempi erittely suojauslaskennan nettotuloksen muodostumisesta esitetään liitteessä 26.

Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus

Seuraavassa taulukossa esitetään uudelleenluokittelun vaikutus niiden rahoitusvarojen osalta, jotka on IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018 siirretty IAS 39:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista IFRS 9:n mukaisesti jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviksi. Kuntarahoitus-konserni ei IFRS 9 -siirtymän yhteydessä uudelleenluokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviin.

UUELLEENLUOKITELLUT RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 31.12.2020	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella *	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018 **	Kirjatut korkotuotot 2020
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	113 143	1119	0,14 %	187

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti tilikaudella, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

UUELLEENLUOKITELLUT RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 31.12.2019	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018	Kirjatut korkotuotot 2019
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	126 171	225	0,14 %	203

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

(1000 €)	2020	2019
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot *	127	135
Yhteensä	127	135

* Erä sisältää antolainapalkkioita sekä käyttöomaisuuden myyntivoittoja.

Liite 12. Hallintokulut

(1000 €)	2020	2019
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	14 925	14 519
Eläkekulut	2 290	2 623
Muut henkilösivukulut	481	410
Henkilöstökulut yhteensä	17 696	17 553
Muut henkilösidonnaiset kulut	1 233	2 179
Markkinointi ja viestintä	726	1 515
IT ja informaatio	12 605	10 458
Muut hallintokulut	744	563
Yhteensä	33 004	32 268

HENKILÖSTÖ	2020		2019	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen	157	154	148	155
Vakinainen osa-aikainen	2	3	4	4
Määräaikainen	8	8	10	8
Yhteensä	167	165	162	167

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

(1000 €)	2020	2019
Viranomaismaksut		
Vakauserä	5 163	4 328
Muut hallinto- ja valvontamaksut	2 227	2 179
Vuokratkulut	375	396
Muilta ostetut palvelut	5 171	9 025
Luottoluokituspalkkiot	894	926
Tilintarkastus	394	274
Vakuutukset	358	301
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	28	197
Yhteensä	14 610	17 626

Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Kuntarahoitus-konsernin luottoriskin muodostumista on käsitelty liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski*. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2020 (1 000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon luokitelluista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-36	21	-15	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1026	121	-904	-	-	-
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-2	2	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	3	0	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon luokitelluista rahoitusvaroista yhteensä	-1068	148	-920	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut saamistodistukset	-29	92	62	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-29	92	62	-	-	-
Yhteensä	-1097	240	-857	-	-	-

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2019 (1 000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-1	24	22	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-159	49	-110	-180	-	-180
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-1	1	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	2	-1	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista yhteensä	-166	77	-89	-180	-	-180
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut saamistodistukset	-53	170	117	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	180	180
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-53	170	117	-	180	180
Yhteensä	-219	247	28	-180	180	0

Tilikauden 2019 aikana Kuntarahoitus-konserni kirjasi luottotappioita saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä 180 tuhatta euroa. Konsernilla on saamisille vastaavan suuruiset kiinteistövakuudet sekä valtion täytetakaukset. Luottotappioksi kirjatut saamiset on kirjattu tase-erään *Muut varat* ja esitetty toteutuneen luottotappion palautuksena, jolloin lopullista luottotappiota ei synny.

Liite 15. Tuloverot

(1000 €)	2020	2019
Tilikauden tulokseen perustuva vero	5 604	2 067
Edellisten tilikausien verot	9	-7
Laskennalliset verot	33 228	24 247
Yhteensä	38 840	26 307
Tulos ennen veroja	194 141	131 239
Verot kotimaan verokannalla	38 828	26 248
Muut vähennykset	-8	-10
Vähennyskelvottomat kulut	11	76
Verot aikaisemmilta vuosilta	9	-7
Verot tuloslaskelmassa	38 840	26 307
Yhteisön tuloveroprosentti	20,0 %	20,0 %
Efektiiivinen verokanta	20,0 %	20,0 %

Tasetta koskevat liitetiedot ja muut liitetiedot

Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 841 853	-	-	-	-	1 841 853	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä *	27 102 391	-	-	44 438	-	27 146 828	29 643 718
Saamistodistukset	1 310 305	423 050	4 029 859	-	-	5 763 214	5 763 793
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	27	-	27	27
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	833 293	833 293	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 524 870	1 524 870	1 524 870
Muut varat **	243 269	-	-	-	-	243 269	243 269
Yhteensä	36 063 619	423 050	4 029 859	44 465	2 358 163	42 919 155	45 416 624

* Erä sisältää 215 444 tuhatta euroa leasingsaamisia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1 976 920	24 558	-	2 001 478	2 001 414
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	1 637 674	-	3 884 026	3 906 619
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 457 624	10 454 282	-	32 911 906	32 968 471
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 403 900	1 403 900	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 456 670	1 456 670	1 456 670
Varaukset ja muut velat *	237 212	-	-	237 212	237 212
Yhteensä	26 918 108	12 116 514	2 860 570	41 895 193	41 974 287

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 231 180 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 6 032 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	4 909 338	-	-	-	-	4 909 338	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	818 323	-	-	-	-	818 323	818 323
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä *	24 101 739	-	-	51 100	-	24 152 839	26 260 550
Saamistodistukset	804 358	971 505	3 940 456	-	-	5 716 318	5 716 940
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	9 797	-	9 797	9 797
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	860 695	860 695	860 695
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 384 303	1 384 303	1 384 303
Muut varat **	158 494	-	-	-	-	158 494	158 494
Yhteensä	30 792 252	971 505	3 940 456	60 896	2 244 997	38 010 106	40 118 439

* Erä sisältää 182 865 tuhatta euroa leasingsaamisia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1 178 256	-	-	1 178 256	1 178 371
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	1 548 639	-	3 862 053	3 886 369
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 592 012	11 391 573	-	29 983 585	30 034 713
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	918 706	918 706	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	843 304	843 304	843 304
Varaukset ja muut velat *	103 627	-	-	103 627	103 627
Yhteensä	22 187 310	12 940 212	1 762 010	36 889 532	36 965 091

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 96 239 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 7 388 tuhatta euroa.

Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Konsernin käyvän arvon arvostuksessa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

Taso 1

Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin konsernilla on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa. Tason 1 instrumentit sisältävät pääosin konsernin sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta. Tason 2 instrumentit sisältävät pääasiassa OTC-johdannaisia (*over-the-counter*), konsernin liikkeeseen laskemia plain vanilla -velkakirjalainoja sekä konsernin antolainasopimuksia.

Taso 3

Tason 3 instrumenttien arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Jos syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai perustuu historialliseen hintaan, syöttötieto määritellään tason 3 syöttötiedoksi, koska tällaiset syöttötiedot eivät ole havainnoitavissa. Rahoitusinstrumentit, joissa on osake- ja valuuttastruktuureja, kuuluvat tähän tasoon johtuen syöttötietojen, kuten osinkotuoton, vaikutuksesta näiden käypään arvoon. Lisäksi taso 3 sisältää joitakin pitkän maturiteetin korkostruktuureja (esimerkiksi yli 35 vuotta) tai valuuttoja, joiden korkokäyrä ei ole kaikilla maturiteeteilla likvidi.

Konsernin varainhankintaportfolion luonne huomioiden (liikkeeseen lasketut velkakirjat suojataan back-to-back), jos suojaava johdannainen määritellään tason 3 instrumentiksi, niin myös suojattu liikkeeseen laskettu velka määritellään tason 3 instrumentiksi. Sama periaate koskee myös muita portfoliota ja käyvän arvon hierarkiatasoja. Konsernilla ei ole muita omaisuuseriä kuin rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon eikä myöskään varoja tai velkoja, jotka arvostetaan kertaluonteisesti käypään arvoon.

Alla olevassa taulukossa esitetään rahoitusinstrumentit käyvän arvon hierarkiatasoin käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	423 050	321 308	101 741	-	423 050
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	4 029 859	3 922 131	107 728	-	4 029 859
Paketetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	44 438	-	702	43 735	44 438
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	27	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	833 293	-	753 841	79 452	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1524 870	-	1524 298	572	1524 870
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	6 855 536	4 243 439	2 488 310	123 787	6 855 536
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 841 853	298 085	1 543 769	-	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 272 833	-	16 984 700	-	16 984 700
Saamistodistukset	1 310 305	-	1 310 885	-	1 310 885
Muut varat	243 269	-	243 269	-	243 269
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	24 234 062	5 863 886	20 082 621	-	25 946 507
Rahoitusvarat yhteensä	42 919 155	10 107 325	35 185 512	123 787	45 416 624

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	24 558	-	24 558	-	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 637 674	-	1 413 261	224 413	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 454 282	-	8 328 568	2 125 714	10 454 282
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 403 900	-	757 607	646 293	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 456 670	-	1 432 280	24 391	1 456 670
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 977 085	-	11 956 273	3 020 811	14 977 085
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	68 800	-	68 736	-	68 736
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	-	2 268 946	-	2 268 946
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *	22 077 489	-	22 040 007	94 048	22 134 054
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	24 392 642	-	24 377 688	94 048	24 471 736
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 908 120	-	1 908 120	-	1 908 120
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	380 134	-	380 134	-	380 134
Varaukset ja muut velat	237 212	-	237 212	-	237 212
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	2 525 467	-	2 525 467	-	2 525 467
Rahoitusvelat yhteensä	41 895 193	-	38 859 428	3 114 859	41 974 287

* Kuntarahoitus-konsernin liikkeeseen laskemat kiinteäkorkoiset viitelainat on esitetty käyvän arvon hierarkiatasolla 2 johtuen siitä, että kyseiset rahoitusvelat ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa, jonka seurauksena ne ovat suojatun riskin osalta arvostettu käypään arvoon. Arvostamisessa on käytetty tason 2 syöttötietoja. Tilinpäätöksen liitetiedoissa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien kiinteäkorkoisten viitelainojen käypä arvo on raportoitu kokonaisuudessaan perustuen Bloombergilta saatua hintanoteeraukseen. Hintanoteeraus on tason 1 syöttötieto.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	971 505	798 874	172 631	-	971 505
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	3 940 456	3 812 154	128 302	-	3 940 456
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	51 100	-	1 072	50 028	51 100
Osakkeet ja osuudet	9 797	9 797	-	-	9 797
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	860 695	-	727 687	133 007	860 695
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 384 303	-	1 380 574	3 728	1 384 303
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	7 217 853	4 620 824	2 410 266	186 764	7 217 853
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 729 122	-	9 336 784	-	9 336 784
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	8 729 122	-	9 336 784	-	9 336 784
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut					
Käteiset varat	4 909 338	4 909 338	-	-	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	818 323	136 694	681 629	-	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 372 617	-	16 872 666	-	16 872 666
Saamistodistukset	804 358	-	804 980	-	804 980
Muut varat	158 494	-	158 494	-	158 494
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut yhteensä	22 063 130	5 046 032	18 517 769	-	23 563 801
Rahoitusvarat yhteensä	38 010 106	9 666 857	30 264 818	186 764	40 118 439

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	-	-	-	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 548 639	-	1 409 955	138 684	1 548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 391 573	-	8 313 844	3 077 729	11 391 573
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	918 706	-	460 463	458 243	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	843 304	-	830 658	12 646	843 304
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 702 222	-	11 014 920	3 687 302	14 702 222
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	82 916	-	83 031	-	83 031
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	-	2 337 730	-	2 337 730
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 391 689	-	18 291 146	151 671	18 442 817
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	20 788 019	-	20 711 908	151 671	20 863 579
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 095 340	-	1 095 340	-	1 095 340
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	200 323	-	200 323	-	200 323
Varaukset ja muut velat	103 627	-	103 627	-	103 627
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	1 399 291	-	1 399 291	-	1 399 291
Rahoitusvelat yhteensä	36 889 532	-	33 126 119	3 838 973	36 965 091

Kaikki arvostusmallit, sekä monimutkaiset että yksinkertaiset, käyttävät markkinahintoja ja muita syöttötietoja. Nämä syöttötiedot pitävät sisällään korot, valuuttakurssit, volatiliiteetit, korrelaatiot jne. Konserni soveltaa erityyppisiä syöttötietoja riippuen instrumentin tyypistä ja monimutkaisuudesta sekä tarvittavista markkinariskifaktoreista ja tuottorakenteista. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen luokittelu perustuu analyysiin, joka tehdään syöttötiedon, stressitestauksen (kohtuullinen mahdollinen vaihtoehtoinen oletus) ja mallin monimutkaisuuden perusteella. Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostukselle.

IFRS 13 -standardin mukaisesti kolme yleisesti käytettyä arvostusmenetelmää ovat markkinoihin perustuva lähestymistapa, tuottoihin perustuva lähestymistapa ja hankintamenuon perustuva lähestymistapa. Konserni soveltaa markkinalähtöistä lähestymistapaa, kun instrumentilla on toimivat markkinat ja julkisia hintanoteerauksia saatavilla. Konserni käyttää markkinalähtöistä lähestymistapaa sijoitussalkun joukkovelkakirjalainojen arvostamiseen. Kaikille tason 1 instrumenteille konserni käyttää täysin samanlaisen instrumentin markkinahintaa (sama ISIN). Konserni ei hyödynnä arvostamisessa vastaavanlaisten rahoitusvarojen hintoja.

Tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa käytetään, kun arvostus perustuu arvostusmalliin, kuten tulevien kassavirtojen nykyarvoon (diskonttaaminen). Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon luottoriskin arviointi, käytetyt diskonttokorot, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuus ja muut tekijät, jotka luotettavasti vaikuttavat rahoitusinstrumentin käypään arvoon. Konserni käyttää tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa monien rahoitusinstrumenttiansa arvostamisessa, esimerkiksi johdannaissopimuksissa, antolainauksessa ja varainhankinnan instrumenteissa. Konserni ei käytä hankintamenuon perustuvaa lähestymistapaa rahoitusinstrumenttien arvostuksessa.

Konserni käyttää laajalti tunnustettuja ja käytettyjä arvostusmalleja määrittäessään sellaisten yleisten ja yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien, kuten korko- ja valuutanvaihtosopimusten käyvät arvot, jotka käyttävät vain havainnoitavissa olevia markkinatietoja ja vaativat vain vähän johdon harkintaa ja arvioita. Havainnoitavissa olevat hinnat tai syöttötiedot ovat yleensä saatavissa noteerautuille velkakirjoille ja osakkeille ja yksinkertaisille OTC-johdannaisille, kuten koronvaihtosopimuksille. Havainnoitavissa olevat markkinahinnat ja syöttötiedot vähentävät johdon harkinnan ja arvioiden käyttämistä sekä käypien arvojen määrittämiseen liittyvää epävarmuutta. Havainnoitavissa olevien markkinahintojen ja syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteista ja markkinoista riippuen ja ne ovat alttiina muutoksille johtuen erityisistä tapahtumista ja rahoitusmarkkinoiden yleisistä olosuhteista.

Kuntarahoitus-konserni soveltaa erilaisia malleja tietyn tyyppisten instrumenttien arvostamiseksi. Perusmallien valinta ja kalibrointi riippuvat rahoitusvälineen monimutkaisuudesta ja tarkoituksen mukaisen syöttötietojen saatavuudesta. Markkinakäytännön mukaisesti ensisijainen perusmalli määrittyy kohde-etuksina olevien omaisuusserien mukaisesti. Tämän lisäksi instrumentit jaetaan eri luokkiin, jotta tärkeimmät riskitekijät ja erityyppiset kalibrointitekniikat saadaan määriteltyä. Perusmallien, erilaisten oletusten ja kalibrointitekniikoiden yhdistelmät dokumentoidaan. Konsernin arvostusmalleilla arvostettavat rahoitusinstrumentit jaetaan neljään eri luokkaan:

- Korkoinstrumentit,
- Valuuttapohjaiset instrumentit,
- Osakelinkatut instrumentit ja
- Hybridi-instrumentit

Rahoitusinstrumentit, jotka kuuluvat luokkiin *valuuttapohjaiset, osakelinkatut ja hybridi-instrumentit*, luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa pääasiassa tason 3 instrumenteiksi.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo lasketaan yleensä yksittäisten instrumenttien nettoykyarvona. Tätä laskentaa täydennetään vastapuolitason oikaisuilla. Konserni sisällyttää johdannaisten arvostuksiin luottokelpoisuuden huomioivan vastapuoliriskioikaisun (*credit valuation adjustment, CVA*) sekä oman luottoriskioikaisun (*debit valuation adjustment, DVA*). CVA kuvastaa vastapuolen luottoriskin vaikutusta käypään arvoon ja DVA konsernin omaa luottokelpoisuutta. Konserni soveltaa samaa metodologiaa CVA:n ja DVA:n laskemiseksi. Molemmissa käytetään kolmea syöttötietoa: Maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (*LGD*), laiminlyönnin todennäköisyys (*PD*, oma DVA:ssa ja vastapuolen CVA:ssa) sekä odotettu vastuun määrä (*EE*).

Arvostusten viitekehys

Kuntarahoitus-konsernilla on käytössä viitekehys, joka pitää sisällään konsernin malliriskien hallinnan järjestelyt, aktiviteetit ja menettelytavat (*model risk management framework*). Viitekehysten tarkoituksena on varmistaa malliriskien tehokas hallinta ja vähentää käyvän arvon arvostukseen liittyvää epävarmuutta sekä varmistaa ulkoisten ja sisäisten vaatimusten noudattaminen. Konserni varmistaa, että kaikki arvostusmallien elinkaaren näkökohdat (ml. hyväksyntä, suunnittelu, kehittäminen, testaus, ylläpito, valvonta ja toimeenpano) pitävät sisällään tehokkaan hallinnon, selkeät tehtävät ja vastuut sekä tehokkaan sisäisen valvonnan.

Konserni hallinnoi ja ylläpitää mallivarastoa, joka tarjoaa kokonaisvaltaisen kuvan kaikista arvostusmalleista, niiden liiketoiminnan tarkoituksesta ja ominaisuuksista sekä sovelluksista ja käyttöehdoista. Johtoryhmä vastaa uusien arvostusmallien hyväksymisestä (mukaan lukien käytön rajoitukset ja ehdot) ja olemassa olevien mallien olennaisista muutoksista. Johtoryhmä arvioi ja hyväksyy kaikki mallivarastossa olevat hyväksytyt arvostusmallit uudelleen vuosittain.

Kuntarahoitus-konsernin arvostusten kontrolliryhmä (*Valuation Control Group, VCG*) valvoo konsernin arvostuksia ja vastaa arvostusten lopullisesta hyväksynnästä taloudellisen raportoinnin käyttöön. VCG valvoo ja kontrolloi konsernin arvostusprosessia sekä arvostusmenetelmien suorituskykyä, päättää tarvittavista toimenpiteistä ja raportoi edelleen johtoryhmälle. VCG arvioi, tuottavatko arvostusmallit ja -prosessi riittävän oikeaa tietoa konsernin taloudellisen raportoinnin käyttöön, ja päättää saatujen tietojen perusteella mahdollisista oikaisuista arvostusprosessin tuottamiin arvoihin.

Konserni on ottanut käyttöön arvostusmallien tehokkaan kontrolli- ja suorituskyvyn seurantakehysten, jolla pyritään varmistamaan mallien antamien tulosten oikeellisuus ja asianmukaisuus. Mallien suorituskyvyn seuranta koostuu neljästä pääkontrollista:

- Vastapuoliarvostusten kontrolli (*Counterparty valuation control, CVC*),
- Arvostusten analyysi (*Fair value explanation*),
- Riippumaton arvostusten todentaminen (*Independent Price Verification, IPV*) ja
- Riippumaton mallien validointi.

Riskienhallinta suorittaa päivittäin vastapuoliarvostusten kontrollin (CVC). Kontrollissa analysoidaan mahdolliset poikkeamat arvostusmallin tuottamassa arvostuksessa verrattuna konsernin aiempiin arvostuksiin sekä vastapuolien arvostuksiin. Kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Arvostusten analyysi koostuu riskienhallinnan tekemästä päivittäisestä käypien arvojen muutoksien analysoinnista. Analyysin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Riippumaton arvostusten todentaminen tehdään kuukausittain ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta osana konsernin IPV-prosessia. IPV-kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Riippumaton mallien validointi tehdään vuosittain valitulle konsernin arvostusmallien otokselle ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta. Mallivalidoinnin tulokset raportoidaan VCG:lle.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Kuntarahoitus-konserni arvioi käyvän arvon hierarkialuokituksen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja kunakin raportointipäivänä. Tämän avulla määritellään tasojen 1, 2, 3 instrumentin alkuperäinen luokitus ja sitä seuraavat mahdolliset siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen siirto voi tapahtua esimerkiksi, kun aiemmin havainnoitavaksi katsottu syöttötieto vaatii oikaisun ei-havainnoitavissa olevaa syöttötietoa käyttäen. Menettely on sama siirroille käyvän arvon tasolle ja niiltä pois. Siirtojen eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen sen kvartaalin lopussa, jonka aikana siirron aiheuttama tapahtuma tai olosuhteiden muutos on toteutunut.

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 205 516 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 35 796 tuhatta euroa.

TASON 3 SIIRROT 2020 (1000 €)	1.1.2020	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myyntit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2020
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 028	-4 714	-	-1578	-	-	43 735
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	-	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	133 007	-12 405	-32	-41 804	686	-	79 452
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	3 728	-2 118	117	-	-	-1154	572
Rahoitusvarat yhteensä	186 764	-19 238	84	-43 382	713	-1154	123 787
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138 684	9 860	49 782	-	26 088	-	224 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 077 729	-259 858	868 572	-1 566 659	8 617	-2 686	2 125 714
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	458 243	289 125	37 906	-139 179	378	-181	646 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	12 646	18 479	1 432	-	-	-8 167	24 391
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	151 671	-13 650	21 314	-	-	-65 286	94 048
Rahoitusvelat yhteensä	3 838 973	43 955	979 006	-1705 838	35 083	-76 320	3 114 859
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä *	4 025 736	24 717	979 090	-1749 220	35 796	-77 474	3 238 646

* Konserni kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotulos*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvomuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta muihin laajan tuloksen eriin.

Ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi esittää mahdollisten vaihtoehtoisten oletusten vaikutuksen niiden rahoitusinstrumenttien käypään arvoon, joiden arvostus on riippuvainen ei-havainnoitavissa olevista syöttötiedoista. On kuitenkin epätodennäköistä, että käytännössä kaikki ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaihtoehtoiset oletukset liikkuisivat yhtäaikaaisesti ääripäihin, joita herkkyysanalyyseissä testataan. Tästä johtuen tässä liitetiedossa herkkyysanalyysin kuvaama vaikutus käypään arvoon on todennäköisesti suurempi kuin tosiasiallinen epävarmuus tilinpäätöspäivän käyvässä arvossa. Lisäksi tämä herkkyysanalyysi ei ole ennustava tai indikaatiivinen tulevaisuuden muutoksista rahoitusinstrumenttien käyvässä arvossa.

Vaikka Kuntarahoitus-konserni uskoo käyvän arvon arvostusten olevan asianmukaisia, erilaisten menetelmien ja oletusten käyttö voisi johtaa erilaisiin käyvän arvon määrityksiin. Tason 3 käyvän arvon määrityksissä yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla seuraavat vaikutukset arvostuksiin: 31.12.2020 nämä oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 44,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 33,7 miljoonaa euroa. 31.12.2019 herkkyysanalyysin mukaiset oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 58,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 60,1 miljoonaa euroa.

MERKITTÄVIEN EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN HERKKEYSANALYYSI INSTRUMENTTITYYPEITTÄIN 31.12.2020 (1 000 €)

	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Antolainat	542	327
Johdannaispimukset		
Osakejohdannaiset	12 416	-7 240
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 786	-365
Muut koronvaihtosopimukset	8 686	-10 165
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		
Osakelinkatut velkakirjat	11 690	-5 248
FX-linkatut velkakirjat	-941	-1 681
Muut velkakirjat	10 430	-9 276
Yhteensä	44 609	-33 648

Tasolle 3 luokiteltavien ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen käyvän arvon muutokset eivät ole välttämättä toisistaan riippumattomia ja vuorovaikutuksellisia suhteita esiintyy usein ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen ja havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä. Tällaisia suhteita, jotka ovat merkittäviä rahoitusinstrumentin käyväälle arvolle, on kontrolloitu hinnoittelumallien ja arvostusmenetelmien kautta.

Kuntarahoitus-konserni käyttää stokastisia malleja tulevaisuuden kassavirtojen luomiseksi. Tulevaisuuden kassavirrat diskontataan nykyhetkeen, joista johdetaan rahoitusinstrumenttien käypä arvo. Konserni käyttää stokastisina arvostusmalleinaan Hull-Whiten mallia ja Dupireen volatiliiteettimallia.

Alla on kuvattu konsernin käyttämät ei-havainnoitavissa olevat syöttötiedot, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Korrelaatioparametrit

Korrelaatio kuvaa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttavien kohde-etuuskien vuorovaikutussuhteita tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttaa useampi eri ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto. Esimerkiksi korrelaatiolla on merkittävä vaikutus osakelinkattujen instrumenttien käypään arvoon, jos kohde-etuuden arvo riippuu useammasta eri osakkeesta. FX-linkattujen koron- ja valuutanvaihtosopimusten osalta korrelaatioita esiintyy eri valuuttakurssien välillä, jotka vaikuttavat instrumentin käypään arvoon.

Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on korkea korrelaatio, niin tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon nousuun. Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on matala korrelaatio, tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon laskuun.

Kuntarahoitus-konsernilla on rahoitusinstrumentteja, joissa korrelaatio on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Volatiliteetti (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Rahoitusinstrumentti, jonka arvo johdetaan stokastisella mallilla, käyttää tyypillisesti kohde-etuuden volatiliteettia syöttötietona. Stokastisena arvostusmallinaan konserni käyttää Dupireen volatiliteettimallia. Korkokomponenteissa käytetään arvostuksissa tasaoptioiden implisiittistä volatiliteettia. FX- ja osakekomponenteille (sekä osakeindeksit että yksittäiset osakkeet) on käytössä volatiliteettipinta, joka huomioi instrumenttien eri toteutushinnat ja juoksuajat. Kuntarahoitus-konserni käyttää implisiittistä volatiliteettia suurimmalle osalle osakelinkatuista struktuureista. Joissain tapauksissa osakelinkatuille struktuureille ei ole kuitenkaan tiedossa volatiliteettipintaa, joka olisi likvidi. Tällaisissa tapauksissa konserni käyttää proxy volatiliteettia implisiittisen volatiliteetin sijaan.

Kuntarahoitus-konsernilla on rahoitusinstrumentteja, joissa volatiliteetti on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Osinkotuotto

Osakelinkattujen tuotteiden käypään arvoon vaikuttaa olennaisesti osinkotuotto ja kohde-etuuden volatiliteetti. Osakelinkatut instrumentit vaativat kohde-etuuden osinkotiedon käyvän arvon syöttötietona.

Osakelinkattujen tuotteiden osakekomponentin käypä arvo johdetaan käyttämällä Dupireen volatiliteettimallia, jossa oletetaan kohde-etuuden osakkeen hinnan noudattavan satunnaista kulkua.

Kuntarahoitus-konsernilla on osakelinkattuja rahoitusinstrumentteja, joissa osinkotuotto on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Korkostrukturi (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Monimutkaisten korkostruktuurien arvostamisessa käytetään ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tulevaisuuden korkokassavirrat ja näiden käypä arvo lasketaan käyttämällä kohde-etuuden forward-käyriä sekä volatiliteettia käyttämällä stokastisena mallina Hull-Whiten mallia. Tasolle 3 luokiteltujen monimutkaisten rahoitusinstrumenttien korkosuoritus on riippuvainen juoksuajan syöttötiedon arvosta.

Kuntarahoitus-konsernilla on monimutkaisia korkostruktuureja rahoitusinstrumenteissa, joissa ekstrapoloitu tai epälikvidi korko on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Alla oleva taulukko kuvaa sitä, mikä vaikutus ei-havainnoitavissa olevan syöttötiedon yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla arvostuksiin tilinpäätöspäivänä.

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
31.12.2020 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	43 735	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	542	327
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-75 037	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1324	-932
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	9142	-7 641
			Osinkotuotto	1951	1333
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-517 779	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	51	-368
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1642	96
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	93	-93
Muut koronvaihtosopimukset	2 156	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	8	-6
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	8 230	-9 711
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	447	-448
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	885 327	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	2 810	2 088
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 733	-7 746
			Osinkotuotto	1 148	410
FX-linkatut velkakirjat	1 027 104	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	213	54
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	-1 161	-1 729
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	6	-6
Muut velkakirjat	531 744	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	-1
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	10 220	-9 066
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	209	-209
Yhteensä				44 609	-33 648

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN VOITTO TAI TAPPIO (1 000 €)**2020**

Avaava saldo 1.1.2020	-
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän voitto	242
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän tappio	-67
Jaksotettu ensimmäisen päivän voitto tai tappio	-204
Yhteensä 31.12.2020	-29

Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*) -määritelmä ja jaksotustapa on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Käyvän arvon määrytyminen*.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä ja herkkysanalyysi 2019

Tilikaudella 2019 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 155 113 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2019 siirrettiin rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 2 800 159 tuhatta euroa.

TASON 3 SIIRROT 2019 (1 000 €)	1.1.2019	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja eräntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2019
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	50 028	-	50 028
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	944	6 653	3 585	-944	122 769	-	133 007
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	299	-	3 429	-	3 728
Rahoitusvarat yhteensä	944	6 653	3 884	-944	176 227	-	186 763
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-	-	138 684	-	138 684
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	768 448	54 249	773 030	-466 038	1948 040	-	3 077 728
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	192 000	-46 235	31 275	-107 943	389 146	-	458 243
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	67	-	12 579	-	12 646
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	16 187	-	135 483	-	151 671
Rahoitusvelat yhteensä	960 447	8 014	820 559	-573 981	2 623 933	-	3 838 972
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä	961 390	14 666	824 443	-574 924	2 800 159	-	4 025 735

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
2019 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	50 028	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	50	-604
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-33 683	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	21 111	-19 805
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-319 759	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 734	-4 547
Muut koronvaihtosopimukset	19 289	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 218	-4 307
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	1 486 858	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	16 459	-22 005
FX-linkatut velkakirjat	1 538 974	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 691	-6 072
Muut velkakirjat	342 250	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 378	-3 452
Yhteensä				58 641	-60 792

Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 806 864	-	34 989	-	-	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	361 651	1 567 812	6 373 992	6 099 127	12 744 246	27 146 828
<i>,josta leasing *</i>	8 059	19 545	64 691	37 320	85 829	215 444
Saamistodistukset	1 474 537	761 052	2 737 816	789 809	-	5 763 214
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	27
Johdannaispimukset	21 851	86 840	551 548	718 929	978 995	2 358 163
Muut varat **	243 269	-	-	-	-	243 269
Yhteensä	9 473 973	2 415 705	9 698 345	7 607 864	13 723 269	42 919 155

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei esitetä maturiteettijakaumassa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 120	1 250 000	24 558	34 106	34 694	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	118 097	342 933	777 940	1 257 086	1 387 970	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 285 271	3 729 067	15 784 772	4 702 293	2 410 503	32 911 906
Johdannaissopimukset	799 531	143 081	1 119 670	200 609	597 678	2 860 570
Varaukset ja muut velat *	231 598	1 261	4 353	-	-	237 212
<i>,josta vuokrasopimusvelat</i>	<i>418</i>	<i>1 261</i>	<i>4 353</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>6 032</i>
Yhteensä	8 092 617	5 466 342	17 711 294	6 194 095	4 430 845	41 895 193

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Velat ja niitä suojaavat johdannaissopimukset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Konsernin arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2021 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 30–50 %. Vuoden 2020 aikana eräännyti tällaisia velkoja ennenaikaisesti 34 %.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	4 909 338	-	-	-	-	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	794 029	-	24 293	-	-	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	294 741	1 406 169	5 702 857	4 854 592	11 894 479	24 152 839
<i>, josta leasing</i>	6 745	18 251	58 470	35 274	64 125	182 865
Saamistodistukset	1 213 001	1 148 481	2 844 420	510 416	-	5 716 318
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	9 797	9 797
Johdannaissopimukset	135 426	86 165	664 050	541 895	817 461	2 244 997
Muut varat	158 494	-	-	-	-	158 494
Yhteensä	7 505 030	2 640 815	9 235 621	5 906 903	12 721 737	38 010 106

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 095 340	-	-	20 025	62 891	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	103 922	938 253	1 315 413	1 504 465	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 690 700	3 948 367	13 641 920	3 946 765	1 755 834	29 983 585
Johdannaissopimukset	444 670	235 078	537 835	151 611	392 817	1 762 010
Varaukset ja muut velat	96 649	1 187	5 791	-	-	103 627
<i>, josta vuokrasopimusvelat</i>	410	1 187	5 791	-	-	7 388
Yhteensä	8 327 358	4 288 554	15 123 800	5 433 813	3 716 007	36 889 532

Velat ja niitä suojaavat johdannaissopimukset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Vuoden 2019 aikana erääntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 24 %.

Liite 19. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Seuraaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyy täytöntöönpantavissa olevia yleisiä netotussopimuksia:

Vakuudeksi annettu käteinen sisältyy tase-erään *Saamiset luottolaitoksilta*, poislukien keskusvastapuolille annettu vakuus, joka esitetään erässä *Muut varat*.

Vakuudeksi saatu käteinen sisältyy tase-erään *Velat luottolaitoksille*, poislukien keskusvastapuolilta saatu vakuus, joka esitetään erässä *Varaukset ja muut velat*.

31.12.2020 (1000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen *	Vakuudeksi annettu käteinen **	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	2 358 163	-	2 358 163	889 300	-	1 468 863
Rahoitusvarat yhteensä	2 358 163	-	2 358 163	889 300	-	1 468 863
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	2 860 570	-	2 860 570	-	1 850 372	1 010 198
Rahoitusvelat yhteensä	2 860 570	-	2 860 570	-	1 850 372	1 010 198

* Sisältää keskusvastapuolelta saatua vakuutta 231 180 tuhatta euroa.

** Sisältää keskusvastapuolelle annettua vakuutta 243 272 tuhatta euroa.

Konserni ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2020.

31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen *	Vakuudeksi annettu käteinen **	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	2 244 997	-	2 244 997	1 191 579	-	1 053 418
Rahoitusvarat yhteensä	2 244 997	-	2 244 997	1 191 579	-	1 053 418
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	1 762 010	-	1 762 010	-	844 649	917 362
Rahoitusvelat yhteensä	1 762 010	-	1 762 010	-	844 649	917 362

* Sisältää keskusvastapuolelta saatua vakuutta 96 239 tuhatta euroa.

** Sisältää keskusvastapuolelle annettua vakuutta 158 494 tuhatta euroa.

Konserni ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2019.

Liite 20. Rahavarat

31.12.2020 (1 000 €)	Yhteensä	Rahavarat	Odotettavissa olevat luottotappiot
Kassa	2	2	-
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	5 565 799	5 565 799	0
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	0
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	164 878	164 879	-1
Rahavarat yhteensä	5 730 679	5 730 680	-1

31.12.2019 (1 000 €)	Yhteensä	Rahavarat	Odotettavissa olevat luottotappiot
Kassa	2	2	-
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	4 909 336	4 909 336	0
Käteiset varat	4 909 338	4 909 338	0
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	81 311	81 311	0
Rahavarat yhteensä	4 990 649	4 990 649	0

Liite 21. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2020 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat *	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	34 918	-	0	34 918
Kotimaisilta luottolaitoksilta	89 636	98 300	-11	187 925
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	75 242	1 543 800	-32	1 619 011
Yhteensä	199 796	1 642 100	-43	1 841 853

* Muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta ei sisällä repo-ostosopimuksia tilinpäätöspäivänä 31.12.2020 tai vertailuajankohtana 31.12.2019.

31.12.2019 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	-	26 590	0	26 590
Kotimaisilta luottolaitoksilta	3 597	28 800	-7	32 390
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	77 714	681 650	-21	759 343
Yhteensä	81 311	737 040	-28	818 323

Liite 22. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

(1000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot
Yritykset ja asuntoyhteisöt	13 794 905	-983	12 647 283	-155
Julkisyhteisöt	12 772 899	-38	10 943 542	-19
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	363 580	-67	379 149	-11
Leasing	1 090 940	-2	828 458	-1
Yhteensä	28 022 325	-1 091	24 798 432	-186

Liite 23. Saamistodistukset

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET 31.12.2020 (1 000 €)

	Julkiesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	1 199 621	1 199 621	0
Kuntatodistukset	-	1 199 621	1 199 621	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	124 157	-	124 157	2
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	124 157	-	124 157	2
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 869 431	-	1 869 431	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	266 874	-	266 874	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 602 557	-	1 602 557	-
Yhteensä	1 993 588	1 199 621	3 193 209	3
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	1 780 922	-	1 780 922	2

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	110 684	110 684	0
Yritystodistukset	-	110 684	110 684	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	298 893	-	298 893	39
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	298 893	-	298 893	39
Pankkien sijoitustodistukset	-	-	-	-
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 160 427	-	2 160 427	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 160 427	-	2 160 427	-
Yhteensä	2 459 320	110 684	2 570 005	39
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 169 064</i>	-	<i>2 169 064</i>	<i>25</i>

31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Saamistodistukset yhteensä	4 452 908	1 310 305	5 763 214	42

* Odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu saamistodistuksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Näin ollen odotettavissa olevaa luottotappiota ei kirjata tase-erän vähennyksenä vaan muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa* kuvatun mukaisesti.

Saamistodistukset ei sisällä tilinpäätöspäivänä 31.12.2020 saamistodistuksia, jotka olisi annettu repomyntisopimusten vakuudeksi.

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	721 585	721 585	0
Kuntatodistukset	-	721 585	721 585	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	58 268	-	58 268	0
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	58 268	-	58 268	0
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 451 716	-	1 451 716	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	232 178	-	232 178	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 219 537	-	1 219 537	-
Yhteensä	1 509 984	721 585	2 231 569	0
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 345 703</i>	-	<i>1 345 703</i>	<i>0</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	82 772	82 772	0
Yritystodistukset	-	82 772	82 772	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	913 236	-	913 236	104
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	848 196	-	848 196	101
Pankkien sijoitustodistukset	65 040	-	65 040	3
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 488 740	-	2 488 740	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 488 740	-	2 488 740	-
Yhteensä	3 401 976	82 772	3 484 748	104
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 743 816</i>	-	<i>2 743 816</i>	<i>77</i>

31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Saamistodistukset yhteensä	4 911 960	804 358	5 716 318	104

Liite 24. Osakkeet ja osuudet

31.12.2020 (1000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	27	27	-
Yhteensä	-	27	27	-

31.12.2019 (1000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	9 769	27	9 797	-
Yhteensä	9 769	27	9 797	-

Liite 25. Johdannaissopimukset

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2020 (1000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 933 188	11 186 060	15 825 475	29 944 724	1 155 265	-470 736
<i>,joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	1 474 582	10 182 656	13 852 888	25 510 126	684 090	-314 856
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 577 593	7 155 034	1 105 354	9 837 981	369 605	-985 934
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 510 781	18 341 095	16 930 830	39 782 706	1 524 870	-1 456 670
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 800 843	9 751 683	5 000 317	18 552 843	749 891	-488 850
<i>,joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	2 784 644	6 910 928	1 515 808	11 211 380	5 605	-189 246
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	106	-106
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 385 939	2 284 168	130 374	4 800 480	82 985	-713 063
Terminisopimukset	3 516 421	-	-	3 516 421	-	-126 805
Osakejohdannaiset	932 553	-	-	932 553	313	-75 076
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 635 756	12 075 850	5 130 691	27 842 297	833 293	-1 403 900
Johdannaissopimukset yhteensä	15 146 537	30 416 945	22 061 521	67 625 003	2 358 163	-2 860 570

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti sisältää kaikki konsernin johdannaissopimukset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten

suojaiksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritetty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimuksista saadut tai maksetut korot sisältyvät taseen eriin *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot* ja *Siirtovelat ja saadut ennakot*.

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2019 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 048 695	9 799 601	11 559 243	23 407 538	811 648	-346 270
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>934 155</i>	<i>7 260 466</i>	<i>9 065 291</i>	<i>17 259 913</i>	<i>368 439</i>	<i>-202 025</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 845 533	7 733 901	1 044 699	11 624 134	572 655	-497 034
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 894 228	17 533 502	12 603 942	35 031 672	1 384 303	-843 304
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 457 175	11 119 011	5 072 029	18 648 214	608 438	-375 507
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>518 410</i>	<i>8 221 487</i>	<i>1 172 175</i>	<i>9 912 071</i>	<i>10 769</i>	<i>-116 120</i>
Korko-optiot	35	40 000	-	40 035	225	-225
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	4 286 054	2 351 154	271 291	6 908 499	209 582	-443 720
Terminisopimukset	2 044 786	490 839	-	2 535 624	2 183	-25 303
Osakejohdannaiset	1 585 879	18 969	-	1 604 848	40 268	-73 951
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 373 929	14 019 972	5 343 320	29 737 220	860 695	-918 706
Johdannaissopimukset yhteensä	15 268 157	31 553 474	17 947 262	64 768 893	2 244 997	-1 762 010

Liite 26. Suojauslaskenta

Konsernin korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja -velkojen merkittävät valuutta- ja korkorisikit erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Näin ollen ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi, kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin. Konsernin markkinariskien suojaamiseen liittyvät

riskienhallintaperiaatteet kuvataan tarkemmin liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

Konserni soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa, että IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa. Konserni ei sovelle rahavirran suojauslaskentaa. Suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan laatimisperiaatteiden (Liite 1) kohdassa *Suojauslaskenta*.

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kohteena olevat varat ja velat tase-erien mukaisesti jaoteltuna IAS 39 -standardin mukaiseen portfoliosuojauslaskentaan ja IFRS 9 -standardin mukaiseen käyvän arvon suojauslaskentaan, joka on edelleen jaettu kahteen osaan sen perusteella sovelletaanko suojauksessa suojauksustannuksen eriyttämistä (*Cost-of-Hedging*).

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2020 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Antolainat	11 183 657	11 614 114	11 483 819	130 295	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	211 223	215 444	-	215 444	-
Varat yhteensä	11 394 880	11 829 557	11 483 819	345 739	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	55 000	68 800	-	68 800	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 853 956	2 246 352	-	2 181 931	64 421
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 260 721	22 077 489	-	11 898 132	10 179 357
Velat yhteensä	23 169 677	24 392 642	-	14 148 863	10 243 779

Viereisessä taulukossa esitetään suojauskohteen suojatun riskin ja suojausinstrumentin kumulatiivinen käypä arvo tilikauden alussa ja lopussa sekä käyvän arvon muutokset tilikauden aikana. Taulukossa esitettävät luvut eivät pidä sisällään suojausinstrumenttien ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvia käyvän arvon muutoksia, jotka kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Edellä mainitusta syystä johtuen suojausinstrumenttien yhteissumma ei täsmää liitteessä 25 *Johdannaissopimukset* esitettävään erään *Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä*. Suojauskohteiden käyvän arvon muutos suojatun riskin osalta ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy siten tässä tuloslaskelmaerässä. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot eritellään liitteessä 6 ja suojauslaskennan nettotulos liitteessä 9.

Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti konserni diskonttaa suojauskohteet swap-käyrällä, kun ne arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Johdannaissopimukset taas diskontataan OIS-käyrällä. Ero käytetyissä diskonttokäyrissä aiheuttaa merkittävän osan konsernin suojauslaskennan tehottomuudesta. Lisäksi tehottomuutta voi jossain määrin syntyä myös eroista pääomissa, päivälaskentamenetelmissä tai kassavirtojen ajoittumisissa.

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Tulosvaikutus vuonna 2020
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	464 688	303 139	161 548
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-428 083	-276 831	-151 252
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	47	-	47
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	36 653	26 308	10 344
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	41 424	30 934	10 489
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-42 044	-33 193	-8 851
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-620	-2 258	1 638
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-13 800	-12 916	-884
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-481 546	-434 953	-46 593
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-859 986	-524 923	-335 063
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 340 456	963 674	376 782
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-14 876	-9 118	-5 757
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensatiot *	-2 041	-	-2 041
Suojauslaskenta yhteensä	19 115	14 932	4 183

* Kompensatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *IBOR-uudistus*.

Viereisessä taulukossa esitetään koron- ja valuutanvaihtosopimusten (*cross currency swaps*) suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus oman pääoman *Suojauskustannusrahastoon*. Luvut esitetään verojen jälkeen.

Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa konserni on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun koron- ja valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle.

Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta suojauskustannuksena *Suojauskustannusrahastoon*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Vaikutus Suojauskustannus- rahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaisopimukset suojauslaskennassa	15 624	28 075	-12 451
Yhteensä	15 624	28 075	-12 451

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kumulatiivinen tehokkuus suojauskohteittain. Lisäksi taulukossa esitetään käytetyt suojausinstrumentit.

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2020 (1000 €)

SUOJAUSKOHDE	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	464 688	-428 083	36 605
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	37 203	-37 739	-537
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	4 221	-4 305	-84
Varat yhteensä		506 111	-470 126	35 985
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-952 949	945 353	-7 596
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuutanvaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-402 383	395 103	-7 280
Velat yhteensä		-1355 332	1340 456	-14 876

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2019 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Antolainat	8 256 680	8 546 257	8 420 004	126 253	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	181 261	182 865	-	182 865	-
Varat yhteensä	8 437 941	8 729 122	8 420 004	309 118	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	70 000	82 916	-	82 916	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1968 524	2 313 414	-	2 162 575	150 839
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 042 510	18 391 689	-	6 668 732	11 722 957
Velat yhteensä	20 081 034	20 788 019	-	8 914 223	11 873 796

**ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA
(1 000 €)**

	31.12.2019	11.2019	Tulosvaikutus vuonna 2019
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	303 139	155 610	147 530
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-276 831	-127 621	-149 210
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	26 308	27 989	-1 681
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	30 934	22 752	8 182
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-33 193	-23 636	-9 556
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-2 258	-884	-1 374
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-12 916	-11 845	-1 071
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-434 953	-339 599	-95 353
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-524 923	-73 869	-451 054
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	963 674	432 237	531 436
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-9 118	6 924	-16 042
Suojauslaskenta yhteensä	14 932	34 029	-19 097

**SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN
(1 000 €)**

	31.12.2019	11.2019	Vaikutus Suojauskustannus- rahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	28 075	14 235	13 840
Yhteensä	28 075	14 235	13 840

SUOJAUSLASKENNA TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2019 (1 000 €)

SUOJAUSKOHDE	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	303 139	-276 831	26 308
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	29 330	-31 086	-1 756
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	1 605	-2 107	-502
Varat yhteensä		334 074	-310 024	24 050
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-693 747	697 685	3 938
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-279 045	265 988	-13 057
Velat yhteensä		-972 792	963 674	-9 118

Liite 27. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Kuntarahoitus-konsernin luottoriskin muodostumista on käsitelty liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski*. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain.

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3 *				
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot	
31.12.2020 (1 000 €)									
Käteiset varat jaksotettuun hankintamenuon	5 565 801	0	-	-	-	-	5 565 801	0	
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintamenuon	1 841 853	-43	-	-	-	-	1 841 853	-43	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuon	26 606 595	-30	145 061	-835	135 291	-224	26 886 947	-1 089	
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuon	1 090 768	-2	-	-	173	-	1 090 940	-2	
Saamistodistukset jaksotettuun hankintamenuon	1 303 105	0	7 200	-	-	-	1 310 305	0	
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	423 050	-42	-	-	-	-	423 050	-42	
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintamenuon arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	243 269	-4	-	-	-	-	243 269	-4	
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 606	-	-	-	-	-	1 606	-	
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 348 271	-4	4 506	0	1 201	0	2 353 978	-4	
Yhteensä	39 424 318	-126	156 767	-835	136 665	-224	39 717 750	-1 184	

* Konsernilla on vaiheen 3 saamisille täydet takaus- ja vakuusjärjestelyt kuten liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski* on kuvattu. Konsernin johdon arvion mukaan vaiheen 3 saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota synny. Vaiheen 3 saamiset sisältävät 2 404 tuhatta euroa saamisia, jotka ovat olleet myöntöhetkellä arvoltaan alentuneita (*purchased or originated credit impaired, POCI*). POCI-saamisista on kirjattu 4 tuhannen euron odotettavissa oleva luottotappio.

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3				
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot	
31.12.2019 (1000 €)									
Käteiset varat jaksotettuun hankintamenuun	4 909 338	0	-	-	-	-	4 909 338	0	
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintamenuun	818 323	-28	-	-	-	-	818 323	-28	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuun	23 672 686	-24	184 586	-80	61 602	-80	23 918 874	-185	
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuun	828 272	-1	186	0	-	-	828 458	-1	
Saamistodistukset jaksotettuun hankintamenuun	780 667	0	23 690	0	-	-	804 358	0	
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	971 505	-104	-	-	-	-	971 505	-104	
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintamenuun arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	158 494	-4	-	-	-	-	158 494	-4	
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 603	-	-	-	-	-	1 603	-	
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 359 038	-4	2 285	0	-	-	2 361 323	-4	
Yhteensä	34 499 925	-167	210 747	-80	61 602	-80	34 772 275	-327	

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenvedona odotettavissa olevien luottotappioiden muutos ja täsmäytys arvonalentumisvaiheittain tilikauden aikana.

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-167	-80	-80	-327	34 772 275
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-83	-30	-13	-126	10 624 630
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	119	10	43	173	-5 678 253
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	5	-395	-176	-566	-564
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-126	-835	-224	-1184	39 717 750

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

Kuntarahoitus-konserni on vuoden 2020 toisen vuosipuoliskon aikana tarkentanut odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Mallinnusmenetelmän muutos kosketti lainan elinajan laiminlyöntitodennäköisyyden mallinnustapaa ja näin ollen vaikutus kohdistui koko lainan elinkaaren aikaiseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään (vaihe 2 ja 3), joissa on muutoksesta johtuen kasvua noin 0,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi konserni on kirjannut 340 tuhannen euron harkintaan perustuvan lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Vuoden 2020 voidaan todeta olleen taloudellisesti poikkeuksellisen heikko tietyille asiakassegmenteille, kuten esimerkiksi taidealalle ja urheiluhallien toiminnalle. Heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastu Kuntarahoitus-konsernin käyttämissä sisäisissä riskiluokituksissa, jotka on tehty pääsääntöisesti vuoden 2019 tilinpäätöstietojen pohjalta. Koska tiettyjen asiakassegmenttien luottoriskin arvioidaan tämän jälkeen lisääntyneen, päätti konsernin johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistuu tase-erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei ole kohdistettu sopimustasolle.

Arvio lisävaraustarpeesta perustuu siihen, että konsernin johto arvioi luottoriskin lisääntymisen johdosta (joka ei vielä heijastu sisäisissä riskiluokituksissa) osan vastuista siirtyvän odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallissa vaiheen 2 vastuiksi, jolloin odotettavissa oleva luottotappio määritetään lainan koko voimassaoloajalle, vaiheen 1 vastuiden 12 kuukauden sijaan. Lisävarauksen kohteena olevien yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta saadaan tarkempaa tietoa tilinpäätösten 2020 valmistuttua, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystytään kohdistamaan yksittäisille sopimuksille ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti.

Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena ja odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä on edelleen vähäinen. Konsernin asiakassaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa 0-riskiluokkaan, koska ne ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyvä turvaava kunnan takaus tai kiinteistövuokutta täydentävä valtion täytetakausta kuten liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski* on kuvattu. Johdon arvion mukaan kaikki saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Konsernilla on 31.12.2020 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamisia julkisyhteisöiltä yhteensä 24 miljoonaa euroa (2 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu yksittäisistä asiakkaista. Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+.

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-295	-59	-	-355	32 612 768
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-49	-48	-28	-126	7 569 678
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	200	10	-	210	-5 410 336
Siirrot vaiheeseen 1	0	16	-	16	16
Siirrot vaiheeseen 2	0	-20	-	-20	-20
Siirrot vaiheeseen 3	0	21	-52	-30	-30
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	0	-	-	0	199
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-22	-	-	-22	0
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-180
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	180
Yhteensä 31.12.2019	-167	-80	-80	-327	34 772 275

Kuntarahoitus-konserni tarkensi vuoden 2019 aikana odotettavissa olevien luottotappioiden arviointimenetelmiä ja mallissa käytettäviä oletuksia. Uudelleenarvioinnilla ei ollut olennaista vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.

Alla olevat taulukot kuvaavat odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän täsmäytystä arvonalentumisvaiheittain avaavasta taseesta tilinpäätöspäivään jokaiselle saamistyyppille erikseen.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	
Avaava saldo 1.1.2020	0	-	-	0	4 909 338	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	656 463	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	0	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	0	-	-	0	5 565 801	

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-28	-	-	-28	818 323	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-35	-	-	-35	1 687 210	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	21	-	-	21	-663 679	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-1	-	-	-1	-1	
Yhteensä 31.12.2020	-43	-	-	-43	1 841 853	

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odottavissa olevat luottotappiot	
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	-24	-80	-80	-185	23 918 874
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-15	-30	-13	-58	4 825 655
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	10	43	56	-1 856 679
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	6	-395	-176	-564	-564
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-30	-835	-224	-1089	26 886 947

LEASINGSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-1	0	-	-1	828 458	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	0	-1	318 638	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-56 155	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	-	0	0	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0	
Yhteensä 31.12.2020	-2	0	0	-2	1090 940	

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	0	0	-	0	804 358
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	1310 305
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-804 358
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	0	0	-	0	1310 305

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-104	-	-	-104	971 505	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-28	-	-	-28	159 570	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	92	-	-	92	-708 025	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-2		
Yhteensä 31.12.2020	-42	-	-	-42	423 050	

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu liitteessä 1 kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion esittäminen taseessa*. Kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.

**MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON
ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE
ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN**

(1 000 €)

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-4	-	-	-4	158 494	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	-	-	-2	84 772	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-	1	1	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	2	-	-	2	2	
Yhteensä 31.12.2020	-4	-	-	-4	243 269	

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-	-	-	-	1603	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	-	184
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-	-180
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-	-	-	-	-	1606

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-4	0	-	-4	2 361 323
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	-	0	-3	1 581 833
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	0	-	3	-1 589 178
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	0	0	-	0	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	0	-	0	
Yhteensä 31.12.2020	-4	0	0	-4	2 353 978

Taseen ulkopuolisiin vastuihin liittyvä odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu erään *Varaukset ja muut velat* laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu liitteessä 1 kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion esittäminen taseessa*.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	
Avaava saldo 1.1.2019	0	-	-	0	3 522 200	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	1 387 140	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-1	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0	
Yhteensä 31.12.2019	0	-	-	0	4 909 338	

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-51	-	-	-51	1380 544	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-	-1	37 003	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	24	-	-	24	-599 225	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0	
Yhteensä 31.12.2019	-28	-	-	-28	818 323	

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-15	-59	-	-75	22 297 288
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-11	-48	-28	-88	3 261 510
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	2	10	-	12	-1 639 908
Siirrot vaiheeseen 1	0	16	-	16	16
Siirrot vaiheeseen 2	0	-20	-	-20	-20
Siirrot vaiheeseen 3	0	21	-52	-30	-30
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	0	-	-	0	199
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	0	-
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-180
Yhteensä 31.12.2019	-24	-80	-80	-185	23 918 874

LEASINGSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-1	0	-	-1	614 022	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	0	-	-1	258 164	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-43 728	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0	
Yhteensä 31.12.2019	-1	0	-	-1	828 458	

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	0	0	-	0	725 587	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	804 358	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-725 587	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2019	0	0	-	0	804 358	

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEK KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2019	-221	-	-	-221	1 434 383
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-31	-	-	-31	215 461
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	170	-	-	170	-678 340
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-22	-	-	-22	
Yhteensä 31.12.2019	-104	-	-	-104	971 505

**MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON
ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE
ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN**

(1 000 €)

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-4	-	-	-4	164 341	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-	-1	45 499	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-	1	-51 346	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2019	-4	-	-	-4	158 494	

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-	-	-	-	1800	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	-	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-377	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	180	
Yhteensä 31.12.2019	-	-	-	-	1603	

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	
Avaava saldo 1.1.2019	-3	0	-	-3	2 472 604	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	0	-	-3	1560 543	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	2	-	-	2	-1671 824	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-		
Yhteensä 31.12.2019	-4	-	-	-4	2 361 323	

Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

Tulevaisuutta koskevaa informaatiota sisällytetään sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalliin että sen arvioimiseen, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt merkittävästi (*Significant Increase in Credit Risk, SICR*). Kuntarahoitus-konsernin pääekonomisti ja skenaarioiden suunnitteluryhmä (*Scenario Design Team*) ovat päivittäneet Suomen skenaarioita huomioiden koronapandemian vaikutuksen odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva (optimistinen) ja heikko (epäsuotuisa). Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi heikolle skenaariolle on annettu aikaisempaa suurempi painoarvo.

Skenaarioiden todennäköisyyspainotukset ovat seuraavat:

SKENAARIO	31.12.2020			31.12.2019		
	2021	2022	2023	2020	2021	2022
Heikko (epäsuotuisa)	50 %	40 %	40 %	5 %	5 %	5 %
Perus	40 %	40 %	40 %	75 %	75 %	75 %
Vahva (optimistinen)	10 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %

Kuntarahoitus-konserni on tunnistanut kunkin portfolion luottotappioiden keskeiset tekijät, joilla on samanlaiset luottoriskiominaisuudet, ja arvioinut makrotaloudellisten muuttujien ja luottotappioiden välistä suhdetta. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroilte ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroilte käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita. Jokainen muuttuja kattaa arvion kolmen vuoden ajalta. Viereisessä taulukossa esitetään makrotaloudelliset muuttujat ja niiden ennusteet kolmen vuoden ennustejaksolle.

MAKROTALOUDELLISET MUUTTUJAT	Skenaario	31.12.2020			31.12.2019		
		2021	2022	2023	2020	2021	2022
Suomen valtion pitkäaikaiset korot, %	Heikko	0,1	-0,25	0,0	0,94	1,14	1,3
	Perus	-0,37	-0,25	0,1	0,25	0,75	1,0
	Vahva	0,0	0,3	0,6	0,85	1,1	1,35
Asuntojen hintakehitys (myyntihinta, vuositason muutos), %	Heikko	-12,5	-2,5	2,0	-9,0	-12,0	-5,0
	Perus	0,5	1,0	2,0	1,5	1,5	2,0
	Vahva	2,0	2,5	2,0	2,8	3,0	2,5
Työttömyysaste, %	Heikko	9,5	9,2	8,7	7,8	9,5	9,2
	Perus	8,2	7,8	7,6	6,5	6,4	6,3
	Vahva	7,7	7,2	6,9	6,1	5,8	5,2

Koronapandemian puhkeaminen johti BKT: n jyrkkään laskuun vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla. Talous alkoi elpyä touko–kesäkuussa 2020, kun maat avasivat taloutensa uudelleen. Loppuvuodesta pandemian toinen aalto kuitenkin lisäsi uudestaan talouden paineita. Kuntarahoitus-konsernin perusskenaariossa Suomen bruttokansantuote supistuu 3,5 %:iin vuonna 2020. Koronapandemialla on edelleen negatiivinen vaikutus talouteen talvella ja alkukevällä 2021. Kesään mennessä toipuminen saa lisää vauhtia, kun laajemmat rokotusohjelmat tukevat taloudellista luottamusta. Kuntarahoitus-konserni odottaa tuotannon kasvavan 2,0 % vuonna 2021 ja 3,5 % vuonna 2022. Vuodesta 2023 lähtien talous lähentyy pitkän aikavälin kasvupolkuaan ja vuotuinen kasvuvauhti on noin 1,3–1,5 %. Perusskenaariossa työttömyysaste saavuttaa suhdannehuippunsa 8,2 %:iin vuonna 2021. Työttömyys pysyy useita vuosia rakenteellisen tason yläpuolella, jonka arvioidaan olevan noin 6,5–7,0 %. Negatiivinen tuotantokuilu pitää hintapaineet maltillisina. Kuluttajahintainflaation oletetaan elpymisen melko hitaasti vuosina 2021–2022. Euroopan keskuspankki on sitoutunut hyvin joustavaan rahapoliittiseen asenteeseen, ja korko-odotukset nousevat vain vähitellen talouden elpymisen myötä. Kansallisella tasolla asuntojen hintojen oletetaan nousevan vain marginaalisesti vuosina 2020–2021. Pandemian jälkeen, vuodesta 2022 lähtien asuntojen hintainflaatio kiihtyy maltillisesti, kun henkilökohtaisten tulojen nousu tukee asuntojen ostoaikeita.

Vahvassa (optimistisessa) skenaariossa koronapandemialla on perusskenaarioon verrattuna lievempiä taloudellisia vaikutuksia ja skenaariossa oletetaan, että maailmankaupan ja investointimenojen elpyminen on jonkin verran nopeampaa. Tämän seurauksena Suomen bruttokansantuote laskee vähemmän vuonna 2020 ja kasvaa enemmän seuraavien vuosien aikana. Vahvassa skenaariossa työttömyys saavutti huippunsa jo vuonna 2020. Kuluttaja- ja asuntohinnat kasvavat noin 2,0–2,5 % vauhdilla vuosina 2021–2022. Tuotantokuilun kapeneminen ja inflaatio-odotusten elpyminen johtavat korkojen nousuun hieman enemmän kuin perusskenaariossa.

Heikko (epäsuotuisa) skenaario edustaa näkemystä, jossa koronapandemia aiheuttaa merkittäviä ja pitkäaikaisia vaurioita tuotantokapasiteetille. Talouden taantuma jatkuu pitkälle vuoteen 2021. Työttömyys nousee enemmän ja pysyy korkeana paljon kauemmin kuin perusskenaariossa. Deflaatiopaineet pitävät kuluttajahintaindeksin inflaation erittäin alhaisena vuosina 2020–2021. Asuntomarkkinoiden kysynnän puute johtaa asuntojen hintaindeksien suhteellisen voimakkaaseen laskuun. Pitkäaikainen taantuma aiheuttaa jännitteitä rahoitusmarkkinoilla, mikä johtaa laajempaan riskipreemioon hinnoittelussa.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyyden tulevaisuuteen suuntautuvalla informaatiolla olettaen heikon (epäsuotuisan) skenaarion painon olevan 100 % vuoteen 2023 asti.

HERKKYYSANALYYSI 31.12.2020 (1 000 €)

	Käytetyt skenaario- painotukset	Heikko skenaario (100 %)
Odotettavissa olevat luottotappiot	844	1 083
Vastuiden osuus vaiheissa 2 ja 3	0,75 %	1,04 %

Herkkyyksianalyysin lukuihin ei sisälly 31.12.2020 kirjattu harkinnanvarainen lisävaraus.

Ongelmasaamiset

Ongelmasaamisina raportoidaan saamiset, jotka ovat yli 90 päivää erääntyneitä ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

ONGELMASAAMISET 31.12.2020 (1 000 €)	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	116 263	116 263	-162	116 102
Lainanhoitojoustot	68 715	19 584	88 299	-288	88 010
Yhteensä	68 715	135 847	204 562	-450	204 112

ONGELMASAAMISET 31.12.2019 (1 000 €)	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	61 682	61 682	-80	61 602
Lainanhoitojoustot	27 854	4 968	32 822	-27	32 795
Yhteensä	27 854	66 650	94 505	-107	94 398

Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisista ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin

asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Konserni katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä konserni olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Koronapandemia vaikutti Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloustilanteeseen ja maksuvalmiuteen. Konserni tarjosi siksi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Annetut lyhennysvapaat koskivat vuotta 2020 ja olivat pääosin pituudeltaan 6–9 kuukautta. Perimättä jätetyt lyhennykset on pääosin siirretty laina-ajan loppuun lainan viimeisen maksuerän yhteyteen. Suurin osa lyhennysvapaista myönnettiin huhti–toukokuun aikana. Konsernin leasingrahoitukseen ei ole kohdistunut vuokrahelpotuksia.

Tilikaudella asiakkaille annettiin lyhennysvapaita (lyhennysohjelman muutoksia) lainoihin, joiden jäljellä oleva pääoma oli yhteensä 226 miljoonaa euroa (88 kpl), joista suurin osa, jäljellä oleva pääoma 208 miljoonaa euroa (72 kpl), oli koronapandemiasta johtuvia lyhennysvapaita. Lainoista, joille annettiin lyhennysvapaita, 82 miljoonaa euroa (57 kpl) luokiteltiin lainanhoitojoustoksi, joista 64 miljoonaa euroa (35 kpl) oli terveitä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 2 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa) ja 18 miljoonaa euroa (22 kpl) järjestämättömiä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa).

Toteutuneet luottotappiot

Konsernilla ei ole ollut toteutuneita lopullisia luottotappioita tilikauden tai vertailukauden aikana.

Liite 28. Aineettomat hyödykkeet

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
IT-järjestelmät	17 346	14 704
, joista keskeneräiset	6 592	1 425
Yhteensä	17 346	14 704

Konsernin keskeneräiset aineettomat hyödykkeet muodostuvat keskeneräisistä järjestelmähankkeista. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Aineettomat hyödykkeet*.

Liite 29. Aineelliset hyödykkeet

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Kiinteistöt	299	299
Toimitilojen perusparannusmenot	12	16
Käyttöoikeusomaisuuserät	5 955	7 340
Muut aineelliset hyödykkeet	4 098	1 387
Yhteensä	10 364	9 041

Liite 30. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

2020 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	25 706	299	5 649	8 942	14 890
+ Lisäykset	5 924	-	3 644	296	3 939
- Vähennykset	-	-	-343	-85	-428
Hankintameno 31.12.2020	31 630	299	8 950	9 152	18 401
Kertyneet poistot 1.1.2020	11 002	-	4 247	1 602	5 849
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-252	-72	-324
+ Tilikauden poisto	3 281	-	845	1 667	2 513
Kertyneet poistot 31.12.2020	14 283	-	4 840	3 197	8 037
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	17 346	299	4 110	5 955	10 364

2019 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	23 528	299	6 389	8 737	15 424
+ Lisäykset	3 739	-	289	206	495
- Vähennykset	-1 561	-	-1 029	-	-1 029
Hankintameno 31.12.2019	25 706	299	5 649	8 942	14 890
Kertyneet poistot 1.1.2019	8 678	-	4 261	-	4 261
- Vähennysten kertyneet poistot	-1 561	-	-709	-	-709
+ Tilikauden poisto	3 886	-	695	1 602	2 298
Kertyneet poistot 31.12.2019	11 002	-	4 247	1 602	5 849
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	14 704	299	1 402	7 340	9 041

Liite 31. Muut varat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Lasketut leasingvuokrat	11 185	8 984
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuussaamiset keskusvastapuolelta *	243 269	158 494
Muut	5 331	2 881
Yhteensä	259 785	170 359

* Vakuussaamisiin sisältyy 4 tuhannen euron (4 tuhatta euroa) odotettavissa oleva luottotappio.

Konsernilla ei ollut maksujenvälityssaamisia 31.12.2020 tai 31.12.2019.

Liite 32. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Korkosaamiset	198 057	231 777
Muut siirtosaamiset *	5 637	9 189
Ennakkomaksut	-147	1 484
Yhteensä	203 547	242 450

* Erä koostuu pääasiassa verosaamisista.

Liite 33. Laskennalliset verot

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2020	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2020
Käyvän arvon rahastosta	10 467	-	-6 413	-	-	4 054
Poistoeron muutoksesta	2 732	1 373	-	-	-	4 105
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	240 906	28 600	-	-	-	269 506
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan korkojaksotuksen purusta	2 358	3 156	-	-3 150	-	2 364
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan transaktiokulujaksotuksen purusta	-221	98	-	-	-	-123
Käyttöoikeusomaisuuseristä	-1	0	-	-	-	-1
Yhteensä	256 241	33 228	-6 413	-3 150	-	279 906

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2019	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2019
Käyvän arvon rahastosta	4 922	-	5 545	-	-	10 467
Poistoeron muutoksesta	1 726	1 006	-	-	-	2 732
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	220 906	20 000	-	-	-	240 906
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan korkojaksotuksen purusta	2 364	3 144	-	-3 150	-	2 358
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan transaktiokulujaksotuksen purusta	-319	98	-	-	-	-221
Käyttöoikeusomaisuuseristä	-	-1	-	-	-	-1
Rahoitusvarojen ja -velkojen uudelleenarvostamisesta IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018	5 707	-	-	-	-5 707	0
Yhteensä	235 307	24 247	5 545	-3 150	-5 707	256 241

Liite 34. Velat luottolaitoksille

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Velkakirjat luottolaitoksille	93 358	82 916
TLTRO *	1 250 000	-
Saadut johdannaisvakuudet	658 120	1 095 340
Yhteensä	2 001 478	1 178 256

* Kuntarahoitus osallistui syyskuussa 2020 Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen eli niin kutsuttuun TLTRO III -operaatioon 1,25 miljardilla eurolla. TLTRO III -ehtojen mukaisesti, jos hyväksyttävä nettoluotonanto vertailuajanjaksolla (1.3.2020–31.3.2021) on positiivinen, on TLTRO III -velan korko 0,5 % matalampi kuin lainojen keskimääräinen talletuskorko (*Deposit Facility Rate, DFR*) 24.6.2020–23.6.2021 välisenä aikana. Tämä vastaisi tällä hetkellä -1 % korkotasoa. EKP julkaisi 10.12.2020 päivityksen ehtoihin niin, että alhaisen koron jaksoa pidennettiin 24.6.2021–23.6.2022 aikavälille, jos nettoluotonannon ehdot täyttyvät 1.10.2020–31.12.2021 vertailuajanjaksolla.

Konsernin lainasalkun historiallisen kehityksen ja tulevia vuosia koskevan liiketoiminnan ennusteen perusteella konserni pitää todennäköisenä, että TLTRO III -operaation nettoluotonantoon liittyvät ehdot täyttyvät ja tähän perustuen konserni kirjaa TLTRO III -velan korot -1%:n mukaisena. Vaikka edellä kuvattu TLTRO III -velan korkoehto on konsernin näkökulmasta suotuisa, sen ei arvioida poikkeavan konsernin muusta varainhankinnan hinnasta kuitenkaan siinä määrin, että konsernille muodostuisi IAS 20 -standardin mukainen valtion avustus. Näin ollen konserni käsittelee TLTRO III -velkaa kokonaisuudessaan IFRS 9 -standardin mukaisena rahoitusvelkana.

Liite 35. Velat yleisölle ja julkisyhteisölle

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Velkakirjat yleisölle ja julkisyhteisölle	3 884 026	3 862 053
Yhteensä	3 884 026	3 862 053

Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	29 016 086	28 671 412	27 255 873	27 361 959
Muut *	3 895 820	3 896 421	2 727 712	2 735 624
Yhteensä	32 911 906	32 567 833	29 983 585	30 097 583

* Erässä esitetään Kuntarahoituksen lyhytaikaiset velkakirjalainat.

Kuntarahoituksen varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT TILIKAUDEN 2020 AIKANA	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1 000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	15.1.2020	15.11.2024	0,000 %	1 500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	22.4.2020	22.4.2025	0,000 %	1 000 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	14.10.2020	14.10.2030	0,000 %	500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	1.7.2020	1.9.2023	0,375 %	1 000 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	10.9.2020	10.9.2035	0,050 %	500 000	EUR

Liikkeeseenlaskut on sisällytetty yllä olevaan taulukkoon arvopäivän mukaisesti. Ohjelmaa koskeva esite on saatavissa englanninkielisenä verkkosivuilta osoitteesta www.munifin.fi/investor-relations.

Liite 37. Liikkeeseen laskettujen velkojen täsmäytyslaskelma

(1 000 €)	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	82 916	3 862 053	29 983 585
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	1 288 567	108 792	9 031 390
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	14 442 817
Lisäykset yhteensä	1 288 567	108 792	23 474 207
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-34 608	-155 105	-6 619 454
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-13 274 709
Vähennykset yhteensä	-34 608	-155 105	-19 894 163
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	1 253 959	-46 314	3 580 044
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	6 483	68 287	-651 724
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	1 343 358	3 884 026	32 911 906

(1 000 €)	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	83 244	3 870 918	26 901 998
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	62 891	19 832	6 948 465
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	9 611 202
Lisäykset yhteensä	62 891	19 832	16 559 666
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-50 375	-220 667	-4 620 310
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-9 945 314
Vähennykset yhteensä	-50 375	-220 667	-14 565 624
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	12 517	-200 835	1 994 043
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-12 845	191 970	1 087 544
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	82 916	3 862 053	29 983 585

Liite 38. Varaukset ja muut velat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus	562	-
Muut velat		
Vuokrasopimusvelat	6 032	7 388
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuusvelat keskusvastapuolelle	231 180	96 239
Muut velat	9 247	12 747
Yhteensä	247 021	116 374

Uudelleenjärjestelyvaraus liittyy konsernin toimintojen uudelleenorganisointiin ja uudelleenorganisoinnin johdosta tilikauden 2020 aikana läpikäytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin.

(1000 €)	Uudelleenjärjestelyvaraus
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	-
Varausten lisäykset	641
Käytetyt varaukset	-79
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	562

Liite 39. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Korkovelat	132 030	164 531
Muut siirtovelat	7 193	5 386
Saadut ennakot *	13 175	10 999
Yhteensä	152 398	180 917

* Erä koostuu pääasiassa leasingennakoista.

Liite 40. Oma pääoma

(1000 €)	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma
1.1.2019	39 063 798	42 583
31.12.2019	39 063 798	42 583
31.12.2020	39 063 798	42 583

Osakkeiden lukumäärässä ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj:llä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Oman pääoman rahastot

Vararahasto on osakeyhtiölain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. *Käyvän arvon rahasto - sijoitukset* -erään kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen arvonmuutokset. *Oman luottoriskin rahastoon* kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tuloksen kautta luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksen vaikutus. *Suojauskustannusrahastoon* kirjataan käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus. *Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon* merkitään se osa osakkeista maksettavasta vastikkeesta, jota ei kirjata osakepääomaan. Emoyhtiön vuoden 2009 osakeannin ehtojen mukaisesti osakeannilla kerätyt varat on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääomaan rahastoon. Kertyneet voittovarot sisältää aiempien tilikausien tuloksen.

Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit

Erä sisältää 350 miljoonan euron ensisijaiseen lisäpääomaan luettavan erityisehtoisen ja vakuudettoman joukkovelkakirjalainan, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista Vakavaraisuusasetuksessa asetetuin edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Yllä mainittujen ehtojen perusteella AT1-pääomalaina luetaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan.

Oman pääoman instrumenttien ehdot on kuvattu tarkemmin tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisessä Pilari III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Osakepääoma	42 583	42 583
Vararahasto	277	277
Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	847	807
Oman luottoriskin rahasto	-255	12 985
Suojauskustannusrahasto (<i>Cost-of-Hedging</i>)	15 624	28 075
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	1 258 224	1 121 774
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	1 357 666	1 246 868
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	350 000	350 000
Liikkeeseen lasketuista oman pääoman ehtoisista instrumenteista vähennetyt transaktiokulut	-2 546	-2 546
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit yhteensä	347 454	347 454
Oma pääoma yhteensä	1 705 120	1 594 321

Liite 41. Ehdolliset varat ja velat

Emoyhtiön liikkeeseen laskeman AT1-pääomallainan kertynyt korko muodostaa 9 459 tuhannen euron suuruisen ehdollisen velan tilinpäätöspäivänä 31.12.2020. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä emoyhtiön päättäessä koronmaksusta. Vertailuajankohtana 31.12.2019 emoyhtiöllä oli 9 433 tuhannen euron ehdollinen velka, joka realisoitui koronmaksun yhteydessä 1.4.2020. Konsernilla ei ole ehdollisia varoja tilinpäätöspäivänä 31.12.2020 tai vertailuajankohtana 31.12.2019.

Liite 42. Annetut vakuudet

OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET (1 000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Saamiset luottolaitoksilta johdannaissopimusten vastapuolille *	1 607 069	686 129
Saamiset luottolaitoksilta keskuspankille **	34 918	26 590
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä keskuspankille **	5 181 646	2 765 089
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä takauskeskukselle ***	10 997 495	11 521 134
Muut varat johdannaissopimusten vastapuolille *	243 269	158 494
Yhteensä	18 064 396	15 157 436

* Konserni on pantannut johdannaissopimusten vastapuolille riittävän määrän vakuuksia lisävakuussopimusten (*ISDA/Credit Support Annex*) mukaisesti.

** Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

*** Konserni on pantannut Kuntien takauskeskukselle riittävän määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määriteltä.

Annetut vakuudet on esitetty tilinpäätöspäivän tasearvoilla.

Liite 43. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Luottolupaukset	2 353 978	2 361 323
Yhteensä	2 353 978	2 361 323

Liite 44. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat Kuntarahoitus Oyj:n osakkeenomistajat, joilla on yli 20 % yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä. Lisäksi konsernin lähipiiriin kuuluvat sen johtoon kuuluvat avainhenkilöt toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet, hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, lapset ja huollettavat sekä puolisoitten lapset ja huollettavat. Lisäksi konsernin lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät joko välittömästi tai välillisesti määräysvaltaa, toisen kanssa yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa. Emoyhtiön lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy.

Konsernin toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella Kuntarahoitus voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt).

Konserni on toteuttanut lähipiiriin kuuluvien luonnollisten henkilöiden kanssa ainoastaan työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun eikä konsernilla ole laina- tai rahoitussaamia mainitulta luonnollisilta henkilöiltä. Tytäryhtiö Inspiran kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia ja Kuntarahoituksen Inspiralta ostamia asiantuntijapalveluita.

Lähipiiritapahtumissa ja -suhteissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia tilikauden aikana.

TYTÄRYHTIÖN KANSSA TOTEUTUNEET LIIKETOIMET (1 000 €)

	2020	2019
Myynnit	38	22
Ostot	681	551

KONSERNIN SISÄISET SAAMISET JA VELAT (1 000 €)

	31.12.2020	31.12.2019
Saamiset	4	-
Velat	53	26

Liite 45. Palkat ja palkitseminen

Johdon työsuhde-etuudet

Kuntarahoituksen toimitusjohtajalle, toimitusjohtajan sijaiselle sekä muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot:

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)	2020	2019
Toimitusjohtaja	412	420
Toimitusjohtajan sijainen	251	251
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	1122	1384
Yhteensä	1785	2 055

Kuntarahoitus on maksanut toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtoryhmän muiden jäsenten osalta seuraavat lakisääteiset eläkemaksut:

LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET (1 000 €)	2020	2019
Toimitusjohtaja	71	73
Toimitusjohtajan sijainen	43	43
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	194	240
Yhteensä	308	356

Taulukossa ilmoitetut palkat ja palkkiot sisältävät kiinteät palkat ja maksetut muuttuvat palkkiot. Voimassa olevan sääntelyn edellyttämällä tavalla ansaittuja muuttuvia palkkioita viivästetään maksettavaksi tuleville vuosille, jos palkkion määrä ylittää 50 000 euroa. Lisätietoja Kuntarahoituksen palkka- ja palkitsemisperiaatteista on saatavilla verkkosivuilta tästä tilinpäätöksestä erillisestä Palkka- ja palkkioselvitys 2020 -raportista. Palkat ja palkkiot koostuvat lyhytaikaisista työsuhde-etuuksista pois lukien työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettuja etuudet. Tällaisia työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettuja etuuksia ei ollut tilikaudella 2020 (191 tuhatta euroa).

Ennen 21.12.2017 johtoryhmään nimetyillä jäsenillä (ml. toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen) on Kuntarahoituksen ottama maksuperusteinen ryhmäeläkevakuutus. Vakuutuksesta voidaan maksaa eläkettä 63 vuotta täyttäneelle.

Irtisanomisen yhteydessä, mikäli irtisanominen tapahtuu Kuntarahoituksen puolesta, Kuntarahoitus suorittaa toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle erokorvauksen, joka vastaa johtajan kuuden kuukauden kokonaiskuukausipalkkaa. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen irtisanomisaika on Kuntarahoituksen puolesta 6 kuukautta. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen työsuhde-etuudet päättyvät irtisanomisajan päättyessä.

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio, toimitusjohtajan sijaisena toimii johtaja Mari Tyster. Tässä liitetiedossa ilmoitetut luvut sisältävät toimitusjohtajan osalta Esa Kalliolle maksetut palkat ja palkkiot, vastaavasti toimitusjohtajan sijaisen kohdalla ilmoitetut palkat ja palkkiot sisältävät Mari Tysterille maksetut palkat ja palkkiot.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä määräytyy työntekijän eläkelain mukaan.

Hallituksen palkkiot

Emoyhtiön hallituksen jäsenille maksetaan toimikaudella 2020–2021 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 35 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 23 000 euroa, riski- ja tarkastusvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden. Lisäksi kokouspalkkio maksetaan valvovien viranomaisten edellyttämistä tapaamisista. Nämä palkkiot ovat voimassa 25.3.2020 lähtien. Tätä ennen hallituksen puheenjohtajan palkkio on ollut 35 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkio 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkioiden määrään ei ole tehty muutoksia tilikaudella tai vertailukaudella.

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoitus-konsernin johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan. Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa hallitus ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa emoyhtiön hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkoista ja palkitsemisesta on Kuntarahoituksen verkkosivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi.

**PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)
HALLITUKSEN JÄSENET**

	2020	2019
Helena Walldén, hallituksen puheenjohtaja	56	52
Tuula Saxholm, hallituksen varapuheenjohtaja	36	33
Maaria Eriksson, valittu hallitukseen 28.3.2019	32	23
Fredrik Forssell, jäsen 28.3.2019 asti	-	9
Raija-Leena Hankonen, valittu hallitukseen 28.3.2019, jäsen 21.2.2020 asti	6	23
Minna Helppi, jäsen 25.3.2020 asti	9	32
Markku Koponen	46	39
Jari Koskinen, jäsen 25.3.2020 asti	9	30
Kari Laukkanen	45	39
Vivi Marttila	34	32
Denis Strandell, valittu hallitukseen 25.3.2020	25	-
Kimmo Viertola, valittu hallitukseen 25.3.2020	24	-
Yhteensä	318	311

Liite 46. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Kuntarahoituksen hallituksen tiedossa ei ole sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat olennaisesti konsernin taloudelliseen asemaan tilikauden päättymisen jälkeiseltä ajalta.

Emoyhtiön tilinpäätös

Kuntarahoitus

Tuloslaskelma

(1000 €)	Liite	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
Korkotuotot	(2)	526 949	761 612
Leasingtoiminnan nettotuotot	(3)	5 986	4 969
Korkokulut	(2)	-295 078	-542 525
Korkokate		237 857	224 056
Palkkiotuotot	(5)	677	588
Palkkiokulut	(5)	-5 060	-4 230
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(6, 7)	-7 790	-33 373
Arvopaperikaupan nettotuotot		-3 644	-34 801
Valuuttatoiminnan nettotuotot		-4 146	1 428
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	(8)	-3	114
Suojauslaskennan nettotulos	(9, 24)	4 183	-19 097
Liiketoiminnan muut tuotot	(11)	165	157
Hallintokulut		-31 811	-30 884
Henkilöstökulut	(47)	-16 598	-16 336
Palkat ja palkkiot		-13 991	-13 511
Henkilöstösivukulut		-2 607	-2 825
Eläkekulut		-2 147	-2 431
Muut henkilösivukulut		-460	-394
Muut hallintokulut		-15 213	-14 548
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(12)	-5 679	-6 073
Liiketoiminnan muut kulut	(13)	-13 880	-16 485
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista	(14)	-920	-89
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot	(14)	62	117
Liikevoitto		177 802	114 802
Tilinpäätössiirrot		-149 866	-105 031
Tuloverot		-5 599	-2 020
Tilikauden voitto		22 336	7 750

Tase

(1000 €)	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Vastaavaa			
Käteiset varat		5 565 801	4 909 338
Kassa		2	2
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankilta		5 565 799	4 909 336
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	(19)	3 949 985	4 089 519
Muut		3 949 985	4 089 519
Saamiset luottolaitoksilta	(17)	1 840 980	817 462
Vaadittaessa maksettavat		164 005	80 450
Muut		1 676 975	737 012
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(18)	26 931 384	23 969 974
Leasingkohteet	(20)	1 090 940	828 458
Saamistodistukset	(19)	1 813 228	1 626 798
Julkisyhteisöiltä		1 199 621	741 772
Muilta		613 607	885 026
Osakkeet ja osuudet	(22)	27	9 797
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	(22)	656	656
Johdannaissopimukset	(23)	2 358 163	2 244 997
Aineettomat hyödykkeet	(25, 27)	17 358	14 719
Aineelliset hyödykkeet	(26, 27)	9 980	8 539
Muut aineelliset hyödykkeet		9 980	8 539
Muut varat	(28)	259 635	170 063
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(29)	203 542	242 428
Vastaavaa yhteensä	(16, 36, 37, 39)	44 041 681	38 932 749

(1000 €)	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Vastattavaa			
Vieras pääoma			
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille		2 001 478	1 178 256
Keskuspankeille		1 250 000	-
Luottolaitoksille		751 478	1 178 256
Muut		751 478	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		3 884 026	3 862 053
Muut velat		3 884 026	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(31)	32 911 906	29 983 585
Joukkovelkakirjalainat		29 016 086	27 255 873
Muut		3 895 820	2 727 712
Johdannaissopimukset	(23)	2 860 570	1 762 010
Muut velat	(32)	246 543	115 686
Siirtovelat ja saadut ennakot	(33)	163 963	192 343
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(34)	349 388	348 896
Laskennalliset verovelat	(30)	4 054	10 467
Vieras pääoma yhteensä	(16, 36, 37, 39)	42 421 929	37 453 297
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		20 524	13 658
Verotusperusteiset varaukset		1 347 530	1 204 530
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		1 368 054	1 218 188

(1000 €)	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Oma pääoma	(41, 42, 43)		
Osakepääoma		43 008	43 008
Muut sidotut rahastot		16 493	42 145
Vararahasto		277	277
Käyvän arvon rahasto		16 216	41 868
Käypään arvoon arvostamisesta		16 216	41 868
Vapaat rahastot		40 743	40 743
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 743	40 743
Edellisten tilikausien voitto		129 118	127 618
Tilikauden voitto		22 336	7 750
Oma pääoma yhteensä		251 698	261 264
Vastattavaa yhteensä		44 041 681	38 932 749
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	(46)		
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		2 353 978	2 361 323

Rahavirtalaskelma

(1000 €)	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
Liiketoiminnan rahavirta	756 147	1 428 303
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	3 702 396	1 951 565
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1 257 523	-298 985
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-3 074 492	-1 701 327
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-506 296	-79 193
Sijoitusten nettomuutos	462 373	227 376
Vakuustalletusten nettomuutos	-1 287 941	1 048 093
Korkovirta rahoitusvaroista	83 394	103 697
Korkovirta rahoitusveloista	145 647	199 363
Muut tuotot	59 925	53 819
Maksut liiketoiminnan kuluista	-84 361	-67 960
Maksetut verot	-2 020	-8 145
Investointien rahavirta	-8 236	-3 646
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-3 644	-271
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	165	382
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-4 758	-3 757
Rahoituksen rahavirta	-7 892	-7 821
Maksetut osingot	-6 250	-6 250
Vuokrasopimuksista johtuva kokonaisrahavirta	-1 642	-1 571
Rahavarojen muutos	740 019	1 416 835
Rahavarat 1.1.	4 989 788	3 572 953
Rahavarat 31.12.	5 729 806	4 989 788

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Käteiset varat ja Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Käteiset varat	5 565 801	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	164 005	80 450
Rahavarat yhteensä	5 729 806	4 989 788

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 2. Korkotuotot ja -kulut

Liite 3. Leasingtoiminnan nettotuotot

Liite 4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Liite 5. Palkkiotuotot ja -kulut

Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Liite 8. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos

Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Liite 15. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Tasetta koskevat liitetiedot

Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat

Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta

Liite 18. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Liite 19. Saamistodistukset

Liite 20. Leasingkohteet

Liite 21. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Liite 22. Osakkeet ja osuudet

Liite 23. Johdannaissopimukset

Liite 24. Suojauslaskenta

Liite 25. Aineettomat hyödykkeet

Liite 26. Aineelliset hyödykkeet

Liite 27. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Liite 28. Muut varat

Liite 29. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Liite 30. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Liite 31. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Liite 32. Muut velat

Liite 33. Siirtovelat ja saadut ennakot

Liite 34. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Liite 35. Kriisinsuorituslainasta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat

Liite 36. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

Liite 37. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

Liite 38. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

Liite 39. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot

Liite 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia

Liite 41. Oman pääoman erät

Liite 42. Osakepääoma

Liite 43. Suurimmat osakkeenomistajat

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 44. Annetut vakuudet

Liite 45. Eläkevastuut

Liite 46. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

Liite 47. Henkilöstö

Lähipiiriliiketoimet

Liite 48. Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja rahoitussuhteet sekä muut vastuut

Omistukset muissa yrityksissä

Liite 49. Omistukset muissa yrityksissä

Muut liitetiedot

Liite 50. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kuntarahoitus Oyj laatii tilinpäätöksen luottolaitostoiminnasta annettua lakia sekä valtiovarainministeriön asetusta ja Finanssivalvonnan antamaa määräystä ja ohjetta 2/2016 *Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus* noudattaen. Yhtiö raportoi toiminnastaan säännöllisesti Euroopan keskuspankille, Finanssivalvonnalle, Suomen Pankille, Kuntien takauskeskukselle ja Tilastokeskukselle. Kuntarahoitus Oyj on Kuntarahoitus-konsernin emoyhtiö. Emoyhtiön laatimisperiaatteet ja tilinpäätöksen esittämis-tapa vastaavat konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jotka esitetään konsernitilinpäätöksen liitteessä 1, pois lukien alla kuvatut poikkeukset.

Saamistodistukset

Saamistodistukset esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä kahdessa tase-erässä: *Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset* ja *Saamistodistukset*, niin että *Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset* sisältää nimensä mukaisesti saamistodistukset, jotka oikeuttavat keskuspankkirahoitukseen.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus toimii vuokralle ottajana, käsitellään emoyhtiössä konsernitilinpäätöksessä kuvattujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus toimii vuokralle antajana, on luokiteltu rahoitusleasingsopimuksiksi sekä konsernissa että emoyhtiössä. Kirjanpidollinen käsittelytapa ei eroa konsernin ja emoyhtiön välillä, mutta konsernitilinpäätöksessä rahoitusleasingsaamiset sisältyvät erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Emoyhtiössä ne on esitetty erässä *Leasingkohteet*. Leasingtoimintaan liittyvät tuotot esitetään tuloslaskelmaerässä *Leasingtoiminnan netto-tuotot*. Konsernitilinpäätöksessä kyseiset tuotot esitetään erässä *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

Muut pitkävaikutteiset menot

Muihin pitkävaikutteisiin menoihin luetaan sellaiset useampana tilikautena tuloa tuottamaan tarkoitetut menot, jotka eivät ole esineitä, erikseen luovutettavia oikeuksia tai muita hyödykkeitä. Kuntarahoituksen muut pitkävaikutteiset menot muodostuvat vuokrattujen toimitilojen perusparannusmenoista. Kyseiset erät esitetään emoyhtiön

tilinpäätöksessä osana aineettomia hyödykkeitä erässä *Muut aineettomat hyödykkeet* ja konsernitilinpäätöksessä osana aineellisia hyödykkeitä erässä *Toimitilojen perusparannusmenot*. Poistoaika toimitilojen perusparannusmenoille on yhdenmukainen vuokra-ajan kanssa.

Tilinpäätössiirrot

Emoyhtiön verotuksessa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus, poistoero, sekä vapaaehtoinen luottotappiovaraus esitetään taseen erässä *Tilinpäätössiirtojen kertymä*. Poistoeron ja luottotappiovarauksen muutos esitetään tuloslaskelman erässä *Tilinpäätössiirrot*. Suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti erillistilinpäätökseen kirjattu vapaaehtoinen luottotappiovaraus tai poistoero ei täytä IAS 37 -standardin *Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat* kirjausedellytyksiä, joten tehty varaus ja poistoero puretaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan IAS 12 -standardin *Tuloverot* mukaisesti. Luottotappiovaraukset on emoyhtiössä tehty verolain (EVL 46§) säästösten puitteissa.

Käyvän arvon rahasto

Luottolaitostoinnasta annetun lain mukaan tietyt käyvän arvon muutokset on kirjattava omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahasto vastaa IFRS 9 -standardissa olevaa muut laajan tuloksen erät -termiä, jota käytetään konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Seuraavat käyvän arvon muutokset kirjataan käyvän arvon rahastoon: käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset, nimenomaisesti käypään arvoon tulosta vaikutteisesti kirjattavaksi luokiteltujen rahoitusvelkojen käyvän arvon muutos, joka johtuu kyseisten velkojen luottoriskien muutoksista sekä käyvän arvon suojauslaskennan suojauskustannus (*Cost-of-Hedging*), joka muodostuu eri valuuttojen välisestä viitekoronvaihotosopimuksen pree-miosta (*cross currency basis*), joka on erotettu ja jätetty suojaussuhteen ulkopuolelle.

AT1-pääomalaina

Kuntarahoitus Oyj on laskenut liikkeeseen AT1-pääomalainan, joka on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuista edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yhtiön purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. Lainan ehdot on kuvattu tarkemmin liitteessä *34 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*. AT1-pääomalainaa käsitellään emoyhtiön tilinpäätöksessä velkana ja se on kirjattu tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*. Velasta maksetut korot on kirjattu tuloslaskelmaerään *Korkokulut*. Konsernitilinpäätöksessä AT1-pääomalaina on oman pääoman ehtoinen instrumentti ja se on kirjattu konsernin omaan pääomaan. Koronmaksu käsitellään konsernitilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä liikkeeseenlaskijan koronmaksupäätösten mukaisesti.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt tuloslaskelman eriä VMA:n päätöksen 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 2. Korkotuotot ja -kulut

2020 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Jaksotettu hankintameno			
Käteiset varat	-	-23 479	-23 479
Saamiset luottolaitoksilta	51	-6 030	-5 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	193 108	-	193 108
Saamistodistukset	369	-3 247	-2 878
Muut varat	251	-	251
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat			
Saamistodistukset	-	-1 063	-1 063
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamistodistukset	13 206	-	13 206
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	955	-	955
Saamistodistukset	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	71 077	-95 237	-24 160
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-79 399	-	-79 399
Leasing	5 986	-	5 986
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	6	-	6
Korot varoista yhteensä	205 610	-129 057	76 553
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	193 779	-33 819	

2020 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat			
Jaksotettu hankintameno			
Velat luottolaitoksille	8 089	-	8 089
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-60 239	-60 239
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1971	-255 909	-253 937
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-16 274	-16 274
Muut velat	-	-2 057	-2 057
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Velat luottolaitoksille	-	-49	-49
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-35 494	-35 494
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-139 066	-139 066
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	317 265	-138 029	179 236
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	481 095	481 095
Korot veloista yhteensä	327 325	-166 021	161 304
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>10 060</i>	<i>-334 478</i>	
Yhteensä	532 935	-295 078	237 857
<i>, josta leasingtoiminnasta saadut korkotuotot</i>	<i>5 986</i>		
Korkotuotot yhteensä ilman leasingtoiminnasta saatuja korkotuottoja	526 949		

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa vaiheen 3 rahoitusvaroista kirjattiin tilikaudella korkotuottoja 1 340 tuhatta euroa (373 tuhatta euroa). Nämä korkotuotot näkyvät erissä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* sekä *Leasing*.

Korkokulut muista veloista sisältää 85 tuhatta euroa (102 tuhatta euroa) IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin mukaisesti kirjattuja vuokrasopimusvelkojen korkoja.

Jaksotettuun hankintamenoön luokiteltujen rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuvat keskuspankkitalletuksista ja saamisista luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuvat kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten yli-/alihinnan jaksotuksesta. Korkokulut johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Jaksotettuun hankintamenoön luokiteltujen rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuvat vakuustalletuksista saaduista koroista sekä TLTRO III -velan koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuvat Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (ECP) saaduista koroista. Korkotuotot johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaisia. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

2019 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Jaksotettu hankintameno			
Käteiset varat	-	-18 992	-18 992
Saamiset luottolaitoksilta	741	-3 654	-2 913
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	191 481	-	191 481
Saamistodistukset	149	-1 172	-1 024
Muut varat	98	-	98
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat			
Saamistodistukset	0	-1 690	-1 690
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamistodistukset	20 024	-	20 024
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 364	-	1 364
Saamistodistukset	-	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	63 986	-91 324	-27 338
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-78 835	-	-78 835
Leasing	4 969	-	4 969
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	6	-	6
Korot varoista yhteensä	203 981	-116 832	87 150
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>192 468</i>	<i>-25 508</i>	

2019 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat			
Jaksotettu hankintameno			
Velat luottolaitoksille	4 378	-1 569	2 809
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-64 333	-64 333
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 305	-362 051	-358 745
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-16 208	-16 208
Muut velat	-	-2 192	-2 192
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Velat luottolaitoksille	-	-1 245	-1 245
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-36 018	-36 018
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-103 427	-103 427
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	554 916	-335 447	219 469
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	496 796	496 796
Korot veloista yhteensä	562 600	-425 693	136 907
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>7 683</i>	<i>-446 352</i>	
Yhteensä	766 581	-542 525	224 056
<i>, josta leasingtoiminnasta saadut korkotuotot</i>	<i>4 969</i>		
Korkotuotot yhteensä ilman leasingtoiminnasta saatuja korkotuottoja	761 612		

Liite 3. Leasingtoiminnan nettotuotot

(1000 €)	2020	2019
Vuokratuotot	59 427	49 993
Leasingkohteiden suunnitelman mukaiset poistot	-53 509	-45 056
Palkkiotuotot leasingtoiminnasta	69	32
Yhteensä	5 986	4 969

Liite 4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Yhtiö ei ole saanut osinkotuottoja tytäryritykseltään tilikauden 2020 ja vertailukauden 2019 aikana.

Liite 5. Palkkiotuotot ja -kulut

PALKKIOTUOTOT (1000 €)	2020	2019
Muu toiminta	677	588
Yhteensä	677	588

PALKKIOKULUT (1000 €)	2020	2019
Maksetut toimitusmaksut	664	178
Muut *	4 396	4 052
Yhteensä	5 060	4 230

* Erä sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankinnan ohjelmien päivityskulut.

Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2020 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	853	48 555	49 408
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	2 870	-55 499	-52 629
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	-111	-284	-395
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-29	-29
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	3 612	-7 257	-3 644
Valuuttatoiminnan nettotuotot	2 651	-6 797	-4 146
Yhteensä	6 263	-14 053	-7 790

2019 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-2 026	590 161	588 135
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	2 504	-625 440	-622 936
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	478	-35 279	-34 801
Valuuttatoiminnan nettotuotot	3 643	-2 215	1 428
Yhteensä	4 121	-37 494	-33 373

Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)	Nimellisarvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020	Nimellisarvo 31.12.2019	Tasearvo 31.12.2019
Rahoitusvarat				
Saamistodistukset *	3 912 451	4 029 859	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvarat yhteensä	3 912 451	4 029 859	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	25 000	24 558	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 908 373	1 637 674	1 870 254	1 548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 927 113	10 454 282	11 855 073	11 391 573
Rahoitusvelat yhteensä	12 860 486	12 116 514	13 725 327	12 940 212

* Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen saamistodistusten osalta luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä on 31.12.2020 ja 31.12.2019 tasearvon suuruinen.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tulos- laskelmassa 2020	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547
Rahoitusvarat yhteensä	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547

Rahoitusvarat, jotka Kuntarahoitus on nimenomaisesti määrittänyt arvostettaviksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, sisältää likviditeettiportfolioon saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla. Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi tehdään, sillä se vähentää merkittävästi

arvostukseen liittyviä epä johdonmukaisuuksia (kirjanpidollista epäsymmetriaa), joka syntyy siitä, että johdannainen arvostetaan tulosvaikutteisesti ja saamistodistus IFRS 9 -liiketoimintamallin perusteella käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Kuntarahoituksella ei ole luotto johdannaisia, jotka suojaisivat näitä rahoitusvaroja.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tulos- laskelmassa 2020	Oman luotto- riskin rahaston muutos 2020	Käyvän arvon muutos yhteensä 2020
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	418	-	418	-	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-244 146	-218 911	-25 235	-813	-26 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	385 424	328 802	56 622	-15 739	40 883
Rahoitusvelat yhteensä	141 696	109 891	31 805	-16 551	15 254

**NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)****Kumulatiivinen käyvän arvon muutos
31.12.2020****Käyvän arvon muutos
tuloslaskelmassa 2020**

Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	141 696	31 805
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-167 847	-36 391
Netto käyvän arvon muutos	-26 151	-4 586

Kuntarahoitus on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu Kuntarahoituksen riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksesta syntyy tulosvaikutusta, mutta niiden ollessa suojattu odotettavissa olevat voitot ja tappiot niiden osalta rajoittuvat korkoihin. Yllä oleva taulukko kuvaa rahoitusvelkojen ja niitä suojaavien johdannaisten nettovaikutuksen tulokseen.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan käyvän arvon muutos, lukuunottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan nettotuotot*. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutosten osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta Kuntarahoitus soveltaa IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi kehitetyssä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekoetken ja raportointiethetken käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluilla rahoitusveloilla ei käydä kauppaa.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2019	1.1.2019	Käyvän arvon muutos tulos- laskelmassa 2019	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	53 109	54 906	-1 797	-2 788	991
Rahoitusvarat yhteensä	53 109	54 906	-1 797	-2 788	991

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2019	1.1.2019	Käyvän arvon muutos tulos- laskelmassa 2019	Oman luotto- riskin rahaston muutos 2019	Käyvän arvon muutos yhteensä 2019
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	-	-1 360	1 360	39	1 399
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-218 911	-140 738	-78 173	9 281	-68 891
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	328 802	875 841	-547 039	1 004	-546 035
Rahoitusvelat yhteensä	109 891	733 743	-623 852	10 325	-613 527

NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2019	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2019
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	109 891	-623 852
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-131 456	590 431
Netto käyvän arvon muutos	-21 564	-33 421

Liite 8. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

(1000 €)	2020	2019
Myyntivoitot	-	36
Myyntitappiot	-3	-11
Arvostusvoittojen siirroista käyvän arvon rahastosta	-	100
Arvostustappioiden siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-11
Yhteensä	-3	114

Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos

(1000 €)	2020	2019
Suojausinstrumenttien nettotulos	216 679	372 670
Suojauskohteiden nettotulos	-210 455	-391 767
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensatiot *	-2 041	-
Yhteensä	4 183	-19 097

* Kompensatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *IBOR-uudistus*.

Arvostusvoitot ja -tappiot muodostuvat käyvän arvon suojauslaskennan kohteena olevista riskeistä, jotka arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssimuutokset esitetään *Valuuttatoiminnan nettotuotoissa* liitteessä 6. Tarkempi erittely suojauslaskennan nettotuloksen muodostumisesta löytyy liitteestä 24.

Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus

Seuraavassa taulukossa esitetään uudelleenluokittelun vaikutus niiden rahoitusvarojen osalta, jotka on IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018 siirretty IAS 39:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista IFRS 9:n mukaisesti jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviksi. Kuntarahoitus ei IFRS 9 -siirtymän yhteydessä uudelleenluokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviin.

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Käypä arvo 31.12.2020	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella *	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018 **	Kirjatut korkotuotot 2020
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	113 143	1 119	0,14 %	187

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti tilikaudella, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Käypä arvo 31.12.2019	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018	Kirjatut korkotuotot 2019
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	126 171	225	0,14 %	203

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

(1000 €)	2020	2019
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	165	157
Yhteensä	165	157

Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

(1000 €)	2020	2019
Poistot aineellisista hyödykkeistä	2 394	2 131
Poistot aineettomista hyödykkeistä	3 285	3 942
Yhteensä	5 679	6 073

Aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä ei ole kirjattu arvonalentumisia tilikauden 2020 ja vertailuvuoden 2019 aikana.

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

(1000 €)	2020	2019
Viranomaismaksut		
Vakauserä	5 163	4 328
Muut hallinto- ja valvontamaksut	2 227	2 179
Vuokrat	381	391
Muilta ostetut palvelut	4 466	7 925
Luottoluokituspalkkiot	894	926
Tilintarkastus	389	271
Vakuutukset	348	287
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	11	179
Yhteensä	13 880	16 485

Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Kuntarahoituksen luottoriskin muodostumista on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski*.
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2020 (1 000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-36	21	-15	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 026	121	-904	-	-	-
Leasingkohteet	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-2	2	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	3	0	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista yhteensä	-1 068	148	-920	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatut saamistodistukset	-29	92	62	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-29	92	62	-	-	-
Yhteensä	-1 097	240	-857	-	-	-

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2019 (1 000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-1	24	22	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-159	49	-110	-180	-	-180
Leasingkohteet	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-1	1	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	2	-1	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista yhteensä	-166	77	-89	-180	-	-180
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatut saamistodistukset	-53	170	117	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	180	180
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-53	170	117	-	180	180
Yhteensä	-219	247	28	-180	180	0

Tilikauden 2019 aikana Kuntarahoitus kirjasi luottotappioita 180 tuhatta euroa saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Yhtiöllä on saamisille vastaavan suuruiset kiinteistövakuudet sekä valtion täytetakaukset. Luottotappioksi kirjatut saamiset on kirjattu tase-erään *Muut varat* ja esitetty toteutuneen luottotappion palautuksena, jolloin lopullista luottotappiota ei synny.

Liite 15. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Kuntarahoitus Oyj:n toimialana on luottolaitostoiminta ja luotonannon markkina-alueena on Suomi.

Tasetta koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt taseen eriä VMA:n 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 840 980	-	-	-	-	1 840 980	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 886 947	-	-	44 438	-	26 931 384	29 415 707
Leasingkohteet *	215 444	-	-	-	-	215 444	228 011
Saamistodistukset	1 310 305	423 050	4 029 859	-	-	5 763 214	5 763 793
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	27	-	27	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	-	-	656	-	656	656
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	833 293	833 293	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 524 870	1 524 870	1 524 870
Muut varat **	243 269	-	-	-	-	243 269	243 269
Yhteensä	36 062 746	423 050	4 029 859	45 121	2 358 163	42 918 938	45 416 406

* Erä sisältää leasingosaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingosaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1976 920	24 558	-	2 001 478	2 001 414
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	1 637 674	-	3 884 026	3 906 619
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 457 624	10 454 282	-	32 911 906	32 968 471
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 403 900	1 403 900	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 456 670	1 456 670	1 456 670
Muut velat *	236 840	-	-	236 840	236 840
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	-	349 388	367 455
Yhteensä	27 267 124	12 116 514	2 860 570	42 244 209	42 341 369

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 231 180 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 5 660 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	4 909 338	-	-	-	-	4 909 338	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	817 462	-	-	-	-	817 462	817 462
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	23 918 874	-	-	51 100	-	23 969 974	26 067 416
Leasingkohteet	182 865	-	-	-	-	182 865	193 134
Saamistodistukset	804 358	971 505	3 940 456	-	-	5 716 318	5 716 940
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	9 797	-	9 797	9 797
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	-	-	656	-	656	656
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	860 695	860 695	860 695
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 384 303	1 384 303	1 384 303
Muut varat	158 494	-	-	-	-	158 494	158 494
Yhteensä	30 791 391	971 505	3 940 456	61 552	2 244 997	38 009 900	40 118 234

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1 178 256	-	-	1 178 256	1 178 371
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	1 548 639	-	3 862 053	3 886 369
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 592 012	11 391 573	-	29 983 585	30 034 713
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	918 706	918 706	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	843 304	843 304	843 304
Muut velat *	103 144	-	-	103 144	103 144
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	348 896	-	-	348 896	382 160
Yhteensä	22 535 723	12 940 212	1 762 010	37 237 945	37 346 768

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 96 239 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 6 906 tuhatta euroa.

Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2020 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	-	34 918	0	34 918
Kotimaisilta luottolaitoksilta	88 763	98 300	-11	187 052
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	75 242	1 543 800	-32	1 619 011
Yhteensä	164 005	1 677 018	-43	1 840 980

31.12.2019 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	-	26 590	0	26 590
Kotimaisilta luottolaitoksilta	2 736	28 800	-7	31 529
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	77 714	681 650	-21	759 343
Yhteensä	80 450	737 040	-28	817 462

Liite 18. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

(1000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot
Yritykset ja asuntoyhteisöt	13 794 905	-983	12 647 283	-155
Julkisyhteisöt	12 772 899	-38	10 943 542	-19
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	363 580	-67	379 149	-11
Yhteensä	26 931 384	-1 089	23 969 974	-185

Liite 19. Saamistodistukset

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET 31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	1 199 621	1 199 621	0
Kuntatodistukset	-	1 199 621	1 199 621	0
Käypään arvoon käyvän rahaston kautta kirjattavat	124 157	-	124 157	2
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	124 157	-	124 157	2
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 869 431	-	1 869 431	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	266 874	-	266 874	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 602 557	-	1 602 557	-
Yhteensä	1 993 588	1 199 621	3 193 209	3
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 780 922</i>	-	<i>1 780 922</i>	<i>2</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	110 684	110 684	0
Yritystodistukset	-	110 684	110 684	0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	298 893	-	298 893	39
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	298 893	-	298 893	39
Pankkien sijoitustodistukset	-	-	-	-
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 160 427	-	2 160 427	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 160 427	-	2 160 427	-
Yhteensä	2 459 320	110 684	2 570 005	39
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 169 064</i>	-	<i>2 169 064</i>	<i>25</i>

31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Saamistodistukset yhteensä	4 452 908	1 310 305	5 763 214	42

* Odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu saamistodistuksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattaviksi. Näin ollen odotettavissa olevaa luottotappiota ei kirjata tase-erän vähennyksenä, vaan käyvän arvon rahastoon konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa* kuvatun mukaisesti.

Saamistodistukset ei sisällä per 31.12.2020 saamistodistuksia, jotka olisi annettu repomyyntisopimusten vakuudeksi.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2020 Kuntarahoituksella ei ole pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia saamistodistuksia.

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	721 585	721 585	0
Kuntatodistukset	-	721 585	721 585	0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	58 268	-	58 268	0
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	58 268	-	58 268	0
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 451 716	-	1 451 716	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	232 178	-	232 178	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 219 537	-	1 219 537	-
Yhteensä	1 509 984	721 585	2 231 569	0
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 345 703</i>	-	<i>1 345 703</i>	<i>0</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	82 772	82 772	0
Yritystodistukset	-	82 772	82 772	0
Käypään arvoon käyvän rahaston kautta kirjattavat	913 236	-	913 236	104
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	848 196	-	848 196	101
Pankkien sijoitustodistukset	65 040	-	65 040	3
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 488 740	-	2 488 740	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 488 740	-	2 488 740	-
Yhteensä	3 401 976	82 772	3 484 748	104
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 743 816</i>	-	<i>2 743 816</i>	<i>77</i>

31.12.2019 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Saamistodistukset yhteensä	4 911 960	804 358	5 716 318	104

Liite 20. Leasingkohteet

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Ennakkomaksut	415 943	339 726
Koneet ja kalusto	230 343	200 556
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	444 378	288 062
Muu omaisuus	278	116
Odotettavissa olevat luottotappiot	-2	-1
Yhteensä	1090 940	828 458

Liite 21. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Kuntarahoituksen luottoriskin muodostumista on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema kohdassa Luottoriski. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain.

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN 31.12.2020 (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet				Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3*		Odotettavissa olevat luottotappiot	
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	5 565 801	0	-	-	-	-	5 565 801	0
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	1 840 980	-43	-	-	-	-	1 840 980	-43
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	26 606 595	-30	145 061	-835	135 291	-224	26 886 947	-1 089
Leasingkohteet jaksotettuun hankintameno	1 090 768	-2	-	-	173	-	1 090 940	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	1 303 105	0	7 200	-	-	-	1 310 305	0
Saamistodistukset käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta	423 050	-42	-	-	-	-	423 050	-42
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	243 269	-4	-	-	-	-	243 269	-4
Muihin varoihin sisältyvät takausaamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	1 606	-	-	-	-	-	1 606	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 348 271	-4	4 506	0	1 201	0	2 353 978	-4
Yhteensä	39 423 445	-126	156 767	-835	136 665	-224	39 716 876	-1 184

* Kuntarahoituksella on vaiheen 3 saamisille täydet takaukset ja vakuudet kuten Konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema kohdassa Luottoriski on kuvattu. Yhtiön johdon arvion mukaan vaiheen 3 saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota synny. Vaiheen 3 saamiset sisältävät 2 404 tuhatta euroa saamisista, jotka ovat olleet myöntöhetkellä arvoltaan alentuneita (*purchased or originated credit impaired, POCI*). POCI-saamisista on kirjattu 4 tuhannen euron odotettavissa oleva luottotappio.

	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3*			
VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN 31.12.2019 (1 000 €)	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot
Käteiset varat jaksotettuun hankintamenuon	4 909 338	0	-	-	-	-	4 909 338	0
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintamenuon	817 462	-28	-	-	-	-	817 462	-28
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuon	23 672 686	-24	184 586	-80	61 602	-80	23 918 874	-185
Leasingkohteet jaksotettuun hankintamenuon	828 272	-1	186	0	-	-	828 458	-1
Saamistodistukset jaksotettuun hankintamenuon	780 667	0	23 690	0	-	-	804 358	0
Saamistodistukset käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta	971 505	-104	-	-	-	-	971 505	-104
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintamenuon arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	158 494	-4	-	-	-	-	158 494	-4
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 603	-	-	-	-	-	1 603	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 359 038	-4	2 285	0	-	-	2 361 323	-4
Yhteensä	34 499 064	-167	210 747	-80	61 602	-80	34 771 414	-327

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenvetona odotettavissa olevien luottotappioiden muutos ja täsmäytys arvonalentumisvaiheittain tilikauden aikana.

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-167	-80	-80	-327	34 771 414	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-83	-30	-13	-126	10 624 618	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	119	10	43	173	-5 678 253	
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41	
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	5	-395	-176	-566	-564	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	-126	-835	-224	-1 184	39 716 876	

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

Kuntarahoitus on vuoden 2020 toisen vuosipuoliskon aikana tarkentanut odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Mallinnusmenetelmän muutos kosketti lainan elinajan laiminlyöntitodennäköisyyden mallinnustapaa ja näin ollen vaikutus kohdistui koko lainan elinkaaren aikaiseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään (vaiheet 2 ja 3), joissa on muutoksesta johtuen kasvua noin 0,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi Kuntarahoitus on kirjannut 340 tuhannen euron harkintaan perustuvan lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Vuoden 2020 voidaan todeta olleen taloudellisesti poikkeuksellisen heikko tietyille asiakassegmenteille, kuten esimerkiksi taidealalle ja urheiluhallien toiminnalle. Heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastu Kuntarahoituksen käyttämässä sisäisissä riskiluokituksissa, jotka on tehty pääsääntöisesti vuoden 2019 tilinpäätöstietojen pohjalta. Koska tiettyjen asiakassegmenttien luottoriskin arvioidaan tämän jälkeen lisääntyneen, päätti Kuntarahoituksen johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistuu tase-erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei ole kohdistettu sopimustasolle.

Arvio lisävaraustarpeesta perustuu siihen, että Kuntarahoituksen johto arvioi luottoriskin lisääntymisen johdosta (joka ei vielä heijastu sisäisissä riskiluokituksissa) osan vastuista siirtyvän odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallissa vaiheen 2 vastuiksi, jolloin odotettavissa oleva luottotappio määritetään lainan koko voimassaoloajalle, vaiheen 1 vastuiden 12 kuukauden sijaan. Lisävarauksen kohteena olevien yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta saadaan tarkempaa tietoa tilinpäätösten 2020 valmistuttua, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystytään kohdistamaan yksittäisille sopimuksille ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti.

Kuntarahoituksen kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena ja odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä on edelleen vähäinen. Yhtiön asiakassaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa 0-riskiluokkaan, koska ne ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyvä turvaava kunnan takaus tai kiinteistövakuutta täydentävä valtion täytetakausta kuten konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski* on kuvattu. Yhtiön arvion mukaan kaikki saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Yhtiöllä on 31.12.2020 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamisia julkisyhteisöiltä yhteensä 24 miljoonaa euroa (2 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu yksittäisistä asiakkaista. Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+.

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-295	-59	-	-355	32 612 515	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-49	-48	-28	-126	7 569 070	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	200	10	-	210	-5 410 336	
Siirrot vaiheeseen 1	0	16	-	16	16	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-20	-	-20	-20	
Siirrot vaiheeseen 3	0	21	-52	-30	-30	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	0	-	-	0	199	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-22	-	-	-22	0	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-180	
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	180	
Yhteensä 31.12.2019	-167	-80	-80	-327	34 771 414	

Kuntarahoitus tarkensi vuoden 2019 aikana odotettavissa olevien luottotappioiden arviointimenetelmiä ja mallissa käytettäviä oletuksia. Uudelleenarvioinnilla ei ollut olennaista vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.

Alla olevat taulukot kuvaavat odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän täsmäytystä arvonalentumisvaiheittain avaavasta taseesta tilinpäätöspäivään jokaiselle saamistyyppille erikseen.

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	0	-	-	0	4 909 338	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	656 463	
Takaisinmaksuista ja eräänymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	0	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	0	-	-	0	5 565 801	

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-28	-	-	-28	817 462	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-35	-	-	-35	1 687 198	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	21	-	-	21	-663 679	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-1	-	-	-1	-1	
Yhteensä 31.12.2020	-43	-	-	-43	1 840 980	

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-24	-80	-80	-185	23 918 874	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-15	-30	-13	-58	4 825 655	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	10	43	56	-1 856 679	
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41	
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	6	-395	-176	-564	-564	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	-30	-835	-224	-1 089	26 886 947	

LEASINGKOHTEET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
Avaava saldo 1.1.2020	-1	0	-	-	-1	828 458
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	0	-	-1	318 638
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	-	0	-56 155
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	-	-	0	0
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	-	0	0
Yhteensä 31.12.2020	-2	0	0	0	-2	1090 940

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
Avaava saldo 1.1.2020	0	0	-	0	0	804 358
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	0	1310 305
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	0	-804 358
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	0	0	-	0	0	1310 305

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON KÄYVÄN ARVON RAHASTON KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-104	-	-	-104	971 505	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-28	-	-	-28	159 570	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	92	-	-	92	-708 025	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-2		
Yhteensä 31.12.2020	-42	-	-	-42	423 050	

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteiden mukaisesti, periaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion esittäminen taseessa*. Kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-4	-	-	-4	158 494	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	-	-	-2	84 772	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-	1	1	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	2	-	-	2	2	
Yhteensä 31.12.2020	-4	-	-	-4	243 269	

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-	-	-	-	-	1603
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	-	184
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-	-180
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-	-	-	-	-	1606

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-4	0	-	-4	2361323	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	-	0	-3	1581833	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	0	-	3	-1589178	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	0	0	-	0		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	0	-	0		
Yhteensä 31.12.2020	-4	0	0	-4	2353978	

Taseen ulkopuolisiin vastuihin liittyvä odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu *Muihin velkoihin* laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 1 kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappion esittäminen taseessa*.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2019	0	-	-		0	3 522 200
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-		0	1 387 140
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-		0	-1
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-		-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-		0	0
Yhteensä 31.12.2019	0	-	-		0	4 909 338

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2019	-51	-	-		-51	1 380 291
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-		-1	36 395
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	24	-	-		24	-599 225
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-		-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-		0	0
Yhteensä 31.12.2019	-28	-	-		-28	817 462

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2019	-15	-59	-	-75	22 297 288
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-11	-48	-28	-88	3 261 510
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	2	10	-	12	-1 639 908
Siirrot vaiheeseen 1	0	16	-	16	16
Siirrot vaiheeseen 2	0	-20	-	-20	-20
Siirrot vaiheeseen 3	0	21	-52	-30	-30
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	0	-	-	0	199
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	0	-
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-180
Yhteensä 31.12.2019	-24	-80	-80	-185	23 918 874

LEASINGKOHTEET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2019	-1	0	-	-1	614 022
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	0	-	-1	258 164
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-43 728
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0
Yhteensä 31.12.2019	-1	0	-	-1	828 458

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	0	0	-	0	725 587
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	804 358
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-725 587
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2019	0	0	-	0	804 358

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON KÄYVÄN ARVON RAHASTON KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2019	-221	-	-	-221	1434 383
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-31	-	-	-31	215 461
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	170	-	-	170	-678 340
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-22	-	-	-22	-
Yhteensä 31.12.2019	-104	-	-	-104	971 505

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2019	-4	-	-		-4	164 341
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-		-1	45 499
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-		1	-51 346
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-		-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-		-	-
Yhteensä 31.12.2019	-4	-	-		-4	158 494

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2019	-	-	-		-	1 800
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-		-	-
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-		-	-377
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-		-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-		-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-		-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-		-	180
Yhteensä 31.12.2019	-	-	-		-	1 603

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2019	-3	0	-	-3	2 472 604
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	0	-	-3	1560543
Takaisinmaksuista ja eräänymisestä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	2	-	-	2	-1671824
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2019	-4	-	-	-4	2 361 323

Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

Tulevaisuutta koskevaa informaatiota sisällytetään sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalliin, että sen arvioimiseen, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt merkittävästi (*Significant Increase in Credit Risk, SICR*).

Kuntarahoituksen pääekonomisti ja skenaarioiden suunnitteluryhmä (*Scenario Design Team*) ovat päivittäneet Suomen skenaarioita huomioiden koronapandemian vaikutuksen odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva (optimistinen) ja heikko (epäsuotuisa). Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi heikolle skenaariolle on annettu aikaisempaa suurempi painoarvo.

Skenaarioiden todennäköisyyspainotukset ovat seuraavat:

SKENAARIO	31.12.2020			31.12.2019		
	2021	2022	2023	2020	2021	2022
Heikko (epäsuotuisa)	50 %	40 %	40 %	5 %	5 %	5 %
Perus	40 %	40 %	40 %	75 %	75 %	75 %
Vahva (optimistinen)	10 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %

Kuntarahoitus on tunnistanut kunkin portfolion luottotappioiden keskeiset tekijät, joilla on samanlaiset luottoriskiominaisuudet, ja arvioinut makrotaloudellisten muuttujien ja luottotappioiden välistä suhdetta. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroilte ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroilte käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita. Jokainen muuttuja kattaa arvion kolmen vuoden ajalta.

Alla olevassa taulukossa esitetään makrotaloudelliset muuttujat ja niiden ennusteet kolmen vuoden ennustejaksolle:

MAKROTALOUDELLISET MUUTTUJAT	Skenaario	31.12.2020			31.12.2019		
		2021	2022	2023	2020	2021	2022
Suomen valtion pitkäaikaiset korot, %	Heikko	0,1	-0,25	0,0	0,94	1,14	1,3
	Perus	-0,37	-0,25	0,1	0,25	0,75	1,0
	Vahva	0,0	0,3	0,6	0,85	1,1	1,35
Asuntojen hintakehitys (myyntihinta, vuositason muutos), %	Heikko	-12,5	-2,5	2,0	-9,0	-12,0	-5,0
	Perus	0,5	1,0	2,0	1,5	1,5	2,0
	Vahva	2,0	2,5	2,0	2,8	3,0	2,5
Työttömyysaste, %	Heikko	9,5	9,5	8,7	7,8	9,5	9,2
	Perus	8,2	7,8	7,6	6,5	6,4	6,3
	Vahva	7,7	7,2	6,9	6,1	5,8	5,2

Koronapandemian puhkeaminen johti BKT: n jyrkkään laskuun vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla. Talous alkoi elpyä touko–kesäkuussa 2020, kun maat avasivat taloutensa uudelleen. Loppuvuodesta pandemian toinen aalto kuitenkin lisäsi uudestaan talouden paineita. Kuntarahoituksen perusskenaariossa Suomen bruttokansantuote supistuu 3,5 %:iin vuonna 2020. Koronapandemialla on edelleen negatiivinen vaikutus talouteen talvella ja alkukevällä 2021. Kesään mennessä toipuminen saa lisää vauhtia, kun laajemmat rokotushjelmat tukevat taloudellista luottamusta. Kuntarahoitus odottaa tuotannon kasvavan 2,0 % vuonna 2021 ja 3,5 % vuonna 2022. Vuodesta 2023 lähtien talous lähentyy pitkän aikavälin kasvupolkuaan ja vuotuinen kasvuvauhti on noin 1,3–1,5 %. Perusskenaariossa työttömyysaste saavuttaa suhdannehuippunsa 8,2 %:iin vuonna 2021. Työttömyys pysyy useita vuosia rakenteellisen tason yläpuolella, jonka arvioidaan olevan noin 6,5–7,0 %. Negatiivinen tuotantokuilu pitää hintapaineet maltillisina. Kuluttajahintainflaation oletetaan elyvän melko hitaasti vuosina 2021–2022. Euroopan keskuspankki on sitoutunut hyvin joustavaan rahapoliittiseen asenteeseen, ja korko-odotukset nousevat vain vähitellen talouden elpymisen myötä. Kansallisella tasolla asuntojen hintojen oletetaan nousevan vain marginaalisesti vuosina 2020–2021. Pandemian jälkeen, vuodesta 2022 lähtien asuntojen hintainflaatio kiihtyy maltillisesti, kun henkilökohtaisten tulojen nousu tukee asuntojen ostoaikeita.

Vahvassa (optimistisessa) skenaariossa koronapandemialla on perusskenaarioon verrattuna lievempiä taloudellisia vaikutuksia ja skenaariossa oletetaan, että maailmankaupan ja investointimenojen elpyminen on jonkin verran nopeampaa. Tämän seurauksena Suomen bruttokansantuote laskee vähemmän vuonna 2020 ja kasvaa enemmän seuraavien vuosien aikana. Vahvassa skenaariossa työttömyys saavutti huippunsa jo vuonna 2020. Kuluttaja- ja asuntohinnat kasvavat noin 2,0–2,5 % vauhdilla vuosina 2021–2022. Tuotantokuilun kapeneminen ja inflaatio-odotusten elpyminen johtavat korkojen nousuun hieman enemmän kuin perusskenaariossa.

Heikko (epäsuotuisa) skenaario edustaa näkemystä, jossa koronapandemia aiheuttaa merkittäviä ja pitkäaikaisia vaurioita tuotantokapasiteetille. Talouden taantuma jatkuu pitkälle vuoteen 2021. Työttömyys nousee enemmän ja pysyy korkeana paljon kauemmin kuin perusskenaariossa. Deflaatiopaineet pitävät kuluttajahintaindeksin inflaation erittäin alhaisena vuosina 2020–2021. Asuntomarkkinoiden kysynnän puute johtaa asuntojen hintaindeksien suhteellisen voimakkaaseen laskuun. Pitkäaikainen taantuma aiheuttaa jännitteitä rahoitusmarkkinoilla, mikä johtaa laajempaan riskipreemioon hinnoittelussa.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyyden tulevaisuuteen suuntautuvalla informaatiolla olettaen heikon (epäsuotuisan) skenaarion painon olevan 100 % vuoteen 2023 asti.

HERKKYYSANALYYSI 31.12.2020 (1 000 €)

	Käytetyt skenaario- painotukset	Heikko skenaario (100 %)
Odotettavissa olevat luottotappiot	844	1 083
Vastuiden osuus vaiheissa 2 ja 3	0,75 %	1,04 %

Herkkyyksianalyysin lukuihin ei sisälly 31.12.2020 kirjattu harkinnanvarainen lisävaraus.

Ongelmasaamiset

Ongelmasaamisina raportoidaan saamiset, jotka ovat yli 90 päivää erääntyneitä ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

ONGELMASAAMISET 31.12.2020 (1 000 €)	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	116 263	116 263	-162	116 102
Lainanhoitojoustot	68 715	19 584	88 299	-288	88 010
Yhteensä	68 715	135 847	204 562	-450	204 112

ONGELMASAAMISET 31.12.2019 (1 000 €)	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	61 682	61 682	-80	61 602
Lainanhoitojoustot	27 854	4 968	32 822	-27	32 795
Yhteensä	27 854	66 650	94 505	-107	94 398

Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksu- vaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisista ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista

vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Kuntarahoitus katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä yhtiö olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Koronapandemia vaikutti Kuntarahoituksen asiakkaiden taloustilanteeseen ja maksuvalmiuteen. Kuntarahoitus tarjosi siksi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Annetut lyhennysvapaat koskivat vuotta 2020 ja olivat pääosin pituudeltaan 6–9 kuukautta. Perimättä jätetyt lyhennykset on pääosin siirretty laina-ajan loppuun lainan viimeisen maksuerän yhteyteen. Suurin osa lyhennysvapaista myönnettiin huhti–toukokuun aikana. Yhtiön leasingrahoitukseen ei ole kohdistunut vuokrahelpotuksia.

Tilikaudella asiakkaille annettiin lyhennysvapaita (lyhennysohjelman muutoksia) lainoihin, joiden jäljellä oleva pääoma oli yhteensä 226 miljoonaa euroa (88 kpl), joista suurin osa, jäljellä oleva pääoma 208 miljoonaa euroa (72 kpl), oli koronapandemiasta johtuvia lyhennysvapaita. Lainoista, joille annettiin lyhennysvapaita, 82 miljoonaa euroa (57 kpl) luokiteltiin lainanhoitojoustoksi, joista 64 miljoonaa euroa (35 kpl) oli terveitä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 2 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa) ja 18 miljoonaa euroa (22 kpl) järjestämättömiä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa).

Toteutuneet luottotappiot

Kuntarahoituksella ei ole ollut toteutuneita lopullisia luottotappioita tilikauden tai vertailukauden aikana.

Liite 22. Osakkeet ja osuudet

31.12.2020 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	27	27	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	656	656	-
Yhteensä	-	683	683	-
<i>, joista hankintameno</i>	-	656	656	-

Kuntarahoituksella ei ole käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Kuntarahoituksella ei ole osakelainauksen kohteena olevia osakkeita ja osuuksia.

31.12.2019 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	9 769	27	9 797	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	656	656	-
Yhteensä	9 769	683	10 452	-
<i>, joista hankintameno</i>	-	656	656	-

Liite 23. Johdannaissopimukset

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2020 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 933 188	11 186 060	15 825 475	29 944 724	1 155 265	-470 736
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>1 474 582</i>	<i>10 182 656</i>	<i>13 852 888</i>	<i>25 510 126</i>	<i>684 090</i>	<i>-314 856</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 577 593	7 155 034	1 105 354	9 837 981	369 605	-985 934
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 510 781	18 341 095	16 930 830	39 782 706	1 524 870	-1 456 670
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 800 843	9 751 683	5 000 317	18 552 843	749 891	-488 850
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>2 784 644</i>	<i>6 910 928</i>	<i>1 515 808</i>	<i>11 211 380</i>	<i>5 605</i>	<i>-189 246</i>
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	106	-106
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 385 939	2 284 168	130 374	4 800 480	82 985	-713 063
Termiiniosopimukset	3 516 421	-	-	3 516 421	-	-126 805
Osakejohdannaiset	932 553	-	-	932 553	313	-75 076
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 635 756	12 075 850	5 130 691	27 842 297	833 293	-1 403 900
Johdannaissopimukset yhteensä	15 146 537	30 416 945	22 061 521	67 625 003	2 358 163	-2 860 570

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti sisältää kaikki Kuntarahoituksen johdannaissopimukset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritetty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimuksista saadut tai maksetut korot sisältyvät taseen eriin *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot* ja *Siirtovelat ja saadut ennakot*.

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2019 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksu-aika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 048 695	9 799 601	11 559 243	23 407 538	811 648	-346 270
<i>, joista keskusvastapuoliselvitettävät</i>	<i>934 155</i>	<i>7 260 466</i>	<i>9 065 291</i>	<i>17 259 913</i>	<i>368 439</i>	<i>-202 025</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 845 533	7 733 901	1 044 699	11 624 134	572 655	-497 034
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 894 228	17 533 502	12 603 942	35 031 672	1 384 303	-843 304
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 457 175	11 119 011	5 072 029	18 648 214	608 438	-375 507
<i>, joista keskusvastapuoliselvitettävät</i>	<i>518 410</i>	<i>8 221 487</i>	<i>1 172 175</i>	<i>9 912 071</i>	<i>10 769</i>	<i>-116 120</i>
Korko-optiot	35	40 000	-	40 035	225	-225
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	4 286 054	2 351 154	271 291	6 908 499	209 582	-443 720
Terminisopimukset	2 044 786	490 839	-	2 535 624	2 183	-25 303
Osakejohdannaiset	1 585 879	18 969	-	1 604 848	40 268	-73 951
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 373 929	14 019 972	5 343 320	29 737 220	860 695	-918 706
Johdannaissopimukset yhteensä	15 268 157	31 553 474	17 947 262	64 768 893	2 244 997	-1 762 010

Liite 24. Suojauslaskenta

Kuntarahoituksen korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja -velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Näin ollen ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi, kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihotosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin. Kuntarahoituksen markkinariskien suojaamiseen liittyvät riskienhallintaperiaatteet kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

Kuntarahoitus soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa, että IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa. Kuntarahoitus ei sovelle rahavirran suojauslaskentaa. Suojauslaskentaan liittyvät laatuominaisuudet kuvataan konsernitilinpäätöksen laatuominaisuuksien (Liite 1) kohdassa *Suojauslaskenta*.

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kohteena olevat varat ja velat tase-erien mukaisesti jaoteltuna IAS 39 -standardin mukaiseen portfoliosuojauslaskentaan ja IFRS 9 -standardin mukaiseen käyvän arvon suojauslaskentaan, joka on edelleen jaettu kahteen osaan sen perusteella sovelletaanko suojauksessa suojauksustannuksen eriyttämistä (*Cost-of-Hedging*).

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2020 (1000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 183 657	11 614 114	11 483 819	130 295	-
Leasingkohteet	211 223	215 444	-	215 444	-
Varat yhteensä	11 394 880	11 829 557	11 483 819	345 739	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	55 000	68 800	-	68 800	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 853 956	2 246 352	-	2 181 931	64 421
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 260 721	22 077 489	-	11 898 132	10 179 357
Velat yhteensä	23 169 677	24 392 642	-	14 148 863	10 243 779

Viereisessä taulukossa esitetään suojauskohteen suojatun riskin ja suojausinstrumentin kumulatiivinen käypä arvo tilikauden alussa ja lopussa sekä käyvän arvon muutokset tilikauden aikana. Taulukossa esitettävät luvut eivät pidä sisällään suojausinstrumenttien ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvia käyvän arvon muutoksia, jotka kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Edellä mainitusta syystä johtuen suojausinstrumenttien yhteissumma ei täsmää liitteessä 23 *Johdannaissopimukset* esitettävään erään *Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä*. Suojauskohteiden käyvän arvon muutos suojatun riskin osalta ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy siten tässä tuloslaskelmaerässä. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot eritellään liitteessä 6 ja suojauslaskennan nettotulos liitteessä 9.

Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti Kuntarahoitus diskonttaa suojauskohteet swap-käyrällä, kun ne arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Johdannaissopimukset taas diskontataan OIS-käyrällä. Ero käytetyissä diskonttokäyrissä aiheuttaa merkittävän osan Kuntarahoituksen suojauslaskennan tehottomuudesta. Lisäksi tehottomuutta voi jossain määrin syntyä myös eroista pääomissa, päivälaskentamenetelmissä tai kassavirtojen ajoittumisessa.

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Tulosvaikutus vuonna 2020
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	464 688	303 139	161 548
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-428 083	-276 831	-151 252
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	47	-	47
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	36 653	26 308	10 344
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	37 203	29 330	7 873
Leasingkohteet	4 221	1 605	2 616
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-42 044	-33 193	-8 851
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-620	-2 258	1 638
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-13 800	-12 916	-884
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-481 546	-434 953	-46 593
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-859 986	-524 923	-335 063
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 340 456	963 674	376 782
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-14 876	-9 118	-5 757
IBOR -uudistukseen liittyvät kompensatiot *	-2 041	-	-2 041
Suojauslaskenta yhteensä	19 115	14 932	4 183

* Kompensatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *IBOR-uudistus*.

Viereisessä taulukossa esitetään koron- ja valuutanvaihtosopimusten (*cross currency swaps*) suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus oman pääoman *Suojauskustannusrahastoon*. Luvut esitetään verojen jälkeen.

Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa Kuntarahoitus on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun koron- ja valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle.

Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan suojauskustannuksena *Suojauskustannusrahastoon*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa eivät siten luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Vaikutus Suojauskustannusrahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaisopimukset suojauslaskennassa	15 624	28 075	-12 451
Yhteensä	15 624	28 075	-12 451

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kumulatiivinen tehokkuus suojauskohteittain. Lisäksi taulukossa esitetään käytetyt suojausinstrumentit.

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2020 (1000 €)

SUOJAUSKOHDE	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	464 688	-428 083	36 605
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	37 203	-37 739	-537
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	4 221	-4 305	-84
Varat yhteensä		506 111	-470 126	35 985
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euomääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-952 949	945 353	-7 596
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-402 383	395 103	-7 280
Velat yhteensä		-1355 332	1340 456	-14 876

SUOJAUSLASKENTA

31.12.2019 (1 000 €)

	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 256 680	8 546 257	8 420 004	126 253	-
Leasingkohteet	181 261	182 865	-	182 865	-
Varat yhteensä	8 437 941	8 729 122	8 420 004	309 118	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	70 000	82 916	-	82 916	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 968 524	2 313 414	-	2 162 575	150 839
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 042 510	18 391 689	-	6 668 732	11 722 957
Velat yhteensä	20 081 034	20 788 019	-	8 914 223	11 873 796

**ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA
(1 000 €)**

	31.12.2019	11.2019	Tulosvaikutus vuonna 2019
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	303 139	155 610	147 530
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-276 831	-127 621	-149 210
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	26 308	27 989	-1 681
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	29 330	21 574	7 755
Leasingkohteet	1 605	1 178	427
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-33 193	-23 636	-9 556
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-2 258	-884	-1 374
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-12 916	-11 845	-1 071
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-434 953	-339 599	-95 353
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-524 923	-73 869	-451 054
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	963 674	432 237	531 436
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-9 118	6 924	-16 042
Suojauslaskenta yhteensä	14 932	34 029	-19 097

**SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN
(1 000 €)**

	31.12.2019	11.2019	Vaikutus Suojaus- kustannusrahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	28 075	14 235	13 840
Yhteensä	28 075	14 235	13 840

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2019 (1 000 €)

SUOJAUSKOHDE	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	303 139	-276 831	26 308
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	29 330	-31 086	-1 756
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	1 605	-2 107	-502
Varat yhteensä		334 074	-310 024	24 050
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-693 747	697 685	3 938
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-279 045	265 988	-13 057
Velat yhteensä		-972 792	963 674	-9 118

Liite 25. Aineettomat hyödykkeet

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
IT-järjestelmät	17 346	14 704
Muut aineettomat hyödykkeet	12	16
Yhteensä	17 358	14 719

Aineettomissa hyödykkeissä ei ole muita kehittämismenoja eikä liikearvoa.

Liite 26. Aineelliset hyödykkeet

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Muut kiinteistöosakkeet	299	299
Käyttöoikeusomaisuuserät	5 588	6 860
Muut aineelliset hyödykkeet	4 093	1 380
Yhteensä	9 980	8 539

Kuntarahoituksella ei ole sijoituskiinteistöjä.

Liite 27. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

2020 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 11.2020	27 266	299	4 062	8 355	12 716
+ Lisäykset	5 924	-	3 644	295	3 939
- Vähennykset	-	-	-343	-79	-422
Hankintameno 31.12.2020	33 190	299	7 363	8 570	16 233
Kertyneet poistot 1.1.2020	12 547	-	2 682	1 494	4 177
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-252	-66	-318
+ Tilikauden poisto	3 285	-	840	1 554	2 394
Kertyneet poistot 31.12.2020	15 831	-	3 271	2 982	6 253
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	17 358	299	4 093	5 588	9 980

2019 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 11.2019	25 070	299	4 820	8 188	13 307
+ Lisäykset	3 757	-	271	167	438
- Vähennykset	-1 561	-	-1 029	-	-1 029
Hankintameno 31.12.2019	27 266	299	4 062	8 355	12 716
Kertyneet poistot 1.1.2019	10 166	-	2 755	-	2 755
- Vähennysten kertyneet poistot	-1 561	-	-709	-	-709
+ Tilikauden poisto	3 942	-	637	1 494	2 131
Kertyneet poistot 31.12.2019	12 547	-	2 682	1 494	4 177
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	14 719	299	1 380	6 860	8 539

Liite 28. Muut varat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Laskutetut leasingvuokrat	11 185	8 984
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuussaamiset keskusvastapuolelta *	243 269	158 494
Muut	5 181	2 585
Yhteensä	259 635	170 063

* Vakuussaamisiin sisältyy 4 tuhannen euron (4 tuhatta euroa) odotettavissa oleva luottotappio.

Yhtiöllä ei ollut maksujenvälityssaamisia 31.12.2020 tai 31.12.2019.

Liite 29. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Korkosaamiset	198 057	231 777
Muut siirtosaamiset *	5 637	9 182
Ennakkomaksut	-152	1 470
Yhteensä	203 542	242 428

* Erä koostuu pääasiassa verosaamisista.

Liite 30. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2020	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2020
Käyvän arvon rahastosta	10 467	-	-6 413	-	4 054
Yhteensä	10 467	-	-6 413	-	4 054

Vapaaehtoiseen luottotappiovaraukseen ja poistoeroon sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa yhteensä 273 611 tuhatta euroa. Yhtiöllä ei ollut laskennallisia verosaamisia 31.12.2020.

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2019	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2019
Käyvän arvon rahastosta	4 922	-	5 545	-	10 467
Rahoitusvarojen ja -velkojen uudelleenarvostamisesta IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018	5 707	-	-	-5 707	-
Yhteensä	10 629	-	5 545	-5 707	10 467

Vapaaehtoiseen luottotappiovaraukseen ja poistoeroon sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa yhteensä 243 638 tuhatta euroa. Yhtiöllä ei ollut laskennallisia verosaamisia 31.12.2019.

Liite 31. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	29 016 086	28 671 412	27 255 873	27 361 959
Muut *	3 895 820	3 896 421	2 727 712	2 735 624
Yhteensä	32 911 906	32 567 833	29 983 585	30 097 583

* Erässä esitetään Kuntarahoituksen lyhytaikaiset velkakirjalainat.

Kuntarahoituksen varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT TILIKAUDEN 2020 AIKANA	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	15.1.2020	15.11.2024	0,000 %	1 500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	22.4.2020	22.4.2025	0,000 %	1 000 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	14.10.2020	14.10.2030	0,000 %	500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	1.7.2020	1.9.2023	0,375 %	1 000 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	10.9.2020	10.9.2035	0,050 %	500 000	EUR

Liikkeeseenlaskut on sisällytetty yllä olevaan taulukkoon arvopäivän mukaisesti. Ohjelmaa koskeva esite on saatavissa englanninkielisenä verkkosivuilta osoitteesta www.munifin.fi/investor-relations.

LIIKKEESEEN LASKETTUIJEN VELKOJEN TÄSMÄYTSLASKELMA
(1 000 €)

	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	82 916	3 862 053	29 983 585
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	1 288 567	108 792	9 031 390
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	14 442 817
Lisäykset yhteensä	1 288 567	108 792	23 474 207
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-34 608	-155 105	-6 619 454
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-13 274 709
Vähennykset yhteensä	-34 608	-155 105	-19 894 163
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	1 253 959	-46 314	3 580 044
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	6 483	68 287	-651 724
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	1 343 358	3 884 026	32 911 906

LIIKKEESEEN LASKETTUIJEN VELKOJEN TÄSMÄYTSLASKELMA
(1 000 €)

	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisölle	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	83 244	3 870 918	26 901 998
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	62 891	19 832	6 948 465
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	9 611 202
Lisäykset yhteensä	62 891	19 832	16 559 666
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-50 375	-220 667	-4 620 310
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-9 945 314
Vähennykset yhteensä	-50 375	-220 667	-14 565 624
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	12 517	-200 835	1 994 043
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-12 845	191 970	1 087 544
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	82 916	3 862 053	29 983 585

Liite 32. Muut velat

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Pakolliset varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus	504	-
Muut velat		
Vuokrasopimusvelat	5 660	6 906
Johdannaissopimukseen liittyvät vakuusvelat keskusvastapuolelle	231 180	96 239
Muut velat	9 199	12 542
Yhteensä	246 543	115 686

Uudelleenjärjestelyvaraus liittyy Kuntarahoituksen toimintojen uudelleenorganisointiin ja uudelleenorganisoinnin johdosta tilikauden 2020 aikana läpikäytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin.

(1000 €)	Uudelleenjärjestelyvaraus
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	-
Varausten lisäykset	578
Käytetyt varaukset	-74
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	504

Liite 33. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Korkovelat	143 853	176 322
Muut siirtovelat	6 935	5 022
Saadut ennakot *	13 175	10 999
Yhteensä	163 963	192 343

* Erä koostuu pääasiassa leasingennakoista.

Liite 34. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2020 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	349 388	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	349 388		

31.12.2019 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	348 896	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	348 896		

Velan ehdot:

Laina on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuina edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisinkirjaamisesta osaksi tai kokonaan, jos vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 14.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on

etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehdoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomainen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoiseksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yhtiön purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. AT1-pääomalaina on konsernitilinpäätöksessä oman pääoman ehtoinen instrumentti ja emoyhtiön tilinpäätöksessä se on kirjattu velaksi tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*.

Liite 35. Kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat

Kuntarahoituksen kriisinratkaisuviranomainen on EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (*Single Resolution Board, SRB*). Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on asettamassa Kuntarahoitukselle sitovaa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää koskevaa vaatimusta (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL*). Kuntarahoitus odottaa päätöksen tulevan alkuvuoden 2021 aikana ja vaatimus astunee voimaan vuoden 2022 alusta. Kuntarahoituksen omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen yhteismäärän arvioidaan ylittävän selvästi Kuntarahoitukselle asetettavan vähimmäisvaatimuksen.

Liite 36. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	275 640	493 648	2 448 794	731 904	-	3 949 985
Saamiset luottolaitoksilta	1 805 991	-	34 989	-	-	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	353 592	1 548 268	6 309 301	6 061 806	12 658 418	26 931 384
Leasingkohteet *	8 059	19 545	64 691	37 320	85 829	215 444
Saamistodistukset	1 198 896	267 405	289 022	57 905	-	1 813 228
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	27
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	-	-	-	-	656	656
Johdannaissopimukset	21 851	86 840	551 548	718 929	978 995	2 358 163
Muut varat **	243 269	-	-	-	-	243 269
Yhteensä	9 473 100	2 415 705	9 698 345	7 607 864	13 723 925	42 918 938

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 120	1 250 000	24 558	34 106	34 694	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	118 097	342 933	777 940	1 257 086	1 387 970	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 285 271	3 729 067	15 784 772	4 702 293	2 410 503	32 911 906
Johdannaissopimukset	799 531	143 081	1 119 670	200 609	597 678	2 860 570
Muut velat *	231 570	1 177	4 093	-	-	236 840
<i>,joista vuokrasopimusvelat</i>	390	1 177	4 093	-	-	5 660
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	349 388	-	-	349 388
Yhteensä	8 092 589	5 466 259	18 060 422	6 194 095	4 430 845	42 244 209

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Velat ja niitä suojaavat johdannaiset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2021 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 30–50 %. Vuoden 2020 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 34 %.

RAHOITUSVARAT
31.12.2019 (1 000 €)

	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	4 909 338	-	-	-	-	4 909 338
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	326 938	763 054	2 520 163	479 365	-	4 089 519
Saamiset luottolaitoksilta	793 168	-	24 293	-	-	817 462
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	287 996	1 387 918	5 644 387	4 819 318	11 830 354	23 969 974
Leasingkohteet	6 745	18 251	58 470	35 274	64 125	182 865
Saamistodistukset	886 063	385 427	324 257	31 051	-	1 626 798
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	9 797	9 797
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	-	-	-	-	656	656
Johdannaissopimukset	135 426	86 165	664 050	541 895	817 461	2 244 997
Muut varat	158 494	-	-	-	-	158 494
Yhteensä	7 504 169	2 640 815	9 235 621	5 906 903	12 722 392	38 009 900

RAHOITUSVELAT
31.12.2019 (1 000 €)

	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 095 340	-	-	20 025	62 891	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	103 922	938 253	1 315 413	1 504 465	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 690 700	3 948 367	13 641 920	3 946 765	1 755 834	29 983 585
Johdannaissopimukset	444 670	235 078	537 835	151 611	392 817	1 762 010
Muut velat	96 621	1 104	5 420	-	-	103 144
<i>, joista vuokrasopimusvelat</i>	382	1 104	5 420	-	-	6 906
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	348 896	-	-	348 896
Yhteensä	8 327 330	4 288 470	15 472 325	5 433 813	3 716 007	37 237 945

Liite 37. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

VASTAAVAA 31.12.2020 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 949 985	-	3 949 985	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 679 345	161 635	1 840 980	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 931 384	-	26 931 384	-
Leasingkohteet	1 090 940	-	1 090 940	-
Saamistodistukset	1 768 853	44 375	1 813 228	-
Johdannaissopimukset	2 199 419	158 744	2 358 163	-
Muu omaisuus ml. käteiset varat	6 056 999	-	6 056 999	656
Yhteensä	43 676 926	364 755	44 041 681	656

VASTATTAVAA 31.12.2020 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Velat luottolaitoksille	2 001 478	-	2 001 478	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 796 824	87 202	3 884 026	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 027 359	18 884 547	32 911 906	-
Johdannaissopimukset	2 734 091	126 479	2 860 570	-
Muut velat ml. tilinpäätössiirrot ja oma pääoma	1 874 810	159 503	2 034 313	53
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	349 388	-
Yhteensä	24 783 950	19 257 731	44 041 681	53

VASTAAVAA 31.12.2019 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	4 080 114	9 406	4 089 519	-
Saamiset luottolaitoksilta	739 803	77 659	817 462	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	23 969 974	-	23 969 974	-
Leasingkohteet	828 458	-	828 458	-
Saamistodistukset	1 472 706	154 092	1 626 798	-
Johdannaissopimukset	1 319 007	925 990	2 244 997	-
Muu omaisuus ml. käteiset varat	5 355 540	-	5 355 540	656
Yhteensä	37 765 602	1 167 146	38 932 749	656

VASTATTAVAA 31.12.2019 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Velat luottolaitoksille	1 178 256	-	1 178 256	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 688 168	173 885	3 862 053	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 899 909	22 083 677	29 983 585	-
Johdannaissopimukset	706 278	1 055 732	1 762 010	-
Muut velat ml. tilinpäätössiirrot ja oma pääoma	1 722 272	75 676	1 797 948	26
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	348 896	-	348 896	-
Yhteensä	15 543 779	23 388 969	38 932 749	26

Liite 38. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

Yhtiöllä ei ollut arvopapereiden takaisinostosopimuksista johtuvia saamisia tai velkoja 31.12.2020 tai 31.12.2019.

Liite 39. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	4 909 338	4 909 338
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 949 985	3 949 985	4 089 519	4 089 519
Saamiset luottolaitoksilta	1 840 980	1 840 980	817 462	817 462
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 931 384	29 415 707	23 969 974	26 067 416
Leasingkohteet *	215 444	228 011	182 865	193 134
Saamistodistukset	1 813 228	1 813 808	1 626 798	1 627 420
Osakkeet ja osuudet	27	27	9 797	9 797
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	656	656	656
Johdannaissopimukset	2 358 163	2 358 163	2 244 997	2 244 997
Muut varat **	243 269	243 269	158 494	158 494
Yhteensä	42 918 938	45 416 406	38 009 900	40 118 234

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT (1000 €)	31.12.2020		31.12.2019	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	2 001 478	2 001 414	1 178 256	1 178 371
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 884 026	3 906 619	3 862 053	3 886 369
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	32 911 906	32 968 471	29 983 585	30 034 713
Johdannaissopimukset	2 860 570	2 860 570	1 762 010	1 762 010
Muut velat *	236 840	236 840	103 144	103 144
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	367 455	348 896	382 160
Yhteensä	42 244 209	42 341 369	37 237 945	37 346 768

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Liite 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Kuntarahoituksen käyvän arvon arvostuksessa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

Taso 1

Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin Kuntarahoituksella on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa. Tason 1 instrumentit sisältävät pääosin Kuntarahoituksen sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta. Tason 2 instrumentit sisältävät pääasiassa OTC-johdannaisia (*over-the-counter*), Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemia plain vanilla -velkakirjalainoja sekä antolainasopimuksia.

Taso 3

Tason 3 instrumenttien arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Jos syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai perustuu historialliseen hintaan, syöttötieto määritellään tason 3 syöttötiedoksi, koska tällaiset syöttötiedot eivät ole havainnoitavissa. Rahoitusinstrumentit, joissa on osake- ja valuuttastruktuureja, kuuluvat tähän tasoon johtuen syöttötietojen, kuten osinkotuoton, vaikutuksesta näiden käypään arvoon. Lisäksi taso 3 sisältää joitakin pitkän maturiteetin korkostruktuureja (esimerkiksi yli 35 vuotta) tai valuuttoja, joiden korkokäyrä ei ole kaikilla maturiteeteilla likvidi.

Kuntarahoituksen varainhankintaportfolion luonne huomioiden (liikkeeseen lasketut velkakirjat suojataan back-to-back), jos suojaava johdannainen määritellään tason 3 instrumentiksi, niin myös suojattu liikkeeseen laskettu velka määritellään tason 3 instrumentiksi. Sama periaate koskee myös muita portfoliota ja käyvän arvon hierarkiatasoa. Kuntarahoituksella ei ole muita omaisuuseriä kuin rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon eikä myöskään varoja tai velkoja, jotka arvostetaan kertaluonteisesti käypään arvoon.

Alla olevassa taulukossa esitetään rahoitusinstrumentit käyvän arvon hierarkiatasoinen käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	423 050	321 308	101 741	-	423 050
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	4 029 859	3 922 131	107 728	-	4 029 859
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	44 438	-	702	43 735	44 438
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	27	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	656	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaisopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	833 293	-	753 841	79 452	833 293
Johdannaisopimukset suojauslaskennassa	1524 870	-	1524 298	572	1524 870
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	6 856 192	4 243 439	2 488 310	124 443	6 856 192
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 614 114	-	12 386 569	-	12 386 569
Leasingkohteet	215 444	-	228 011	-	228 011
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 840 980	297 211	1 543 769	-	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 272 833	-	16 984 700	-	16 984 700
Saamistodistukset	1 310 305	-	1 310 885	-	1 310 885
Muut varat	243 269	-	243 269	-	243 269
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	24 233 188	5 863 012	20 082 621	-	25 945 634
Rahoitusvarat yhteensä	42 918 938	10 106 452	35 185 512	124 443	45 416 407

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	24 558	-	24 558	-	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 637 674	-	1 413 261	224 413	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 454 282	-	8 328 568	2 125 714	10 454 282
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 403 900	-	757 607	646 293	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 456 670	-	1 432 280	24 391	1 456 670
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 977 085	-	11 956 273	3 020 811	14 977 085
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	68 800	-	68 736	-	68 736
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	-	2 268 946	-	2 268 946
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *	22 077 489	-	22 040 007	94 048	22 134 054
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	24 392 642	-	24 377 688	94 048	24 471 736
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 908 120	-	1 908 120	-	1 908 120
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	380 134	-	380 134	-	380 134
Muut velat	236 840	-	236 840	-	236 840
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	367 455	-	367 455
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	2 874 482	-	2 892 549	-	2 892 549
Rahoitusvelat yhteensä	42 244 209	-	39 226 510	3 114 859	42 341 369

* Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat kiinteäkorkoiset viitelainat on esitetty käyvän arvon hierarkiatasolla 2 johtuen siitä, että kyseiset rahoitusvelat ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa, jonka seurauksena ne ovat suojatun riskin osalta arvostettu käypään arvoon. Arvostamisessa on käytetty tason 2 syöttötietoja. Tilinpäätöksen liitetiedoissa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien kiinteäkorkoisten viitelainojen käypä arvo on raportoitu kokonaisuudessaan perustuen Bloombergilta saatuun hintanoteeraukseen. Hintanoteeraus on tason 1 syöttötieto.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	971 505	798 874	172 631	-	971 505
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	3 940 456	3 812 154	128 302	-	3 940 456
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	51 100	-	1 072	50 028	51 100
Osakkeet ja osuudet	9 797	9 797	-	-	9 797
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	656	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaisopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	860 695	-	727 687	133 007	860 695
Johdannaisopimukset suojauslaskennassa	1 384 303	-	1 380 574	3 728	1 384 303
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	7 218 509	4 620 824	2 410 266	187 420	7 218 509
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 546 257	-	9 143 650	-	9 143 650
Leasingkohteet	182 865	-	193 134	-	193 134
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	8 729 122	-	9 336 784	-	9 336 784
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	4 909 338	4 909 338	-	-	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	817 462	135 833	681 629	-	817 462
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 372 617	-	16 872 666	-	16 872 666
Saamistodistukset	804 358	-	804 980	-	804 980
Muut varat	158 494	-	158 494	-	158 494
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	22 062 269	5 045 171	18 517 769	-	23 562 940
Rahoitusvarat yhteensä	38 009 900	9 665 995	30 264 818	187 420	40 118 234

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	-	-	-	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1548 639	-	1 409 955	138 684	1548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11391573	-	8 313 844	3 077 729	11391573
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	918 706	-	460 463	458 243	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	843 304	-	830 658	12 646	843 304
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 702 222	-	11 014 920	3 687 302	14 702 222
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	82 916	-	83 031	-	83 031
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	-	2 337 730	-	2 337 730
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 391 689	-	18 291 146	151 671	18 442 817
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	20 788 019	-	20 711 908	151 671	20 863 579
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 095 340	-	1 095 340	-	1 095 340
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	200 323	-	200 323	-	200 323
Muut velat	103 144	-	103 144	-	103 144
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	348 896	-	382 160	-	382 160
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut yhteensä	1 747 704	-	1 780 968	-	1 780 968
Rahoitusvelat yhteensä	37 237 945	-	33 507 796	3 838 973	37 346 768

Kaikki arvostusmallit, sekä monimutkaiset että yksinkertaiset, käyttävät markkinahintoja ja muita syöttötietoja. Nämä syöttötiedot pitävät sisällään korot, valuuttakurssit, volatiliiteetit, korrelaatiot jne. Kuntarahoitus soveltaa erityyppisiä syöttötietoja riippuen instrumentin tyypistä ja monimutkaisuudesta sekä tarvittavista markkinariskifaktoreista ja tuottorakenteista. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen luokittelu perustuu analyysiin, joka tehdään syöttötiedon, stressitestauksen (kohtuullinen mahdollinen vaihtoehtoinen oletus) ja mallin monimutkaisuuden perusteella. Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostukselle.

IFRS 13 -standardin mukaisesti kolme yleisesti käytettyä arvostusmenetelmää ovat markkinoihin perustuva lähestymistapa, tuottoihin perustuva lähestymistapa ja hankintameno perustuva lähestymistapa. Kuntarahoitus soveltaa markkinalähtöistä lähestymistapaa, kun instrumentilla on toimivat markkinat ja julkisia hintanoteerauksia saatavilla. Kuntarahoitus käyttää markkinalähtöistä lähestymistapaa sijoitussalkun joukkovelkakirjalainojen arvostamiseen. Kaikille tason 1 instrumenteille Kuntarahoitus käyttää täysin samanlaisen instrumentin markkinahintaa (sama ISIN). Kuntarahoitus ei hyödynnä arvostamisessa vastaavanlaisten rahoitusvarojen hintoja.

Tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa käytetään, kun arvostus perustuu arvostusmalliin, kuten tulevien kassavirtojen nykyarvoon (diskonttaaminen). Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon luottoriskin arviointi, käytetyt diskonttokorot, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuus ja muut tekijät, jotka luotettavasti vaikuttavat rahoitusinstrumentin käypään arvoon. Kuntarahoitus käyttää tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa monien rahoitusinstrumenttiensa arvostamisessa, esimerkiksi johdannaispimuksissa, antolainauksessa ja varainhankinnan instrumenteissa. Kuntarahoitus ei käytä hankintameno perustuvaa lähestymistapaa rahoitusinstrumenttien arvostuksessa.

Kuntarahoitus käyttää laajalti tunnustettuja ja käytettyjä arvostusmalleja määrittäessään sellaisten yleisten ja yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien, kuten korko- ja valuuttavaihtosopimusten käyvät arvot, jotka käyttävät vain havainnoitavissa olevia markkinatietoja ja vaativat vain vähän johdon harkintaa ja arvioita. Havainnoitavissa olevat hinnat tai syöttötiedot ovat yleensä saatavissa noteeratuille velkakirjoille ja osakkeille ja yksinkertaisille OTC-johdannaisille, kuten koronvaihtosopimuksille. Havainnoitavissa olevat markkinahinnat ja syöttötiedot vähentävät johdon harkinnan ja arvioiden käyttämistä sekä käypien arvojen määrittämiseen liittyvää epävarmuutta. Havainnoitavissa olevien markkinahintojen ja syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteista ja markkinoista riippuen ja ne ovat

alttiina muutoksille johtuen erityisistä tapahtumista ja rahoitusmarkkinoiden yleisistä olosuhteista.

Kuntarahoitus soveltaa erilaisia malleja tiettytyyppisten instrumenttien arvostamiseksi. Perusmallien valinta ja kalibrointi riippuvat rahoitusvälineen monimutkaisuudesta ja tarkoituksen mukaisten syöttötietojen saatavuudesta. Markkinakäytännön mukaisesti ensisijainen perusmalli määrittyy kohde-etuuksina olevien omaisuuserien mukaisesti. Tämän lisäksi instrumentit jaetaan eri luokkiin, jotta tärkeimmät riskitekijät ja erityyppiset kalibrointitekniikat saadaan määriteltyä. Perusmallien, erilaisten oletusten ja kalibrointitekniikoiden yhdistelmät dokumentoidaan. Kuntarahoituksen arvostusmalleilla arvostettavat rahoitusinstrumentit jaetaan neljään eri luokkaan:

- Korkoinstrumentit,
- Valuuttapohjaiset instrumentit,
- Osakelinkatut instrumentit ja
- Hybridi-instrumentit

Rahoitusinstrumentit, jotka kuuluvat luokkiin *valuuttapohjaiset, osakelinkatut ja hybridi-instrumentit*, luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa pääasiassa tason 3 instrumenteiksi.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo lasketaan yleensä yksittäisten instrumenttien nettohyötyarvona. Tätä laskentaa täydennetään vastapuolitasan oikaisuilla. Kuntarahoitus sisällyttää johdannaisten arvostuksiin luottokelpoisuuden huomioivan vastapuoliriskioikaisun (*credit valuation adjustment, CVA*) sekä oman luottoriskioikaisun (*debit valuation adjustment, DVA*). CVA kuvastaa vastapuolen luottoriskin vaikutusta käypään arvoon ja DVA yhtiön omaa luottokelpoisuutta. Kuntarahoitus soveltaa samaa metodologiaa CVA:n ja DVA:n laskemiseksi. Molemmissa käytetään kolmea syöttötietoa: maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (*LGD*), laiminlyönnin todennäköisyys (*PD*, oma DVA:ssa ja vastapuolen CVA:ssa) sekä odotettu vastuun määrä (*EE*).

Arvostusten viitekehys

Kuntarahoituksella on käytössä viitekehys, joka pitää sisällään yhtiön malliriskien hallinnan järjestelyt, aktiviteetit ja menettelytavat (*model risk management framework*). Viitekehysten tarkoituksena on varmistaa malliriskien tehokas hallinta ja vähentää käyvän arvon arvostukseen liittyvää epävarmuutta sekä varmistaa ulkoisten ja sisäisten vaatimusten noudattaminen. Kuntarahoitus varmistaa, että kaikki arvostusmallien elinkaaren näkökohdat (ml. hyväksyntä, suunnittelu, kehittäminen, testaus, ylläpito, valvonta ja toimeenpano) pitävät sisällään tehokkaan hallinnon, selkeät tehtävät ja vastuut sekä tehokkaan sisäisen valvonnan.

Kuntarahoitus hallinnoi ja ylläpitää mallivarastoa, joka tarjoaa kokonaisvaltaisen kuvan kaikista arvostusmalleista, niiden liiketoiminnan tarkoituksesta ja ominaisuuksista sekä sovelluksista ja käyttöehdoista. Johtoryhmä vastaa uusien arvostusmallien hyväksymisestä (mukaan lukien käytön rajoitukset ja ehdot) ja olemassa olevien mallien olennaisista muutoksista. Johtoryhmä arvioi ja hyväksyy kaikki mallivarastossa olevat hyväksytyt arvostusmallit uudelleen vuosittain.

Kuntarahoituksen arvostusten kontrolliryhmä (*Valuation Control Group, VCG*) valvoo yhtiön arvostuksia ja vastaa arvostusten lopullisesta hyväksynnästä taloudellisen raportoinnin käyttöön. VCG valvoo ja kontrolloi Kuntarahoituksen arvostusprosessia sekä arvostusmenetelmien suorituskykyä, päättää tarvittavista toimenpiteistä ja raportoi edelleen johtoryhmälle. VCG arvioi, tuottavatko arvostusmallit ja -prosessi riittävän oikeaa tietoa yhtiön taloudellisen raportoinnin käyttöön, ja päättää saatujen tietojen perusteella mahdollisista oikaisuista arvostusprosessin tuottamiin arvoihin.

Kuntarahoitus on ottanut käyttöön arvostusmallien tehokkaan kontrolli- ja suorituskyvyn seurantakehyksen, jolla pyritään varmistamaan mallien antamien tulosten oikeellisuus ja asianmukaisuus. Mallien suorituskyvyn seuranta koostuu neljästä pääkontrollista:

- Vastapuoliarvostusten kontrolli (*Counterparty valuation control, CVC*),
- Arvostusten analyysi (*Fair value explanation*),
- Riippumaton arvostusten todentaminen (*Independent Price Verification, IPV*) ja
- Riippumaton mallien validointi.

Riskienhallinta suorittaa päivittäin vastapuoliarvostusten kontrollin (CVC). Kontrollissa analysoidaan mahdolliset poikkeamat arvostusmallin tuottamassa arvostuksessa verrattuna yhtiön aiempiin arvostuksiin sekä vasta-puolien arvostuksiin. Kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Arvostusten analyysi koostuu riskienhallinnan tekemästä päivittäisestä käypien arvojen muutoksien analysoinnista. Analyysin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Riippumaton arvostusten todentaminen tehdään kuukausittain ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta osana Kuntarahoituksen IPV-prosessia. IPV-kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain VCG:lle. Riippumaton mallien validointi tehdään vuosittain valitulle yhtiön arvostusmallien otokselle ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta. Mallivalidoinnin tulokset raportoidaan VCG:lle.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Kuntarahoitus arvioi käyvän arvon hierarkialuokituksen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja kunakin raportointipäivänä. Tämän avulla määritellään tasojen 1, 2, 3 instrumentin alkuperäinen luokitus ja sitä seuraavat mahdolliset siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen siirto voi tapahtua esimerkiksi, kun aiemmin havainnoitavaksi katsottu syöttötieto vaatii oikaisun ei-havainnoitavissa olevaa syöttötietoa käyttäen. Menettely on sama siirroille käyvän arvon tasolle ja niiltä pois. Siirtojen eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen sen kvartaalin lopussa, jonka aikana siirron aiheuttama tapahtuma tai olosuhteiden muutos on toteutunut.

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 205 516 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 35 796 tuhatta euroa.

TASON 3 SIIRROT 2020 (1 000 €)	1.1.2020	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja eräntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2020
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 028	-4 714	-	-1 578	-	-	43 735
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	-	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	-	-	-	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	133 007	-12 405	-32	-41 804	686	-	79 452
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	3 728	-2 118	117	-	-	-1 154	572
Rahoitusvarat yhteensä	187 420	-19 238	84	-43 382	713	-1 154	124 443
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138 684	9 860	49 782	-	26 088	-	224 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 077 729	-259 858	868 572	-1 566 659	8 617	-2 686	2 125 714
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	458 243	289 125	37 906	-139 179	378	-181	646 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	12 646	18 479	1 432	-	-	-8 167	24 391
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	151 671	-13 650	21 314	-	-	-65 286	94 048
Rahoitusvelat yhteensä	3 838 973	43 955	979 006	-1 705 838	35 083	-76 320	3 114 859
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä *	4 026 391	24 717	979 090	-1 749 220	35 796	-77 474	3 239 302

* Kuntarahoitus kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotulos*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvonmuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta *Oman luottoriskin rahastoon*.

Ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi esittää mahdollisten vaihtoehtoisten oletusten vaikutuksen niiden rahoitusinstrumenttien käypään arvoon, joiden arvostus on riippuvainen ei-havainnoitavissa olevista syöttötiedoista. On kuitenkin epätodennäköistä, että käytännössä kaikki ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaihtoehtoiset oletukset liikkuisivat yhtäaikaaisesti ääripäihin, joita herkkyysanalyysissä testataan. Tästä johtuen tässä liitetiedossa herkkyysanalyysin kuvaama vaikutus käypään arvoon on todennäköisesti suurempi kuin tosiasiallinen epävarmuus tilinpäätöspäivän käyvässä arvossa. Lisäksi tämä herkkyysanalyysi ei ole ennustava tai indikaatiivinen tulevaisuuden muutoksista rahoitusinstrumenttien käyvässä arvoissa.

Vaikka Kuntarahoitus uskoo käyvän arvon arvostusten olevan asianmukaisia, erilaisten menetelmien ja oletusten käyttö voisi johtaa erilaisiin käyvän arvon määrittäisiin. Tason 3 käyvän arvon määrittämisessä yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla seuraavat vaikutukset arvostuksiin: 31.12.2020 nämä oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 44,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 33,7 miljoonaa euroa. 31.12.2019 herkkyysanalyysin mukaiset oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 58,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 60,1 miljoonaa euroa.

MERKITTÄVIEN EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN HERKKEYSANALYYSI INSTRUMENTTITYYPEITTÄIN 31.12.2020 (1 000 €)

	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Antolainat	542	327
Johdannaispimukset		
Osakejohdannaiset	12 416	-7 240
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 786	-365
Muut koronvaihtosopimukset	8 686	-10 165
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		
Osakelinkatut velkakirjat	11 690	-5 248
FX-linkatut velkakirjat	-941	-1 681
Muut velkakirjat	10 430	-9 276
Yhteensä	44 609	-33 648

Tasolle 3 luokiteltavien ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen käyvän arvon muutokset eivät ole välttämättä toisistaan riippumattomia ja vuorovaikutuksellisia suhteita esiintyy usein ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen ja havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä. Tällaisia suhteita, jotka ovat merkittäviä rahoitusinstrumentin käyväälle arvolle, on kontrolloitu hinnoittelumallien ja arvostusmenetelmien kautta.

Kuntarahoitus käyttää stokastisia malleja tulevaisuuden kassavirtojen luomiseksi. Tulevaisuuden kassavirrat diskontataan nykyhetkeen, joista johdetaan rahoitusinstrumenttien käypä arvo. Kuntarahoitus käyttää stokastisina arvostusmalleinaan Hull-Whiten mallia ja Dupireen volatiliiteettimallia.

Alla on kuvattu Kuntarahoituksen käyttämät ei-havainnoitavissa olevat syöttötiedot, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Korrelaatioparametrit

Korrelaatio kuvaa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttavien kohde-etuuskien vuorovaikutussuhteita tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttaa useampi eri ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto. Esimerkiksi korrelaatiolla on merkittävä vaikutus osakelinkattujen instrumenttien käypään arvoon, jos kohde-etuuden arvo riippuu useammasta eri osakkeesta. FX-linkattujen koron- ja valuutanvaihtosopimusten osalta korrelaatioita esiintyy eri valuuttakurssien välillä, jotka vaikuttavat instrumentin käypään arvoon.

Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on korkea korrelaatio, niin tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon nousuun. Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on matala korrelaatio, tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon laskuun.

Kuntarahoituksella on rahoitusinstrumentteja, joissa korrelaatio on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Volatiliteetti (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Rahoitusinstrumentti, jonka arvo johdetaan stokastisella mallilla, käyttää tyypillisesti kohde-etuuden volatiliteettia syöttötietona. Stokastisena arvostusmallinaan yhtiö käyttää Dupireen volatiliteettimallia. Korkokomponenteissa käytetään arvostuksissa tasaoptioiden implisiittistä volatiliteettia. FX- ja osakekomponenteille (sekä osakeindeksit että yksittäiset osakkeet) on käytössä volatiliteettipinta, joka huomioi instrumenttien eri toteutushinnat ja juoksuajat. Kuntarahoitus käyttää implisiittistä volatiliteettia suurimmalle osalle osakelinkatuista struktuureista. Joissain tapauksissa osakelinkatuille struktuureille ei ole kuitenkaan tiedossa volatiliteettipintaa, joka olisi likvidi. Tällaisissa tapauksissa yhtiö käyttää proxy volatiliteettia implisiittisen volatiliteetin sijaan.

Kuntarahoituksella on rahoitusinstrumentteja, joissa volatiliteetti on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Osinkotuotto

Osakelinkattujen tuotteiden käypään arvoon vaikuttaa olennaisesti osinkotuotto ja kohde-etuuden volatiliteetti. Osakelinkatut instrumentit vaativat kohde-etuuden osinkotiedon käyvän arvon syöttötietona. Osakelinkattujen tuotteiden osakekomponentin käypä arvo

johdetaan käyttämällä Dupireen volatiliteettimallia, jossa oletetaan kohde-etuuden osakkeen hinnan noudattavan satunnaista kulkua.

Kuntarahoituksella on osakelinkattuja rahoitusinstrumentteja, joissa osinkotuotto on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Korkostrukturi (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Monimutkaisten korkostruktuurien arvostamisessa käytetään ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tulevaisuuden korkokassavirrat ja näiden käypä arvo lasketaan käyttämällä kohde-etuuden forward-käyriä sekä volatiliteettia käyttämällä stokastisena mallina Hull-Whiten mallia. Tasolle 3 luokiteltujen monimutkaisten rahoitusinstrumenttien korkosuoritus on riippuvainen juoksuajan syöttötiedon arvosta.

Kuntarahoituksella on monimutkaisia korkostruktoureja rahoitusinstrumenteissa, joissa ekstrapoloitu tai epälikvidi korko on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Alla oleva taulukko kuvaa sitä, mikä vaikutus ei-havainnoitavissa olevan syöttötiedon yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla arvostuksiin tilinpäätöspäivänä.

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
31.12.2020 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	43 735	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	542	327
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-75 037	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1324	-932
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	9142	-7 641
			Osinkotuotto	1951	1333
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-517 779	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	51	-368
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1642	96
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	93	-93
Muut koronvaihtosopimukset	2 156	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	8	-6
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	8 230	-9 711
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	447	-448
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	885 327	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	2 810	2 088
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 733	-7 746
			Osinkotuotto	1 148	410
FX-linkatut velkakirjat	1 027 104	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	213	54
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	-1 161	-1 729
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	6	-6
Muut velkakirjat	531 744	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	-1
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	10 220	-9 066
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	209	-209
Yhteensä				44 609	-33 648

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN VOITTO TAI TAPPIO (1 000 €)**2020**

Avaava saldo 1.1.2020	-
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän voitto	242
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän tappio	-67
Jaksotettu ensimmäisen päivän voitto tai tappio	-204
Yhteensä 31.12.2020	-29

Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*) -määritelmä ja jaksotustapa on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa *Käyvän arvon määrytyminen*.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä ja herkkyysanalyysi 2019

Tilikaudella 2019 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 155 113 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2019 siirrettiin rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 2 800 159 tuhatta euroa.

**TASON 3 SIIRROT
2019 (1 000 €)**

	11.2019	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2019
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Paketetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	50 028	-	50 028
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	-	-	-	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	944	6 653	3 585	-944	122 769	-	133 007
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	299	-	3 429	-	3 728
Rahoitusvarat yhteensä	1 600	6 653	3 884	-944	176 227	-	187 419
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-	-	138 684	-	138 684
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	768 448	54 249	773 030	-466 038	1948 040	-	3 077 728
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	192 000	-46 235	31 275	-107 943	389 146	-	458 243
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	67	-	12 579	-	12 646
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	16 187	-	135 483	-	151 671
Rahoitusvelat yhteensä	960 447	8 014	820 559	-573 981	2 623 933	-	3 838 972
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä	962 046	14 666	824 443	-574 924	2 800 159	-	4 026 391

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
2019 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	50 028	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	50	-604
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-33 683	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	21 111	-19 805
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-319 759	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 734	-4 547
Muut koronvaihtosopimukset	19 289	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 218	-4 307
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	1 486 858	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	16 459	-22 005
FX-linkatut velkakirjat	1 538 974	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 691	-6 072
Muut velkakirjat	342 250	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit Volatiliteetti – epälikvidi tai ekstrapoloitu Korkostruktuuri – ekstrapoloitu tai epälikvidi	4 378	-3 452
Yhteensä				58 641	-60 792

Liite 41. Oman pääoman erät

(1000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Suojauskustannusrahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	43 008	277	807	12 985	28 075	40 743	135 368	261 264
+ lisäykset	-	-	40	-	-	-	22 336	22 376
- vähennykset	-	-	-	-13 241	-12 451	-	-6 250	-31 942
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	43 008	277	847	-255	15 624	40 743	151 454	251 698

(1000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Suojauskustannusrahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	43 008	277	726	4 726	14 235	40 743	133 868	237 583
+ lisäykset	-	-	82	8 260	13 840	-	7 750	29 931
- vähennykset	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	43 008	277	807	12 985	28 075	40 743	135 368	261 264

Liite 42. Osakepääoma

Kuntarahoitus Oyj:llä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan kumpikin osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Vuoden 2020 lopussa yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 tuhatta euroa. Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 39 063 798, josta A-sarjan osakkeita 26 331 646 kappaletta ja B-sarjan osakkeita 12 732 152 kappaletta.

Liite 43. Suurimmat osakkeenomistajat

Kymmenen äänivallaltaan suurinta osakkeenomistajaa sekä heidän omistamiensa osakkeiden lukumäärä ja niiden osuus luottolaitoksen kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä sekä osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä:

31.12.2020	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,66 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,00 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,41 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	3,96 %
5. VAV Asunnot Oy *	963 048	2,47 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,35 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,31 %
8. Turun kaupunki	763 829	1,96 %
9. Kuopion kaupunki	592 028	1,52 %
10. Lahden kaupunki	537 926	1,38 %

* VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin täysin omistama yhtiö.

Osakkeenomistajia on yhteensä 277 (277).

Taulukossa esitetyt osakemäärät eivät sisällä näiden osakkeenomistajien konserniyhtiöiden mahdollisesti omistamia osakkeita.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 44. Annetut vakuudet

OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET (1 000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Saamiset luottolaitoksilta johdannaissopimusten vastapuolille *	1 607 069	686 129
Saamiset luottolaitoksilta keskuspankille **	34 918	26 590
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä keskuspankille **	5 181 646	2 765 089
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä takauskeskukselle ***	10 997 495	11 521 134
Muut varat johdannaissopimusten vastapuolille *	243 269	158 494
Yhteensä	18 064 396	15 157 436

* Kuntarahoitus on pantannut johdannaissopimusten vastapuolille riittävän määrän vakuuksia lisävakuussopimusten (*ISDA/Credit Support Annex*) mukaisesti.

** Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

*** Kuntarahoitus on pantannut Kuntien takauskeskukselle riittävän määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.

Annetut vakuudet on esitetty tilinpäätöspäivän tasearvoilla.

Liite 45. Eläkevastuut

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta. Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi järjestelyiksi.

Liite 46. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1000 €)	31.12.2020	31.12.2019
Luottolupaukset	2 353 978	2 361 323
Yhteensä	2 353 978	2 361 323

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

Liite 47. Henkilöstö

	2020		2019	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	146	143	137	144
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	2	3	4	4
Määräaikainen henkilöstö	8	8	10	8
Yhteensä	156	154	151	156

Johdon työsuhde-etuudet

Toimitusjohtajalle, toimitusjohtajan sijaiselle ja muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot:

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)	2020	2019
Toimitusjohtaja	412	420
Toimitusjohtajan sijainen	251	251
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	1 122	1 384
Yhteensä	1 785	2 055

Ennen 21.12.2017 johtoryhmään nimetyillä jäsenillä (ml. toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen) on yhtiön ottama maksuperusteinen ryhmäeläkevakuutus. Vakuutuksesta voidaan maksaa eläkettä 63 vuotta täyttäneelle.

Yhtiö on maksanut toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtoryhmän muiden jäsenten osalta seuraavat lakisääteiset eläkemaksut:

LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET (1 000 €)	2020	2019
Toimitusjohtaja	71	73
Toimitusjohtajan sijainen	43	43
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	194	240
Yhteensä	308	356

Hallituksen palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetaan toimikaudella 2020–2021 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 35 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 23 000 euroa, riski- ja tarkastusvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden. Lisäksi kokouspalkkio maksetaan valvovien viranomaisten edellyttämistä tapaamisista. Nämä palkkiot ovat voimassa 25.3.2020 lähtien. Tätä ennen hallituksen puheenjohtajan palkkio on ollut 35 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkio 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkioiden määrään ei ole tehty muutoksia tilikaudella tai vertailukaudella.

**PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)
HALLITUKSEN JÄSENET**

	2020	2019
Helena Walldén, hallituksen puheenjohtaja	56	52
Tuula Saxholm, hallituksen varapuheenjohtaja	36	33
Maaria Eriksson, valittu hallitukseen 28.3.2019	32	23
Fredrik Forssell, jäsen 28.3.2019 asti	-	9
Raija-Leena Hankonen, valittu hallitukseen 28.3.2019, jäsen 21.2.2020 asti	6	23
Minna Helppi, jäsen 25.3.2020 asti	9	32
Markku Koponen	46	39
Jari Koskinen, jäsen 25.3.2020 asti	9	30
Kari Laukkanen	45	39
Vivi Marttila	34	32
Denis Strandell, valittu hallitukseen 25.3.2020	25	-
Kimmo Viertola, valittu hallitukseen 25.3.2020	24	-
Yhteensä	318	311

Lähipiiriliiketoimet

Liite 48. Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja rahoitussaamiset sekä muut vastuut

Kuntarahoituksella ei ole luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 13 §:n 2 momentin mukaisia laina- tai rahoitussaamisia tai muita vastuuta lähipiiriltä.

Omistukset muissa yrityksissä

Liite 49. Omistukset muissa yrityksissä

(1000 €)	2020		2019	
	Osuus kaikista osakkeista (%)	Kirjanpitoarvo	Osuus kaikista osakkeista (%)	Kirjanpitoarvo
Tytäritykset				
Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy	100,0	656	100,0	656
Yhteensä	100,0	656	100,0	656

Muut liitetiedot

Liite 50. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

(1000 €)	2020	2019
Tilintarkastus	306	345
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	7	-
Veroneuvonta	10	90
Muut palvelut	103	375
Yhteensä	427	810

Summat eivät sisällä arvonlisäveroa. Osa tilintarkastusyhteisölle maksetuista muista palveluista on aktivoitu osana aineettomia hyödykkeitä yhtiön aktivointiperiaatteiden mukaisesti.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 15. helmikuuta 2021

KUNTARAOITUS OYJ

Helena Waldén
hallituksen puheenjohtaja

Tuula Saxholm
hallituksen varapuheenjohtaja

Maaria Eriksson
hallituksen jäsen

Markku Koponen
hallituksen jäsen

Kari Laukkanen
hallituksen jäsen

Vivi Marttila
hallituksen jäsen

Denis Strandell
hallituksen jäsen

Kimmo Viertola
hallituksen jäsen

Esa Kallio
toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 15. helmikuuta 2021

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kuntarahoitus Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kuntarahoitus Oyj:n (y-tunnus 1701683-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäräpörtin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedossa 50.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyysvaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätöksen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyysvaikutusten suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisuuden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT**KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA****Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat (liitteet 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 16, 17, ja 25)**

- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen tasearvo on 6,9 miljardia euroa ja rahoitusvelkojen tasearvo 15 miljardia euroa.
- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, Kuntarahoituksen omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
- Koronapandemia (COVID-19) on tilikaudella 2020 vaikuttanut käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvostuksiin.
- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen osuus konsernitaseen varoista ja veloista on merkittävä. Markkinakorkojen ja valuuttakurssien muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan, minkä johdosta käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitokäsittely on määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

- Olemme arvioineet Kuntarahoituksen soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta sekä testanneet arvostusprosessin keskeisiä kontroleja.
- Olemme arvioineet sovellettujen arvostusmetodologioiden ja -mallien asianmukaisuutta. Johdannaisopimusten osalta olemme arvioineet kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuutta suhteessa IFRS -säännösten vaatimuksiin.
- Olemme testanneet rahoitusvarojen ja -velkojen arvostusten oikeellisuutta data-analyysejä hyödyntäen sekä tarkastaneet arvostusmalleissa käytettyjä syöttötietoja otamalla vertaamalla niitä tilinpäätöspäivän markkinainformaatioon. Olemme tarkastaneet arvostuksessa käytettyjen syöttötietojen oikeellisuutta ja arvioimme arvostuksessa käytettyjen oletusten ja arvioiden kohtuullisuutta.
- Lisäksi olemme arvioineet käypään arvoon arvostettavia rahoitusvaroja ja -velkoja koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Suojauslaskenta (Liitteet 1, 2, 9, 25 ja 26)

- Kuntarahoitus soveltaa suojauslaskentaa suojautuakseen rahoitusvarojen ja -velkojen korko- ja valuuttariskeiltä sekä pienentääkseen kirjanpidollista epäsymmetriaa.
- Kuntarahoitus soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa ja IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa.
- Suojauslaskennan soveltamisen seurauksena konsernitaseen suojauslaskennan piirissä olevien rahoitusvarojen ja -velkojen tasearvoihin sisältyy suojattuihin riskeihin liittyvää realisoitumatonta käyvän arvon muutosta.
- Suojauslaskentaprosessiin sisältyy monimuotoisia laskentavaiheita ja suojauslaskennan vaikutukset konsernitilinpäätökseen voivat olla merkittäviä, minkä takia suojauslaskenta on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet sovellettuja suojauslaskentakäytäntöjä suhteessa IFRS-standardien vaatimuksiin.
- Olemme arvioineet Kuntarahoituksen laatimia suojauslaskennan tehokkuutta koskevia testaustoimenpiteitä ja suojauslaskentadokumentaation asianmukaisuutta.
- Lisäksi olemme tarkastaneet tilinpäätöksen suojauslaskennan liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätöset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua

väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen olettukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Tilintarkastusyhteisö KPMG OY AB on toiminut yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2001 alkaen yhtäjaksoisesti 20 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 15. helmikuuta 2021

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

Kuntarahoitus

Kuntarahoitus Oyj

Jaakonkatu 3 A, PL 744

00101 Helsinki

Puh. 09 6803 5666

www.kuntarahoitus.fi

etunimi.sukunimi@kuntarahoitus.fi

